

8730

శ్రీ రస్తు.

శ్రీమన్నామండలేశ్వర, మహిమండలరాయ, మన్నెనుల్లాన్

శ్రీ పూసపాటి తమ్మ భూపాల ప్రణీతంబగు

శ్రీకృష్ణవిజయము.

ఇది

శ్రీ విజయనగర సింహాసనస్థులగు హిజ్. మౌనెస్. ది మహారాజా

శ్రీ పూసపాటి మీర్జా ఆనందగజపతిరాజు పాష్వా కళింగ, మన్నెనుల్లాన్

జి. సి. వి. ఇ. మహారాజులుంగారి ఆనుజ్ఞనుపొందిన

గురుజాడ - శ్రీ రామమూర్తి వలన

తననారాజ మంజుభవ ప్రసిద్ధరాజ చారిత్రాంకాదికములతో

ప్రచురింపబడినది.

MADRAS:

PRINTED AT THE SCOTTISH PRESS, BY GRAVIE COOKSON AND CO.

1898.

శ్రీగురవేనమః.

శ్రీకృష్ణవిజయ గ్రంథోపాధ్యాయము.

శ్రీకృష్ణవిజయమును నీ గ్రంథము శ్రీమద్రామాయణము భూతకృతముగా నొక ప్రబంధము. ఇందు మ్రానపాటి వారవి ఆంధ్రదేశమునః బ్రసిద్ధింజెందిన శ్రీవిజయగర మహారాజావారి మహాపరి వివరింపబడినట్లు విశాఖపట్టణపు జిల్లా మ్యూన్సిపాలము గ్రంథములో (Mr. Carinichael) కాన్సర్వేటర్ ద్వారావారివలనః జరకాలము క్రిందట వివరింపబడియున్నది. తెనుగు దేశములోని ప్రసిద్ధములగు గాజపంశములంగూర్చిన చరిత్రములు వ్రాయుటకుగా నేను యత్నించుచుంటిని గావున ఆ విషయమునకుఁగాను ప్రాచీనములగుపట్టి కాసనములును, ప్రబంధములు, నింక నితరములగు వ్రాతములములను పంపాడించుచు నుత్తర స్కూరులను నామముతో నొప్పుతెనుగు దేశభాగములోని ప్రధాన భంజములో నాంగ్లేయులు దక్షిణమునకు వచ్చి స్థిరపడునాటికి మిక్కిలి ప్రసిద్ధి నొంది నేటివరకు నట్టి గౌరవము నను న్యూకముగఁ గాపాడుకొనుచున్నట్టియు నాంధ్రదేశములోని క్షత్రియకాళి వారిలోని చతుర్థోత్తమండు నీయులగునట్టి మ్రానపాటివారి మంశ విస్తారముగ గూర్చిన గ్రంథము తెవివరించుచుంటిని నాచూచుచుంటిని చరిత్రకారునివలన విశ్వాసింపబడిన శ్రీకృష్ణవిజయమును గ్రంథమున్నట్లు గఁ దెలియుచున్నది. పిమ్మట నట్టి గ్రంథము లభించుట యెట్లు గల్గునని యూహించి యధావశ్యతానుసంపత్సరము చెన్నపట్టణములో నుండెడు నముద్రిత ప్రాచీన ప్రాచీన పుస్తక భంధార (Oriental Manuscript Library) గ్రంథపరిశీలనార్థము చెన్నపట్టణమునకుఁబోయి అచ్చో నీ గ్రంథ పంపాదనకుఁగాను కొన్ని దినములు శోధించితిని. అట్లు చేసిననది లభ్యముగాకుండుటకు విచారించుచుండ నంతలో శ్రీవిజయగరభద్ర సింహాసనస్థులగు శ్రీయానంద గజపతి మహారాజావారు ను చెన్నపట్టణమునకు వచ్చియుండిరను వర్తమానంబు తెలియవచ్చెను. అట్టి సందర్భము వారసిన పిమ్మట నా చరిత్ర ప్రకటనలో సహాయభూతులై యుండిన నా మిత్రులకు నెఱుంగింప వారు నన్ను పై మహారాజా సమీపమునకుఁ దోడ్కొని పోయి నేనావరలోఁ జరిత్ర విషయమై చేయుచున్న యుచ్యము శ్రీవారితోవిన్నవించు వారును ఆంధ్రభాషాభివృద్ధి విషయములగు సర్వప్రయత్నములలో సహాయులగుట కావరకేబద్ధకంకంబులై యుండిరిగావున నా దేశచారిత్రికదృష్టునుకూడ సంతోషం గటాక్షంబునఁ దెలిపించి తత్సాధన భూతములగు గ్రంథములను, కాసనములను, నింక నితరములైన వ్రాతములములను,తమ సంస్థానములోనుండు వారిఁ దెప్పించి దయచేయించెదమనియు భావము విజయగరమునకు తిరుగఁ జేసిన యనంతరముచ్చటికి నన్ను రమ్మనియును నెల-వొసఁగిరి. అందుకు నేను మహాభాగ్యమని అప్పటికి నెలవు గైకొని సర్వదేశంబునకుఁ బోయి మఱికొన్ని దినంబులకు శ్రీవారి యాజ్ఞానుసారముగ విజయగరమునకుఁబోయి యుంటిని. అప్పుడు శ్రీమహారాజావారు తమ సంస్థానములోని మంత్రి,పురోహిత, సామంత్, బంధువర్గములతో మనీయాశయంబు వ్యక్తీకరించి దేశచారిత్రికమునకుల సామగ్రి నేర్పించి తెందని యాజ్ఞా వొసంగిరి. అప్పుడువారలు మహారాజాజ్ఞాను సారముగ రాజమంధిరస్థములగు పుస్తక భంధారములను, రాజకీయకావన కాళానిశ్చేషిత లిఖితపత్రముల నేర్పించివచ్చి శ్రీవారింక విస్తారముండెడిట్లు నీ గ్రంథి పాఠనములు వారికి నమర్పించిరి. అట్టి వానిలో నియుప యుక్తాంశములు గైకొనదగునని శ్రీమహారాజా

ఈ వాదన నాశనముగ నయచేయుండిరి. కావున వానిలోని విశేషములను ముందు వక్కాణించి అందరి ప్రధాన గ్రంథముల శ్రీకృష్ణవిజయము విభుమ ముద్రింకించి ప్రకటించుచున్నాడను. అవియ్యవియగగా :-

1. శ్రీకృష్ణవిజయము.
2. ఉపాధ్యక్షము.
3. విష్ణుభక్తి భావము.
4. శ్రీమహారాజాచారి వ్రాసిన శ్రీనారాయణ గజపతి మహారాజాచారి పేరట నుదయపురపు శ్రీమహారాజాచారు A. D. 1836 - 1840 వ. సం॥ లలో వ్రాయించిన లేఖ కలుగెందును, వంశావళియును.
5. వాసవకథా విజయము.
6. మహారాజ వంశములో వ్రాసినట్లుగా నుండిన కొందఱు మహారాజుల జన్మపత్రికలును వారివలన నీయించిన కొన్ని పట్టాలను.
7. సంస్థానములో భూపాల్య మొదలైన విషయములను వ్రాసినట్లు వ్రాతములములును.
8. ఫారసీక దామలో నీ వంశములంగూర్చి వ్రాయబడిన కొన్ని గాథలును

ఇట్లుగా వ్రాసిన వాచాపరిపలదైన గ్రంథములలో మొక్కొకదానిని గూర్చిన వివరములను వ్రాయవలసియుండును. అందు తెలిపిగ్రంథముగా శ్రీకృష్ణవిజయమునది ప్రస్తుతము 1840 వ. సం॥ లో పరిపాలనములో తమ భూపాలుడగు గ్రంథకర్తచేత రచియింపబడినది అనియు, దాని పేరిటలో నిల్లు ఉదహరింపబడినవియు మొక కాశీతమువలన గెల్పియు, ఇది సంస్థానములో భూపాల్యముగానుండునని యొక కాశీతము. అయితే ప్రస్తుతపు తాళపత్ర గ్రంథములో నా కాశీతములలో శిష్యునిదైన యొకాడొక గ్రంథముగాని దాని చరిత్ర భాగమున నా గ్రంథము రచియింపబడిన కాలముగాన్పించదయ్యెను. ఇప్పుడు వనము పరిశీలించుచున్న తాళపత్ర గ్రంథ ప్రతికంటెను ప్రాచీనమైన ప్రతి యొక్కటి సంస్థానములో నుండినట్లు తెలుపబడినది. కాని ఆ ప్రతిప్రస్తుతములో లభింపలేదు. ఏ ప్రతిపాదించుకొని కార్తేజ్ దొర తస్మిం రచన నా కాలము శ్రీ. శ. 1550 పరిపాలనమునని చెప్పియుండిరి కాని అది పై నుదహరించిన పత్రికకే కాక గ్రంథకర్త రాజ్యకాలముచెట్లు హాసత్తులను ముఖమునొకటిగాడ వ్యతిరేకించియుండుంగావున నీ గ్రంథోత్పత్తి శ్రీ. శ. 1640 యని నిర్ణయించుటయు యుక్తమని యూహించుచున్నాడను.

ఇక రెండవ గ్రంథముగు నుపాధ్యక్షవిజయమును, మూడవదియగు విష్ణుభక్తి సుధాకరమును శ్రీకృష్ణవిజయము రచియించిన తమభూపునఁ నొకటి రెండు పురుషాంతరములైన పిచ్చుట తమ భూపాలుని వశ్యులగు పూసపాటివారి వలననే క్రమముగ రచియింపబడినది. వానిలోని కథ యంగ్లీషువారిని మన అంద్రజేతమున స్థిరపరచిన శ్రీరూపంద గజపతి మహారాజా వృత్తాంతము ముగియుచున్నది.

నాల్గవ యాధారముగు నుత్తరములును, వంశ వృక్షములును, ఇవి శ్రీనారాయణ గజపతి మహారాజా చారి పుత్రులగు శ్రీవిజయరామ గజపతిమహారాజా K. C. S. I. వారికి వివాహముచేయు నవసరములో తామెవ్వరితో సంబంధ బాంధవ్యము

లు చేయవచ్చునని ఈ యంత్రపు త్రురాణావారి ననుగ గా వారు భావించుటకు శంకాంకులం పెట్టించుచు వారు నలుగురు మువ్వారేయనియును నలు వంశముడగు విజయభూపతిడు నరదుర్మతిని కేళిపీఠమునందు ప్రశంసించుటకు ప్రేరేపించుచున్నట్లును వారి కాఖివారు పునపాటివారని నిశ్చయించి తామబరహులేయమన్న తమ బంధులగురులగునా వారితో పాటు కల్యాణవర్ణమును చితునచ్చునని నెప్పిన యంత్రములు, యి మార్వణిభావ నుండినట్లు యున్నవి. అందులో కల్యాణము న్నవంశావలిలో అపంతములాని ప్రసిద్ధి కాలనిర్ణయమును పొందే నేనియ్యవలె.

5. చాళుక్యతాపరిణయమును ప్రధమ పితావుని సంస్థాపనమునకుడి వచ్చిన గ్రంథము. ఇందు రావు సంకల్పల వంశావలి వచ్చుచున్నది. ఆ వంశావలిలో తమ పూర్వులలో నిష్క్రందగు శిష్ట సంకల్పము బయటపరచుకాగా, వంశము నుండి వచ్చియున్న మనపాటి మాధవార్చనలన సంహరించుటదేశని వ్రాసియున్నది.

6. శిష్టపత్రికలు మొదలు పది కలనాఱుల కున్నయవశతః చాలియుండును.

7. చాళుక్య కాళితములు నాచుకీయత్తునగుడ నుండును.

8. మోక్షావార్తననుక విజయపాటివారిని గుర్తించుచున్న ముఖ్య ఆశ్చర్యము పూనపాటివారి వర్ణనలన్నట్టి ముఖ్య బంధును.

శిష్ట గ్రంథములకన్నటికల గ్రంథమును శిష్టకృష్ణపీఠమునకు గ్రంథమున ప్రథమములో 10 తము ను బ్రహ్మంబి అ గ్రంథము పెక్కిన చానిలూ కవచరమైత ప్రబంధములలోని గ్రంథాంతరాయంగాని లేని అడుగు సంకల్ప భాగములగా ప్రత్యేకము ప్రకటించెదను. మిగిలిన పాదములను నా దేశ చారిత్రిములో సునిశ్చలములగా నున్నవగునని క నిఁ ప్రయోగించెదను.

చిన్నపట్టణము.
శ్రీ 11 1814 వ సం॥ 11 1814. }

పట్టి విన్నవించి అనాథ నిగ్రా
చారిత్రికమును
గురుజాడ శ్రీరామమూర్తి.

Memorandum No. I.

పూసపాటివారి వంశస్థులవలన (శ్రీ కృష్ణవిజయాది గ్రంథములలో వివరింపబడిన విధమున) జేయబడిన విశేషకార్యములు, వారు పొందిన విరుదులు మొదలగువానిని సంగ్రహముగా, దెల్పు వట్టిక.

౧. మాధవవర్తి.—ఇతడు బెజవాడలో కనకదుర్గంగూర్చి తవంబుచేసి కనకవర్ణము గురియించెను. అది కా॥ స॥ ౫౧౪-౫౧౫ మధ్యమన. ఇతనికొకడు దుర్గా నమాదేవి యేనిమిదవేలు (౨౦౦౦) గజములును, పదిలక్షల (౧౦,౦౦,౦౦౦) గుట్టలమును తెచ్చి ఐ కర్కముగాని పథములును, కాల్వలమును నొక గుహలోనుండి పుట్టించియిచ్చె. అట్టి బలములను వాంఛులెట్టుకొని మాధవవర్తి యుద్ధభూమికింబోయి తన పూర్వ వైరులనందఱు జయించి తిరిగి యేకాతపత్రముగ భాగిణి బులో రాజ్యముచేసెను. ఇతనినాడు బెజవాడ ముఖ్యపట్టణమాయెను. ఇతడు నిడుదహాలు అను గోదావరి పశ్చిమతీర పట్టణమున నొక గొప్పకొట కట్టెను. ఉపాధ్యక్షయమను గ్రంథములో బెజవాడయను పట్టణము నీ మాధవవర్తివలననే కట్టబడినట్లున్నది.

౨. చిక్కభీముడు.—మాధవవర్తి యనంతలము చిక్కభీముడను నతడు, ప్రసిద్ధుడు - ఇతనికి బంధులు చిక్కలీ ముదలి. ముద్దిగాఁ బిల్వలవత చిక్కలీముడనియు, నీతనితల్లి మైలనూరి యవుటచేత మైలమలీముడనియు, అనేక భండనములలో నుదంచుడై యుండుటంబట్టి భండనభీముడనియు, ఏరువ అను దుర్గము నేలుటంబట్టి యేరువభీముడనియు నాల్గొ నాను ముఖగల్గెను. పిన్ననరుకుటచేత నీతనికి చిద్దులీముడను మరియొకనామము కల్గెను ఇతడు భట్టాచార్యుడను రాజును జయించి తిరుగ నతడు తనపై యుద్ధమునకు వచ్చి గుండెనను కారణమున తన శరీరము తానే మూడు రునకలుగా భేదించుకొని యెను. దానంజీ యితినికి వితనివంశస్థులకుఁ బరిచ్చేదులను పొరువ నామంబుగల్గెను ఇతని కాలముందెల్పు కాశమున నురావతీపట్టణములో నున్నట్లు "Elliot Marbles" అను గ్రంథములో వ్రాయబడినది. అది కా॥స॥ (925 A. D. 1001) గల కాలమైయున్నది. ఇతడు పిడుగునునరిగిన కత్తిని పేములవాడ భీమకవి జగ్గించెను. అకత్తి నేటివరకును పూసపాటి వారి సంస్థానములో నుచియుండిరి.

౩. పై భీమరాజువంశమున కొందఱు పురుషులుకాగా నమలరాజును నొక ప్రభుడువ్వవించెను. ఇతడు పూస పాడను పట్టణమును సంరక్షించుటంబట్టి ఇతనికి ననంతర మితని వంశమువారిని పూసపాటివారను గృహనామము పొరువ నామముగ వచ్చెను.

౪. రాచఘోషాలడనునతడు చాళుక్య వీరరాజ్యస్థాపనాచార్యు విరుదండినవాడు. ప్రాథమికవర యనివలన న వ్రాసమునంది రాజ్యపట్టమున్నట్లెను. దామెరవంశ ప్రభుడగు తద్దున్నయను నతనిజయించి అతనివలన భక్తుఁడైనాని యెను. పైపూరాచలంజయించి విశేష దుర్గముల నాక్రమించెను ఇతనికి మన్నెనుల్లూక, మాళవాధిపతికిరహ్మణుడు, పమా కారచాంధవుడు అను విరుదులుగలవు. ఇతని కాలము కా॥ స॥ (౧౩౬౯ మొదలు ౧౪౪౪), A. D. 1440 or 1523

౫. రాచధూపాలుని కొడుకులలోనఁ దిప్పరాజును నతడును మన్నెనుల్లా విరుదండను.

౬. రాచధూపాలుని రెండవకొడుకు తమ్మిరాజు.—ఇతడు నందపురిపట్ట శత్రుసేనలఁగొట్టి గజపతియగు నంపాదించెను గజసేనలఁగొట్టుటచేత గజపతియగు కలిగినట్లు సామ్యుదయముల నున్నది. నందపురి ప్రభులు పుట్టము రాజవంశస్థులలోనివారవుటచేత వారిని జయించి యీ విడుదు సంపాదించెనని చెప్పిన కృష్ణవిజయములూ సునందపురియంగీకరించలేకది. ఈ తమ్మిరాజునేకసేనలంఘ్యులొనిపోయి బెల్లముకొండను సాధించెను. బెల్లముకొండ శ్రీరంగరాజుకొండకు లగ్గులువట్టి ఆ కొండను వట్టుకొనియెను. ఓడపల్లియను స్థలములో జరిగిన యుద్ధములో శత్రుసేనల కటాక్షించలే పారునట్లుగా నొసరించె. ఆ పట్టణమును వశపర్చుకొనియె. త్రిభువనీరాయ విడుదుగల రాజునిగఁగొట్టి చూడు అను పట్టణముపట్ల యుద్ధముచేసి ఆరెనిజయించె. ఈ విషయముగ వృత్తాంత విశేషములు గావుచారి చరిత్రకాండల వాసవదత్తాపరిణయమును గ్రంథమునఁ జూడవలెను. ఆ గ్రంథములో నీ తమ్మిరాజునే ఉదయపురిపురాణాల నుండితమ్మిరాజుపాటి మాధవవర్మయని పిల్చును. ఈ తమ్మిరాజునకు మాధవవర్మయను నామాంకరముండిన నుండవచ్చును. ఈ తమ్మిరాజు తనతో యుద్ధముచేసిన బాహుడిఖానుడు తుది సోదీపోయి శరణువేడగా నతని గ్రహించెననియున్నది. బాహుడిఖానువాడెవ్వడో యింకను తెలియరాలేదు.

౭. తమ్మిరాజు పుత్రుడు రాచిరాజు.—ఇతడు నవభారతమును గ్రంథమును కృతినొనఁచు. కృత్యములలోన కేతకలమును పట్టణముఁగొని దానిని తనకు రాజధానిగాఁ జేసుకొనియెను ఇదియును కృష్ణసదీతిరమక నున్నది. ఈచారవదిల మతియొకపట్టణ మీశాసనపాటివారికి సమయములోనే రాజధాని అయినట్లు గాన్పించును. బాహుడిఖాను డి. సె. డేరమ్మెత్తడిరాజు యెడనుకాలిని వేసియుండెను. ఇతడు వీరప్రతాపరుద్రునికాలినుడు. కావున కా॥ ౧౬ ౧౭౭౭ ౧౭౭౮ లు ౧౫౨౭ గల కాలమువాడై యుండును. (A. D. 1527 to 1604.)

౮. రాచిరాజు కుమారుడు కృష్ణరాయలను నతడును మిక్కిలి ప్రసిద్ధుడైయున్నట్లు కానుపించును. ఇతనివాడు చరిత్రమునకు వలసిన పమలెవ్వియు జరిగియుండలేదుగాని బ్రాహ్మణుల కనేకా అగ్రహారములు చేసినగమత్రము చెప్పబడియును. ఇతడు కటకేశ్వరుడగు ముకుంద గజపతివలన గౌరవింపబడిన సోమనోహి విద్యాధరుని తమ్ముడగు బియ్యనయను నతని కూతుం బరిణయమయ్యెను.

౯. కృష్ణమరాజు కుమారులలో గోపాలరాజు మనమడు కృష్ణవిజయ గ్రంథమును రచించిన తమ్మిరాజు.—ఇతడును అన్నమరాజు అను నితని సవలియన్నయును రాజ్యముచేసినట్లుగా కానుపించును. ఇందు అన్నమరాజును చక్రవర్తియని కృష్ణవిజయ గ్రంథకర్తయును ఉపాభ్యుదయ గ్రంథకారుడునుకూడ వ్రాసియుండిరి. కావున నీతడే ప్రవాసకాఖిలానివాడుగాఁ గాన్పించును. హాకిఖత్తులలో పూసపాటి శీతారామచంద్రులనునతడు తమ్మిరాజును పెంచుకొనెనట్లుండు విచేతన ఆ శీతారామచంద్రుని వృత్తాంతము కటకమువారి పిల్లను వివాహముచేసుకొనిన బసవరాజు చరిత్రములోఁ గాను పించుటచేతను తూర్పున కలింగదేశములో స్థిరపడియున్న శీతారామచంద్రులు ప్రస్తుతపు విజయనగరరామ్యములోఁ జేరి యున్న కుమిలేలోగాపురము మొదలగు వర్గకాల సేనయన్నట్లును అన్నమరాజును నతడు కృష్ణలేగమందున్న తేతవరి పట్టణ సమీపములోనుండు పశ్చిమరాజ్య మేలుదున్నట్లును కానుపించును. అయితే అన్నమరాజునకు పుత్రుడు కలి

పోవుట చేతను అతని పాలనలోనుండు ప్రాచీనమగు పీఠురాజ్యతమునకు రాష్ట్రముగూడ తమిళరాజు స్వాధీనములోనికి వచ్చి నట్లును, అయితే తమిళరాజు కలింగదేశమువదిలి తిరిగి కృష్ణానదీతీరమునకుఁ బోయియుండని కారణమున నారాష్ట్రమునాగి శ్రాంతమైనట్లు సూచింపవైయున్నది. ఇతని గ్రంథము కృష్ణవిజయపు కాలము ౧౬౪౧ సమీపము.

౧౦. తమిళరాజునకు దత్తపుత్రుడు అనందరాజు.—ఈ అనందరాజు తన అన్నయగు వెంకటపతిరాజుండచ్చి నర్కూరు లతనిపేరిట నిర్ణయించి తాను వివాహముగానుండి కొన్ని సంవత్సరములు వ్యవహరించినాడు. A. D. 1699 మొదలు ఇతని రాజ్యకాలమైయున్నది. ఇతడే ఉపాధ్యక్షుడయ గ్రంథకర్త.

౧౧. అనందరాజునకు మన్యములం బయిందుటచేత హైదరాబాదు నవాబు వలన “రాజా పూనపాటి అనందరాజు మన్నె ముక్తా” అను విరుదు గల్గెను. అనందరాజు అనంతరము వెంకటపతిరాజు కుమారుడు శీతారామరాజు రాజ్యమునకు వచ్చెను. అనందరాజు కుమారుడు విజయరామరాజు బాల్యమున నుండుటచేత నతడు రాజ్యము నడుమఁబాల డని అనందరాజు శీతారామరాజునే రాజుగాఁజేసెనుకాని విజయరామరాజు పెద్ద అయినప్పటి నీ యిర్వురును నవాబుల కడ పట్టానపొంది అధికారము చేయుచుండిరి. ఇప్పుడు వారిలో కలతలుగల్గుటచేత విజయరామరాజువలన నీ శీతారామ రాజు రహస్యపాఠమునకు సుహరింపబడియె. ఇది A. D. 1732 (శా|| సం|| ౧౭౫౩) ఈ శీతారామరాజున కొక కుమారుడు గల్గెను.—అతనిపేరు అనందగజపతి. శీతారామరాజు తన స్నానోదకమిచ్చి వ్యూహోగముల బోగొట్టెనను విరుదండెను.

౧౨. విజయరామరాజు శీతారామరాజు గలించిన పిచ్చుట అధికారమునకువచ్చి శీతారామరాజుయొక్క పుత్రుడ గు నానందగజపతిని వెంజేండ్లజాలుని మిక్కిలి ప్రేమముతో కాపాడుచుండెను. ఈ విజయరామరాజు కాలములో జరిగిన విశేషములు పెద్దయుగలపు. అవి అతని చారిత్రము వ్రాయుచో వివరింపఁబడును. ఇప్పుడు విష్ణుభక్తి సుధాకరమును గ్రంథము లో వివరింపఁబడిన సంగతులుమాత్రము సంగ్రహముగా వివరించెదను. అందు ౧. మువ్వచత్రము నెత్తించుకొనుట, ౨. విజ యనగరమున రాతికోట కట్టించుట తనపేరిట విజయనగరమును పట్టణముంగట్టు కుమిత్రకోటవదిలి విజయనగరమును రాజధాని గాఁజేయుట, ౩. యవనులను బయించి కృష్ణానదీతీరములైన భిలములగు రాజసంస్థానములను నిల్పుట, ౪. విజయరామ భూషణమును సంస్కృత కావ్యమును కృతినందుట, ౫. అనేకులగు బ్రాహ్మణుల కగ్రహారము లొనంగుట, ౬. అనేకు లగు రాజులవలన పన్నుగైకొని మహారాష్ట్రసేనల నుక్కడగించుట, ౭. మణికిరీటధారణము, ౮. వీరకావ్యాదులంది అనేక విరుదులను సంపాదనచేయుట. ఈ ప్రభుడే పరాసుల సైన్య ముత్తర నర్కూరులలోనికి వచ్చుతరిని చారిత్రుల విశేష గౌరవములంది తొప్పిలికొంటున్నట్టి ఆ జమీందారీ తమ రాష్ట్రములలో గలుపుకొనియును. ఇతని మృతి A. D. 1756. శా|| సం|| 1678 గల కాలము.

౧౩. శీతారామరాజు కుమారుడు అనందగజపతి.—ఇతడీ వంశమువారిలో మహా కురుడును అశ్వాయుష్కుడు నైనవాడు. ఇతడు చేసిన విశేషములు చరిత్రములోఁ జూడదగును. ఇతడే ఇంగ్లీషువారికి నుత్తరసర్కారులలోని సముద్ర తీర పట్టణముల నిచ్చినవాడు. ఇతనింగూర్చియు విష్ణుభక్తి సుధాకరములో వివరింపఁబడియున్నది. కావున నిపుడామట్టుకే వ్రాసి ముగించెదను, అందులొ “౧. బహుదేశములకుఁ బ్రభుండగు ఖాసీని యుత్తరసర్కారులలో నిలువకుండగఁ దరిమి

కొట్టెను. ౨. తన భుజకత్తిచేత యవనులను బరాసులనుగూడ పరాజయమునందించెను. ౩. ఇంగ్లీషువారితో స్నేహము చేసి వారికి బంధురభేద పట్టనియు నిచ్చినాచెను. ౪. తనప్రాపుగోరిన రాజులనందర గారవించి సేనానాయకులకు సంస్థానము లొసంగెను. ౫. జగన్నాథముమొదలు బెజవాడవరకును, సముద్రముమొదలు వింధ్యమువరకున్న దేశమంతయు నేక చక్రాధిపత్యమున నేలెను." అని యున్నది. ఇతని మరణము A. D. 1760 కా. ప. 1682.

౧౪. ఆనందగజపతి యనంతరము చిశ విజయరామరాజు.—ఈ ప్రభుని పృథ్వింతము హాళిఖర్చులలో విశేషించి యున్నది. అది చారిత్రములలో జేర్చబడియున్నది. పై చారిత్రములన్నిటికిని వంశావళులందెల్లు పద్యకావ్యములంబట్టి యే వ్రాయుచుంటినిగావున నీ ప్రభుడు మొదలుగా ప్రస్తుత ప్రభునివరకుఁగల శబ్దపురుషుల కథా సంక్రమాములునుగూడ పద్యకావ్య గ్రంథములంబట్టియే వ్రాయుట యుక్తమనియెంచి ప్రస్తుత ప్రభుని ఆ స్థానములోని పండితులగు బ్రి. శ్రీ. మండ చిట్టికామశాస్త్రి కవివలన కృతిగా రచియింపఁబడిన మార్త్యరాజ గ్రంథములోని వంశావళిలోనుండి వ్రాయుచున్నాడను. ఎట్లన్నను! ఆనందగజపతికి సంతానములేకుండుటంబట్టి తద్వంశజుడగు నొక చిన్నవానిందెచ్చి పెంచుకొని విజయరామరాజును నామంబుంచిరి. అతని పవతియన్న శీతారామరాజును నతడట్టి దత్తతకు సమ్మతించక తానే రాజుగానై తమ్ముని అనేక శ్రమలనందించి తుదిని తమ్ముని సింహాసనమెక్కించి తాను మంత్రిగానుండె. ఈ విజయరామరాజునకు తాత బాదులుగానుండు రాజులును జమీదారులును :—

౧. జయవరపు లాలా కృష్ణదేవు.
౨. శృంగవరపుకొట ముఖీ కాశీపతిరాజు.
౩. మాడుగుల లింగభూపతి.
౪. సాబూరు సన్యాసిరాజు.
౫. కొటపాలెపు ముత్తావారు.
౬. క్షరుపాం శివరామరాజు.
౭. అనకాపల్లి రామభద్ర పాయకరావు.
౮. గోలుగొండ వీరభూపతి.
౯. పాలకొండ విజయరామరాజు.
౧౦. ఆంధ్ర రామన్నదొర.
౧౧. శేనులవలస వ్రాసపాటి విజయరామరాజు.
౧౨. పాయకరాయడు.
౧౩. పాచిపెంట వీరచరాయడు.
౧౪. సంగమవలస నిక్కనభూపతి.
౧౫. చెముడు లక్ష్మీరాజు.
౧౬. రాజాపు బెగలకాపు.

౧౭. నవరమేదినిరావు వీరనరసింహరాయడు.

ఇంకను మరికొందరునుగలరు.

ఈ ప్రభునినాడు బస్తరను రాష్ట్రము మీది రాజ్యములోఁ గొంతకాలము చేరియుండిన రాజమహేంద్రవరము స్కూలును జయించి కొంతకాల మా స్కూలునకు నీ ప్రభుడే అధికారియైయుండినను, అనంతర మితని సోదరుడగు శీతా రామరాజేంద్రతోఁ గలహించి చెన్నపట్టణమునకుఁబోయి ఆచ్యుట చేసిన దుస్త్రాంతమున కంటెవారి అధికారులు విజయ రామరామ చెన్నపట్టణమునకు వచ్చున పక్షమానంబు పంపగా నదియొక అగౌరవకార్యముగ భావించి తానట్లు పోవున దితేదనితెల్పి పక్షవాదమును వ్యలమున నింగీషువారి సేనలతో యుద్ధముచేసి ప్రాణంబులఁ దొరగెను.

౧౪. విజయరామరాజు పుత్రుడు నారాయణగజపతి.—ఇతడు తండ్రిగతించునాటికి మిక్కిలి బాల్యంబుననుండె. ఇతనిరాజ్య మితనికి ఇంగ్లీషు ప్రభుత్వమువారివలన నీయంబడియెను, ఇతనికి “మికాల్ రాజామస్య సుల్తాన్” అను బిరుదు లాంగ్లేయ ప్రభుత్వమువారివలన నీయంబడియెనుకాని యీ ప్రభుని బాల్యంబునకల్గిన చిక్కలంబట్టి అంగ్లేయ ప్రభుత్వమువారివలన పైన వివరింపబడిన సంస్థానములన్నియును నీతని రాష్ట్రమునుండి విడలియఁబడి ప్రస్తుతమీ రాజవంశస్థులవలన బాలించఁబడుచుండు రాగముమాత్రము మీ రాజ్యమున నిలుపంబడియెను. ఈ కారణమున విజయగరరాష్ట్రము తక్కిన అంగ్లేజేశపు భండముఁడలములకంటె పెక్కుడుగానున్నను పూర్వమునకంటె ననేకాంశములఁ దక్కువయ్యెను. ఈ ప్రభుని బ్రాహ్మణాలకనేకాంగహారములను, ష్రియుల కనేక ముఖసాలనిచ్చెను, బ్రాహ్మణులకిచ్చిన యగ్రహారము లేడునూనూలు (200) అని యొక ప్రతీతికలదుగూని ముఖసాలు మాన్యములుగూడ గల్పినచో పైసంఖ్యకు చెట్టి రెండు తెట్లుగా నుండునని చెప్పవచ్చును. ఇతడు కారణంనుండిగ నిండియా గవర్నర్ జెనరల్ లాన్సు బెంటిన్కు మీరిని విశేష గౌరములు చేసెను.

౧౬. నారాయణగజపతి సమాధుడు విజయరామగజపతి మహారాజు.—తండ్రి అనంతరము కాశీపురివదిలి విజయగరమునకువచ్చి భద్ర సింహాసనాసీనుడైయుండి K. C. S. I. మొదలగు గౌరముల నిండియా గార్న్ మెంటువారివలన వదలెను. మహారాజాయన బిరుదము Salute అను శతకీర్తనని చయంబునందె.

౧౭. విజయరామగజపతి పుత్రు డానందగజపతి మహారాజు. తండ్రి అనంతరము రాజ్యమువహించి ఆ 1892 వ సంవత్సరమున సింహాసనాధిరోహము చేసి ఇండియా గవర్న మెంటువారివలన G. C. I. E. బిరుదును Salute నందె. ఇంకను మహా గౌరవములు జెంపనైయున్నాడు.

గురుబాడ శ్రీరామమూర్తి.

Memorandum No. II.

పూ స పా టి వా రి బి రు దు లు.

౧. శ్రీమత్తనోమండలేశ్వరుడు - ఇది మండలాధిపతియైనందువలనం గల్గె.
౨. మహిమండలరాయండు - ఈ బిరుదు మండలాధిపత్యమున కధికముగ చేతముగను పంపించింక గల్గెయ్యుం దును.
౩. మన్నె సురత్రాసుడు - దీనిపే మన్యశుల్తా అని హిందూస్థాన్ లో చెప్పుదురు. ఇది మహాకావ్యంలో మహా సుల్తాన్ అని యుండును. అనగా గొప్పవ్రథువని యభిప్రాయము.
౪. దర్బజకుల కలశరాకాశ శాంతుడు - శ్రీరామచంద్రుని కుమారుడగు సుకుమారి నామలకులకు. గతశక్తి పర్యాయము దర్బయని, దర్బజకులజులనగా కుశవంశసభూతులని.
౫. వంశ బిరుదాంతుడు అను బిరుదునకు హేసబిరుదిగండదని పాశాంతముగల్గు.
౬. ధారాపురీ గహనదావ భనంజయుండు - దీనికి ధారాపురీ శుష్కారణ్య పావకుడు పాశాంతముగల్గు. ధారాపురము భోజని ముఖ్యపట్టణము. ఈ భోజుడు విదర్భదేశాధిపతి, దీనికి Bidar అని యవనాదులవలన నామము గలిగె. ధారాపురిని జయించెనని చెప్పటచే నీదనిని చెప్పుండు విదర్భదేశముంగూడ గాక్రమింపబడినని చెప్పబడియు న్నది.
౭. గండ భనంజయుడనియున్న బిరుదునకు - గండలకు భనంజయునినంటివాడిని.
౮. మేదినిరాయ మృగనేటకారుడు - దీనికి పాశాంతము మేదినిరాయ మృగ సముదాయ చండమృగయుడని సింహాచలమువద్దనున్న పొట్నూరునకుఁ బూర్వము ప్రభువులు మేదినిరావువారు. వీరిలో నానెగొండిలో కృష్ణరాయని యె దిరించి యతనిని కలింగమేదినివిధుడని పెద్దన కవివలనం జెప్పబడియె. అట్టి మేదినిరాయ నామముగల రాజుం జయిం చుటంజేసి యీ బిరుదు గలిగెను.
౯. వీరకేదారుండు - ఇది వీరశ్రేష్ఠుడని తెలుపును.
౧౦. కృష్ణవేణి జలశ్రీడా విసూద పరాయణుడు - తరుమగా కృష్ణానదిలో స్నానముచేయు కురూపాలము గల వాడు. కొండటికాలములో నమరావతియు మణిగొండటికాలములో కేతవరము, తెజవాడయును ముఖ్య పట్టణములై యుండె. ఈ మూడుపట్టణముల లోపలంగూడ కృష్ణానది ప్రవహించుగనక నీ బిరుదు సర్వత్రా చెల్లును.
౧౧. భద్ర నారాయణుడు.
౧౨. దుర్జయకులకురాచల కంఠీరవుడు. } ఇవి చారిత్రమునుజెల్పు బిరుదులకావు.
౧౩. రణరంగ ధైరవుడు.

౧౮. మారవరాజు ముక్తకళ్యాణుని - దీనివలన మారవరాజుం దన వశపర్తిగ జేసికొనియెనని లేలుచున్నది. ఈ చక్రవర్తివారిని రాచిరాజు ఉనునతడు మారవరాజుం జయించి అతని మన్యనుల్నాక విడుదు లాగుకొనియెను.

౧౯. కర్ణాటరాజ కంద వుద్ధాలపడు - దీనికి కర్ణాట సంస్థాన కంద నుద్ధాకరుడని పాతాంతరమున్నది. కర్ణాట రాజులను మొదటికి పెల్లించి అరాజ్య మాక్రమించుకొనెనని భావము.

౧౯. కైటి రాచోరగ జైతలేముడు. }
 ౧౯. కొచ గాంగేయుడు. } చారిత్రోపయోగములు కావు.
 ౧౯. వీరసేతు ప్రతాప భానుడు.

౧౯. వాకు చురీధరుడు - సీనివలన నిప్పటివరకు నీ వంశమువారివలన కత్తి యెవమభాగమందు భరియింపబడు నను సాంప్రదాయము లేలుచున్నది.

౨౦. నెల్లూరు, యెలమంచిలి, కంచి, దేవగిరి చూరకారుడు, యీ నాల్గిటి రాజ్యరమా చూరకారుడని పాతాం తరము. దీనిలో జెప్పించిన నాలుగు చట్టములు, నాలుగు రాజధానులు, అందు నెల్లూరు మునుమ శిథిరాజుని. యెల మంచిలి కలింగాధిపునిది. కంచి చోళ ప్రభునిది. దేవగిరి యావవంశ ప్రభునిది. ఇది తురష్కల స్వాధీనములొనికీ వచ్చి నతరువాత కాలతాబాళగ నామాంతరముకీ వ్యవహరింపబడెను. ఈ విరుదు సంపాదించునాటికి పూసపాటిచాళ రాష్ట్ర) ము ఈ నాల్గరాష్ట్రములం జేర్చికొనుకట్లు కావచ్చును.

౨౧. ఆంధ్ర కటకపక్షి ప్రాకారుడు - ఆంధ్రదేశమునకు కటకము పక్షిప్రాకారముగా గలవాడు.

౨౨. మాన గోవింద నాన ధేయుడు. }
 ౨౩. యంతికొండేయుడు. } చారిత్రోపయోగములు కావు.

౨౪. విజయవాటికా సింహాసనాధ్యక్ష మాధవపర్వతస్వయ లలాముందు-విజయ వాటి అనియు విజయవాటి లేక బెజవాడ అనియు విజయపురమనియు వాకు బావచ్చునట్లుగా నుచ్చరింపబడు నీ స్థలమున మొదట సింహాసనము సంపా దించిన యతడు మాధవవర్తి. అతని వంశ్యులగా శ్రేష్ఠుడని.

౨౫. ఘోరాహవభీముండును కనకదుర్గా వరప్రసాద లభివైభవుడు. ఈ బెజవాడ చట్టమున పేంజేసియు న్ను కనకదుర్గా మహాదేవిని పయి మాధవవర్తి యుపాసింపగ నా మహాదేవి కటాక్షమున చతురంగబలములును, అనంతైశ్వ ర్యమును లభించెను.

౨౬. గరుడ శైరవ ధ్వజప్రాధవుడు - గరుడధ్వజము, శైరవధ్వజమును గలవాడు. ఇది నీరి పంకజాలలో కొం దరు వైష్ణవులుగా నున్నట్లును మఱికొందలు శైవులుగానున్నట్లున సూచించును.

౨౭. కొలిపాళ పురీధవుడు - కొలిపాళయను చట్టము అధికారస్థానముగా గలవాడు. కొందరి ప్రభువుల కాలములో నిది ముఖ్యచట్టముయొను.

౨౮. సహకారబాంధవుడు,

౨౯. దళలక్షణము, అష్టసహస్ర గణవల్లభుడు. ఇట్లు విశేష సేనలు కనకదుర్గా ప్రసాదములన మాధవ వర్తకుగల్గె. అపుడీ బిరుదు కలిగెను.

౩౦. మల్లికావల్లభుడు.

౩౧. లాట, భోట, చోళ, గొళాదిరాజపుర సర్వస్వావహుడు - దిగ్విజయంబుచేసి పై జేశములలోని భనమును గొల్లబెట్టి వచ్చినాడని.

౩౨. పరిచ్ఛేది మాళాధరణము - మైలమభీముడు కారణాంతరమునఁ దనకన్తింగుని రానేనటకొని వచ్చుట దయ్యె. కావున నాతనికిఁ బరిచ్ఛేదుడను బిరుదుగలిగె.

౩౩. బిరుదరాయ రాహుత్ర వేశ్యాభుజంగుడు.

౩౪. కళ్యాణరాజ దుర్జయవిభంగుడు - ఇందుఁ బురుషబిషేక కళ్యాణపురము పశ్చిమ చాళుక్యులకు ముఖ్యపట్టణము. ఈ ముఖ్యపట్టణముగల జేశమునకుఁ గుంతలజేశమని పేరు. ఈ పట్టణము తురష్కల స్వాధీనమయినపిమ్మట నా సమీపముననుండు నీజపూరు (Bijapore) ఆ జేశమునకు ముఖ్యపట్టణమాయెను. ఆ సంస్థానమునకుఁగూడ బీజపుర రాజ్యమనే పేరుగలిగెను. అయితే మైలమభీమన కాలము కా. శా. ౧౧ (A. D. ౧౦౦౦) నాటికి కళ్యాణపురము నామమేకలడు. ఒక అంగ్లేయచారిత్రములో, (The capital of the Western Chalukyas was Kalyan or Kalyanapura. Someswara I or Trylokyamalla was ruling over it as early as in 975 Saka 1053 A. D.) అనియున్నది. ఈ బిరుదువలన నీ వంశస్థులు కళ్యాణరాజుల అయిరి యా రాజ్య మాక్రమించుకొని నట్లు కాన్పించును.

౩౫. సేతు సీతాదళాస్తోత్రయూక్తి వివిధ శాసన స్తంభ విగ్రహాజితుడు. వీరి వంశస్థులలో నొక మాధవవర్తకుడు రాజా ద్విజయాగ్రము కృష్ణకేవరాయల కాలమునాడు బయలుదేరి యనేక స్థలములు జయించి సేతువువలకును దన జయ స్తంభములు పాతించినట్లు గ్రంథములలో వృద్ధాంతముగలదు.

౩౬. బారుహమన్నెగండ కిమిదేర విరాజయిండు - దీనికిఁ బాతాంతరమే యర్థముగానుండును. ఎల్లిన్నను. గారుహమన్య రాజన్య కోటిరకోటిహీర చార్యుష కుమాన సమ్రాటే పాదచంకనాడని.

౩౭. కళింగరాయ ప్రళయ కాలాబీలుండు - ఇందలి కళింగరాయుండు రాజకళింగ గంగు కానిత్రుడు, లేదా కళింగరాజనియైన ననఁచుచును. మయిలమభీమనయును, రాజ కళింగగంగును నేటి కాలములుకావున మొదటియర్థమే యనుకూలించియుండును.

౩౮. కిమిదిరాయ మానవిభాళుడు - దీని పాతాంతరము కిమిదే రాజమానలి మిరార్కుండని యున్నది.

౩౯. గంగ మంగిలగుండు గండడు.

౪౦. మందలీకర గండడు.

౪౧. కరవాల దుడుండు.

౪౨. విమక వీరధరుండు.

౪౩. బల్లాడ గోధూమశుట్టన ఘనట్టుండు - ఇందరి బల్లాడశబ్దము కటకదేశపు ప్రభుండగు భల్లహరియందును వర్తిండును. బల్లాహవంశస్థులని పశ్చిమదేశమున నొక సంస్థానముగలదు. వారికిఁ జెల్లిసఁ జెల్లును, కొంతకాలము క్రిందట పీఠి రాజ్యము తూర్పునఁ గలకమునరకును, పడమట జేవగిరివరకును వ్యాపించియుండుటంబట్టి యీ బల్లాడశబ్దమెట్లున్న యిందిన నన్వయించవచ్చును. లేదా యిద్దరియెడల వర్తించినవని చెప్పినఁ జెప్పవచ్చును.

౪౪. భోజరాజదికావట్టుండును - దీనికిఁ బాఠాంతరము భోజరాజ దిక్ప)దిగ కీర్తిలాకరాఘండని గలదు.

౪౫. చాళుక్య రాజరాజస్థాపనాచార్యుడు - చాళుక్యులు పూర్వచాళుక్యులు పశ్చిమచాళుక్యులని రెండు తెగలవారుండిరి. అందు బూర్వచాళుక్యుల ముఖ్యపట్టణము రాజనహేంద్రవరము. పశ్చిమచాళుక్యుల ముఖ్యపట్టణము కళ్యాణపురము. ఇదివరలో ౩౪ వ విరుడునాఁ గళ్యాణపురమునాని చాళుక్యులయొక్క వ్రాసియున్నాడుగాన నిత్రుదీవిరుడు తూర్పు రాజ్యముండును రాజనహేంద్ర చాళుక్యులకుం జెల్లును. దీనిగా రాజనామము రాజనరేంద్రునకుం జెల్లును. ఈ రాజనరేంద్రుని తండ్రియగు విమలాదిత్యుడును, మైలమనీషునయును గాల్గినులు. మైలమనీషున విమలాదిత్యుని యనంత రము రాజనరేంద్రుని వేంగీ సింహాసనమునం జెక్కించుకొనిన నుండవచ్చును. లేదా యీ పంకములో చరియొకరికైన నీ విరుడు చెల్లుననిచెప్ప నొప్పియున్నది.

౪౬. ఒడ్డిరాజు మినజాలికపర్చుండు - పాఠాంతరము, ఒడ్డి మహారాయఁ సముదాయదేశన విజయమున్నత్యర వాలుడు. ఒడ్డియరాయ మంత్రకూలధరుడని యింకా పాఠాంతరము ఒడ్డియరాయడనగా సూర్యరాజు (King of Orissa.)

౪౭. జలదుర్గపీఠి మన్నెను నివేళుడు - ఇదిదీవిపీఠిలో జలదుర్గము గల్గియుండెనని యాధిప్రాయముగానొవు. ఇది కృష్ణానదీతీరమునానిది.

౪౮. స్థలదుర్గ శేతపర చట్టనాథీశ్వరుడు - పాఠాంతరము శేతపరపురనాయకుడు.

౪౯. ననదుర్గ మెగిశుచ్చిపథుడు - పాఠాంతరము మెగిలియర్తి రాజధానిండుండని, దీనింబట్టి మెగిలియర్తి పూర్వము పూపపాటివారిదనియు పనంజనకాలములోనిది కలిపిండివారి కియ్యలబడినట్లుహించవలయును.

౫౦. నగదుర్గాసంతరి ప్రభుండును - ఈ ఆసంతరి కృష్ణరాయల కాలమునాటికిఁ జాల ప్రసిద్ధిగల చట్టణముయి యున్నది. ఈ చట్టణముంబయించి యీ రాజు జెల్లుముకొంద, కొండపట్టి నీమయును జయించినట్లుగా నున్నది. కృష్ణ రాయలకాలములో నొక మాధవవర్మను నాతఁడెవ్వో నధికారముచేయుచుండె అతఁడు మీగుల ప్రకాశవంతుడు.

౫౧. ఏళరాయ రక్షేపరాయండు.

౫౨. తెల్లతలమరాయండు.

ఈ విరుడులున్నయను క్రి|| ప|| ౧౬౫౦ కాలమున మయిలమనీషుని పంకస్థులలో రాజ్యమును వహించియున్న తన్నపూపాలునివలన గృప్తవిజయమును నాంద్రకావ్యములో వివరింపబడినది. ఈ పైపాటిగా నతని విరుడులును శత్రుయి యుండును. తదనంతర కాలముమొద లింగ్లియవారు ఘనదేశములొ బ్రజికించి మధిరీబందరు మొదలగు చముప్రతీక పట్టణములను జక్కల ప్రభుండగు నానందగజపతి మహారాజువలన సంపాదించునరకును గల విరుడంబులును, బై గ్రంథము లో వదిలివేసినవియును నీ క్రింద వివరింపెదను.

౫౩. రేచర్లగోత్ర సముద్భవ శుక్లకాశన దావదహనుండు - ఆను నీరుదు రేచర్ల గోత్రోద్భవమున ఉన్న వనీరాయ బిరుదుండునగు సింగమనీవికిని నా కాలములోని మాధవవర్తకుం జరిగిన యుద్ధములో మాధవవర్త బలవంతు సహితులగునపుడు పెదవీడను స్థలమున సింగమనీవి సంహరించి యతనిభార్య గర్భములోనుండు శిశువుండుడ సంహరింపఁ బ్రయత్నించినపుడుగల్గె, ఈ రేచర్లవారు, వేంకటగిరి, పితాపురము, బొబ్బిలి మొదలగు సంస్థానీకులైయున్నారు. ప్రజలెప్పుడైన గోత్రమువారికి నీ సింగమనీకు మూలపురుషుడైయున్నాడు. అతని సంహరింప నా బిరుదుగల్గె.

౫౪. యక్షన ప్రానికనికాయ మేళుమారుతుండు - ఈ బిరుదు తురమ్మసేవలను జయించుటచే గలిగెను.

౫౫. దక్షిణ దిగ్దేశాధిపతి పంచులలో పాంచాలుండు అనగా వారినిజయించెనని.

౫౬. పశ్చిమ దిగ్రాజ మహేశ్వరుండు - ఓనింబట్టి వీరిరాజ్యము పశ్చిమదేశమున నుండినట్లు కాన్పించు.

౫౭. ఉత్తరదిశా నృలోకపాలక మదేధ కంఠీరవుండు. వారినిజయించెనని.

౫౮. పూర్వ గోత్రాధిప గోత్ర విచ్ఛేదకుండు. వారినిజయించెనని.

౫౯. చోళ భగ్గుడ గోధూమభుక్తున శుగట్టుండు.

౬౦. దానకన్యకుండు.

౬౧. మాన దుర్యోధనుండును.

౬౨. బాపురాయకాటోదరి నీలకంఠుండు - (ఇతడు దియపురపు సంస్థానీకుడు కాగోత్రను.)

౬౩. కంచి, చెంచీ, యలమంచెలి, నెల్లూరు ద్వారకాపుర నిర్ధూతభాముండు. (Destroyer of Conjeevaram Jinjee, Yelamanchili, Nellore and Dwarakapura in the State of Baroda.)

౬౪. స్థలదుర్గ కుంభిళాపుర నికేతనుండు - ఈ కుంభిళాపురమునె యిప్పుడు కుమిలెయని చెప్పవారు. అది స్థలదుర్గముగ నుండెను.

౬౫. పూసపాటి పురాంకుండు - ఈ బిరుదుగలవారు పూసపాడను గ్రామంబునంగల యొక శోటను సంరక్షణ చేయుటంబట్టి పూసపాటివారని పిలువంబడిరి. మైలముభీముని వంశమున నమలరాజును నొక ప్రభుండువుటై, అతడు ౧౧౫౫ పూసపాడనునగరంబుతోడుకతన | పూసపాటిపురాంకుడైపొగడుగనియె. అనియున్నది.

౬౬. చతుర్గోత్రవందనీయుండును - ఆంధ్రదేశంబున నాలుగు గోత్రముల క్షత్రియులన్నారు. ఆ నాల్గిగోత్రములవారును మొదట మైలముభీముని కూటస్థులగు ముక్కంటిరాజు, బుద్ధవర్త, మాధవవర్త మొదలగువారితో నీ దేశములోనికి దత్తహామర్థమై వచ్చియుండిరి. అది కారణముగా క్షత్రియులందఱు దమకు ప్రభువులుగానుండెడు నీ మయిలము భీముని యన్వయంబులోనివారికి ననుస్మరించు నాచారముగలదు కావున నీ బిరుదుగల్గె.

౬౭. రాయసంస్థాన నృప ప్రాణవాయ భుజంగుండు - రాయసంస్థానము కర్ణాటరాజుల సంస్థానము. తత్సంస్థాననృపతుల సంహరించెనని గలదు.

౬౮. విజయరామరాజు కుటుంబ వివరములు - వీరిలో నొకరు స్వామిమనోరంజన తనబట్టి సిద్ధిలింగ నరు పోషిం
నొక కుటుంబానికి చెందిన గుణమిచ్చెనని గలదు. ఈ రాజుగారు శివరామరాజు, ఇతరానందగణపతియును వ్యతంత్ర ప్ర
భుని తండ్రి.

౬౯. పులకర్ణ విజయనగర శిలా ప్రాకారవిభుడు - అనంతరకాలములో విజయనగరము పులకర్ణముగాఁ జే
యబడినది. అందు శిలాప్రాకారము గట్టింపబడియె. ఇదియు ప్రస్తుతములో మైలమఠముని వంశస్థులకు రాజధాని.

౭౦. పులకర్ణ వీరు పట్టాభ్యుత్థుడు - విజయనగరము సమీపముననుండు భీమనిరట్టణము వీరికి పులకర్ణముగా
నుండెను.

౭౧. విజయర్ణ మత్స్యపుర విభుడు - మాచుగులకు మత్స్యపురియని నామాంతరముగలదు. ఇది విజయర్ణముగా
నుండెను.

౭౨. పులకర్ణ ముఖ్య సందాపురీ ప్రభుడు - ఈ సందాపుర మిచ్చటి జయపురపు సంస్థానమునకుఁ బూర్వపు
ముఖ్యపట్టణము. ఆ పట్టణము వీరికి నిరదుర్గముగఁ గొంతకాలముండెను.

౭౩. విజయభేరి ప్రముఖవాద్య వజ్రైరవావన వరదిరుద భారేయుడు - ఇది బొబ్బిలిగొట్టిన విజయరామరాజు
చలన సంపాదించబడినది.

౭౪. నవనిజమణిరీతి, కనకచక్ర, మత్స్యభుజ, సింహతలాట, వీరకాహరాద్యనేక విరుదాంక సముజ్జ్వలుడు.

౭౫. వీరినిజనాయక ప్రతిష్ఠాపకుడు-అనగా జగన్నాథస్వామిని ప్రతిష్ఠ చేసెనని. పైవిజయరామరాజు దీనింజేసెను.

౭౬. అనేక రాజుల సంస్థాన నిర్వాహక విరుదు.

౭౭. మహారాష్ట్రాధి మంథనుండు - వీరి దేశమునకు మహారాష్ట్ర సేనలు వచ్చినపుడు వారిని జయించి పారదోలు
టచేత గలిగెను. ఇవియు పై విజయరామరాజుచలన జరిగినవి.

౭౮. దేవబ్రాహ్మణక్షేత్ర పరిపాలన పొందవచ్చువాడు. వీరి సంస్థానమున వేలకొలది బ్రాహ్మణాగ్రహారములు
ను, మాన్యములును, దేవబ్రాహ్మణుల కీయబడినవి. అట్టి వానిని పంరక్షించెనని.

౭౯. గజపతివామాంక ప్రభుడు. గజపతియును విరుదు సంపాదించెనని.

౮౦. యవనవరాసునైనది భూభరమలికాయుధుడు. యవకులనఁగాదుర్బులను శ్రేణివారినినూడ జయిం
చెనని, ఇది అనంద గజపతికిం గల్గిన విరుదు.

అంగ్లేయులు మన యాంధ్రదేశములోనికి వచ్చిన పిమ్మట పైరాజు వంశజులనే సంపాదించుటచేత వీరుదులు చాటి
వాటి యుచితస్థలముల వివరింపబడును. ఇవి యన్నియు సవనములు పై నుదహరింపబడినది ప్రాచీనములు - కావున
వాని మాత్రమే వివరించినాము.

చారిత్ర సం గ్రహము.

పై విరువాంకము లన్నిటింబట్టి చూడమైయు భీముని సంశయముల కొక్కొక్క కాలములో గొలిపొకయు, గత పరమును, బెజవాడయు, గుంభిరావురమును, విజయనగరమును, ముఖ్యకట్టణములయి చెప్పదలయును. ధారాపురము, నెల్లూరు, యలమంచిలి, కంచి, దేవగిరి, కడకపురి. చెంజి, ద్వారకాపురము మొదలగుపట్టణములపై దండెత్తి వెడలి వానిని స్వాధీనపరుచుకొనినట్లును, మేదిసీరాయ, మాళవరాజు, కర్ణాటరాజు, కళ్యాణరాజు, కళింగరాజు, కడిమిరాజు, కల్లూరు, ఒడ్డియరాయ, ఏళరాయ, శేచల్లగోత్ర, యశవంతినిక, చోళరాజు, బాపురాయ, రాయసంస్థానస్వర, పరాసునైస్య బయ్యలవీరుదులును, చాళుక్యరాజు రాజ్యస్థాపన, అనేక రాజుల సంస్థాన నిర్వాహక విరుదులు చెల్లినట్లును గానించును. ఏని నన్నిటింబట్టి చూడ నీమయిలము భీమునిసంశయైతెంత దేవమునకు ప్రభుత్వము చేసిరో యెందలు రాజులతో పుజంశము కల్గి యుండిరో గోనయగునని తలంచెద.

గురుజిడ శ్రీరామమూర్తి.

HADEEKHATUL ALAM.

హదీఖతుల్ ఆలం అను ఫారసీ చరిత్రలో వ్రాయబడిన పూసపాటి విజయరామరాజు, ఆయన
యనంతరము కాజ్యమునకువచ్చిన ఆనందగజపతిరాజుల పృథ్విరాజము.

పై గ్రంథము ఫారసీభాషలో వ్రాయబడినది. ఇందు డక్కను హైద్రాబాదు ప్రభుత్వముచేసిన పహల్ల దీని పాదుషాల చారిత్రముందును. ఈ గ్రంథమును రచించిన గ్రంథకర్తపేరు మారు లాద్దోల్ ఖాసిం ౧౨ - ఇరేన్ ఈ దేవనామము మీర్ ఆలం (ప్రపంచములో నభిమతు) అని. గ్రంథముయొక్క చివరభాగములోని ఆలం అనునది యీ పేరు లోని మొదటిభాగమే అయినట్లున్నది. ఈ మారు ఆలం అనునతడు నిజాపట్టిఖాన్ బహదర్, సికందరుజా బహదర్ ఆనందప్రభుత్వము చంద్రి సాదునలైసద్దీ హైద్రాబాదు నవాబుల కాలములో వారికి మంత్రి (మినీస్టర్) అయినందున, ఇంటియకాక డక్కను హైద్రాబాదు దేశములోనివాడై జగప్ప)నద్ది నుండి ముఖ్త్యారుల్ ముల్క్ అను దిరుమహ్మద్ సర్ సాలార్ బంగు అను హైద్రాబాదుకు మూలపురుషుడై యున్నాడు. పై మిరాలం చేసిన ఫారసీ కావ్యములు 1. హైద్రాబాదు పట్టణములోని యితనికేరట సావ్యనాక గొప్పచరువును చారాదర్ మొదలగు కార్యములపై యున్నవి. ఇందు హైద్రాబాదులోని చెరువును, ఆ దేశములోని చారాదర్ మొదలగునవియును వేచికనననవి. ౩వ పదివి దేశమంతట వ్యాపించియున్నవి.

హదీఖతుల్ ఆలం అనుగ్రంథము న్న 1214 హిజరీ (A. D. 1796) లో రచియింపబడినది. దీక్షుట న్న 1266 హిజరీ (A. D. 1848) లో హైద్రాబాదు పట్టణములోని గలించిన సిరాజుల్ ముల్క్ బహదరు ఆనునతని ఆచ్యుకూటములో లెతోగ్రాఫు (Lothographed) గా నచ్చుచేయబడినది. సిరాజుల్ ముల్క్ బహదరు సర్ సాలార్ బంగునకు పిన తండ్రి.

పై హదీఖతుల్ ఆలం అనుగ్రంథము రెండు ఖండములుగానున్నది. అందు మొదటిఖండములో ముఖముపాహీ ప్రభువుల చారిత్రముందును. ఇది 415 పుటల గ్రంథముగన్నది. ఇక రెండవఖండములో ప్రస్తుతపు హైద్రాబాదు ప్రభువు లగు నవాబు నిజాముల్ ముల్క్ వంశస్థుల చారిత్రముందును. ఇందు 397 పుటల గ్రంథమున్నది.

పై గ్రంథమునుండి యెత్తివ్రాసిన సంగతులు.

1. రెండవఖండములో న్న 1169 హిజరీ (1751 A. D.) సంవత్సరములో జరిగిన పృథ్విరాజములు వ్రాయుచు, 231 పుటలో 3-4-5 పంక్తులలో వ్రెంచివారి తరపు గవర్నరును మూసాబూసీయొక్క పృథ్విరాజము వ్రాయుచు "ఇజయ రామరాజు యెల్లప్పుడు 1,00,000 "లక్ష" కాల్బలమును, 2000 (రెండువేల) గుట్టల దళమును, అగ్నివర్షముం గురియం తత స్థినిచయంబును, గలవాడనియును, పర్యంత సమానములగు (100) నూరేనుగులా ప్రభుని వెంటనుండు ననియు వ్రాసె. అనంతర "మొత్తం 700 వెలమల కాల్బలముగల వెలమవంశస్థుడగు రంగారావు జమీందారునకును, కొన్ని యుద్ధములు

అరిగిని అనియము తిరిగివచ్చును చం గారావు జమీన్ దారుతో యుద్ధముచేయుటకుఁగాను విజయరామరాజు మానాబూ నీని వింటిదెట్లుకొనిపోయి చం గారావుతో యుద్ధముచేసి అతని వర్జమువారిసంవరిని సరికిచేసెను" అనియున్నది.

పై వృత్తాంతమును ముందుటకుఁ బూర్వము 231 పుటలో 9-9 పంక్తులలో నీ క్రిందివిధముగ వ్రాసి ఎట్ల న్నడు :-

"వెలకులలో గారులగు నేనొక్కఁడను యుద్ధముయములో రా-ముక్కయన, ఫరంగియొక్కయు సేనలను గ్రెయిమిచ్చుచేసి, అనేమలంబి ఆ యుద్ధములో దామును హత్యచేరి."

Note:—ఇక్కడ ఫరంగిరాజుని వాసిని దానికి క్రిందివారిసేనయ్యెను, రాజాసేనలన గా విజయగర సంస్థా నాధిపతుడు విజయరామరాజు సేనలను యిచ్చెను.

2. ఇక కొండవెద్దానములో పుట 242 న-9 పంక్తులలో న్న 1172 పాజిట్ (174 A. D.) లో 289వ వృత్తాంత ము. తెల్పును స్పష్టము వ్రాసె :-

"మానాబూనీ యొక్కలో బంధును అనగారావుతో యుద్ధముచేయుట కేర్పర్చెను. ఆనందరాజు తనవద్దను 100,000 కాల్పులమును, 1000 ఇల్లులును నుంచుకుంటెను. ఇట్టిమనద్దారుల సహాయముచేత తనసంతకముగా వృక్షము రించుచుండెను" అని.

Note:—యీ ఆనందరాజు అనంతము విజయరామరాజునను గుమారుఁడును. అతని సేనాసనమును అతని అనం తరమందినవాడై యున్నాడు.

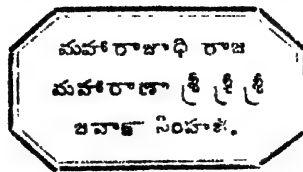
పై కథ అయినప్పటికి ఆనందరాజు బట్టిపూర్వ ప్థమున జరిగిన యుద్ధమున జూబ్బారాజును అను సద్దారునితో యు ద్ధముచేసి అతని నక్కడనుండి రాజమహేంద్రవరమునగిటుం దుమి. అతని సంబంధములు నేనుంగలు, ఫిరంగులు, తోమే ఖానా, జవాహిర్ ఖానా, విజయరామరాజు అచ్చి కాల్పనాలను తన స్వాధీనము చేసుకొనియె." అనియు వ్రాయబడి యున్నది.

Note:—పై వృత్తాంతమంతయు హదీఖతుల్ అలం ఆను గ్రంథమునుండి విజయగర సంస్థాన మీర్ మున్షీయగు నయ్యుద్ ముస్తఫా హుసేన్ వలన తెల్ల వ్రాయబడి ఆ 1893 సంవత్సరములో ముద్రించి ప్రకటించబడినది. అది ప్రస్తు తముగా నావలనం జనుగింపబడినది.

గురుబాడ - శ్రీరామమూర్తి.

౨౪ రాజా గజపతి శ్రీ ఉదేభాణశేషలక్ష్మి.

శ్రీ రామ జీ.

* ఏకలింగజీ.

సిద్ధి శ్రీ బనారసు శతస్థానమంగు, లోకప్రసిద్ధమగు, సర్వోపములనూ పరిస, రాజా గజపతి శ్రీ పుత్రేంద్రాణశీ, వారి ఉదయపురమునుండి, సవాయికింగు, గ్రాముచున్నారు. వసుస్కారములు. యొక్కడి సమాచారము. శ్రీ శాహరికటా త్త వీక్షణములన కుశలము, తమకు సదా, ఆరోగ్యము వుండవలెను. అందు వలన మాకు పరిమానందమవును. తమకు చి న్దలు, సదా దయపుంచుచునే యున్నారు. ఆ ప్రకారమే యెల్లివ్వకు నుంచవలయును. తియ్యార తమకు శ్రీవా' శ్రీ పంపివ నజరు ఒక ముస్తాబు, నగ, గుర్రము, యాపాయాలు వనివేలలో రెండువేలు నగదు నిప్పించినారు. యెనిమిది వేలను నగ నిప్పించినారు. వాటికి సామకాయ వడ్డీ వలన శష్టము తగులుచున్నది. గనుక ఆ గూపాయాలు సామకాయకు ను పిండి రసీదు పంపవలెను. తమకు తెలిసిన యెడల రూపాయా లిన్ని రోజులవరకుని పోవు. తమ తెలిసిన తెలియకుం లేదు కాబోలు. మరియు, తమకు మావశము పిల్లలయి యున్నారు. మేము చెప్పిన మాటలలో సంజేహమేమిది లేదు. యొక్కడనుంచి బావా అచలదాసజీ వచ్చుచున్నారు. ఆయన యీ యంశమునుగురించి మానవి చేయచున్నది. మరియు తమకు మాతో సంబంధములను గురించి శ్రీచారికి మానవి చేసియున్నప్పటిలో, మేము, తమతో వంశావళి సంబంధపు కాశితములను గురించి మాట్లాడగా ఆ కాశితములు యొక్కడ లేవనియును, దేశములో నున్నవనియును తెప్పించి కనకముల పంపుకామనియును అనిన కాశితములు, యీ రోజువరకు, అంపలేదు. అవి వచ్చియున్న యెడల పంపవలెను. యొక్కడి కాశితములుకూడా చూచి యొక్కడొక్కడ సంబంధములు చేయవచ్చునో తమపేర వ్రాయడమవును. అయితే తమకు మావల్ల యొక్కడి పిల్లలుగా (యొక్కడి పంశస్తులుగా) నెంచబడుచున్నారు. కార్య విశేషములను తెలుపు కాశితములు వ్రాయుచు నుండవలయును. యొక్కడ తమ ఆధికారమునకు సర్వ స్వేచ్ఛ, సంపన్ను ౧౮౩౨ భాద్రపద బహు ౧౩, శ్రీ|| శ|| ౧౮౩౬.

* ఈ నామము ఏకలింగజీకిని ఆ స్వామికి మంత్రులుగా నెన్నుబడు రానావారికినిగూడ ప్రయోగింపవలెను చామకగలదు.

!

.

28 రాజాజీ శ్రీగజపతి సంగీతా కాయనా వీణావల్.

మహారాజాధి రాజా
మహారాజా శ్రీ శ్రీ శ్రీ
జహాన్ సి.హాజీ.

శ్రీ రామ జీ.

* வினாக்கள்.

విశ్విక్తి బహు స శుభధానమగుదు. అంతః ప్రసిద్ధమగు సర్వోపములకూలశివ. అంతః ప్రకాశి అనుచు గానాదు. శివ
పాఠి. ఉదయపురిమునుంచి, సహాయసింగువ్రాణము మన్నారు. సమస్కృతములు ముక్త్యుగ సమాచారముక్తి శివ
వీక్షణములు కేశలం, సహితమకుమంచి అచుగాక, అంబువల్ల హూన మిక్కిలి సుఖకాగలశివ, తివరప్రాసిన యు. శివ
అందినది. అందుకు సంకములు బోధ అందున వి. రాకావిజయభుగ్త వాశిష్టమంది (కంబుశివ) ఎదనది. అది వి. తు
జీరావత్ వారికాలముకంటే ప్రాసిన కాలమునై కుంస్త్తిది. అయోగ్యుతో రాంధ్యంబునుచుండుంలములు సేవి, కావున. అంత
ముకలిసినది. ఇక వివాహ సంబంధముల విషయమైతే, భూటా, చన్యా, కవవాహి, సోలకే, పంచా, చావదా, భూతి
య్యా. హూలనుమను సామంతుల పరిశిమంతో, మాదవాకార్లో, వివాహసంబంధములు, అరుగుచునుండును. శివ
వారిలో అదుగును, అట్టి సంబంధములు, చేసుకోవచ్చును. ఇందుకు సంకయము, కేమీవాత్రుంసనక్కరలేదు. తమరు స్వయముగా,
ముగా, ముక్తి డి ప్లియైయున్నారు. అతిమామధాగా తెలియును. తమరునూ సంతోషించుచులెను. తమరు తగుచుగావ్రాయు
చునుండులెను, తక్కిన సమాచారములన్నిటిని ప్రరోహిత సూర్యనారాయణ కాప్తి తేయపలచుకొనుచున్నది, అంత
౧౮౯౪ వార్షి కము ౩. క్రి. శ. ౧౮౯౪.

•

•

•

•

శుభమస్తు అవిఘ్నమస్తు
శివాభ్యాం నమః శ్రీగురుభ్యాం నమః
శ్రీకృష్ణవిజయము.

౧॥ శ్రీవాణీవనితావిదేశరమణీ నీమంతనంసక్తము । క్షావారంబుపదారవింద నఖచంద్రశ్రేణిధారా
మహా । టీవృత్తింగదియందనదృఢజయవా టీస్థానదుర్గామహా । దేవిన్ భక్తిభజింతుదన్నతద
యా దృష్టిప్రసారాప్తిన్ ॥ ౧ ॥

౨॥ శివచూశ్రితులకుదధర్మమిచ్చుటకేమొ జైవాత్మకావతంసతవహించు । శరణాగతులకుదచ్చ
ర్యకూర్చుటకేమొ యచలధర్మభ్యాసినధిగమించు । సేవకశ్రేణికాసిరియొసంగుటకే మొగురుత
రానలతనద్దళముపూను । నాత్మీయజనులయందధిఘటించుటకేమొ యతనుభూతిప్రాప్తినతిశ
యిల్లు । ననుచుబ్రహ్మాదిదేవతలాశ్రయింతు । రేమహాత్మునినాపార్యతీశ్వరుండు । సరసమర్కృ
తిలతదయాసారసార । సేవనముచేతఁజిగురెత్తజేయుఁగాత ॥ ౨ ॥

౩॥ మురహరియేలవారివర మూర్తియుగంబుధరించితన్నునిం । దిరయడుగంగనీవిపుల సేత్రయుగ
ప్రపదాంచితాకృతుల్ । నిరతమునామనోబ్ధమున నిల్చగనేనిటులై తినంచునా । తడుణికపూర్వ
మైసప్రమదంబుఘటించు హరిన్భజించెదన్ ॥ ౩ ॥

౪॥ కెంపుగానిద్దంపుకెంపుగుల్కెడుమోవి భవ్యవిద్రుమవిడంబమునుజూప । పదనేందుచింబభాస్వ
న్నందహాసంబు డింపీరఖండపాండిమముపూన । నతికృశోదరభాగగతవలీనిచయంబు మృదువీచి
కావళిమేలుజెలుప । కబరీభరోన్నతాకారవిశేషంబు బలపానకరఘనచ్చాయనెరప । జనగుహా
లికధరియించినకలభాగ్య । సముదయంబులకాశ్రయస్థానమైన । కమలకమలాయతాక్షిమత్కా
వ్యవచన । యందుమెసరించుగాతసాహాయ్యకంబు ॥ ౪ ॥

౫॥ మేనిసితద్యుతుల్ గదిసి మేదురుమైనకరాగ్రకీరమున్ । యానసురాశమున్ సమత సందివిధేదమె
ఱుంగరానిచో । నాననబాహుసంఘట ననారయుపల్కు వెలందికున్నుఘం । జైనగుధారమత్కృ
తి కుదారచమత్కృతిగూర్చుగావుతన్ ॥ ౫ ॥

సీ॥ తనయానమత్యైసంబోధించునదివోలె నంచనాహనపు త్రిననుసరింప । తనవచోరచనకై కొన గోరువై ఖరి చిలుకవాస్త్రంబుపై చెలువుగులుక । తనవోలరుచియాచనకుడగ్గరురీతి బాలేందు రేఖపాపిటజెలంగ । తనపదశ్రీహంపదగువాంఛగన్నట్లు తెలిదవ్విపితమైకొలుపుసేయ । చెల యువాణిప్రవాళసల్లలితపాణి । పైతకశ్రోణిమేఘజలదవేణి । వినతగీర్వాణిమత్స్యావ్యవరచ నావి । శేషమాలయందుసస్థానాశ్రేణిగూర్చు ॥ ౬ ॥

చం॥ శిరసునచేందుజూచుకొని చెల్వగుదత్తరిపూర్తివాంఛచే । హరునిజటాభరణుగన నడుసు ఛాకరరేఖహన్నాపి । రూరమనడాగదజ్జలము సర్వముబాసముసేసితల్లికిన్ । గురుతరసమ్మదం బునమ కూర్చుగణాధిపురాశ్రయించెదన్ ॥ ౭ ॥

సీ॥ ఘనమనూజవసత్వకలితుడయ్యెచిత్త వరమనూజవసత్వకలితుడగుచు । సుగ్రతేజోజన్మయుక్తి గైకొనియు మహేంద్రగ్రతేజోజన్మయుక్తుడగుచు । భావికల్పకమూర్తిబ్రహ్మాతిగనియుబ్ర భా వికల్పకమూర్తిభవ్యుడగుచు । నక్షత్రయాగంభోదయ్యునహస్రాత్ జయదత్తునై భవశాలియగు చు । నొక్కచరిత్రంబుగన్న పేటొక్కచరిత్ర । మధికవిభావ్యతికరముగానలరుదేవు । నతికృపాపూర్ణ భావుమహానుభావు । నాశ్రితోవిధేయుభజియింతునాంజనేయు ॥ ౮ ॥

ఉ॥ పాదములన్నియుండనదు పాదములై చెలువొండగుండర । శ్రీదళుకొత్తుశృంగములు శృంగ ములై కనుపట్టుచుండగా । మేదురజంగమాశృతిని మీరినకావ్యధరంబువోలె । నామోదముసే యుచున్ శివుని మోలవసించుగ వేంద్రుగొల్పెదన్ ॥ ౯ ॥

సీ॥ సద్వందనీయభారద్వాజమునిసోత్ర కలశపారావారకైరవాపు । నార్యసమ్మితవిశిష్టాద్వైతసి ధ్ధాంత నమసుభాస్వాదనానందహృదయు । హరిపదాంభోరుహధ్యానై కకార్యస చాతుర్యసింగరా చార్యపాత్రు । వినమజ్జనద్రాతపృజినాచళీమత్ర కరిసింహనరసింహగురుకుమారు । సత్యసంకల్ప నిజశిష్యజననికాయ । వరదుతిరుమల పెద్దింటివంశభవుని । నిపుడుసద్భక్తిభజియింతుహృదయని హిత । మారగురుడై వసంపత్కుమారుగురుని ॥ ౧౦ ॥

సీ॥ ఆదిమకావ్యరామాయణవిరచనా మేయనై భవునివర్తికభవుని । లహంశచేదవిభాగపరికల్పనాన ల్ప ధీసారుసత్యవతీకుమారు । నుపమాద్యలంకారయుతలోకవిశ్రుత ఘనకవిత్వవిలాసుఁగాళి

దాను । కవితోరానందకరవాక్కుధాసమా శ్రయచంద్రుభవభూతిసత్కవీంద్రు । భారవినిమా
ఘుబాణమయూరుచోరు । దండిశ్రీహర్షనాత్మీయదశః సకర । వివిధమానససిరకవిత్వదాన ।
చణఃఖాంభోజిభోజనిసంస్తుతింతు ॥ ౧౧ ॥

ఉ॥ నన్నయభట్టసత్కవి జనస్తుతుఁదిక్కనయజ్ఞగీర్తిసం । పన్నుని నెఱుఁగ్గడను భాస్కరుఁడు
నివీరలాదిగా । మున్నుఁబ్రసిద్ధిగన్నకవి ముఖ్యులనందరవర్తమానులన్ । సన్నుతిజేతుడన్నెద
విశాల దయార్ద్రవిలోకనాద్ధిన్ ॥ ౧౨ ॥

సీ॥ పాటచ్చరులరీతిబరసంగృహీతార్థ హరణాభిలాషంబయందువారు । నయనీ-సులభంగినానాప
దన్యాసముల సంశయౌత్తిచేసలయువారు । పతితాగ్రణులయట్లజహంపృత్యసియమముల్ విడి
చియేమియుసిగ్గుబడనివారు । నతిదరిద్రులలీలనాజన్మమును నలంకారవిశేషముల్ గననివారు ।
కుకపులన్నసమాఖ్యకై కొందురవని । వారిసందరప్రాప్తింపవలయునిపుడు । సరసమత్కావ్యకర
చనాశ్రవణవేశ । మానముభజించుకొఱకునాస్థానులందు ॥ ౧౩ ॥

చ॥ అని ఇష్టదేవతా గురుపురాతనాధు నాతన కవి నమస్కారంబును సుకవి తరస్కారంబును
గావించి ॥ ౧౪ ॥

సీ॥ ఏవంశమునకుద్రయీవర్ణసియుడౌ కమలబాంధపుడాదికర్తయయ్యె । నేవంశమునకునభిష్టదేవత
నీలగళురాణిబెడవాడకనకదుర్గ । యేవంశముననుడయించి మాధవవర్తఖ్యాతిగాఁగరియించెగ
నకవృష్టి । యేవంశముననుడయించువారలు క్షత్రవంశోద్భవులకెల్లవందనీయు । లట్టిశ్రీపూసపా
టిమహాన్వయమున । గలకవారాశిచంద్రునిగతిజనించి । కీర్తిగాంచినగోపాలకృష్ణరాయ । పా
ర్థివేంద్రునితమ్మభూపాలకుడను ॥ ౧౫ ॥

క॥ బెడవాడకనకదుర్గా । భజనాధికపుణ్యయోగభావితకవిరా । నిజచాతుర్యకవీంద్ర । ద్విజవరసం
తోషజనకవిజయోన్నతుడన్ ॥ ౧౬ ॥

గీ॥ ఏ సుకచమత్క్రియాభవ్యమైన నవ్య । కావ్యమొనరించిభూవరాగ్రణులుమెచ్చ । నవనినాచంద్ర
తారకఖ్యాతిగనుట । కుల్లమునగాతుకముగాంచియొక్కనాడు ॥ ౧౭ ॥

సీ॥ ప్రాణులందునభిషిక్తులుందు సుదీప్తుపర్యవర్గములాశీర్వదింప । కృతులందునుచమత్కృలం
దు వివరుల్ మృదులకావ్యంబులమేలుడెలుప । మతులందునకలసమృతులందు మంత్రులువివిధ
కార్యస్థితుల్విన్నదింప । నతులందుకాతుకోన్నతులందు పరరాష్ట్రపతులుసేవాకాయబరిచరిం
ప । భటులువిరుదాంకపరనారభటులువీర । భటులుకాత్రవభంజనోద్భటులుహాస్య । పటులు
హితోపకాదిలంఘులుచటుల । నాలుసురలవృహేంద్రుగన్నటులుగొలువ ॥ ౧౮ ॥

సీ॥ కరసగానాలుచంద్రానసాలాస్య వివిధాదధానముల్ వినుచుగనుచు । శాస్త్రవాదంబులుసంగ
తబహుమల్ల విద్యావినోదముల్ వినుచుగనుచు । సత్కావ్యసారముల్ శరణాగతారాతి వినతి
ప్రకారముల్ వినుచుగనుచు । నీతియోగంబులునృపులుపంపిన యాపాయనధనాభోగముల్ వి
నుచుగనుచు । కరమువిసయపుటాటపునగదీసిచరణ । కమలయుగళముచయిడమకరములిడు
చు । కరములిడుచునుదరలెడుదొరలనెనరు । దనరుపల్కులననువుచుడయడనువుచు ॥ ౧౯ ॥

సీ॥ చంద్రాననాకరచామరద్యుతులు దద్దరపాసరుచులుసుడడబడంగ । ప్రణతారిముకుటహారప్రభల్
పర నఖిచ్ఛాయలునిర్విశేషతపహింప । భర్తసాంచాలికాప్రకరంబుసే వకప్రమదాజనంబునై
శ్యముభజింప । బహుళకర్పూరనీపప్రభల్జన పస్త్రభాళధళ్యములభేదంబునొంద । సిడివేల్పు
లుభరియించగానుధర్త । యందువసియించినట్టిపురందరుండె । యితడనుచునద్దుతాంభోధిసీదు
మనుజులెన్న పేరొలగమ్ముననున్న పేర ॥ ౨౦ ॥

సీ॥ శైవవైష్ణవయోగసాంఖ్యదిమతతార తన్మయిచారవాదములగొంత । మనుపరాశరముఖ్యమా
నివర్య స్మృతిగ్రంథాన్తనిర్ణయాకలనగొంత । యాండ్రగీర్వాణభాషారుథనవకావ్య చాతుర్యలీ
లానుభూతిగొంత । నూర్యచంద్రాన్వయక్షోణీరమణ కీర్తిజనకచారిత్రప్రశంసగొంత । తరుతటా
కాగ్రహారసంస్థాపనాది । భర్తసంగ్రహమహిమగీర్తనలగొంత । సమయమరుగుచునుండనాసభ్య
లందు । నుచితమైనట్టిప్రస్తావమొకటియైన ॥ ౨౧ ॥

ఉ॥ రాజకులంబునంబొడమి రాజ్యవిభూతిజెలంగుమర్దుపీ । భూజనులెల్లసంతసెల పుణ్యయశోధన
సంగ్రహించె । రాజులకున్ననట్టియుద రంభరికన్న వనాంతరంబులో । భూజముమేలుమేలున్పు
గముల్ ఖగముల్ జనుటాహసేసిసన్ ॥ ౨౨ ॥

చ॥ బలిశిబియున్నగీరధుడు భార్గవరాముడు రామచంద్రుడు | న్నలుమడిచిపుడున్నగుడు నాహుమి
యున్ మొదటై నయట్టిరా | జులుజనియించి ధాత్రిని యశోధనమేకడు శాశ్వతంబుగాఁ | దలచి
యొనర్పరేబహు విధంబులదుష్కరపౌరుషోన్నతుల్ || ౨౩ ||

తే॥గీ॥ ధరణీసీద్ధశమగుయశోధనముసంగ్ర | హించుటకుసాయముల్లలవెన్నియైన | నందులోపలము
భ్యంబులాటునెకటి | తరుగణంబులలోదేవతరువులట్ల || ౨౪ ||

తే॥గీ॥ సురనిధితటాకి ధారుణీసురవివాహ | కృతివరోద్యానదేవతాగృహములవని | సత్సంతతులనగఁ
బ్రశంసగాంచు | కృతియన్నిటిలోననగ్రేసరంబు || ౨౫ ||

ఉ॥ ఒక్కెడనిల్పినక్కడ నె యుండునుదేవనికేతనాదులౌ | చక్కనియాటుసంతతుల సత్కృతియ
న్నదిధర్మచాతురీ | వాక్యమనీయతనౌబుధులు వర్ణనసీయగనంతసంతనల్ | దిక్కులసంచరించు
చును దీర్ఘయశంబానలించుంగర్తుకు || ౨౬ ||

సీ॥ వాల్మీకిరచితకావ్యమునగీర్తికినెక్కె శ్రీరామచంద్రునిపౌరుషంబు | వ్యాసుర్చితభాగవతవర్ణిత
ములయ్యెదైత్యురివివిధావతారకథలు | భారతసంహితాసారోదితములయ్యె శౌరవపాండవ
గౌరవములు | నానాపురాణసంతాపసూక్తములయ్యె పూర్వరాజులమహాద్భుతచరితలు | గాన
నాచంద్రతారకంబైనకీర్తి | వైభవమునొందగోరెడువారికెల్ల | రసికసంభావ్యనవకావ్యరచనక
న్న | నన్యమైనట్టియొకయుచాయంబుగలదె || ౨౭ ||

వ॥ అని యన్యోన్యానులాపలీలాపరులైన యాసభ్యులలోన సుదీయహితులు సన్నిహితులువైన
విద్వజ్జనులు మామకపదసంబాలోకించి యిట్లునిరి || ౨౮ ||

చ॥ జనవరచిత్తగించితివె సభ్యులపల్కులయథమంతయు | ఘనతరకీర్తిశాశ్వతముగా భువినిల్పగఁ
గోరువారికి | వినుసుకపీంద్రులందరును విశ్వజనీనమటంచుమెచ్చగాఁ | దనరెడునుక్కన
త్కృతి వరంసముచేయుటయుక్తమయ్యెడికి || ౨౯ ||

వ॥ అదిగావున || ౩౦ ||

సీ॥ నిలిపితినిలయందుఫలపుష్పసామగ్రిఁ గన్నయుద్యానంబులెన్నియైనఁ | గావించితినిత్యపావనా
మృతతుల్య జలతటాకస్రతిపాపనంబు | కిట్టిచితివినవ్యక్త లానగిరితుల్య మహనీయదేవతా
మందిరంబు | లుక్వీనుపర్వలకుద్వాహములు నేసి తనియించితివిభూమిదానములను | పథికజన
ములమృష్టాన్నపానదాన | తర్పితలఁజేసిబహుపుణ్యధనమునీవు | సంగ్రహించితివయ్యశాశ్వత
ముగాగ | భానుకౌదాన్యతప్తభూపాలవర్య || 30 ||

సీ॥ కాకతీయాన్వయకలశాల్లిచంద్రుని మహితసద్గుణతోటిమందపాటి | కృష్ణరాయఁ పుత్రికేవలభాగ్య
లక్షణ లక్ష్మీతక్షమాగుణధరిత్రి | తప్తకృదేవియుధార్మికాగ్రణి మందపాటిశ్రీరఘుఁ తిపార్థివేం
ద్రు | తనయజగ్గపదేవియనగఁబాతివ్రత్య ధర్మనిర్మలగుణాదార్యశీల | నాయకుంధతితోననసూ
యతోడ | సాటియగుదురువీరనిసకలబంధు | వరులువర్ణింపఁగీర్తిగాంచిరిదయాచి | దానమతులై
నయట్టిసిధర్మసతులు || 31 ||

తే॥గీ॥ మహితసద్గుణరత్న సామగ్రిచేత | జగతివెలసినయశ్వభూయుగమునందు | కనకదుర్గామహాదేవి
కరుణచేత | శౌర్యయుతులై నసుతులఁగాంచంగఁగలవు || 32 ||

ప ష ణ ము.

మరియు శ్రీమన్తపోమండలేశ్వరుండును, మహీమండలరాయండును, మన్నెనురత్రాణుండును,
దర్శజసులకలశరాకాశశాంతుండును, హేసబిరుదగండాంతుండును, ధారాపురీగహనదావధనంజ
యుండును, గండధనంజయుండును, మేవినీరాయమృగపేటకారుండును, వీరకేదారుండును, కృ
ష్ణవేణీజలక్రీడావినోదపరాయణుండును, ఖడ్గనారాయణుండును, దుర్జాయకులకులాచలకంఠీరవుం
డును, రణరంగభైరవుండును, మాళవరాజమన్తకశూలంబును, కర్ణాటరాజశందకుద్దాలంబును,
వైరిరాజోరగపైనలేయుండును, శౌచగాంగేయుండును, వీరసేతుప్రతాపభానురుండును, బామ
ఛరీధరుండును, నెల్లూరు యలమంచిలికంచి దేవగిరి చూరకారుండును, ఆంధ్రకటకవజ్రప్రాకారుం
డును, మానగోవింద నామధేయుండును, కుంతళాంజేయుండును, విజయపాటికాసింహాసనాధ్య
క్ష మాధవవర్ధన్వయలరాముండును, ఘోరాహవభీముండును, కనకదుర్గాక్రపాదలబ్ధ వైభవుం
డును, గరుడభైరవధ్వజప్రాధవుండును, కొలిపాకపురీధవుండును, సహకారబాంధవుండును, ద

శలఁహయాష్ట సహస్రగజపల్లభుండును, మల్లికాపల్లభుండును, లాటభోటచోళగోళాదిరాజపుర
సర్వస్వాపహారుండును, పరిచ్ఛేదివంశాభరణంబును, బిరుదరాయరామార్జునచేత్యసంజగతుండు
ను, కల్యాణరాజదుర్దద విభంగుండును, సేతుసీతాచలాస్తోదయాద్రివిరుద శాసనస్తంభవిభ్రాం
తుండును, భారుహమన్నెగండ పెండేరవిరాజితుండును, కళింగరాయత్రళయ కాలాక్షిణంబును,
కిమిడెరాయమానవిభాళుండును, గుంగిమంగిలగుండుగండండును, మండలికరగండంబును. కర
చాలరుద్రుండును, విమలవీరభద్రుండును, బల్లాడగోధూమఘట్టినఘరట్టుండును, భోజగాజునాథ
ట్టుండును, చాళుక్యరాజరాజ్యస్థాపనాచార్యుండును, ఒడ్డియరాయమీస జాలికపర్యంబును,
జలదుర్గదీవిమన్నియనివేశుండును, ప్థలదుర్గకేతవరపట్టణాధీశుండును, వనదుర్గమొగలితుల్లత్ర
భుండును, నగదుర్గానంతగిరివిభుండును, యేలరాయరక్కెనరాయండును, తెల్లదలాటరాయం
డును, ననంబ్రసిద్ధంబులైన భవదీయవంశస్థుల బిరుదంబులన్నియు రీయందయస్వర్థంబులై యు
న్నవదియునుంగాక ॥ 3౪ ॥

సీ॥ పడగలెత్తెడువారిబడగలెత్తెడువారి భువనంబుగననాసపూనఁజేయు । పగలువాయనిమూకపగ
లువాయనిమూక చెలికానిపురములోమెలగఁజేయు । మొరయనేర్చినవారిమొరయనేర్చినవారి
నికటంబునకుఁజేరినిలువఁజేయు । బ్రమదోక్తిగలవారిఁబ్రమదోక్తిగలవారి నిలయాంతరమునం
దునలరఁజేయు । నిత్యధర్తసహాయమానీకరాసి । యాహపమునందునుచితకృత్యంబెఱువాని । భా
గ్యయుతపూసపాటిగోపాలకృష్ణ । రాయవిభుతమృభూపముగ్రహతాప ॥ 3౫ ॥

సీ॥ అనిమేషవృత్తిగై కొనువారినిరసించి యనిమేషవృత్తిగై కొనెడువారు । కాశికసఖ్యంబుగాదని
నిరసించి కాశికసఖ్యంబుగాంచువారు । సద్యోవిమానులై చనుటపైఘ్యంబని సద్యోవిమానులై
చనెడువారు । శిమూతభాగ్యంబుఁజెందుటతగదని శిమూతమార్గంబుఁజెందువారు । నగుదురు
రణాగ్రభూమినియహితస్థులు । గదిసిభేరీమహారవాకర్షణమునఁ । జిత్తములుమెత్తనై భ్రాంతిఁ
జెందిరేమొ । ప్రకటఘజశౌర్యతమృభూపాలవర్య ॥ 3౬ ॥

సీ॥ అరికదంబంబులత్యాసందమునఁజూడ కుచలసత్వంబుగై కొన్నవారు । మిలసవత్వంబుమెలుగా
గ్రహించు కన్నులతొల్యంబుగన్నవారు । నథరాతిరాగమహాశృర్యకరవృత్తి సనయంబుత

స్వంగులైనవారు | నతులితంబుగ నబలారూఢిగ న్నట్టి గతులమందత్వంబుగ న్నవారు | నై రిస
మరాగ్రభూమినీయహితన్యపులు | మగతనముమానిభయమానిమగువతనమ | వారితంబుగఁగై
కొన్నవారలేమొ | ధర్మయుతకృష్ణరాయేంద్రులెవ్వభూప || 32 ||

చం॥ ఆరులురుసాహసాప్తినమ రావనీకెదిరించియంతటన్ | దరులయిహాపునట్టిచరితంబుచి పండితు
లూహసీయగా | నరుదగుదాడులై తగను దుచితతావకీర్తికన్యక | జరసమయంబుహామణ
ముసేయు విధంబయిలెవ్వభూపరా || 3౩ ||

సీ॥ జయవాటికాపురీసంత్రయదుర్గా మహాదేవికరుణనీయందకలదు | సుజనులెన్నగఁగీర్తినుకృతంబు
లాజింతు నభిలాషమెపుడునీయందకలదు | వంశ్యుల నెల్ల బావనులజేయుదునన్న యధికియ
త్నంబునీయందకలదు | కావ్యసారాసారగౌరవనిజాయో దుచితప్రజ్ఞనీయందకలదు | సత్య
వచనసదాచారసామనస్య | సాధుసాంగత్యస్థాశీల్యసదయభావ | సరసతాసత్యబాహుళ్యసాహ
సక్తి | యాదీసుగుణంబులెల్లనీయందకలవు || 3౪ ||

టి॥ కాపునపూర్వపుణ్యకథ కావ్యముగా నెనరించియిష్టమా | దేవతపేరనంతము ధినిధివై యొనరిం
చితేనియుక | బావకీర్తిచంద్ర కల ధాతములాదిశలెల్ల వంశ్యులుం | బాదనులాదురందరును
పార్థివశేఖరలెవ్వభూపరా || ౪౦ ||

డి॥ సంశయమేలయిచ్చటను సర్వగుణాధికులైనవట్టిని | వంశముభూవరుల్ సుకృత వంతులుగావు
ననందునీవుదే | వాంశమునంజనించి చరి తాథులజేసెడువారి నెల్లతి | గ్ధాంశుకులావతంస స
మరాజునయజులకీర్తివైభవా || ౪౧ ||

చం॥ హరివివిధావతాగముల యందుఁబ్రశస్తముకృష్ణమూర్తియ | క్కరివరదుందులోకములు గావ
సురేంద్రుడువిన్నవింపఁగా | నరకునిసంహరించి లలనామణుల బదియాటావేలముక | బరిణయ
మైనయక్కథ ప్రబంధముగా నెనరింపఁగదగుక || ౪౨ ||

కం॥ అనుసభ్యులవాక్యంబులు | వినినామదిలోనితలపు విబుధులవచనం | బునునెక్కటయ్యెనగునని |
యనుమోదాపూరితాంత రాత్తుడనగుచుక || ౪౩ ||

౪॥ తదనంతరంబునఁ దాంబూలసుగంధాదిప్రదానంబుల నందరబహుకరించి యభోచితంబుగానని
చి, ననినినకౌతుకాంకురంబుపెనుగ, నారాత్రిగడసి, మఱునాడు కల్యకరణీయంబులుదీర్చి దేవ
పూజాగృహంబుబ్రవేశించి, యిష్టదేవతాభజనానంతరమునఁ, జీర్ణితకావ్యంబనుమాక్తికహారం
బునకునేదేవతాగర్హంబునాయకరత్నంబగునోయనుతలంపుసేయుచున్న సమయంబున ॥ ౪౪ ॥

సీ॥ సరసకటాక్షపీక్షావశీకృతభర్గ, శరణాగతాఘరక్షణనిసర్గ, నిజభక్తలోకతృణీకారితస్వర్గ, య
భిలయోగీంద్రదత్తావర్గ, భూచలనాధీనభువనత్రయీసర్గ, స్వజనసందర్శితజ్ఞానమార్గ, ॥ ౪౫ ॥
చరీకృతపారిబ్రహ్మాదిసురవర్గ, సమదత్తైత్యాననజలజమార్గ, సహజచాపలకలితవిశాలనయన,
వికసితాకారనిజితచక్రీతమార్గ, శాంభవాచారసారవిస్రంభరహిత, జననిచయదుర్గ, బే
వాడకనకదుర్గ ॥ ౪౬ ॥

సీ॥ పదివేలశాలార్కులుదయమందినయట్లదిశలఁగ్రమైదుదేహదీప్తితోడ, తొగలేడుతనకండు, దా
లగివచ్చినయట్ల మురువుగుల్కెడునవ్వుమోముతోడ ॥ ముకుళితాంజలులైనసకలదేవతలపై
కరుణచల్లెడుచూపుగములతోడ ॥ శంబరాసురపైరిజయలక్ష్మీకొజ్జయై తనరునిక్కపుఁజక్కదన
ముగోడ ॥ మువ్వరపుక్రొత్త మెఱుగులుగ్రుమ్మరించు ॥ చారుమాణిక్యభూషణచ్చటలతోడ,
నిశ్చలంబైనమన్ననోసీరజాత ॥ కర్ణికామధ్యసీమసాక్షాత్కరించె ॥ ౪౭ ॥

౪॥ అయ్యవసరంబునసర్వాంగీణపులకాలంకృతశరీరుండనై యేనవ్వుహాదేవి నిట్లనిస్తుతియించితి ॥ ౪౮ ॥

సీ॥ జయవాటికాపురస్థానవిరాజితే దేవేంద్రపూజితేతేనమోస్తు ॥ జితసుధానుధురిమస్తితపూర్వభా
షణే ధృతచంద్రభూషణేతేనమోస్తు ॥ పరిపక్వమృదుబింబతులితాధరాధరే త్రిగుణలీలాధరేతేన
మోస్తు ॥ శారదాప్రముఖనిజారవధూ వందితేత్రిపురారినందితేతేనమోస్తు ॥ దివ్యమాక్తికహా
రిణీతేనమోస్తు ॥ మానిహృదయాబ్జచారిణీతేనమోస్తు ॥ దితిసుతచమూవిదారిణీతేనమోస్తు ॥
దీనదైన్యాపహారిణీతేనమోస్తు ॥ ౪౯ ॥

దండకము.

శ్రీమత్త్రిలోక్తకనాథే, మహాదేవి, దేవాంగనాసీతకల్యాణకంఠాత కల్పద్రుమానావరీపూజితోదా
రపాదారవిందే, సమన్తానిబృందే, ఘనశ్యామధమ్నిల్లభారోపరిప్రొల్ల సన్నద్ధికాగుచ్ఛశంకాకరస్వ

ఛసీతాంశురేఖాధరే, పక్వబింబాధరే, రత్యనంగంగభూషావిశేషపరిస్థాపనాయత్న సంపా
 దితామూల్యమాహేంద్రసీతోత్కరవ్యక్త భారవ్యయాకల్పనోద్యోగతన్నధ్య సీమాసమావేశితా
 వక్రవల్లీసమాకారచాదుప్రవా లోపమాకాంతసీమంతసింధూరరేఖాభిరామ, సదాపూర్ణమేకా,
 ముఖాంభోజగంధోత్తమాస్వాదనాశాసమాయాతనా సాపదేశావసచ్చంపకాలోక కల్రస్తఫా
 లాగ్రదేశభ్రమన్న త్తరోలంబజాలాయితాలోలసీలాలకే, సన్నతాశేషదిక్పాలకే, శంబరాకాతి
 కోదండలజ్జాకరామేయఫాలాక్షచతోమహాదైర్యలీలాతిరస్కారివిభ్రాజితభ్రాలతాపల్ల పీభూత
 ఫాలస్థలీకుంకుమాలంకృతే, వేదవేద్యాకృతే, నవ్యముక్తామణిశ్రేణికాకాంతదంతావలీకాంతి ధా
 లధర్మసన్నిరన్నందహాసప్రభాకర్ణతాటంక హీరోపలపైర్వసంచారిశోభాన టీయుగ్మగంగాయమా
 గేఘబాణాసనాదశశ చారుత్వగర్వాపహాక్షియాచుంచుచుచువత్కపోలే, సకన్తూరిఫాలే, మనో
 జాతయాణీరసంస్థానవేళానిజస్వామిశిక్షాకరాభీల ఫాలాక్షదేవప్రతీకారచింతాకులోదీర్ఘ కర్ణావ
 తంసచ్చలాయాతనీలోత్పలాత్యంతమై త్రియు తాలింగవభ్రాంతిహేతుశ్రుతిప్రాంతసంచారసేత్రాం
 చలే, కోటిసూర్యోజ్వలే, పద్మరాగప్రవాలోపమానాధరాస్తాకమాధుర్యయాష్టావశాభ్యాసదేశా
 గతాంచత్సుధాబిందుగర్మస్ఫురన్నాసికామాక్షి కే, కోటిలాసూక్షి కే, కంఠహారోల్లసన్నాయికా
 భ్యాకమాణీకృతాలార్కసంహగ్నిర్విఘ్న సుయోగవచ్చక్రవాకద్యయాతుల్యవక్షోజభారాన
 తే, సిద్ధవారస్తుతే, పాదపంకేరుహంచన్న భేదూదయచ్చంద్రికాసార నిర్దూతయోగీంద్రచేతస్త
 మోగారవే, నూపురస్వానధిక్కారితక్రీనుతవ్యారవే, సన్నమన్నిజణరీకేశపాశార్చితామందమం
 దారమూల్యచ్యుతాంచన్నగంధోదక ప్రత్యహతాళితాంఘ్రిద్వయన్యాసమాణీకృతీతే, త్రియా
 మ్నాయపాలే, మహామాహిషాకారదైతేయస మ్రూట్పిరఃఖండనాఖండపాండిత్యవన్నండలా
 గ్రే, రణోగ్రే, త్రిలోకజనత్త్రాసృష్టద్రక్త బీజాదిదుర్వార దేవారిసేనామహాకాన నోదగ్రదావా
 గ్నికీలే, చిదానందలీలే, సదాజాతపుష్పావ లీమత్కదంబిక్షమా జాతరాశకృతాలింగ నానల్పకల్ప
 ద్రుమోద్యాన మధ్యస్థమాణీకృత నిర్మావత్కృత్రిమక్షోణి భృత్కందరాసుండ రప్రాంతచింతా
 మణి బద్ధధాత్రితలానేక కోటి శచికారదాముఖ్యగీర్వాణ నారీపరీవార సంయుక్తలీలావిహార
 క్రియే, యోగిచిత్రాక్రయే, శైలకన్యే, సదానందధన్యే, స్వరాచరణన్యే, సరోజాక్షమాన్యే, జ
 గత్సర్వలీలే, జయశ్రీవికాలే, జగత్ప్రణీతీలే, శయాగ్రత్రికూలే, జగత్కంఠసేత్రే, తటిత్తుల్యగా

త్రే, దయావచ్చరిత్రే, త్రయీస్తోత్రపాత్రే, ప్రసాదాభిరామే, భవాన్లేషకామే, భవాంభోధిసేమే.
 పరిత్రాతకామే, శివే, చిత్కరే. సింధుకన్యాప్రియే, సిద్ధసంకేష్యమానే, శ్రితాక్షేష్టదే, యేనవాపా
 పవిద్రావకం తావకంనామజిహ్వంచలే స్థాపితంభాతి సహ్యాయసాంశ్రేయసాంభాజనం, సేనబా
 లార్కబింబాయితశ్రేయుతం తావకందివ్యయాపం వృదాభావితం సత్త్రిలోకివహూనాం సహ
 స్తైస్సదాసేవ్యతే, భావ్యతే, యేనతేముర్తిరుద్దామకీర్తిశ్చిరం కార్తికాచంద్రమశ్శంద్రనివ్రుం
 ద్రశోభాసితాశోగ్ర గణ్యతవీనాం భవద్భక్తభావాంగృహారామభూమాసురత్వాజ రాజసనా
 రాజతే, భ్రాజతే, స్వర్గవీచత్వరే, నిజకోకోటికాశ్చేటికాస్సేవమానా, అనాద్యంతయోగా, ప్ర
 కృష్టానురాగా, గిరిశస్యజాయా, జగత్కాగణామేయమాయా, పృథ్వీదేవి గూర్తావ్యూహా
 ద్రేః కుమారీవివాహేన గోరాజవాహేన సంగత్య నిత్యంత దీయంత దీయంతకీర్తార్థ మేవాపా
 రచ్చిప్రసంధాయ నీతిప్రసిద్ధా కథాశ్రూయతే, గారితేతత్వమాద్యంతకేనాపి నిర్ణయతే, కింతు
 మూకంమహావాగ్మీనం, కాణమేకాణుసందశిశం, ఖంజమవ్యంజ సాభూభరోల్లంఘనాలలసం,
 భీరుకం సంగరారంభకౌర్యాభిశం, దుర్గతం దుర్గమప్రాజ్యసామ్రాజ్య లక్ష్మీవిలాసాభ్య, మహన్న
 యకర్తుప్రవీణాంత్యదీయాం కృపాపూర్ణవీత్యాం కిరంతీ, సదా పాహిమీం పాహిమామింద్రీక
 లాద్రివాసే శుకీవాణిశర్వాణిదుర్గే నమస్తే నమస్తే ॥ ౪౯ ॥

గీ॥ అనుచునీరీతినుతియించియప్పురారి । నారికడుగవలోకచిహ్నములుగొన్ని । గాంచి నేరచియింప
 మాహించినట్టి । కృత్తిసమర్పణగోరినకీరెటింగి ॥ ౫౦ ॥

కం॥ హరిచరితంబటకావ్యము । హరురాణికినకదుర్గ కటయంకితమీ । హరిహరసేవాలాభము । పరి
 కింపగనింతకన్న భాగ్యముగలదే ॥ ౫౧ ॥

వ॥ అని సమృద్ధపూరితాంతకరుణుండనై, యీ శ్రీకృష్ణవిజయంబను కావ్యంబు మదీయవంశ్యులకెల్ల
 నిష్ఠదేవతయైన జయవాటికాపుర కనకదుర్గపేర సంకితంబునెయివాడనై, తదాదియందు మదీ
 యవంశవిస్తారంబభివర్ణించెద ॥ ౫౨ ॥

(పంశావళి ప్రారంభము.)

గీ॥ సకలలోకేశ్వరుండైన చక్రధరుని । నాభిపంకేమహంబున నలువగలిగె । నతనికిమరీచి నడచు
 డై జనించె, । కశ్యపుడుగల్గెనతనికిఘనయశుండు ॥ ౫౩ ॥

సీ॥ ఆకళ్యణమునీంద్రుడదితిపేరిటగల్గు పడతియందరవిందబంధుగాంచె, | నావిశ్వసాక్షికివై వప్యతు
డుగల్గె, జనియించెనతనికిత్వాకున్యపతి, | యతడుగాంచెనుకుసీనక్షిణ బలశాలి, నాక్షిణీశునకు
వికుక్షిగలిగె, | బాణుడాఘనుననుబ్రభవిం చె, ననగన్య భూనాధుడతనికిఁబుత్రుడయ్యె, | పృథు
డుజనియించెనతనికా, పృథుయశునకు | ధర్మనిధియాత్రిశంకుండుతనయుడయ్యె, | నందనుండయ్యె
నతనికిదుందుమాను, | డతడుగాంచెనుమాంధాతయన్న సుతుని, || ౫౪ ||

సం॥ మాంధాతకుజనియించెను | సంభయనగ, నాతడుభృవసంధిగనియె, నా | సింధుగభీరుడుగాంచె
ను | బంధురతరకిర్తియైనభరతపుపాలు || ౫౫ ||

కం॥ భరతునకునసితుడా, భూ | పరునకునగ గాఖ్యచక్రవర్తిగలిగె, న | న్నరవరునకింశమంతుడు | గిరి
క్షైర్యుడుపుట్టె, నతనికిదిలీపుడన || ౫౬ ||

సీ॥ అతనికిధగీరధుండన్న సుతుడుగల్గె, | వానికిగతుష్టుడుదయించె, నాన్యపాల | రత్నమునకుకుమారు
డైరఘువుపుట్టె, నాగుణాన్నత్యనిధియునాభాగుంగనియె || ౫౭ ||

సీ॥ ఆరాజునకునుతుడయ్యెనాభాగుడా, యచలాధిపతిగాంచెనంబరీషు, | నాన్యపతికినయుతాయువు
గల్గె, నాజననేతఱుతువర్ణజనకుడయ్యె, | నామహీపతిసత్యకాముడగుతుఁజెందె, నావిభువట్టిను
ధాంశుడయ్యె, | నాక్షత్రయాగ్రణికశ్వకుడుడయించె, నారేడుకనెమూలకాభిధాను, | నతనికిని
నందనుండయ్యెతరధుండు, | వానికైలలిలుండన్న సూనుడొడవె | నాఘనుడువొందెపృథుధ
ర్మడునుకుమారు, | వెలసెనతనికితనయుడై విశ్వమహుడు || ౫౮ ||

సీ॥ అతనికిఖట్వాంగుడా, రాజునకుదీర్ఘ బాహుడ, మేదినిపతికిరఘువు, | నాధన్యునకుపురుషాదుడా, సజ్జ
న మానసియునకుకల్పావపాదు, | డాధీరునకుశంఖుడా, ధార్మికునకు శుదశకానుండా, శుభదశకాను
నకు | నన్నివణుండా, దయావయోనిధికి శీఘ్రుకుడా, ధరాజనాగ్రణిమరుడు, | నామహామహాన
కుశుకుండా, సమగ్ర | లేజానకునంబరీషుడా, త్రిభువనైక | వినుతకిర్తికినహుషుడా, విబుధలోక
పూజితునకుయయాతి, యువుత్రులైరి || ౫౯ ||

సీ॥ అతనికిజనించెనాభాగుడనుతనూజు, | డజుడునుతుడయ్యెవాసికి, నన్విభునకు | డతరధుడుగల్గె, న
న్దనూదార్యనిధికి | నాదిదేవుండుహరిరాముడై జనించె || ౬౦ ||

సీ॥ క్రథవించియేస్వామిపంకజబాంధవు వంశంబుమివులబాపనమొనర్చె । చరణాబ్జమునఁద్రోక్కి
చక్కనేధన్యుండు రాలికి నెనరించెనాతీయాపు । విల్లందియేవహావీరచూడామణి సాధోధిగుట్టెల్ల
బయలుచేసె । చేపట్టియేదయాసింధుండుకగవాని తమ్మునికయ్యస్థానమిచ్చె । నతడువినుతిక
దగునుపేంద్రాదినుగని । కాయమానసనిహితభల్లాయితదశ । కంఠకంఠవిఖండనాఖండకాండ ।
చండకోడండుడగురామచంద్రవిభుడు ॥ ౬౦ ॥

చ॥ జనకుడురామఃతంద్రియును సారకులోద్భవుతాటకశ్యపుం । దనుమునిగోత్రవిద్యరసి నారయవి
య్యముతాటయు క్రమా । యనిగురువాడ్యగోత్ర కలనాభ్యునిజేసెనునందుచేత । తద్విసుతవళి
స్థగోత్రులన విశ్రుతిగాంచిరిరాఘవాన్వయుల్ ॥ ౬౧ ॥

క॥ ఆరఘుపతికినీతకు । దారుడుకుశుడుద్భవించె నత్కులభవురౌ । ధైర్యములులుదర్శనాలనఁ గా
రూఢివహించిరిబ్రహ్మకాశితమహిమన్ ॥ ౬౨ ॥

సీ॥ గుటిలశాస్త్రవగజాంతుశుజ్ఞై నకుశనకు సతిథిపూజాపరుండతిథిగల్గె, సతిథినిషభాభ్యుదౌస
మారుడువుట్టె, తనయండయ్యెనునిషభునకునవలడు, పుత్రుడై నవలనకుపుండరీకుడువుట్టె
పుండరీకునకునదృశ్యగుణుండు । తేమధన్వకుగల్గె, తేమధన్వనకును దేవతానీకపార్థివుడు
నొడమె, దేవతానీకపార్థివశ్రీజరునకు । నీపుడుదయించె, నీపావనీపమణికి । పారియాత్రుండు
క్రథవించె, పారియాత్ర । జనవరోత్తంసునకుజలూచలుడుగలిగె ॥ ౬౩ ॥

సీ॥ ఆచలాచలునకుయజ్ఞనాభుడువుట్టె, విదితుడౌఖనివానికుదితుడయ్యె, నతనికిఋషి కాశ్యపను
సూనుడుజనించి, నాభూవరుడుపేమనాభుఁగాంచె । పుష్పదావిభునకుపుత్రుడై విలసిల్లె, భృవ
సంధివానికుద్భవముమొదె, నాభునునకుసుతుండయ్యెనుదశకానుండా, గుణాభ్యుడుగాంచెన్న
వట్టు, శ్రీఘ్రుడతనినందనశ్రేష్ఠుడయ్యె, నాయశోనిధికాస్తజుడై మరుత్తు, కలిసమయలుప్త
మగుసూర్యకులమునిలుపు । నూహనుకలాపపురినేడునున్నవాడు ॥ ౬౪ ॥

క॥ అతనికిఋభుశ్రపుండా, క్షితిపతికినిసంధియాప్రసిద్ధునకుమహా । స్మృతుడై నయమర్షుండు,
పులికిమహస్వంతుడ, నగబ్రథవించెనిలన్ ॥ ౬౫ ॥

గీ॥ విశ్వసహివానినుతుడయ్యె, విశ్వవినుతు | జై నవానికిగల్గెబృహదృతుండు, | వానికిరురుతుడుబ
నించె, వానికర్థి | నదయుడై నక్రత్యోముడు, దయమందె || ౧౭ ||

గీ॥ భానుదతనికిగల్గెనా, భానువంశ | యోగ్యవృత్తిసహదేవుడు, దృఢించె | నతనినినంజనుడుబృ
హదశ్వవ, య్యె | భానునుతుండువానికి, బ్రభవమందె || ౧౮ ||

రం॥ అతనికిబ్రతికాత్వండా, యతిరథుననున్రతికుడా, యతిధర్మ | స్థితవతికిమరుద్దేవుం | డ, తదు
నునత్త్రుగాంచెననమచరిత్రు || ౧౯ ||

రం॥ ఋతుకుడు, గల్గెవానికి | నాక్షితిపతికంతరిక్షువాత్మజడయ్యె, | దక్షుడగునరడుశాత్రవ | కత్
వారునుతల్లు, న్ననర్థపుగాంచె || ౨౦ ||

గీ॥ శత్రుజైత్రనవానికిబుత్రుడ, య్యె | నతడుగనియెబృహద్యాజడ, న్నరాజ | నానృపాత్తంసునకు
నుతుడయ్యెబహి, | తత్కమారుండువెలసె, తులంజయుండు || ౨౧ ||

సీ॥ అతనినంజనుండా, యధిజనమనో రంజనకరనకుసంజయుండు, | వాసింశాక్కుడా, వసుమతీనాథకు
లోత్తంసమునకుశుద్ధోదనుండు, | ఆచార్యునకనిలాగుడా, సౌందర్య సూనబాణునకుబ్రసేనజిత్తు, |
ఆరాజనమతుండ్రుడా, కీర్తిశాలికి గుణకుడా, యాదార్యగుణినురథు | డా, యశోనిధికిసుమిత్రుడ,
నగవీరు | విత్రకులవార్ధిత్వరవమిత్రులగుచు | భాత్రికావ్యపురాణసంతతులగీర్తి | వెలసిరంత
టంగి యుగవేళియందు || ౨౨ ||

ఉ॥ భానుకులాంబురాకిహిమ భానుడనూనవసింహగోత్రజో | ద్యానమహామహీరుహ సమాజవిరాజి
తకల్పభూమహం | బాసతలోకరక్షకుడ హంకృతిమత్పరభూమిభృత్తమా | భానుడుబుద్ధవర్తయ
ను పార్థివముఖ్యుడుగ గైమేదినిన్ || ౨౩ ||

గీ॥ భువనవర్జితుడై నయాబుద్ధవర్త | పుత్రునుచరిత్రుగాంచెనమిత్రజైత్రు | నిజమనోంబుజనిహిత
త్రినేత్రుగులప | విత్రుమాధవవర్తృధ్వీకళత్రు || ౨౪ ||

సీ॥ ఏరాజనకుగోర్కెలిచ్చుముంగిటికల్ప కంబయ్యెబెజవాడకనకదుర్గ | ఏనృపాలకుడేలునిలకుమీర
పాలంబు లయ్యెను సేతుసీతాచలంబు | లేపార్థివేంద్రుప్రతాపదావాగ్ని కలభపోతములై రిసక

లవిమతు | లేమహీశతికీర్తికామినివిహరించు సరసులయ్యెనుసప్తసాగరములు | వెలయునతడు
హరిశ్చంద్రులదిలీప | సగరమాంధాత్మపురుకుత్సన్యగగయాది | భూవక్త్రకీర్తికన్యకాపాపగుర |
ధర్మకృతిమైనమాధవవర్తన్యపతి || 2౫ ||

గీ|| ఆనృపాగ్రణియంద్రకీలాద్రిచెంత | నిరుపమంబైనకృష్ణవేణితటమున | రాజధానిగ మెనరించెక్రీడి
తాల | కాపురంబైనజయవాటికాపురంబు || 2౬ ||

ఉ|| భూమితలంబునంగలుగు పుణ్యతరంగిణులెల్లపాతక | స్తామములకహరించుటిది దొడ్డతనంబెయ
టంచుకృష్ణయు | ద్దామనబాంబునేకమున ధన్యతగాంచినవారిపాతక | గ్రామములెల్లఃపుణ్యము
లు గామెనరించువిశ్వాత్రుజై ఖరి || 2౭ ||

గీ|| అమరులునొగదసహ్యచలప్రత్యంత తైలపాశ్వకంబునసంభవించి | సప్తర్షిసేవితసప్తమహానదీ
కమలాయతాశులఃకాగలించి | జగమొగుంగంబామాణేశ్వరి పదప్రత్యక్షసంబుచేత్రాధిగాంచి |
బహుమానపశ్రేణిపాపసంఘములెల్ల పుణ్యముల్ సేయునై పుణ్యముగని | గంగయమునయుఁగా
వేరితుంగభద్ర | గాలమివిపాశమొదలుగాంగలుగునదులు | చాలసన్నానమొనరింపజగతిసలరు |
జిహ్వుపదమార్గనిశ్రేణికృష్ణవేణి || 2౮ ||

సీ|| ఈపుణ్యనది చెంతసీతీంచుటయచాలు సకలపాతకములుసంహరింప | నీమహావాహినినై మారు
తమెచాలు పుణ్యంబులన్నియుఁబ్రోదిసేయ | నీయేటిదరిమృత్సయినుమంతయేచాలు సౌరభా
గములన్నిసంఘటింప | నీతరంగిణియందునేకచిందువెచాలు సత్యలోకప్రాప్తిజనులకొసగ | నీ
స్రవంతీమతల్లియందేకవార | మజ్జనమెచాలుకై వల్కమహిమగూర్చ | ననుచుబ్రవ్విజేవతలధి
నుతించి | కీర్తిమహిమంబుగాంచుకీకృష్ణవేణి || 2౯ ||

కం|| లక్ష్మష్టవేణితటిసా | భ్యాకరశృంగాగ్రవిచర దమరవిమానా | నేకద్యోతితసకలది | శాకూలం
బింద్రకీలశైలంబలరు || ౩౦ ||

సీ|| కలకంఠమెప్పించినయెనేయచలంబు నందుఁబాశుపతాస్త్రముజూనుండు | సాక్షాత్కరించియే
తైలంబునవసించు ఖండేందుధరురాణికనకమగ్గ | యేయద్రిపై నుండునేప్రాద్దుశంభుండు మల్లికా

జాననామమహితుడగుచు | నింధాదులగువేల్పులేగట్టువైతపం బాచరించికృతార్థులైచెలఁ
గిరి | వెలయునేభూధరంబువై వివిధతీర్థ | నికరసారంబనంగంగస్యకలబావి | యలరునదిసిద్ధకుల
సముజ్జ్వలదధిత్య | కాచలంబై నయింద్రకీలాచలంబు || ౮౧ ||

సీ॥ చతురంగస్సైన్యంబుసంభవించుటదుర్గ మహిమచేనొక్కండగుహలయంద | యధిపసించునున్న
సింహస్వామియొక్కండ దాక్షిణాత్యనితంబరలమునంద | పంచపాండవమహాభానముల్ నిల
సిల్లు కడిదియొక్కండశృంగంబులంద | బ్రాహ్మ్యదిమాతృకాప్రకరముల్ విహరింపు చుండుదు
రెపుడునొక్కండయంద | వొలుచునునవజ్రవై దూర్యవ్యవ్యరాగ | నీలగోమేధికాదిమహాఘృణ
ప్ర | కాండ రుచిరాకరంబులొక్కండయంద | యింద్రకీలాద్రికెనయా నెయితరగిరులు || ౮౨ ||

సీ॥ కాశీనివాసవిశ్వేశలింగ నార భామమై వెలయుమంధానగిరియు | సోమప్రతిష్ఠితసామలింగస్యసిం
హ గేహమైనట్టివరాహగిరియు | రామసంస్థాపితరామేశ్వరాఖ్యాక పురవరాశ్రయమైనపుష్ప
గిరియు | శాశ్వతవేంకటేశశ్రేణిపాల నివాసమైనట్టిదూర్వానగిరియు | ననగనీవాల్లుగిరులుసేత్య
ద్రసిద్ధ | సిద్ధచారణనికరసంసేవ్యమాన | బహుళకందరసుందరప్రాంతానము | లగుచువిలసిల్లు
నింద్రకీలాద్రిచంద్ర || ౮౩ ||

సీ॥ అద్భుతశ్రీలవెలయున యైదుగిరుల | నడుమఁ బావనైకైకకృష్ణాప్రవంతి | పరిసరంబునభూసతిపాల
ఫలక | తిలకమోయన బెజవాడయలరుచుండు || ౮౪ ||

సీ॥ బాడ బాఖ్యానవిభ్రాజితులయ్యును భువనబాధకవృత్తిపూనరెపుడు | రాజనామంబుచేహివ
హించియుజగ ద్దాసీయమగుకళంకంబుగాంచ | రంటితంబై నయార్యరూఢిఁజెందియువసతివి
యుక్తిచేపటగనరు | పృథ్వీసన్నామైకవిఖ్యాతినలరియు వహియించరటపశువృత్తంబు | గవి
వినుతమైనజయవాటికాపురమున | కాపురంబున్న బ్రాహ్మణశ్రవైశ్య | కూద్రజసములనుహి
మప్రస్తుతియొసర్గు | వశమవేయు మొగంబులవానికై || ౮౫ ||

సీ॥ గిరులెయ్యపురిమ త్తకరులుగాఁబోలు నున్నదికుంజసంక్రమంబుండునిండు | హరులెయ్యపుటిగాళ్లు
హరులై నదే మొయు న్నదియోగుగసమాఖ్యమందునిండు | పృథువిమానములెతద్రథవిమాన

ములనున్న దిగుఖసంచారమందునిందు । హరులెయక్కడివీరవరులువీత్రించను న్నుదీయదారణజ
యంబందునిందు । ననుచుండనుగన్నజనులెన్ననట్పురంబు । చిన్నెగైకొన్నబలములవిన్నపిన్న ।
దనముమనములగదురంగదాయలచట । దాయవెరతురువిగళితోపాయలగుచు ॥ ౮౬ ॥

గీ॥ అట్టిజయవాటికామహాపట్టణమునఁ గలరువేల్పులుగగానకగ్గలముగాఁగఁ జెరిగొల్పినజనుల
తీంపుదున్న : వారిగొందరవివరింతువరుసతోడ ॥ ౮౭ ॥

సీ॥ సుకృతాఘ్యుడగుధర్మనుతుడుప్రతిష్ఠింప నలరెడుశ్రీమల్లికార్జునుండు ధీమత్సతస్థానామ
హత్వముచేత శాశ్వతుండై నశమేశ్వరుండు । సత్యసంధుడుసవ్యసాచినిల్పుటఁజేసి యలంగైర్గ
న్నపార్థశ్వరుండు । నకలంకభక్తిచేనకులపూజితుడైన విశ్వైకపరినకులేశ్వరుండు । నుద్రిపతి
కన్నపిన్నకుమారుచేత । నర్పితుండై నకమలేశ్వరాఖ్యునిపుడు । వెలయాదురుభక్తితోడకేవలించు
వారిఁ గరుణఁబ్రోచుచు బెజవాడపురమునందు ॥ ౮౮ ॥

సీ॥ కేశవస్వామియుకేదారమైలార విశ్వేశబాలగిరిశ్వరులును । నాదికైరవుడునునంగడివీరన్న నా
మలింగంబునుసూర్యలింగ । మండబాలయమల్లికార్జునస్వామి నాగేశ్వరబుణవిముక్తేశ్వర
లును । పాపహరేశగోపాలత్రికూట మల్లేశ్వరశ్రీరాఘవేశ్వరులును । కొండమల్లయ్యవెంకటే
శుండుసింహ । గిరిపతియుసామి వెనకయ్యధరణిగీర్తి । మహిమగన్నట్టివల్లీకమాతృకలను । గల
రువేల్పులుజయవాటికాపురమునా ॥ ౮౯ ॥

గీ॥ అట్టిజయవాటికాపురంబాత్మరాజ । ధానిగాఁజేసిసేతుసీతగిరిమధ్య । జగతియంతయునలెనివ్కుం
టకముగ । ధర్మకృతియైనమాధవవర్తనృపతి ॥ ౯౦ ॥

ఉ॥ శైలసమానరూపగజ బాలములెన్నిదివేలువేగలి । లాలలితంబులై నదశ లక్ష్మణవాజులులెక్క
కెక్కుడై । వ్రాలురథంబులుకసుధట వర్ణములునిజభూమిభృద్ధుమా । భీలముఖంబునంబొ
డమ బేర్చినిమాధవవర్తకిచ్చి । నాబాలశశాంకమాలిప్రియభామినిదుర్గకృపాసమగ్రయై ॥ ౯౧ ॥

గీ॥ అట్టిబలములుతనవెంటనంటికొలువఁ । బూర్వవైరులనందరఁబుడమిగలిపి । ధరణియేలెనేకాత
పత్రంబుగాఁగ । వైభవోన్నతిమాధవవర్తనృపతి ॥ ౯౨ ॥

- సీ॥ శాలివాహనసుశకవర్షములసంఖ్య ! యరయనేసాటగునానిగై ననాడు ! ధర్మనియతికిమాధ
వపర్వమెచ్చి ! కనకవర్షంబుగురియించెకనకదుర్గ ॥ ౯౩ ॥
- సీ॥ ధర్మనియతిచేతధర్మయోలుచుండియా ! బుద్ధవర్షగుతుకుభువననుశుగు ! నిడుకగోలిచెంతలిపి
నుదుర్గంబు ! గిరిసమంబుగాగంగీర్తికొఱకు ॥ ౯౪ ॥
- సీ॥ మాధవవర్షసమాఖ్య ! ధర్మవర్షవాకనకదుర్గశాయ్యముచే ! సాధుజనవినులకీర్తిమ ! మాధను
దగుదేవవర్షయనుసుతుగాంచె ॥ ౯౫ ॥
- పృ॥ దేవకాక్షమేతనకుదివ్య మహావచనబుగావెక ! యోవలింబారదోలిశోభింపు నృపాలురనెల్లగా
నుచుక ! భూవలయంబశేషమగు పూర్వపురాజులీలసేలా ! నావిభుదేవవర్షయను సాఖ్య
యధార్థతగాంచెనెంతయుక ॥ ౯౬ ॥
- సీ॥ దేవసన్నిభుడైనయాదేవవర్ష ! పంశపావనియగునాత్మవనితయందు ! నాత్రిసశక్త్యాసకలతా
రాగ్రగణ్య ! నుతునుకనిభేమనామవిశ్వతునిగాంచె ॥ ౯౭ ॥
- సీ॥ చిక్కభీముడనంచెపెక్కెజన్మపువేళ బహుబాంధవప్రేమపాత్రమగుట ! మైలముగ్గినుండైను
హింబ్రసిద్ధివహించె మైలమాంబికకుమారుడౌట ! భండనభీముడౌ భవ్యనామముగాంచె భండ
నశౌర్యవ్రచండుడౌట ! యేరువభీముడైయిలగిర్తివిలసిల్లె నెలమినేరువదుర్గక్షలుకొనుట ! దం
డిమన్నీలమూకలగుండెదిగులు ! బిడుగుతునకలుచేసినబిరుదుమగడు ! దేవపతిత్వవిభవ్రండు
దేవవర్ష ! నందనుండైనభీమభూనాయకుండు ॥ ౯౮ ॥
- సీ॥ ఆభీమభూమిశుడనిలోనందనచేత మునుపరాజుడయ్యమూఖవృత్తి ! దండభల్లాణుండు
దండెత్తివచ్చిన వానితోనెదిరించనానయాస్త్ర ! బొడమియోతనమహాద్భుతవర్షమావనోదైవ
యత్నముననూతనువుమాడు ! తునకలుగాజేనుకొనిననప్పనిచూచి వెఱగందినకలవృద్ధ్యురు
లును ! నహహతానపరిచ్ఛేదియయ్యెనితడు ! వీరవరుడంచుబలుకనవ్యభునియస్వ ! యమునజ
నియించినట్టివారందరునుబ్ర ! సిద్ధిగాంచిరిధరబరిచ్ఛేదులనగ ॥ ౯౯ ॥
- సీ॥ అద్భుతశౌర్యగుణాలంకృతుండైనయా చిక్కభీమునియస్వయమాన ! రఘువువంశంబునరాను
చంద్రునిలీల యదుకులంబుననుగంసారిరీతి ! భరతసంతతియందుపాండవాగ్రణియట్ల చిరదయా

సముదయశ్రీనిలాస । భర్తగుణంబులధవ్యతపహియించి పూసరాట్టరాంకిభూషణుండు । భవ
సంజితసౌందర్యపూణా రాజు । రాజవినుతార్థశోభవరాజరాజు । దివ్యగోగవినిజ రవివిజ
రాజు సమరమృగరాజుజనియించెనమలరాజు ॥ ౧౦౦ ॥

సీ॥ నిగుధరాజస్తవఃకృత్తిమెచ్చడనెక విదుధరాజస్తవఃపదితుంజాట । నాగమహాలక్ష్మికంఠమగాం
వహసార యాగంబు సంతచర్యపథమబొడం । గృతసంభవంబెంచడితశయంబుగనిత్య సుకృతసంభవ
మహానిష్ఠత్తగమట । సహుభూతానస్త్రప్రేక్షామెలునులింప జభినవమృతమహాదాహకౌట ।
యాగ్యశిలపూర్వకాతమన్వాదిశృపం । యంఘ్రుచారిత్రములుచినునట్టివేళ । భీమదోర్బలమైల
మోసెనంక । పాపినిగై నయమలభూపాలమూరి ॥ ౧౦౧ ॥

చ॥ అమలభరాథనాథమణి యక్కివచ్చేవులయందుఁబూర్ణిమో హరికిరలింబనన్నియల సేగురఁబు
ప్రొలఁగొంచెబొడ్డివో । త్రముడిగునూదభూపరునిఁ బద్మశృపాలునిఁ నవ్యపదీమో . పమణునినొ
బలప్రభుని రాజశిఖామణినింగభూపరు ॥ ౧౦౨ ॥

సీ॥ అనయముతైదు సరిలోననయ్యనృపతి । రణవితరణాదిశూరుడై గహివహించె . బానుతెరకల్పవృ
క్షమంచకిమునందు . బారిజాతంబుప్రఖ్యాతిఁబ్రబలిస్తల్లు ॥ ౧౦౩ ॥

సీ॥ అమలరాజుకన్ననధికప్రకాశుడై । యయ్యనృపవతంసమలరుచుండ । నమలరాజుకన్ననాప్ర
కాశవి । సుధుప్తిగాంచెనతనికీర్తిసతియు ॥ ౧౦౪ ॥

సీ॥ విస్త్రంత్రచంద్రికానికరసమాన నిర్మలకీర్తియసుసుభారసముతోడ । ముఖ్యాహితాంగనోమ్రొ
క్కనెత్తిన బాహులతల పేరిటకల్పలతలతోడ । భీతుకౌన్యవతులర్పించినకన్య కాజనములన్నట్టి
యచ్చరలతోడం । బరబలానీతవిభ్రాజితధవళాత పత్రమచంద్రబింబంబుతోడం । ప్రతితభుజ
మందరాచలమథితమైన । యాహవపయోధినుదయించియధికవిజయ । లక్ష్మీగై కొనియనులభా
లనవరకు । మారుడగునయ్యభూపాలశౌరివెలయు ॥ ౧౦౫ ॥

సీ॥ అయ్యపరాశేంద్రుడమితస్సగుణగౌర వాలంబయైనచెల్లొంబయందు । సుతులఁగాంచెనురాజను
తులఁగాందినవారి సమసర్కళాసారసౌఖ్యసమున । పెదనూదభూపతినిన్ను చూచివిభుంపి చెవీ

పురస్థాతదేవనృపుడు | నమలప్రభుండైనయమలప్రభుండును ధార్మికప్రవరుడౌనవ్విరాజు | స
న్నుతుడుసింగనృపతియునన్నవారి | సన్నవారజయోద్యుక్తిగన్నవార | లాఱుగురునాఱుగురు
వదనాంబుజముల | వెలయుచేపునకెనయైరివిక్రమమున || ౧౦౬ ||

ఉ|| వారలలోనెడమనృప వర్మహదగ్రభుజాగ్రసీమభూ | భారముపూనునప్పుడు విడచివిభజనకా
ర్యవత్తా | భారకుఁజొటఁగాంచియువిడచివిభజనవత్తాచొనునా | నీరవరుండులజ్జగము జెప్పు
గనేటిదిక్కునేతల || ౧౦౭ ||

సీ|| కాత్రవోగరాజవలముచేనైన పడగలుఖండించుఁఫ్రాడిగాంచు | సత్వీనిజమహావత్తబలంబుచే
ఘనకదంబంబులకడకమాంచునసితమహామధ్యులదరిచుట్టినవేళ నవవిభూతస్ఫూర్తిపరుడుచూ
పు | సమదాభియాతిరాట్నంగృహీతంబైన గురుకీర్తిసుభయెల్లకొల్లలాడు | పార్థివసమగ్రసుత
పూనపాటివంశ | భూషణాయస్యపరాజేంద్రపుత్రవర్య | తమృభూపాలదానవిద్యాప్రసీద | పా
హితకృపామన్వషీరాజు || ౧౦౮ ||

ఉ|| ఉన్నతసంగరాంగణజయో భువనంతులతమృభూవరుం | ఉన్నమదేవులంబరిణయంబులు యాన
తియందుఁగీర్తిసం | ఉన్నులగాంచెమువ్వురకు మూరులదిప్పనృపాలచంద్రుని || సన్నుతకీర్తి
మాదవిభు శౌర్యగుణాభ్యునిగావభూవరు || ౧౦౯ ||

గీ|| తారకారాతివంశవిస్తారకులు | తారకావలపతివదధ్యావకులు | భూరియావకనులేదానవా
రికులు | వైరిశిక్షాదరులునైనవారియందు || ౧౧౦ ||

సీ|| చాళుక్యసేనరాజ్యస్థాపనాచార్య విరుదంబుపూనుబంధురయకుండు | ప్రౌఢదేవాఖ్యభూపాలన
న్తాన్య జైరాజ్యపట్టముగన్నరాజనుతుడు | ధృతిదామరాధీశుత్తిష్ఠననూడించి యరిగావుఁజేసి
పురుషవరుడు | క్షేచ్ఛరాజులఁగెల్పిమేలుబల్దవర్గంబు లాక్రమించినవిక్రమాధికుండు | ధార్మి
కాగ్రసీమకదానకర్త | మన్నరాయఁగూర్రాఁగమాళవాధి | పతిశిరస్సులసహకారబంధ
వాంక | సహితుడగుతమృవిభురాచశౌరిశైలయ || ౧౧౧ ||

చం|| ధనపతివిక్రశౌర్యుడగు తమృయరాజనయన్ననామమై | యీనరజగంబులక శైలయం ముగ్రవద

క్షరిమానసంబుల్ . దనిశమునిల్పుకున్నమహి మాతశయంబుననేమొకానియ . తృనుపమ
పై ఖరిన్గిరిశు రైరజనాంబరులైరితద్రిపుల్ . ౧౧౨ .

చ॥ ధరణిసధర్త తానిరతి దప్పుయరాచన్మహాలుడేలఁగా . ఫరులనిశంబునున్ధరణియాప్తిసుఖించిరితీ
గ్దవాన్మతై . యరులుజగంబులందరణి యాప్తిసుఖంచుటయాక్రమంచున . స్మరపతితాల్పిగై
కొనియె నాయముగామికిందాలదెన్నడున్ . ౧౧౩ ॥

సీ॥ ఆరాచభూవరుండతిసూరరిపువార దగ్ధసంహరిశ్రీదంతూలారి . వంశపావనుడైత్రవసుమతీనాయ
కుండగనామణిదేవరాంబయందు . గనినసూరపనానునితావతంసంబుఁబరిణయంబై ధర్మస
రణిచేత . నావధిహమణియందునకలకశీర్తిపై భవులమువ్వురతనాభవులఁగాంచె . ముగురు
పేల్పులసాటికిదగినవారి . భీరతామేరునిభుడైనతిప్పవిభుని . దానమానితకవిరాజురచ్చిరాజు .
మధసిజాకృతశ్రీకృష్ణమనుజుపతిని . ౧౧౪ ॥

ఉ॥ వారలలోననగ్రజుడ వారణవారణవైరివిక్రమా . దారుడుగాంచెనున్నెగులతాను మహానిరు
దంబుఁదిప్పుధా . తీరమణుడశేషజగతీవసుతాద్భుతశీర్తిమల్లికా . సారసదావిభూషిత దిశావ
నితాఘనకేశపాశుడై . ౧౧౫ ॥

క॥ ఆతిష్టన్మపతియనుజుం . దౌతష్టన్మపాలమాలియాచంద్రార్క . భ్యాతికరదాననిపుణుడు భూ
తలమునవెలయురాజు పురుషూతుండనన్ . ౧౧౬ ॥

సీ॥ అరిబలంబులనందపురపుల్లైలమునుద్ద మద్దించిగజపతిమాన్యడయ్యె . భూరిసైన్యములతోబొది
విబెల్లముకొండ సాధించెనిశ్శంకసాహసమున . ధట్టించిలగ్గులుపట్టించిచేకొనె బ్రబలుడై శ్రీరంగ
రాజుకొండ . బల్లిదుడై యోడపల్లికై కొనియెపి పతులందఱుపటాపంచలుగను . త్రిభువనీరా
యవిరుద్రప్రదీపురావు . సింగనజయించె బెదవీటిచెంతబొదివి . కలనశరణన్న బాహాదిభానుఁగా
చె . రాచభూపాలుతమ్మధరావరుండు . ౧౧౭ ॥

సీ॥ తద్గభీరతఁగాంచితరగివారిధులు జంఘాద్వయసశ్వంబుఁగాంచెనేమొ . తద్దైర్యమరసిసత్రపములై
గిరులెల్ల నవనిసమాసంబులయ్యెనేమొ . తలైన్యరేణుసంతానసంగతిచేత నెల్లయాపగలనింకిం

చనేమొ । తత్త్వైరిన్యపనిరంతరవిమర్శంబు చే నడవులన్నియుబయలయ్యెనేమొ । కానియెచ్చో
నిరోధంబుగనయిట్టి । యానమునలోకులాశ్చర్యమనినుతింప । భూభవనమంతయుఁజరించు
బూససాటి । రాచవిభుతవృన్ముపకీర్తిరాజచదనా ॥ ౧౧౮ ॥

ఉ॥ రాచయతవృభూపతి విరాజితకీర్తులుగన్నయన్నమాం । బాచపలాశ్మీయందునస నూనులము
వృక్షఁగాంచెనూనులన్ । రాచయతిప్పకౌరిగుణ రమ్యునికృష్ణస్థపాలుశౌర్యలీ । లాచణయుద్ధకే
ళి నలత్రయప ర్తనఁగాంచువారలన్ ॥ ౧౧౯ ॥

చ॥ అంకగ్రజండు ॥ ౧౨౦ ॥

సీ॥ నవభారరాభ్యాననన్యకాన్యమునకు నాయకుడయ్యెనేనరవడుండు । కటకేశ్వరునిచేతఁగనికేతవర
మాన్త పురమిగాఁజేసెనేభూవిభుండు । నిలిపెభారుహమన్నెన్మృగండపెండేర మెపుడుదాకా
లనేన్మృపకీశాళి । యఖిలసర్వణవత్తియక్కమాంబాదేవి ప్రాణేశుడయ్యెనేపార్థివుండు । ప్రధిత
గజవతిరాజవీరప్రతాప । రుద్రతనియాధినాయకాదుఁడతమ్మి । రాజజనకతఁగాంచెనేరాజతిలక ।
మతడలరుతమ్మనిభూరాచయప్రభుండు ॥ ౧౨౧ ॥

కం॥ ఆరాజవిభునియనుజుడు । వీరాహితరాజభుజగ పదశనకేళి । ధారంధర్యభగేంద్రుడు । భూరిగు
ణోన్నతుడుతిప్ప భూపతియలరున్ ॥ ౧౨౨ ॥

ఉ॥ కప్పుగళంబునంగలజ గత్పతీకేలనునుంచినట్టియూ । తిప్పయుదేవదానవులు ద్రిప్పగచుల్కండనంబు
గన్నయా । తిప్పయుఁబంజీకంధరుడు దీర్ఘభుజంబులనెట్టిపట్టిబల్ । తిప్పయుఁదిక్పభూవరుని ధీర
తకేందునుసాటివచ్చునే ॥ ౧౨౩ ॥

సీ॥ తిప్పకాపురమేలదేవకాశ్వతముగా విహరించుప్రాసాదవీరతియండు । భీమాశనంబేలప్రేమమీ
రగవద్ర సాన్వితాహారంబులారగించు । భసితలేపనమేలభాసురకర్పూర సారసమ్మిళితపాటీరమ
లదు । చర్మాబరంబేలసావర్ణరూపిత లలితపట్టాంబరంబులుధరించు । మునిగిరిజడెల్పదిప్పురాజా
గ్రణీస । మర్పితాశేషభోగంబులనుభవించు । చంద్రఖండావతంసుండుకాశ్వతముగ । సతనిశి
వభక్తివణిఁపనలవియగునే ॥ ౧౨౪ ॥

సీ॥ ధీరతానిధియైనతిష్ఠభూనాథుండు గుణగర్వవారాజిగొప్పగుక్కు | రాష్ట్రపాదమండగనన్న
భూనాథు కన్యమల్లమదేవిధన్యచరిత | చింతలపాదపద్మమంజరి యుండభూనాథురసయ
యైన | నోపమదేవినిగోర్కతోఁబెట్టియై వారలలోచిన్ననితమందు | గవిగన ప్రవసీయవిభా
తనయులఁ | దనయాలనుగాంచెమువ్వరధర్మమొగ్గ | రతునిపెదకృష్ణరాయని రాచిరాజు | రా
సుత్రాముడగుతత్త్వరాజవరుని || ౧౨౫ ||

సీ॥ అగ్రజానువారిలోవల | సుగ్రాహవరంగసంగ తోడ్పడిమహా | లక్ష్మీహారనావత్రి | బా
త్మరహేతికృష్ణ దనపతిచెలయున్ || ౧౨౬ ||

ఉ॥ ఉష్ణకరాగ్రజోపమస ముజ్జ్వలదానమహత్పశ్చాలియై | క్షుద్రపడిజలప్రతిమ పీతకళంకమనోనిలా
సుడై | కృష్ణకుమారతుల్యజన కీర్తితమూర్తి విశేషమగుడై | కృష్ణనివాసశేఖరుడు కీర్తి
హించెజగత్ప్రయంబునన్ || ౧౨౭ ||

చ॥ ధృతికనకాద్రికృష్ణజగ తపతిత్పలరాజావాసభూ | పనినుతిడిచ్చుచూలయను భూనినిఁగూర్చి
లోడఁబెట్టియై | యతిశుభలక్షణాభ్యయగు నానతియందునఁగొలఁచెబుద్ధులన్ | సతతపదాన్వ
జైనఁబెద జగ్గవిభునచిసజగ్గభూవరున్ || ౧౨౮ ||

క॥ ఆనందనయుగళముజగ | దానందమునేయమండ నల రెడుకృష్ణ | త్తనాథునియనుచున్నకు |
దానసురద్రుమమురాచ ధరణిపుడలనున్ || ౧౨౯ ||

సీ॥ పలితశశాంకురపరిహారవాంఛచే బలుకుతొయ్యరివేణినలమదయ్యె | హలహలాశనీర్తివెల
యుంచడగుసంచు మృదునికంఠంబాక్రమించదయ్యె | మృగనాభితిలకాబ్జమృగలోచనానన తు
లయండశశికందుఁడుడువదయ్యె | సగ్రజానుజవిశేషగ్రహంబెడఁగోరి కంసారిసేమైనఁగప్పద
య్యె | గానియనివార్యరీతిజగత్ప్రయాస | మప్రవస్తువిశేషంబులావరించి | సమతశ్రీలవెలయు
తిప్పశీలందు | తనయుడగురాచవిభునియు త్తమయశంబు || ౧౩౦ ||

సీ॥ ఆరాచన్యపమాభిషిరాచరాజఘో రాజిరుంగద్వితీయాజ్ఞానుండు | కులపావనుండుపాకలపాటి
తెలుగురాయనిపుత్రిశాంతిచర్యాధరితి | నన్నమాంబాసతిసనుమాదగుణవతిఁ బరిగయింజైధర్మ

సరణిచేత | నవ్విహూమణియందునకలఁగనిజకీర్తి చంద్రికాలఁకృతసకలభావను | నాత్మజనిగాం
చెవివిధవిద్యాఫణిగద్రు | వర్ణితాకారనిర్జితపూర్ణచంద్రు | యమతీనాథదుర్లభవైభవేంద్రు | న
ఖలగుణాండ్రుఁగృష్ణరాయక్షితీంద్రు || ౧౩౧ ||

౬|| కీరునికృష్ణరాయజగ తీపతియుగక రాగ్రఖిల్లముగ్ధ | వైరులుగాంచియెంచినమ వర్తియయ
న్నదిసత్యనూ | తనుండేరినవారలంజెదిరి చెట్లకుఁజేరినయట్టివారలగ | తేరియుఁజేరకుంపియును
దేయునభోగులచేత్రవైఖరిగ్ధ || ౧౩౨ ||

౭|| బలబాహుతాక్షివ్యంజనములేపియటన్ను వొరుగునీరానున్దోయజూపి | యమశేందువజనయ
త్యాజ్యవేరియటన్న జనదుర్గహంతాఁజగతిజూపి | యదతినానానసక్రకరమేదియటన్న ప్రహి
మగిరినిర్మాణరములుచూపి | మానవతీమణిమధితమేదియటన్న నిజమహాకమలంబునెల్లజూపి |
వనితవర్ణించెనుసరించువన్యశాక | భక్షణంబన్యహముపూసనాటిరాచి | రాజనందనవర్తిష్టరా
జవిజిత | వనసరంజరసుచారపైరిన్యవతి || ౧౩౩ ||

౮|| తనయాలగాంపెను శ్రమవహూమణులందు భవమునియేపించెధర్మయూక్తి | నగ్రజన్మలక్షమహాగ్ర
హరములిచ్చె నహానైఖరివివాహములుచేసె | వితతాంబుపూరపూరితతటాకంబు లునుద్యాన
ములునిల్పెచుర్వియందు | భానురక్షకీణిఁబరియాఖ్య ప్రబంధమునకు నాయకత్వమువహించె |
సర్థులకుఁగోర్కెలాసగ్దబ్రత్యర్థులైన | దండిమన్నీలదలచూపకుండఁదరిమ | భువినికీర్తులపెరిసిన్ల
పూసనాటి | రావభూపాలకునికృష్ణరాయన్యవతి || ౧౩౪ ||

౯|| బలయుగోడుకృష్ణరాయడు | బలసోదరయుక్తిరతుడు పరిణయమయ్యెగ్ధ | గలిదిండిరంగధా
శ్రీ | లలనాధిపుత్రుత్రిమైన లక్ష్మీదేవిగ్ధ || ౧౩౫ ||

౧౦|| తదనంతరంబ || ౧౩౬ ||

౧౧|| కటకేశ్వరముకుందగజపతిసన్తాన సుస్థిరైశ్వర్యుండుసోమనూహి | విద్యాధకుఁజుగోర్విక్రమ
శాలికి ప్రయాసదరుగదైశవయవినోది | జయ్యననామకక్షితితలాధీశుండు తనధర్మసతియందుఁగని
సత్య | హితబంధుజనమాన్యవెల్లమాంబాదేవి మద్యాహ్నైధర్మముక్తిచెలయ | తనవహూమ
ణియందునుతన్యవతి | భాగ్యసంపన్నుడైనగోపాలనిభుడు | కన్నభూతతిరఘునాథుడన్న వానిఁ
గాంచెనలుపురుసుకులవిఖ్యాతియుకుల || ౧౩౭ ||

సీ॥ రాజరత్నముకృష్ణరాయతీతీసుండు పరగొట్టెముక్కులాన్వయభవుండు । తిష్ఠభూనాథుండుత
న్తువనామప్ర శస్త్రసాధ్యవతంసంబునందుఁ । గననపాతివ్రత్యవిధుల విధేకా విభావితసమ్యక్కులయగు
వతి । పేరమాంబాదేవిఁ బేర్చి నుద్వాహమై యాపహరత్నంబునందుఁ గంచె । నందసులసగ్యభూ
జనానందకరుల । రమ్యపాందర్యరతిరాజురాచిరాజు । ఫలఘగుణసాంధ్రుగృష్ణరాయతీతీం
ద్రు । భవ్యతరళీలుపేంకటపతిన్మచాలు ॥ ౧౩౮ ॥

వ॥ మరియును ॥ ౧౩౯ ॥

కం॥ పరగొట్టెముక్కులాన్వయ । పరసింహపుపాలవరుని నందినినుగుహో । త్కరలక్ష్మీలక్ష్మీయనుసతిఁ ।
బరిగాయ మైకృష్ణరాయ పార్థివుడలరెక ॥ ౧౪౦ ॥

గీ॥ రాచవిభుకృష్ణరాయధరావరుండు । శ్రీవేలయువశ్శ్రీయ్యుడు పురుషేంద్రులందు । హరికృపాయుక్తిఁగాం
చినయాతామెక్క । యాస్తజవతఁసములలోననగ్రజుండం ॥ ౧౪౧ ॥

ఉ॥ ద్విష్టరిశాత్రపుల్ వెఱచి దిక్కితడేయని మొక్కుచుండగా । నన్విసంభవువర్గముల నారతమున్ద
నకొల్పునేయగా । సప్తభూజనాథుములు చంద్రునిఁగాంచి నయన్లుగాంచగాఁ । దిష్టవృషాలు
డలె వసుధాతలమంతయుఁగీర్తికామాడై ॥ ౧౪౨ ॥

ఉ॥ ఏమిఫలంబుగోరితగ నేమిప్రతంబునమాహజేసెనొ । భూమిఁజరించువాయువుల భోజనమొల్లక
తన్తుభూపతి । గ్రామణిచేతిహేతిభుజ గంబుడగంబరుదండశాత్రవ । స్త్రామముప్రాణవాయువులె
చూచిమెలంగెడుసంగరంబులక ॥ ౧౪౩ ॥

సీ॥ అమితపున్నాగజాతముకన్పడియెనన్న మదకుంజరములంచునదరిపడుచు । బలునువర్ణకాండము
టంచూడనగునన్న నశ్వప్రకాండంబులనిబెడుచు । నున్నతస్యందనయోగమబ్జేనటన్దఁ జేరులం
చునుగుండెదిగులుకొనుచు । దతవీరతతులసంతతులచానీతిమన్నభటులమూకలటంచుభయముఁ
గనుచు । నాలములలోనతన్తుభూపాలకావ । తంసవతురంగసేనలదాడినోడి । చెదరిచనియున్న
శాత్రపుల్ చెట్లపేర్లు । విన్ననుఁజలింతురాచాలవిన్ననగుచు ॥ ౧౪౪ ॥

చం॥ చలమునతన్తుభూవరుడు శాత్రవసైన్యచేభకుంభనిర్భర । సముసేయమాక్తికవితానముచిందె

దు చందమంతయున్ | వెలయునుగీర్తిసస్యముల విత్తులబట్లుటాభూమికన్యకున్ | లలితలబ్రా
లువోయుకుభ లక్షణమోయనిదివ్యతెంచగన్ || ౧౪౫ ||

కం॥ ఆతమృతృపతియనుజుడు | నీతాచలరాజుకామ నేత్యంతరథా | త్రీతలరాజసభావి | భ్యాతుడు
గోపాలభూవ కాగ్రణివెలయున్ || ౧౪౬ ||

సీ॥ సత్యభామానిత్యసాంగత్యజాయమా నానందవిలసనులతడునితడు | నశ్రాంతపుణ్యజనామోద
వృద్ధి దాయకమహాదరకరులతడునితడు | సంతతాజ్ఞానకీర్తిజనకసహాయతనగు చారుచారితు
లతడునితడు | విత్రాసిహాసీనశాత్రవనికర విభ్యాతవాహూధులనడునితడు | నాటిగోపాల
దేవుడనేటివారి | ధన్యులనుజేయఁబునరవతారమయ్యె | ననుచునూహింతురాబుధులన్యహ
బు | విబుధనుతుడైన గోపాలనిభునిఁగాంచి || ౧౪౭ ||

ఉ॥ పాలవిలోచనప్రణమ భాసురశౌర్యదుఃఖాసపాటిగో | పాలనృపాలహూలితముఁ బాలనసేయున
టన్నయాశచే | నాలములోనవైచులుగవాక్పతిపూనంగనూహచేసిరో | మేలగుయుక్తిచేగృణ
ము మేయఁగిఁచొచ్చినప్రవక్ష్యతై || ౧౪౮ ||

సీ॥ కమలనాయకునివై ఖరిపూను శ్రీవధూనిత్యసాంగత్యమీనృపునియంద | యురగాధిపతితోడను
పమించఁగావచ్చు భాషావిశేషమీప్రభునియంద | దర్శితహరిదంతదంతావళసమాన విపులదో
స్సానసంపిఘ్నయంద | మలశైలములగర్వకలసమాన్వేడుధైర్య సామగ్రియిద్ధరాజానియంద |
యలరుచున్నదిబహుభర్తలాటయేమి | ప్రాభవంబునుడయాళ్లభర్తయనుచు | భూలలన
యాశ్రయించెగోపాలరాజు | నగ్రియభూభాగ్రపీఠిననారతంబు || ౧౪౯ ||

సీ॥ భోగపై భవకథాభోగంబుఁగనిగిరి ప్రతిపత్తుడైనగోపాలుడనుచు | బహులోకరక్షణప్రాడిష్ఠఁగని
లక్ష్మీ బాయనియట్టిగోపాలుడనుచు | ధరఃపాలనధర్మచరితంబుఁగనికుంతి లాలించనలరుగోపా
లుడనుచు | సంతతాక్షయవిత్రసామగ్రిగనియుమా పతికాపుడైనగోపాలుడనుచు | నుతియొ
నర్తురుబుధులుజిష్టుఁడునువంశ | కరుడుపాండుయతోవృద్ధికారణప్ర | భావుడునురాజరాజునై
భవ్యకీర్తి | నెరపఁజాలినగోపాలనృపునిఁగాంచి || ౧౫౦ ||

సీ॥ ఏరాజవరునాజ్ఞ బారుహమన్నే భూ భుజులకొదలంబాల్పుపున్నవెడ ॥ ఏరాజుకడ ॥ అంబుమ
కెంపేయ యహితాటపులకుదావాగ్నికీల ॥ ఏరాజువానాంబు ॥ ముండుజాల సాంకానమున్న
ర్థవంకపూలి ॥ ఏరాజవరుణపాదారవిందాన తన్నువల్లభులమోదవలె ॥ కరుణానీలంబు
గలంగంగయవన ॥ కటకకర్ణాటకాదిభూకాంతనభిల ॥ ఏరాజునామోర్జీవ్యునియ ॥ బాన్సి
పేలగునియన్న భూపాలపూలి ॥ ౧౫-౨ ॥

చం॥ గరిమముగన్నయన్నపుపు ఖిల్లమురాహులైనాటిన్ నీవలె జన్మించునాటి నాటికె నన్ను
వచ్చినరాజమండలిన్ । గలకరితోడమ్రుంగితిరుగ న్నీవలెనుచున్ ద్రవించున్ । బంగళకొనను
తయును బాసినవేటొకరాజమండలిన్ ॥ ౧౫౩ ॥

ఉ॥ అన్నపూర్ణపాటసీగింకను నానసుపేల్పులు నేల పల్కుత్తె ॥ గన్ననకర్పణమొనరు నన్న నేకాభిముఖు
తనయకే ॥ యున్ననుపన్నరాజసభ నాన్వహమోహునాధుని ॥ నన్ననకర్పణమొనరు నన్న నేకాభిముఖు
యేలసహించునుధర్మలోపను ॥ ౧౫౪ ॥

శె॥ ఆలోలాత్మనమద్విరోధినవ యుండునన్న హామల ॥ క్షీణిలాన్యహమైన మృగము కి క్షీ.ం
చంగనంభోజము ॥ బ్రాలేయాంశుడు సుకృష్ట సనోధ రూపవాదనర్థంబు ॥ గృహలోకం
బునవెల్వినాంచుసుక రంజానత్మభాగవతాత్మ ॥ ౧౫౫ ॥

కం॥ ఆయన్నప్రపతియనుజుడ | జేయుచులిపునుండుమలకు గ్రతఁబడన్గో॥ ౧॥ యుడుగజంబులనన |
హా॥ యుడుగఘనాధభువ రాగణ వెలయున్ ॥ ౧౦౭ ॥

సీ॥ కదిసియంటుటమానికదిసియంటగమీరుఁ దలచుడిగిగుహద్వారములి । సతిసూతలుమోచ
సతిసూతలుమీర లరయుడినానావిహంగములకు । కుంజరాజులుమానికుంజరాజులుమీరు పెరిగిడి
శ్రీఘ్రప్రవేశమునకు । హరులపొందులమానిహరులపొందులమీర లభ్యసమునరించుడన్వహంబు ।
ననుచునాప్తులుదలపంగనహితులట్లు । యాచరింతురుకృష్ణరాయక్షితీంద్ర । తనయరఘునాథరా
జదోదకాండచండ । విలసనంబునకెదిరించినెలువలేక ॥ ౧౫౭ ॥

సీ॥ అనితాంబుతప్రకాశాన్యండుగాలేని శకలాంశసునకేమిచక్కండనము । వసుధనజానకీర్తివాం
ఛాపరుడుగాని భానుసూనునకేమిగానచుహిమ । . గోపాలనోద్యోగకుశలుడై కనుపట్టు పుగు
హు-తునకుకేమిగోగిల । బహురూపశృంగప్రతాపలతీతమైన తపనియ్యగిరికేమిడై శృచర్య ।
భ్యాతిగనునుండుకుండన్నిదాతయన్న । దివ్యభోగాన్వితుండన్నధీరుడన్న । నితజయితనికినెన
రాజులెవ్వరనుచు । నిపుణులొప్పునాధువరోతులెపుడు ॥ ౧౫౮ ॥

చ॥ అనుచునుంగుగాంగుని మౌగితప్రాత్రవసర్వగర్వభం । జనకృతికృష్ణరాయస్మృత చంద్రుడువేర
వదేవులందుగాం । అననుతులందునగ్రజుడు క్రీరమణీశ్వరభక్తియుక్తిపా । వనహృదయుండని
గాచ నృపవర్మకుడుగాంచెయశంబుమేదిని ॥ ౧౫౯ ॥

చ॥ స్థగిధిమూర్తిరాచనృప చంద్రునికిర్తిజగంబునిండనే । విరులునుమల్లలే తరులువేలుపురాచు
నితొంట్రూసులే । గిరులుహిమాద్రితేనరులు కృష్ణసహూదనరామమూర్తులే । కరులును
నగ్రనాగములు గాంగెడలుతురుచూసహృదులు ॥ ౧౬౦ ॥

క॥ ఆరాచవిభునియనుజుడు । సేరాహితగర్వభిమో విమలనకిరదు । రాగప్రతాపభానుడు । భూ
రియశుడుకృష్ణరాయ భూభుజుడలరు ॥ ౧౬౧ ॥

సీ॥ ప్రళయకాలానలప్రత్యగ్నిమూర్తియకా చెలగిశాత్రులశిక్షించువేళ । దివిజభూజాతంబునతా
రభద్రమూ మెచ్చుచుద్ధిలకోర్కెలిచ్చువేళ । బహుచంద్రికాసాంద్రవపుణాచంద్రుడౌ శీతజ
నశ్రేణిఁజేంచువేళ । వేయుమోములతోడవెలయుభోగిగిడుడౌ నిఖిలవిద్యాప్రాధీనెరపువేళ ।
చతుగుడౌననదేరింటిసామివలెనె । యితడుమూర్తులుధరియించునెన్నియైన । ననుచునిబుధులు
వీక్షించుకారకృష్ణ । రాయవిభకృష్ణరాయభూరమణుఁగాంచి ॥ ౧౬౨ ॥

క॥ ఆకృష్ణరాయనామ । త్తైకాంతనియసరజుండు సకలవిభక్తి । ల్లోకవదనాంబుజాతవి । భాకరు
డగు వెంకటపతి పార్థిపుడలరు ॥ ౧౬౩ ॥

చ॥ కటసభువోషమైవిపుల కాంచినచంచితరావయు క్షమైస్ఫుటరుచికుంతలాగ్రమునఁ బూసుచు
నుగమనోజ్జ్వలమై, । నటనముసేయునెల్లెడల నన్యగుణోన్నతుపూసపాటి । వెంకటపతిరాజవ
ర్మని ప్రకాశితకీర్తియుడగ్రమూర్తియై ॥ ౧౬౪ ॥

గీ॥ ఆర్యనుతక్తికృష్ణరాయనికుమార | మణులలోనగ్రజుండుతద్భుతమందు | ఘృతిమహేంద్రాద్రి
గండ్రాజుతిష్ఠవిభుని | తనయసింగపసాధ్యునుద్వాహమయ్యె || ౧౬౫ ||

మ॥ మనుతుల్యుండగుకృష్ణరాయ విభుతద్భుతైధినాథుండు | పాపనియాసింగపసాధ్యుండుంగని
యెన్వర్ధిష్ఠులొవారిసం | దనులన్మువ్వరంగభూవిభు, జగన్నాథభ్రతుం, గృష్ణరా | యనివీరం
దక్షుగీర్తిపారుష సమగ్రాంభులై రిష్టహిం || ౧౬౬ ||

గీ॥ ఆర్యనుతులై నవారిలోనగ్రజుండు | దగ్రధర్మక్రియాపాండవాగ్రజుండ | సుగ్రహవిశేషసంహోషి
తాగ్రజుండు | ప్రాజ్ఞతవహించుగంగభూపాలమూలి || ౧౬౭ ||

సీ॥ కటనశాత్రవగర్వకాలకూటానల జ్వాలామహాఘోలశూలపాణి | యాచకప్రకరగేహాంతరచారిద్ర్య
గౌరవగాఢాంధకారతరణి | నవయోవనాక్రాంతనారీమణివిలోచ నచకోరకపూర్ణచంద్రమూర్తి |
విసయదాక్షిణ్యవివేకాదిసద్గుణో దారరత్ననికాయవారిరాశి | ధారుణీజనసముదయోద్వానను
రభి | సురభిసంతానతులితభాసురవిదీర్ఘ | ధరణిగీర్తులవిలసిల్లుచున్నపువలి | పందనుంజై నరంగ
భూనాథమూలి || ౧౬౮ ||

కం॥ ఆరంగనృపతియనుజుడు | నారీజనపంచశరుండు నానాహితడు | ర్వారబలగర్వలీలా | హరిజగ
న్నాథభూవ రాగ్రణివెలయున్ || ౧౬౯ ||

మ॥ నరలోకంబుననిండెబం డితకవీంద్రశ్రేణిపణింపఁగా | సురలోకంబునమించెఘం డితవిపత్తులై
చ్చుఁగాఁబన్నగే | శ్వరలోకంబుననిండెదాన జలయుగ్వారాశిఘోషింపఁగా | నరపర్యుండగుత
ద్భుతావరు జగన్నాథేంద్రుచారిత్రముల్ || ౧౭౦ ||

సీ॥ విజయయుక్తివహించుశ్రీజయయుక్తివహించు గురులేజమదిలోనగుదురుపరచు | భావిభవ్య
తఁగాంచుభావిభవ్యతఁగాంచు జనకోటికాశ్రయస్థానమగుచు | భౌగలీలచనర్చుభౌగలీలచ
నర్చు వారీలగ్రాహిలవనుధవూను | సదయవృత్తిజెలంగుసదయవృత్తిజెలంగు శరణాగతా
రాతిజనులయందు | నితనిచారిత్రములునుతియింపదరమె | యనుచుండనుగన్నజనులెన్న నధికీర్తి |
మహిమఁగనుపూసపాటితద్భుతీత | పందనుంజై నగ్రజగన్నాథనృపతి || ౧౭౧ ||

గీ॥ ఆజగన్నాథజననాథసవరజుండు | భూజనస్తుత్యసంతతాద్భుతయశుండు | రాజబింబాననాగతి
రాజమూర్తి | రాజకులశేఖరుండుకృష్ణరాయడలరు || ౧౭౨ ||

సీ॥ అమృతాంశునిరసించునాకారలీలచే నమృతాంశునిరసించునధిపుఁగాంచి | యమృతాభితులగాంచునతిగభీరతచేత నమృతాభితులఁగాంచురమణుఁగాంచి | యభవైరియెనగాంచునిద్ధవిక్రమము
చే సిభవైరియెనగాంచువిభునిఁగాంచి | నగరాజునిరిఁగాంచుశిశుధ్వజ్యమహిమచే నగరాజుని
రిఁగాంచునాథుఁగాంచి | యభరయెంతసభక్తిభియరసిచూడ | దూతురణరంగచకితారిరుణాతి |
దక్షుడగునూసపాటిరస్తుత్తిశీండు | కృష్ణరాయస్థపాలునికీర్తికాంత || ౧౭౩ ||

గీ॥ తమృతృపమాళికా రావుఁడమ్ముడైన | సీతచతురుండుగోపాలస్థపవరుండు | సుగుణవతిగొట్టెము
క్కులసూరస్థపతి | తనయనగనప్పదేవినుద్వాహమయ్యె || ౧౭౪ ||

సీ॥ తనప్రాణనాథుఁబ్రత్యక్షుడైన వతముగాఁ జలఁచుఁబాతినత్యధర్మనియతి | దనబాంధవులసహా
దనమానంబుగా రక్షించుఁగాఁగూర్చసముకలిమి | దనసద్గుణములెయ్యుత్తమరత్నములరీతి
చగుభూషణములుగాఁదాల్చుమహిమ | దనచర్యసాధ్వీవతంసచర్యలకెల్ల సుమమానముగఁజేయు
నిపులకీర్తి | నలరుదాక్షిణ్యవినయసాహర్గళాంతి | సత్యవచనవ్రతంబులజన్మభూమి | దీనసంరక్ష
ణక్రియాసూనదాన | దేవతరువాతినరసమాంబావధూతి || ౧౭౫ ||

ఉ॥ లాలితభోగవైభవవిలాసమహేంద్రుండు పూసపాటిగో | పాలస్థపాలమాళికుల పావనియాసర
సప్పదేవియన్ | బాలమృగాక్షియందునుతు భవ్యగుణోన్నతుఁగాంచెసర్వభూ | పాలనదక్షు
మజ్జనకు భాగ్యసమన్వితుఁగృష్ణరాయని || ౧౭౬ ||

సీ॥ అంబురాశికిరుధిరాంబుస్రవంతికా నవకన్యకావ్రదానములుసేయు | సకలభూతములకుశాత్రవత
సుమాంస భోజనంబులఁబలిపూర్తియొసగు | విమలేసాగ్ధివకపాలములచే శివునకు భవలకంఠమా
లికాశ్వుణమొనర్చు | సకలంకకీర్తిమాత్మికరాశిచేదిశా సతులకాభరణముల్ సంఘటించు | సౌర
గోపాలకృష్ణరాయవ్రభుండు | తాన్నియంతయువిడిచినిర్దయతఁబూని | ప్రకటరణరంగమునవిహ
రంబుసేయు | వేళయందునుధర్మంబువిడువకుండి || ౧౭౭ ||

సీ॥ నిబిడధారాపాతనిశ్చేషవిదళిత శత్రురాజన్యవంశంబులగు | గోదత్తై నృపాశీలజనిపూర్వ
దారితకంధరాంతరములందు | నాహవగుంగలూనాఖర్వ రావృంజ వాహన్యకారాతికంబులందు |
శకలీకృతాహితత్త్వాకాంతరధవక్ర సముదయరాంరాసని తయందు | రావృంజై నయంబోమూర్తి
కములుదెచ్చి | కృష్ణసమశౌర్యగోపాలకృష్ణరాయ | హస్తలంఛనైతఖర్వగుజవి | యష్టక్రిగా
జకర్ణధాన్యములుసేయు || ౧౭౮ ||

సీ॥ అరులుగూడినవేళనప్రకాశతమందు చంద్రికానివరముజోకిచేసి | కాననసంహారమానసియం
లైన పలుకుచొయ్యలిమేలుపరిహసించి | భంగవారమునిపరవ్రాసితల్లైన నలతపాధోరానిగోప
మాని | భువనములోతనలోనయోనబాలనియ్యి | శారదాభ్రముగర్వశక్తిచూచి | శత్రుపురముల
దిగుగుచుసభలయందు | కెగడుచు బరగ యిథు లేకజగముకెల్ల | నాగ్నగర్భంబునభరించియలగ
చుండు | నౌరగోపాలకృష్ణరాయనియశంబు || ౧౭౯ ||

సీ॥ తలమీదకుంభములోధరియింపుచునదా స్వకరపృథ్వులగుదిశాకరలనూని | యుచోధిరతియె
కండట్టైపై ఒడువేర వెన్నుజూపినకూర్చునిభునిదెగడి | శ్రుతియోగరహితుడై సకలజగత్పా
భోజిగూఢుజగేంద్రులొందవిడిచి | మించినపానులమేలుకూటముల యులీలి ప్రాద్దునోసుండుగి
రులరోసి | సకలజనశాసకుండునిశ్కంకశౌర్య | వృత్తిసదయుండుపరపథావిమలమధుసర | గ్ని
గన్నట్టిగోపాలకృష్ణరాయ | రాజవరునాశ్రయించెధరాపురంధ్ర || ౧౮౦ ||

సీ॥ రావభూపాలకునికృష్ణరాయవృపుని | నందనుంజ్ఞై నయన్నభూనాయకుండు | భూవినుతయైనన
న్దుసదేవియండు | నందనునిగాంచెగోపాలనరవశేణ్య || ౧౮౧ ||

ఉ॥ ధీనిధికృష్ణరాయజగ తీపతిరెండవభార్యపేరమాం | బానలినామీగాలచిర కుమారులుమువ్వరి
లోనసర్వధా | త్రిసుతకీర్తివెంకటపతి క్షీతినాధుడుగాంచెనిర్వర | సూనుల గృష్ణరాయని
యశోధను బేరపుపాలశేఖరు || ౧౮౨ ||

గీ॥ ముకవినుతులైనయీరాజనుతులలోన | నీతికుశలుండుగోపాలవృపునిసుతుండు | కీర్తివహియం
చెగోపాలకృష్ణరాయ | విభుడుమజ్జనకుండుదోర్విజయశాలి || ౧౮౩ ||

సీ॥ అన్వయపావనుండై నయాగోపాల కృష్ణరాయఁడున్వపాత్రగఁజరుండు | బలశాలిగొట్టెముక్కులమ
ల్లనృపమాళి యంగనామణివెంగళాంబయందు | గనినజగ్గపదేవిఘనుడుచింతలపాటి కృష్ణభూ
నాధుండుకీర్తిశాలి | మానినీతిలకంబుమంగాంబయందు గాంచినయట్టికన్యలక్ష్మీవధూతి | య
నగసుత్రమసాన్వీతమగ్రధర్మ | పతులనిర్దళసతులనుద్వాహమయ్యె | రుక్మిణీసత్యభామలరుచి
రసీతి | యలరంగృష్టుండుబరిణయంబై నయల్లు || ౧౮౪ ||

గీ॥ ఆపధూయుగళంబునందగ్రవనిత | భూరిసద్గుణరత్నవిభూషితాంగి | మజ్జననినిశ్చలక్షమామ
హిమధరః | దేవియనవచ్చుజగ్గపదేనియలరు || ౧౮౫ ||

సీ॥ నిత్యపాతివ్రత్యనియమంబునకుతావు సత్యవాక్యమునకుజన్మభూమి | దీపరక్షణదయాదృష్టికాధా
రంబు భాగ్యలక్షణములపట్టుకొమ్మ | విషయవర్తనములవిహరణస్థానమ త్యేదార్యమునకునేకా
శ్రయంబు | నిరుపమానక్షమానియతికిశరణంబు దాక్షిణ్యమునకునాస్థానజగతి | యనుచునుజ
నులువర్ణింపునలరుగీర్తి | గృతివినుతుడై నగోపాలకృష్ణరాయ | వినుమతీనాధుసతిభాగ్యవతిమ
దంబ | సకలసుగుణకదంబుత్రీజగ్గపాంబ || ౧౮౬ ||

గీ॥ ధార్మికాగ్రణియైనయాధారుణీశ | చంద్రురెంపవసతిసదాచారవసతి | ప్రణతిఁగాంచెనుభాగ్య
లక్షణకలాపి | శేషలక్ష్మీసమాఖ్యలక్ష్మీసమాఖ్య || ౧౮౭ ||

సీ॥ ఈకాంతసర్వసహకాంతయత్రాంత శాంతిచర్యావిశేషంబుచేత | నీలతాంగియరుంధతీల
తాంగియభంగ నిత్యపాతివ్రత్యనియతిచేత | నీతలోదరియిందిరాతలోదరిజగ న్నహనీయభాగ్య
సామగ్రిచేత | నీచంద్రవదనవాణీచంద్రవదనస చాతుర్యసత్యవాచానిరూఢి | ననుచునిజబంధు
జనులువర్ణనముసేయ | వల్లభునియుత్తమంబై నవంశమునకు | జనకువంశంబునకుగీర్తిసంగ్రహిం
చి | యలరులక్ష్మీసమాఖ్యయైనట్టిసాధ్వీ || ౧౮౮ ||

సీ॥ గుణరత్నజలధియాగోపాలకృష్ణరా యక్షమాపతిబంధురక్షకుండు | తనయగ్రసతియైనధర్మైకవ
సతి సాధ్వీమణిజగ్గపదేవియందు | ఘనుడైనరఘునాధుఁగనకదుర్గాంబికా ధ్యానశీలునినన్నుండ
వృన్మృహతి | లక్ష్మీసమాఖ్యయశాలనయందన్నభూ పాలశేఖరునిగోపాలవిభుని | గాంచెనలుపుర
సుతులవిఖ్యాతియుతుల | సంగరాంగణనిశ్చంకసాహసాంక | పైన్యశోలాహలార్పితశ్రవణ
మాత్ర | చకితశరణాగతారాతిసదయమతుల || ౧౮౯ ||

కం॥ వీరలలోనగ్రజుడని । వారణరిపువీరమత్త వాగదళనా । వారణలయమునన్మృత్యునందు ।
శ్రీరఘునాథాఖ్యరాజ శేఖరుడలరున్ ॥ ౧౯౦ ॥

సీ॥ కమలబాంధవవంశకలశపారావార చంద్రుడై తనకు నేజనవరుండు । కరణన్నబగవారింగరణ
తోడేపట్టి రక్షించనేర్చునేరాజమాళి । సకలభూమిఘోరసంరక్షకుండలము చివులఖండించెనేన్మ
పవరుండు । తమ్ములుముగురునుందనుభక్తి సేపింప ధరణిబాలించెనేఘోరికుండు । వెలయు
లదనపేరిటివిశ్వధరణ । దక్షుడగుసామివలె నెయారక్షితాఖి । లాగ్రజుడై నయట్టిమగ్రజుం
డు । నీతిబలకాలిరఘునాథస్యపతిమాళి ॥ ౧౯౧ ॥

సీ॥ భీమరూపాచార్యుడగుకదనాగ్రసంగతా భీలశాస్త్రవిమహాశైలములకు గంధీరవమితండకుంతితా
రాతిథా త్రిశదుర్వృత్తమత్తేభములకు । నై నతేయుడితండనూనసేనాన్వితా భంగాభియాలి
భుజంగములకు । బాలభాస్కరుడితండలోరిపువీర సంతానసంతతిధ్యానిమునకు । ననుచు
కూరాగ్రగణ్యులువినుతిసేయ । సంగ్రహించెదిగంతవిశ్రాంతి । ఘనుడగుపాలకృష్ణరాయ
నికుమార । రత్నమైనట్టిరఘునాథరాజమాళి ॥ ౧౯౨ ॥

ఉ॥ శ్రీరఘునాథుచేతయసిచేతన తిందియరాతిదేవతా । కారమువూనిపోయెనుగీర్వా గతకల్పకనూన
మాలికా । సారభవాంశసైన్యపులు చక్కనితేటులచాలుచూచియా । శూరునిభిక్షమేయనుచు
జొచ్చునుమేరుగుహంతరంబులన్ ॥ ౧౯౩ ॥

కం॥ ఆరఘునాథునియనుజుం । డాహుడవదాన్యుడగుల హరిదబ్జముభి । వాగదళ విచికిలయన్ ।
భూరియశుడైన యన్న భూపతివెలయున్ ॥ ౧౯౪ ॥

సీ॥ విదుషఃకాశ్రితకోటి, వెన్నిచ్చిపాగడు, విమతుడైన ప్రబుధుడువనట్ల । చూడడన్యవధూటి, సుర
భూసురార్పిత క్షోణులెన్నడుదేరిచూడనట్ల । తిరుగఁడాదినమాటడిరసాహనులైన యరులను
గరభూమిదిరుగనట్ల । మరువఁడెన్నడుమేలుమదినిసీతారామ చరణారవిందముల్ మరువనట్ల ।
యెంతనుగుణాధికుండ య్యెనితడటంచు । జనులువణింతురఖలరాజస్యసభల । విష్ణుసమశా
ర్యగోపాలకృష్ణరాయ । నందనుండైనయన్నభూనాథవరుని ॥ ౧౯౫ ॥

చం॥ ఎదిరినచోటకాశి, నుతి యింపుచు మ్రొక్కినచో నవ వ్వియై । కదనమూలందుఁజూపరకుఁ గన్పడున
న్నపుపాలుపేతివై । జెవకకవ్రాలుశాత్రపులు చెందిరిముక్తి నటన్నచిత్రమా । చెదిరినవారు
కానలవ సిందియునైరవవగులందరున్ ॥ ౧౯౬ ॥

మ॥ బలియన్నట్టివదాన్యుచేతవెలయున్ బాతాళలోకింబుని । చ్చులుకల్పద్రుమకామధేనువులచే స
గ్గుంబురంజిల్లునీ । యిలనుండందగుదాతమొక్కడని వాణీశుండునిర్మించెన । శ్వలఘుశ్రీయుతుఁ
గృహ్యకాయపుపునీ యన్నక్షమానాయకున్ ॥ ౧౯౭ ॥

క॥ ఆపృథ్వీశనియనుజుడు । భూపాలనికాయగణ్య పుణ్యసమగ్ర । వ్యాపారధురీణుండగు । గో
పాలనృపాలుడలరు గుణగణసిధియై ॥ ౧౯౮ ॥

ఉ॥ ఫాల్గవిలోచనుడహిత పార్థివసంగరంగభూములన్ । మేలగుకల్పభూరుహము మెచ్చిధనార్థుల
కిచ్చువేళలన్ । లాలితపంచబాణుడబ లాలితతింగటఁగించువేళగో । పాలనృపాలశేఖరుడు
భాగ్యసమున్నతుడెంచిచూచినన్ ॥ ౧౯౯ ॥

గీ॥ ఈసహూదరులెల్లవయానుభావ । లోకములబ్రత్యహంబుబహూకరింప । శ్రీమహాదేవికరుణా
విశేషమహిమః । బ్రతిధగొంచితఁదన్యుభూపతిని నేను ॥ ౨౦౦ ॥

సీ॥ ఆసేతుసీతాచలాంచితభ్యాతినా యగ్రజుండై నట్టియన్నపుపతి । గురుతేజుడైనయాగొట్టము
క్కులవెంక టాధీశ్వరుండుకేసాంబయందుఁ । గనినలక్ష్మీదేవియనువధూరత్నంబుఁ బ్రాజ్ఞుండు
చింతలపాటికేస । పృథివీకృష్ణపనామనీరజేక్షణయందుఁ గనినలక్ష్మీదేవియనుమృగాక్షి । నుచిత
ధర్మనియతినుద్వాహమైతగ । వారిలోనవిన్నవనితయందు । ఘనగుణాభిరాముగాంచెనీతారా
ము । డనుకుమారుఁగాంచనాద్రిధీరు ॥ ౨౦౧ ॥

కం॥ సీతపక్షచంద్రువై ఖరిఁ । బ్రతిదినమునుపుద్ధిగాంచు భాగ్యవిశేష । న్నతుడైనీతారాముడు । మ
తిమంతుడుపాలకీర్తి మహిమన్వెలయున్ ॥ ౨౦౨ ॥

గీ॥ మత్ప్రీతామహునకుఁబితామహుని రాచి । రాజునగ్రజుడగుకృష్ణరాయవిభుని । నందనయుగంబు
పెదజగన్నాథనృపతి । విజయగన్నాథుడునుభాత్రింగనిరికీర్తి ॥ ౨౦౩ ॥

గీ॥ వీరిలోనగ్రజుండజవిదలితారి ! నరవరుండై నపెదజగన్నాథస్థపతి ! యత్తజల గాంధేనకలవి
ద్యావ్రసంగ ! రసికుడగుకృష్ణరాయనిరామవిభుని ॥ ౨౦౪ ॥

సీ॥ కృతులుమెచ్చగనాంధ్రగీర్వాణకృతులయా శయములెఱుంగునిస్సంశయముగ ! విచారము
నావదివిరచించుస్తృతులందుఁ గలుగుభావంబునివ్కల్పముగఁగె ! గరతలామలకింబుకై వడినీతిం
చు సభ్యులెన్నఁగనీతిశాస్త్రసరణి ! నఖిలాయుధగ్రహణాశ్వగజారోహణాచాతుర్యతనాప
హించుఁ ! దనకుసహజంబులై నట్టిదానవిద్య ! తాత్రవిద్యయుఁబూనుటాశ్చర్యమానే ! నరని
నుతుడై నపెదజగన్నాథరాజ ! నందనుడుకృష్ణరాయపరాపవవిభుండు ॥ ౨౦౫ ॥

కం॥ అనరనాధునియనుజుండు ! దీనాశ్రితతల్పశాఖ ధీమనికాయో ! ద్యావవసుతుమరామ ! త్తనా
ధుడుకీర్తింజెందు సర్వక్షోణి ॥ ౨౦౬ ॥

సీ॥ తనమనఃకమలంబువనజాక్షచరణభావనముచేమిగులఁబావనముగాఁగె ! దనకలంబుభలాధిదారి
ద్ర్యబలనివా రణముచేగీర్తికారణముగాఁగె ! దనమండలాగ్రంబువర్ణితారాతిభం జనముచేభం
నరంజనముగాఁగె ! దనముఖాబ్జంబునుధాకల్పమధుర భావణముచేవిబుధతోషణముగాఁగె ! వె
లయునిజకీర్తిచంద్రికావిసరనిత్య ! నవనవామోదభావితకువలయుండు ! నమ్రతిపురాజుపెదజ
న్నాథరాజ ! నందనుండై ననామభూనాయకుండు ॥ ౨౦౭ ॥

గీ॥ ఈనృపాలకశేఖరులిరువురఁడు ! నగ్రజుండై నకృష్ణరాయప్రభుండు ! నందనులఁగాంధేనకలవి
ధస్థపతి ! నన్నభూపాలవరునినందగ్రజుండు ॥ ౨౦౮ ॥

మ॥ నరలోకస్తుతవైభవోన్నతి మరున్నాథుండు, మాధవ్యసుం ! చరనాచామహిమంబుచేబవన
భుక్తుధుండు, భీమాహవాం ! తరరోహిగ్రతచేతదక్షిణహరి న్నాథుండు, లోకంబులక ! నర
సుల్మెచ్చగఁగీర్తింఁగాంచు జగన్నాథుండుభాగ్యోన్నతి ॥ ౨౦౯ ॥

మ॥ స్థిరవిఖ్యాతికరప్రభావనిధియా శ్రీమజ్జగన్నాథభూ ! వరునుగ్రాహవలంఁగాంచియహితుల్ ప
ణింఁచునవ్వేళలక ! నరుడాశన్ననరుండుగాడనుచు నెన్నన్ రెండువాక్యంబులుక ! బరగున్
సత్యములై నమ ప్రవిబుధుల్ ప్రాణిన్వివేకించినక ॥ ౨౧౦ ॥

కం॥ అన్ననామనియనుజం । దన్నన్మపాలకుడువెలయు నతనిరవిజుడే । యన్నన్ గాండివధరుడే ।
యన్నన్ దానై కనిరతి నన్నతంబగునే ॥ ౨౦౧ ॥

ఉ॥ ధన్యుడు, సర్వవిస్తుతప దాన్యుడు, సద్గుణసంగృహీతసా । జన్యుడు, విద్విషద్యయద జన్యుడ,
శేషన్మపాలరాట్సిభా । మాన్యుడు, పాదపద్మనిమద్విసయాన్విత సేవమానరా । జన్యుడు,
కృష్ణరాయన్మప చంద్రనియన్న విభుండుధారుణిన్ ॥ ౨౦౨ ॥

కం॥ ఈన్మపతులలోనగ్రజుఁ । డై నజగన్నాధభూవ రాగ్రణిగాంచె । సూనులనుగృష్ణరాయని ।
భానుప్రభుడై నరామ భద్రన్మపాలున్ ॥ ౨౦౩ ॥

కం॥ తీతినుతనుగునీరాజ । ద్వితయమునందగ్రజుండు తృప్తారాతి । తీతిధరపక్షవిఖండన । శతమ
న్యుడుకృష్ణరాయ జనపతివెలయున్ ॥ ౨౦౪ ॥

ఉ॥ పాయదువిష్ణుభక్తి, నిజ భాంధరక్షనుపేక్షయెన్నడున్ । శేషుడు, సంగరాగ్రమున, జిక్కిని
మ్రొక్కినిగర్వితారలన్ । గాయడు, కీతుడొవినుతుఁ గన్గెనియేమరియైనభిద్యున్ । ప్రేయ
డు, కృష్ణరాయడుకవి స్తవనీయయశోవిలాసుడై ॥ ౨౦౫ ॥

కం॥ ఈనుహితకీర్తిధన్యుడు । రానూమదనుండుకృష్ణ రావలడుసుగుణ । ప్రోమఖనియైనసీతా । రా
మసమాఖ్యాకపుత్ర రత్నముఁ గాంచెన్ ॥ ౨౦౬ ॥

గీ॥ రాజకృష్ణుడీకృష్ణరాయవిభుని । జనకుడై నజగన్నాధభునునియనుగుఁ । దమ్ముడన్నన్మపాలుదాన్యు
జులగాంచె । గృష్ణరాయనిగోపాలకృష్ణవిభుని ॥ ౨౦౭ ॥

గీ॥ ఉగ్రబలశాలివీరిలోనగ్రజుండు । కృష్ణరాయడునుతుఁగాంచెగీర్తియుతుని । సుకవిసముదాయ
వణిక్తనుగుణజాలు । నన్నభూపాలుదానవిద్యావిశాలు ॥ ౨౦౮ ॥

సీ॥ పృథుకీర్తిశాలియోపేదజగన్నాధేంద్రు రెండవతనయుండఖండయశుడు । రామభూపాలుండు
రణరంగవిజయుండు సుతులమువ్యరఁగాంచెసుజనహితులఁ । దమణీజనానందకరచంద్రదివిజేం
ద్ర సందనాకృతిజగన్నాధన్మపతి । నిత్యదానక్రియానిశ్చయసంకల్ప రవిసూనునిభుఁగృష్ణరాయవి
భుని । శౌర్యవిభిభగవన్నామజనవరేణ్య । వీరలనోన్మనసాభ్రాత్రవిమతతైత్ర । బలపరాక్రమ
సుచరిత్రభవ్యగుణస । మగ్రతజెలంగుచుండిరందగ్రజుండు ॥ ౨౦౯ ॥

సీ॥ సింహమీరాజస్యసింహంబుభండనా ద్దండారిమ స్తవేగండములకు । నూర్తాండవీరాజమూర్తాం
దుడరిపీర వారగర్వమహాంధకారములకు । నింద్రుడీరాజదేవేంద్రుడుప్రతిపక్ష గరిపక్షవిచ్ఛేద
కరణమునకు । నీశ్వరుండీధరిత్రీశ్వరుండువిరోధి కూటకార్యకూటమునకు । ననుచునెల
ధరిత్రీశులభినుతింపఁ । గీర్తిగాంచెనునరవరాగ్రేసరుండు । రామభూపాలమనిపుత్రరక్షమైన ।
సయగుణోన్నతిశ్రీజగన్నాథస్థుతి ॥ ౨౨౦ ॥

గీ॥ అజగన్నాథరాజేంద్రునవరజుండు । దానమానక్రియాహోషితద్విజుండు । శివగర్వాపహరిడు
జ్ఞానవిభుండు । భువినలరుకృష్ణరాయాఖ్యభూవిభుండు ॥ ౨౨౧ ॥

సీ॥ కనుదోయినునుగెంపుజనియించుటయచాలు విమతులగుండుయల్ ప్రేలజేయఁ । బడగలె స్తగ
నాజ్ఞయిడినమాత్రనచాలు పెక్కువైరులగుట్టలెక్కజేయఁ । జటులమాతురగల్లుచబుకసేయు
టచాలు మొరయుశాత్రవకోటిమొక్కజేయఁ । గినుకతోఖడ్గంబుఁ నేలఁబూనుటచాలు కరి
నాహితులఁబూరిగరువజేయ । సహహయితడజ్ఞానాశంబెయగునటంచు । మూరులునుతింతు
రాహవక్షోణియందు । ప్రాభవమహేంద్రుడగుపూసపాటిండు । గాజరత్నంబుశ్రీకృష్ణరాయ
స్థువుని ॥ ౨౨౨ ॥

కం॥ సుగుణాఘ్యడతనియవరజు । డగణితగుణరత్నవార్ధి యగ్రజసేవా । ద్విగుణీకృతపాదస్యదు ।
భగవాన్రాజేంద్రుడలరుఁ బ్రజ్ఞానిధియై ॥ ౨౨౩ ॥

గీ॥ గురులయందునునగ్రసాదరులయందు । హరిహరులయందుభక్తిశుల్కంబుగాగ । వివిధసభలం
దునిజకీర్తినిస్తరిలగ । భగవదాఖ్యమాజానిప్రాధికాంబు ॥ ౨౨౪ ॥

సీ॥ సుగుణాఘ్యడిందగ్రజాదుజగన్నాథుండు సుతుఁగాంచెవెంకటవతీసమాఖ్యగృష్టరాయడుగాం
చెగృష్టపదధ్యాన నైపుణ్యుడగురఘునాథస్థుతి । రూపమస్తథుడైనగోపాలవిభుడు నాచా
ర్యభూపతియన్నకౌర్యయుతుల । భగవత్సమాఖ్యదౌపార్థిపేంద్రుడుగాంచె సనఘశీతరా
ముడనుకుమారు । వీరలితశతరస్మహవిలసనమునఁ । గల్పవృక్షాంకురంబులకారవమున । సంత
కంఠకుఁడేకోబరాఘ్యులగుచుఁ । గీర్తిగనుచుండిరవనిసద్వర్తనముల ॥ ౨౨౫ ॥

గీ॥ పృథుబలుడుకృష్ణరాయనిపిన్నసుతుడు । పినజగన్నాథస్థపమాళిపేర్తిగాంచె । భాగ్యయుతకృ
ష్ణరాజభూపాలరాజ । నామవిఖ్యాతమైనసందనయుగంబు ॥ ౨౨౬ ॥

గీ॥ వీరిలోనగ్రజుండై నవిభవశాలి । కృష్ణరాయడువిలసిల్లువిష్ణుపాద । సరసిజఘానపావనస్వాంతు
డగుచు । వైరిభీకరభుజశౌర్యచంతుడగుచు ॥ ౨౨౭ ॥

కం॥ ఆపృథ్వీశునియనుజుడు । భూపాలుండలగువైరి భూపాలజయ । వ్యాపారపారగుడును । వ్యా
పారయశఃప్రకాశితా శాంతరుదై ॥ ౨౨౮ ॥

ఉ॥ నీలగళోపమానభుజనిశ్చలశౌర్యసి పూసపాటిభూ । పాలునికీర్తిశాత్రపులః బట్టఁగవెంబడినేగు
వైఖరిన్ । శైలములెక్కువారిధులు చక్కఁగదాటుసమస్తదేశముల్ । హాళినతిక్రమించువారి
దంతములఁ జరియించునిచ్చులున్ ॥ ౨౨౯ ॥

గీ॥ వీరిలోనగ్రజుండై నసూరవరడు । కృష్ణరాయడుభూవరాగ్రేసరుండు । తనయుఁగాంచెజగన్నా
ధధరణీనేతఁ । గణానమదాతశాత్రవోర్కరవినేత ॥ ౨౩౦ ॥

సీ॥ తదవరజుడుయశోధనుడుభూపాలుండు సుతులనేగుటగాంచెసుకృతయుతుల । ననఘుండుకృ
ష్ణరాయడుభగవాన్రాజు కొండభూపతియునఖండకీర్తి । పెదజగన్నాథుండుపినజగన్నాథుండు
ననువారివారితోగ్రారిబలులఁ । గడగిమందాకాదికల్పవృక్షములైదు జనియించెనీరీతినితదీధు ।
ఘనవదాన్యతఁగన్నసత్కలలుచాల । పణానమునేయసాభాత్రవర్తనమనఁ । బూర్వరాజుల
యట్లనద్యుతచరిత్ర । నలరుచుండిరివారిలోనగ్రజుండు ॥ ౨౩౧ ॥

ఉ॥ ఆలములోనభీతివిప దానతుడై శరణన్నవైరిపై । వ్రాలగనీడువాలుబుధ వర్గమునెన్నడునన్య
యాచనా । లోలతమెండనీడుజన లోకశరణ్యుడుపూసపాటిభూ । పాలునికృష్ణరాయడు నృపా
లనికాయకిరీటరత్నమై ॥ ౨౩౨ ॥

కం॥ ఆజనవిభుననుజన్తుడు । భూజనసంస్తుత్యనిత్య పుణ్యోదయవి । భ్రాతయశుడై భగవా । వ్రా
తేంద్రుండలరుసమర రంగాజానుడై ॥ ౨౩౩ ॥

మ॥ మృగరాజున్నిరసించునద్యుతబలో న్నేవంబుమాన్యున్నిజుం । బుగళుంగప్రకటిభవన్తహిముదా
భూభృత్కులాధీశునిన్ । జగమెల్ల వెలగండఁగాఁజె గడునిశ్చయప్రభావంబుచే । భగవాన్రా
జాయశంబుతద్యుజ బలప్రారంభసంకాశమై ॥ ౨౩౪ ॥

కం॥ అనరవరుసనుజన్తుడు । దానజతస్వర్గకాళి భరణీశసభా । మానితసద్గుణరత్నాం । భోనిధిమైన
ట్టికొండ భూపతివెలయున్ ॥ ౨౩౫ ॥

సీ॥ సారజరస్వసంతానవిద్రూమా శ్రమపల్లభులగెల్పుట్రాచియది॥ మలయాచలోపరిమహనీ
యపాటీర వాటికగెల్పునవాచియందు॥ వసుధాంతాకాంతానందాక్షమా శ్రీకపక్షిగలు
చుబ్రతించియందు॥ గైలాసతుహినాద్రిగంగానదీహితీ వస్తుగెలుచునుడిచియందు॥ సకలది
గ్విజయారంభజతురతావి॥ లాసభానుగుడై నెర్రీపూసపాటి॥ కొండభూపాటచీర్తపడగమన॥
యలరువల్లభసాధర్మ్యకలితయగుచు॥ ౨౩౬॥

కా॥ ఆపృథ్వీశకులాగ్రగణ్యననుజం దాశేతునీతాచల॥ త్తైవాదాభుసభాస భాజితయశస్సాంధ్రీభ
వచ్చుందికా॥ వ్యావారానుదిసప్రకాశితభావాచుండుధర్మకవం॥ తావాదాభుప్రాదిగాంచు
నుజగన్నాథుండుధాత్రీస్థలి॥ ౨౩౭॥

కం॥ ఆరాజేంద్రునియవరజా॥ దారామస్థాపనాద్యు దునితధర్మ॥ ప్రారంభింతుకుంభచ్ఛా॥ శారవము
వహించె జనజగన్నాథుడి॥ ౨౩౮॥

మ॥ నరలోకస్తవనీయుడౌ చినజగన్నాథేంద్రుబాహునీ॥ సురలయ్యులఁపువీడులాత్త లభయ
క్షోభంబుచాలించెకో॥ వరహేమాద్రిమహాగుహాంతరములన్ నిర్మితాశ్రాంతమున్॥ దిగు
గంజాతురమందనందనపనీ నేశాంతరాళంబులన్॥ ౨౩౯॥

సీ॥ భూపాలరాజేంద్రాపుత్రరత్నంబులై యిలఁగి ర్రిగన్నయీచేపురాదు॥ గొండభూపతిగాంచెగు
మమాస్త్రసుందరా కృతిరఘునాథుండుకృష్ణరాయ॥ జనవసుగుసుసన్నతనయగర్భంబుల ను
వణితుడుజగన్నాథరాజు॥ పుత్రులగాంచెయభూపాలరాజు సీతాకామరత్నయాదార్యఘను
ల॥ జనజగన్నాథపుపతిగాంచెనురణాగ్ర॥ భీమబలుభగవాన్రాజనామధేయ॥ వీరలభిష్ట
ద్ధిగాంతురువిబుధవణి॥ తాగ్రియాదార్యశౌర్యసామగ్రిచెలయ॥ ౨౪౦॥

ఇది పంశావళి.

ఉ॥ మూధవవర్తనుండియును మామకవంశమునందుగల్గుధా॥ శ్రీధవకోటికెల్లగుల దేవతశాంభవి
లోకమాతవి॥ ద్వాధరకిన్నెండ్రవనిలా జనపూజితయింద్రకీలస॥ ద్యూధరవాసయాశంక దు
ర్గయభీష్టములిచ్చు నెప్పుడున్॥ ౨౪౧॥

సీ॥ శరణంబులేదేవిచరణంబులంబుజ ప్రభవాదిదేవతాప్రకరములకు॥ విదిలంబులేదేవియదితంబు
లామ్నాయ సారదూపమునవిశ్వంబునందు॥ భువనంబులేదేవిసవనంబులక్షయై శ్వర్యప్రదాన

చాతుర్యమునకుఁ | బ్రధితంబులేదేవికధితంబులునునీం ద్రసమితిచేబహుపురాణములయందు |
సప్తహాదేవిసకలదేవాధిపాధ | మకుటకీలతమాణిక్యనికరకాంతి | రాజనీరాజనాతివిరాజితాం
ఘ్రి | కమలవిలసిల్లు బెజవాడకనకదుర్గ || ౨౪౨ ||

సీ॥ సామేననిడుకొన్న సామియొక్కడెఱుంగు మోహనంబై సతమ్మత్తిగీల | పిఘలాక్షిగతమైనవేల్పు
దోయియెఱుంగు వీక్షిదోనితకృసావిలససంబుఁ | గరమునై విహరించుకలికిచిల్కయెఱుంగు నా
రూఢయప్రదానాతిశయముఁ | గనుసన్నమలఁగెడుకమలాలయయెఱుంగు శిగులాశ్రితులకిచ్చు
ఉష్ణితములు | గాకవేరొకపురుషుడుగాంచితెలియఁ | గల రెయిభువనోత్కరంబులనటంచుఁ |
గవులచేసర్వయోగిపుంగవులచేత | వినుతిగాంచును బెజేవాడకనకదుర్గ || ౨౪౩ ||

షష్ఠ్యంతములు.

క॥ ఈశ్వరకృపచారిత్రవి | నోదినికిమనోజహర మనోజలజముదా | సాదినికిభక్తజనతా | స్థాదిని
కింద్రిలోకపాల నామోదినికి || ౨౪౪ ||

క॥ స్వామినికిమదనసంహరు | భామినికిసురారివదన పంకిజరాకా | యామినికినార్తరక్షణ | కా
మినిమరాళరాజ గజగామినికి || ౨౪౫ ||

క॥ హరిణికిపిండ్రకీలవి | హరిణికిసగర్వదుర్వ శాసురబల | సంహరిణికియోగిమానస | చాణికిని
జాశ్రితౌఘ జనకాణికి || ౨౪౬ ||

క॥ నికటగతకృష్ణపేరీ | సకమలపీచీకదంబ సంచారసము | తుస్కమందవవసనేవా | వికిసితవదనాబ్జ
వతికి విశ్వాకృతికి || ౨౪౭ ||

క॥ నగరిపుష్పటాసనిభ | జగదాశ్చర్యప్రదాన చూడయవాటి | సగరవరకనకదుర్గా | భగవతికా
శ్రితవితీర్ణ భాగ్యోన్నతికి || ౨౪౮ ||

ప॥ సభక్తికంబుగానే సమర్పింపంబూనిన శ్రీ కృష్ణవిజయంబును మహాప్రబంధంబునకుం గథాక్రమం
బెట్టదనిన || ౨౪౯ ||

ప్రథమాశ్వాసము.

క థా ప్రా ర ం భ ము.

శుభమస్తు శ్రీ శివాభ్యాసము.

కం॥ సిరిశినిత్యనివాసమైవరమరత్న | భవవమైవనమాలి కాభాజియగుచు | దామరసలోచనునిభు
జాంతకమువోలె | ధరణివిలసిల్లు ద్వారకా పురవరంబు || ౧ ||

సీ॥ తనమహాప్రాసాదఘనతయశ్రాంతంబు విలుధలోనముమీదవిస్తరిలంగఁ | దనసదాక్రీడావిధానం
బుశుకముఖ్య నానాద్విజానందనంబుగాఁగ | దనయనల్పకారతల్పకల్పనలీల యహితాతివృత్తి
తంబై చెలంగఁ | దనగృహదార్యము తమరత్నయుతశాత కుంభజృంభణము క్రిందమరుచూ
పఁ | దననుదర్యనమురుపుణ్యజననికాయ | ముక్తిసంధాయకాభూర్వశక్తిదనరఁ | దనకుదన
నాయకునకుభేదంబులేక | ప్రాథవముగాంచియొప్పునప్పట్టణంబు || ౨ ||

సీ॥ సౌధశాలములుభాస్వరశిరోభాగఘర్వి తవిష్ణుపదసముజృంభితంబు | లాకామములునుమనోర
జికమనీయ మాధవయోగసప్తానితములు | బహుగృహంగణతలుల్ భావితామితదాన వారి
సంచారదీప్యత్తరములు | నానాసభల్ సదానందసంభవమహూ ద్యోగవిచారసంయోజితము
లు | మేలుజిగిలినీలాలమెఱుగుటరుగు | లాచరితకృష్ణపక్షసాహాయ్యకంబు | లచటనదులింకని
మృశంకాత్తవృత్తి | హరిపరాయత్తులౌటయేయట్పురంబు || ౩ ||

సీ॥ చిత్రతమేడలనాడుచెలులచూపులుమృగాం కునిజింకకడ నుజ్జతనమొనర్పఁ | జలకేతుపటముల
చృరలపయ్యెడలకొ య్యనవితసాహాయ్యమాచరింపఁ | గోటవై జేసినకొదమసింగములభృ
దంతిసంతతభయోదంతిజేయ | సరసులనీడుచోజూరునారులవార మణులుపన్నగశిఖామణు
లుగాఁగఁ | గునుమితోద్యానములచెంతముసరుభసల | కులముదివికప్పుజియొప్పుగొప్పసేయఁ |
దనకునప్పురమప్పురందరునిపురము | కన్న మెకవన్నెమివులఁగై కొన్నరీతి || ౪ ||

సీ॥ జనులెల్లనిత్యనాసత్యవర్తనులౌట ధామంబులచటముక్తామయములు | సాలంబుపరిపూర్ణచంద్ర
రూపంబౌటఁ బరిసరంబరిశాలవిరహితంబు | పణ్యనీధులనంతమణ్యాశ్రయములౌట నజరభాగ
ములుకల్యాన్వితములు | సరసుల్ సహార్తిలాస్యశ్రీయంతములౌట నాతీరములులక్ష్మణాంచితము

లు | వెలయు నెకమేలుచే నెకవంతమేలు | గలుగనీరీతినాతతభ్యాతిగన్న | యన్నగరరాజమున
కునిత్యంబులగుచు | నలరుభవ్యవరంపరల్ గలుగుటరుచే || ౫ ||

చం॥ బలరిపుపన్న గాధిపుల పట్టణముల్ దమలోనహెచ్చుగం | దులకయిఁబోగగానదిగ నుంగొనిమా
న్వదదంతరంబునన్ | నిలిపెవిరించియపురము నిశ్చయమిట్టిదకాకయున్నచో | నలలితహర్ష్య
భేయజల సంతతిరెంటినినంటనేటిన్ || ౬ ||

సీ॥ వెలలేనిచిటుతకన్నెలయాటరతనాలు దొరకించుకొనునానదొరలియేమొ | యమితమాతంగదా
నాంబువాహినులతోఁ జెలిమిఁగావించుసుత్కలికనేమొ | పురుషరత్నములయఁబ్బురపుగాంభీ
ర్య మజ్ఞేసముసేయుటకై నపేర్చినేమొ | బడబాతిభీతిచేబడలిపావకపాయిఁబాయక సేవించు
భక్తి నేమొ | కానియలపచ్చవిలుకానిగారవంపు | తాతజాతాతతప్రేమధామమగుచుఁ | దన
కుఁబరిఘకుఁడడ బాటుదార్కొనంగ | నప్పరముచెంతవసియించుననుదినంబు || ౭ ||

ఉ॥ వీటియుదగ్రసాధముల వేమరుభామలుతారతమ్యమే | రాటుగఁజేయఁగోరిహిమ భానునిమో
ములఁజేర్చినారోయా | జోటులలియ్యవాలెటలు సోకిసుధాకరుడౌటకాకయా | కాటుకమచ్చ
లచ్చుపడఁ గన్నడుచున్నవిరాంఘనాకృతిన్ || ౮ ||

చం॥ అగడతవార్ధియంచుడిగి యంబుధరంబులుసీరుద్రావుచో | నగణితపన్నగీగళిత హారమణుల్
దొరలంగఁబోలుండ | స్నగరమహాగృహంగణక నభ్యజదండనిపీడితంబులై | మగుడఁగనిచ్చు
చున్నయవి మంజుమవత్కరకచ్చలంబునన్ || ౯ ||

గీ॥ దరులుదనయందు నెకనాఁడుదొరలకుండ | రాజశతకోటిజిజయింపరాకయుండ | సుగ్రతపమాచ
రించిసయొకయుదగ్ర | నగమునపరావతారమన్నగరికోట || ౧౦ ||

ఉ॥ శ్రీనెరయంగవిభ్రమవి శేషగుణోన్నతిమందరాద్రియం | భోనిధిభంగహీనతయఁ బూనిసిరింగ
ననేమిచేసెనో | యానగరాధిరాజవర నాయతభేయతజన్మమందియం | పూసఁగనట్లకాంచెనుఁ
డ దూర్జితరాజ్యరమాకుమారిక || ౧౧ ||

ఉ॥ అంబకమందుఁడిరుకర మగ్రపయోధరవ ర్తియైనచం | దంబునిరంతరాధరను ధారుచిసంగతిలేవ

భావము । ర్తంబును నెన్ననన్నగర సాలముసాలముదంబునం । ప్రిలోక్యంబుజపాణిపాణియన
యంబుగ్రహించినయట్టులయ్యెడికా ॥ ౧౨ ॥

ఉ॥ అప్పురి నెప్పుగొప్పకరు లగ్రకరంబులశీకరోత్కరం । బెప్పునుజల్లుచోచూరలే నేమొనబ్బుభి
తకుంభసీమలం । దప్పకయుండుముత్యములు తత్కణపానకరాంబుదంబు । గాయప్పలెకాకత
న్నలులు నానుచునున్నవిగభాపేటికా ॥ ౧౩ ॥

ఉ॥ పాదములున్నచోగమన పాటవమండుటరత్నసంగ్రహ । శ్రీదనరంగదానపరి శీలనగల్గుటలెన్న
యంచునా । మోదముపర్వఃపర్వతసమూ హములూహయొనర్చితత్సరి । మేదరదారణాకృతు
ల మీరినదాటనిజంబుచూడగ ॥ ౧౪ ॥

గీ॥ జగములకువై పరీత్యంబుసలుపఁగలిగి । వెలయుతత్త్వవేదండములకెకాక । జగములకువై పరి
త్యంబుసలుపఁగలుగు । మంజులసమాఖ్యయన్యసామాన్యమానె ॥ ౧౫ ॥

కా॥ అవర్తావళులెల్లభద్రకరులూ హతన్నహూదారధా । కావార్యంబెపదాతికాశలము రభ్యారూ
ఢియుంబూనెన । చోవాజుల్చతురంగసంజ్ఞ మొదలన్ శోభిల్లుచుండంగనీ । లోవర్తింపెగ
దాతురంగపదమెట్లీ లేఖకభ్రాంతిచే ॥ ౧౬ ॥

మ॥ తనయత్యంతకృతానుభావ మధికదైవ్యధంబునుంగాంచియా । యసలుండొక్కటిమాననెండొక
టి చండారాతిపైఁబూనగా । జననంబయ్యెనుదత్సరోత్తమ భటాంపస్తూర్తిగాకున్నవా । రన
వద్యోన్నతహేతులయ్యదలెయా వ్యాపారాధతేజంబుల ॥ ౧౭ ॥

చం॥ సతతముసత్రభోజనుల సంగతినుండివిమానసంజ్ఞగాం । చితిమనివోమయానములు చింతిలియ
ప్పురితేమై సమం । చితగతిసత్రదానకర శీలస్థపాలకుమారవర్యసం । గతినిమహాసమానపద
గణ్యసమాఖ్యఁజెలంగనెంతయు ॥ ౧౮ ॥

గీ॥ అన్నగరియున్నతరథంబులన్యలీలఁ । గన్ననుమనోరథంబులేగాకయున్నఁ । వత్సమానూఢులె
ల్లనుదారరీతి । వేతనుమనూరధుల్గాఁగహేతువేమి ॥ ౧౯ ॥

సీ॥ ఖ్యాతిగన్న సువర్ణగర్భత్యమంతయుఁ దమనవ్యకావ్యసంతతి నెహార్చి । విష్ణురదైవముఖ్యవిల
సనంబులంబు భూరిప్రతిగ్రహంబుల నెతాల్చి । తతసుదర్శనమహాదరకరత్వంబెల్ల నభ్యాగతు
లఁగాంచినపుడకాంచి । త్రిపురభేదనకరోద్వృత్తియశేషంబు బ్రహ్మైక్యభావనాపరతఁబూని ।
యలరుజలజాతభవునిగ్రహంతరములూ, । యనలునంశంబులూ, దనుజారికళలూ, । శివునియవ
తారములూ, నాఁగఁజెలువుఁగాఁతు । రన్నగరిసున్నధరణీసురాగ్రసదులు ॥ ౨౦ ॥

ఉ॥ చార్ధిపులపురిన్నెకల పంకజనాభుభుజాయుగంబునం । దర్శింపించున త్తతీనె యందుదరంబునుద
ర్శనంబున । న్యాకముసంగ్రహించిరొయధార్థముగానది యెట్టులన్నఁబ్ర । త్యక్తలకెల్లనె
క్కుటిఁచు నర్థలకొక్కటియిచ్చిరచ్చుగ ॥ ౨౧ ॥

ఉ॥ అప్పురియందునై శ్యులుబుధా శికిదానమొనర్చువేళనే । యప్పులువార్ధికిచ్చివిభు ధాగ్రణివేడిన
నేమియొగ్గికై । జెప్పిరొయాతడాతనికై జెచ్చెరఁబ్రతములిచ్చెఁగావడె । ల్వాప్పుదలయుమలా
భునుల కూరకయ్యగలాడెస్వర్ణముల్ ॥ ౨౨ ॥

చం॥ సిరినెరిగన్నయన్నగరిఁ జెన్నగున్నై శ్యనికేసనంబులన్ । గురుతరకోటికేతుపట కోటిఁబయోధ
రమార్గమెల్లనం । బరమయమైతడవ్యమగు భావముగన్నడకుంటచేసియం । బరమనుసంజ్ఞదాని
యొక బాటిలుచుండెనునాటనుండియున్ ॥ ౨౩ ॥

మ॥ ఇలలోనన్ విలసిల్లుచున్న ద్విజరాజేనార్యులంగొల్చిఖ । ఫలియందున్ విలసిల్లువారి నిసమఃద్య
ద్భక్తి నేవింపగాఁ । దలపుల్ చేసెనుయప్పురిం గలుగుశూద్రశ్రేణిధాన్యంపుడి । ప్పలుగావిం
చునుదంచితాభ్రపద వీరర్యంతఁగాఁతోన్నతిన్ ॥ ౨౪ ॥

సీ॥ దశరథాత్మజుడుసీతాలాభమునఁగాదె సర్వసర్వసహచక్రమేలె । బోత్రంబుచేజాలధాత్రిద్ర
వ్వుటఁగాదె యజ్ఞవరాహంబుయశమునెరపె । గోత్రారియనిశంబుగోత్రాతయైకాదె సరితని
యైశ్వర్యగరిమపూనె । నలగాతముడుసదాహల్యాప్తిచేఁగాదె యిద్ధవై ఖరిఁదపస్పిద్ధిగనియె ।
నారమావృత్తిమావృత్తియైసకతనఁ । బూర్వులునుబూనిరనుచునపూర్వగర్వ । గరిమచేనాడు
చుందురత్వరమునందు । పటువిభవులై నగోవిందపాదభవులు ॥ ౨౫ ॥

సీ॥ శ్రుత్యంతపరిచయస్తుత్యంబులై నవీ చంచూతులలోచనాశలములు । గర్వయుతాత్పరిశానవ
హరులీ యువిదలయుద్యత్ప్రయోధరములు । దీపితానంతరల్పోద్వేగకముల మంజులములు
ఋమధ్యలతిక । లమృతపదంబులై యలరుచునున్నవీ యంగనామణులని ప్రాధరములు చాచి
విస్రంభగతిమీరినీరియోగ । మతనుయోగంబునకుమూలము గొనటంచు । యతలుదవనియ
తులుమానియచటివార । సతులరతులయ పేక్షితులరతులగల్గె ॥ ౨౬ ॥

సీ॥ గాంగేయజయలీలగన్నవారింకొక్క గాంగేయజయలీలగన్నగలేతె శుకవృత్తిహాసియింప
జూచువారింకొక్క శుకవృత్తిహాసియింపజూడలేతె ! శేసరికొమరుభంగించువారింకొక్క శేస
రికొమరుభంగింపలేతె । గజముఖవిస్ఫూర్తిగలచువారింకొక్క గజముఖవిస్ఫూర్తిగలచులేతె ।
మంజులేనుకొంతిమృదువహోమధ్యగతుల । నేమియొనరింప లేదుపీరికినటంచు । బుద్ధులునము
గాంచియద్భుతాంబుధులనీడ । త్రాణిగాంతురుతత్పురిహ్యసతులు ॥ ౨౭ ॥

ఉ॥ ఆతలరీతిమేముముర జాఖ్యవహించినవారమమ్మదా । రాతికిమాపయింగినుక కాదుగదాయను
సంశయంబుచే । భీతిలెనూతదీయనుతి పేతలగీతరవానుసారులై । తురిమీలనప్పరిని సంత
తముక మొరయుకన్యదంగముల్ ॥ ౨౮ ॥

చం॥ కొమరున హెచ్చెనిచ్చిఱుత కొన్తయుఁబల్లవయు క్రిగల్గగా । నమరెడిగాదెపుష్పన నుచూంచి
తమైనటమాధపక్రియం । బ్రమదమెమీకునట్లయని ప్రోహమకత్పథి ప్రబలము । ల్లేమననమా
లికాకులముఁ దద్దయాఁబల్కుటయొప్పనప్పరిక ॥ ౨౯ ॥

సీ॥ మల్లె మొగ్గలచెంతమంకెనవెలయెంత పలుకింపులఁమకింగలవెనీపు । నిరిదప్తిగల్గని పలదానికిట్టి
త్వ జాణనీకిటువంటిశంకయేని । రాజశేఖరమూళిరంజల్లగాఁజాలు పువుదానిపై రాగహోగలాచె
కలవికులూకకొన్నిగలికియాసందున నిమ్మకోరికభరియించుననుచు । నలరుసలరుల శేరంబులాడ
వచ్చి । యలరువిలుతుని బేరంబులాడుచుండు । విటులతోను త్తనంబులీవిటులుగల్గు । నప్పురము
నందుపువులమ్మనంగనలకు ॥ ౩౦ ॥

ఉ॥ ఆనగరంబునందునమ తావనినాయకరూపసంచర । ద్దానవయోగదీనవను ధావనితాజనితార్తి
యంతయుక । మానుపఁబూనియాదవకు మారశిఖామణియైనయిందిరా । జానివనించెసర్వమ
హి జానినుతాప్రతిమప్రభావుడై ॥ ౩౧ ॥

సీ॥ నిగమితసంచారినితోత్సుకుడు నేడు నిగమమధ్యవిహరనిగతుడయ్యె । రాజహంసాంబకభా
జమానుండునే దంబకజితరాజహంసుడయ్యె । గరుణగోత్రామిత్రుఁగాచుదేవుడునేడు వివి
ధగోత్రామిత్రవితతి గాచె । జయవిజయాశ్రాంతసంసేవితుడునేడు బహుజయవిజయసంభావ్య
డయ్యె । సపురవివరించిచూడపంచాస్త్రుఁగన్న । యన్ననరుడయ్యుఁదొల్లింటికన్ననిచె స ।
మున్నతైశ్వర్యపదముచేసున్నవాడ । టంచుబుధులునుతిఁతురయ్యజ్ఞనయను ॥ ౩౨ ॥

సీ॥ సరసత్వమొరనాడుసంగ్రహించియుఁజాల బొందువారి నెభంగమందఁజేసె । కూర్చితోనుకనా
డుగూడిక్రిడించియుఁ జక్కఁజూపడుమోముసాముగాని । కనకాక్షదాతయొకననయ్యునుకనాడు
బహుమన్యుమూర్తియైపరిభవితై । భాస్వదన్వయసముద్భవుడయ్యునుకనాడు దళితరాజవతంస
ధర్తుడయ్యె । గుణియితండయ్యునుకనాడుగుణవిదూరు । డనుచుఁదనపూర్వచరితంబులాత్తఁద
లచు । ధాతుణీకాంతమదివంతఁదీరనతమ । సకలసద్గుణశాలియైజగతియేలె ॥ ౩౩ ॥

సీ॥ వినపురక్కసిచంటివెగటమానుటకేమొ గోపికాధరసుధలేకొల్లలాడె । గుఱిగబ్రహ్మాండరక్షణం
బునకేమొ వెదకివేతలయిందలపెన్నమింగె । యముననీదిసశీతుశమియించుటకునేమొ దాపహ
వకీలఁదవిలిత్రావె । నచలమైతిసక్రొత్తయలతమానుటకేమొ సత్యాకుచప్రాంతశాయయ్యె ।
నితనియద్భుతచరితంబులెన్నియెన్ని । వానియాధార్థ్యమెఱుంగనెవ్వారుజాల । రంచుఁదనుగాం
చుబ్రహ్మచలించుచుండె । శీర్షవహియించెయూదవాక్రేసరుండు ॥ ౩౪ ॥

సీ॥ భువనసంచరణమబ్బురపుకీర్తులయంద కామదక్రియభక్తగణమునంద । భూదారతవిసమ్రభూపా
లకులయంద నఖరాజకృతియబ్జముఖులయంద । బలిదర్పహరణంబుబాహుయాగ్మునంద య
శ్రాంతభృగుయోగమహితులంద । ధరణిజాతాప్తియుద్వానకేలికలంద బలవృత్తిసంగగన్ధలుల
యంద । చారుబుద్ధతబహుయోగిజనులయంద । విదితకల్కితనిజభక్తివిముఖులంద । యుంచి
నాడింతెకానివిరించిగన్న । యతఁడెయితడంచుబుధులెతురమృహత్ము ॥ ౩౫ ॥

చ॥ తనతెలిచాయలోకనము దాయమునంగలకప్పుఁగప్పజా । లిసనిజకీర్తికామినికి లీలనలంకృతిసే
యుఁబూనియం । జనలవమందుఁజెందడొకొ శౌరిప్రతాపపుడివటికి । కనదహితాశకీర్తియను
కాటుకమాటికిఁజేయుచుండెడిక ॥ ౩౬ ॥

గీ॥ బలసహాయుడుప్రబలదోర్బలసహాయు । డుర్బుధావైరమునైమనోహాస్థింబు । వనితసత్వా
నుమోదిసత్యానుమోది । యగుచునానందమందినను పలకుచుండు ॥ ౩౭ ॥

వ॥ ఈకరణి ధరణి భారావతరణైక ప్రయోజనాచరణంబగు నొకగర్భాగ్రామంబు బాల్యకా
మారాదివేళలయంద యమందగర్వలీలారంగులైన కలహచులందునిమి జగతిసతికి పుష్కలంబా
పాదించినవాడుగావున నప్పుడప్పుడో తమంబున యధేష్టసివేళంబుల నిండుండు ॥ ౩౮ ॥

సీ॥ భోజకన్యామనోభోజానుసరణంబు సత్యభామాప్రేమసముదయంబు । బాంబవనాతిశాపార్థక
రణంబు మిత్రవిందై కాంతమేళనంబు । భద్రావధూటికాబర్హానురాగంబు నన్నజిత్కన్యకానం
దనంబు । సతతకాళిందీప్రసన్నతాకరణంబు లక్ష్మణానుగ్రహాలనంబు । నెకటాకటిహేచ్చు
గుందుల నెందకుండ । సరసియాయెనమండ్రనీతాంతుముఖుల । బ్రాణసఖులుగమన్నించెబ
వచువిలాస । సరణినిన్నాణియైనయాచక్రపాణి ॥ ౩౯ ॥

ఉ॥ ధవవామాంగనికేతన ప్రియతమా, ధర్మక్రియాశీలమా । ధవర్మక్షేతనాయకప్రపం చిన్ద్రంతాప
శేంద్రోపమ । స్తవనియ్యోషసహస్రనాగ దశలక్షప్రాధనావాప్రదా । చరితానప్రతికృతాద్భు
తదయా నైపుణ్యపుణ్యోదయా ॥ ౪౦ ॥

కం॥ పారావారసుతావా । గీరమణీప్రముఖసకల నిర్జరకాంతా । వాలసమర్పితహేమాం । భోగుహ
కల్పద్రుమాన పూజితచరణా ॥ ౪౧ ॥

మాలిని॥ భువననిచయరక్షిపుండరీకాయతాక్షి । దివిజనీత శ్రేణిద్విజ్ఞానాన్యగాత్రీ । వివిధవిభవభా
త్రీవిశ్వమాయావిధాత్రీ । శివతనుధృతనాగీశీతభూభృత్కుమారీ ॥ ౪౨ ॥

గద్య॥ ఇది జయవాటికా కనకదుర్గామహాదేవీప్రసాద లబ్ధనిర్దళకవితా చమత్కార, మాధవవర్తవం
శాలంకార, శ్రీమన్మహామండలేశ్వర మహీమండలరాయ మన్నెసులతాను శ్రీపూసపాటి గోపా
లకృష్ణరాయ పుత్ర, వసిష్ఠగోత్రపవిత్ర, నిశ్శంకవితరణ క్రిడాసంతోషితాశేవ విద్యత్కవిజాల,
తమ్మభూపాలప్రణీతంబైన శ్రీకృష్ణవిజయంబను మహాప్రబంధంబునందు ప్రథమాశ్వాసము ॥ ౪౩ ॥
శ్రీశివాశ్వాసము ॥ శ్రీ శ్రీ శ్రీ ॥

ఇది ప్రథమాశ్వాసము.

•

•

శ్రీకృష్ణవిజయము.

ద్వితీయాశ్వాసము.

కం॥ శ్రీజయవాతీనామ । భ్రాజితపురదశాన ప్రభావజయశ్రీ । లేజోబలయోజితనా । నాజననికు
రుంబశ్రీ కనకదుర్గాదా ॥ ౧ ॥

వ॥ అవధరింపుము ॥ ౨ ॥

కం॥ ఈలీలనందనందను । జాలోలవిలోచనాన మాజముతోడం । గేలీరసామృతాంబుధి । నోలా
దుచునలరుచుండ నోనాడంతకా ॥ ౩ ॥

ఉ॥ ఏరులుగ్రుంగ, గేరుత హేలలణంగ, నవీనకాంతిబం । కేరుహముల్ చెలంగ, రణ కీలీశూరులు
వొంగ, మేఘసం । సారముబ్రుంగ, గోపనలు శాంతియెరుంగ, వియోగిచి త్తముల్ । సారెగ
ఱంగ, రంగలరు శారదవేళగడంగెన త్తటికా ॥ ౪ ॥

సీ॥ ఎడ లేనివర్షంబులెల్లతల్లిడమందు విరహినేత్రములందువెడలజేసె । గల్లొలిసీజాలకాయవ్యమం
తయుఁ బాంథచి త్తములందుబాదుకొలిపె । భూరిసామీరసంచారవేగములెల్ల బ్రోషితుని
శ్వాసములనెకూర్చె । గమలవనీఘనగ్దానియెల్లవియోగి బృందాస్యకమలంబులందయునిచె ।
నపురవివరించివర్ణింపనలవియగునె । సాంద్రనిస్తంద్రచంద్రికాసారదంభ । శుంభదసమాప్తకీర్తి
విజృంభజనక । శారదారంభచాతుర్యసాన్తపంబు ॥ ౫ ॥

సీ॥ ఘనకంకణంబులుగట్టెనిట్లువియోగి కోటిశిఖాపీఠకొఱకునేమొ । శరములన్నియుఁబ్రకాశంబు
లుగావించెఁ పాంథులయెదనాటుపనికినేమొ । పలువాహినులయందుకలకయంతయుమాన్చె
విరహంబుపై దందువెడలెనేమొ । రాజుఁదేజోగుణభ్రాజితుఁగావించెఁ బ్రోషితదండనాబుద్ధి
మొ । యనుచుఁబ్రజ్ఞానిపుణులూహయాచరింప । జగతీబచరించెనాశరత్సమయమంత । నాత్మ
ధర్మంబులొకగొన్నియతనుధర్మ । కర్మసాహాయ్యకరములై కరమువెలయ ॥ ౬ ॥

చం॥ ఘనులటమున్ను జీవనము గ్రన్నవమాఁడితామునేడుజీ | వనమొకవేళయుంగనక వందురివెల్వె
లఁబోవుచుండఁగాఁ | బునరుపకారమేమియును బూనఁగలేమనిలజ్జపూనెనా | విసతశిరంబుల
య్యెఫల వృద్ధిగనత్తటిశాలినంతతు ॥ ౭ ॥

గీ॥ జలమునానాటఁగ్రుంగఁగా వెలిసలరెడు | పులిసములనుప్పునేరులప్పుడుచెలంగఁ | బ్రథమరతి
వేళనిజనితంఁఫలంబు | లొయ్యనొయ్యనప్రకటించునువిదలనఁగా ॥ ౮ ॥

సీ॥ నవనవావిర్భవన్నలినజాలకములు మొలకవన్నులచాయఁడలపుసేయ | జలతీరగతనవ్యపులిసప్ర
దేశముల్ గురునితంబంబులకొమరువూన | జలహంససంసదంసలసలీలచ్చాయ దరహాసకాం
తిసుందరత నెఱవ | సంచారిసారసక్రౌంచసన్నాదంబు మదకలాలాపసామగ్రిజూప | సరసులెం
చంగసరసులుచ్చావచాతి | వేలవిభ్రమమందునావేళయందు | నలరుఁత్రాయంపుసిరిగన్నయ
లరుఁబోండ్ల | చెలవువహియించికడుఁబ్రకాశితములయ్యె ॥ ౯ ॥

గీ॥ ధరణియాకాశకాంతివిస్ఫురణచూపె | గగనమునవిపులాభిఖ్యగాననయ్యె | సబ్బరపురోదసీవి
పర్యాసపుత్తి | సలుపఁజాలెనెసమయైంద్రజాలికుండు ॥ ౧౦ ॥

చం॥ నవతిరికేతనంబులకె చాలవిలాసముఁగూర్చెనవ్వీలా | నవతిసంగనాడుసర సత్వముమాన్వను
పక్రమించెనీ | యవసరమంచునల్లిన ధరాంగనకన్నులకెంపులోయనన్ | భువివిలసిల్లెనల్లెడల
పుల్లినమీరినబంధుజీవముల్ ॥ ౧౧ ॥

గీ॥ దర్పమునమీరివిరహిగాత్రములుదూరి | చనగనేసినమరు బాణజాలమనగ | ధరణిఁగననయ్యె
నంగనాధరవిలాస | నైఖరీబంధుబంధుజీవవ్రజంబు ॥ ౧౨ ॥

చం॥ సిరికిగృహంబులుంబలుకుఁ జేడియకుండగువాహనంబులుం, | జిరతరథ క్తిసర్పణము చేసినపుణ్య
ముచేతనేమొచూ | శరదృతువేళచంద్రిక మిషంబునఁగాంచెనువితక | ల్నినిస్సరదురుసారసా
క్తుల మిషంబునఁగాంచెనువాగ్విలాసము ॥ ౧౩ ॥

గీ॥ పంకమల్లెడ నెడలెనిశ్శంకపుత్తిఁ | నలరునేరులుచరణగమ్యంబులయ్యె | సీతమాతపమునుసా
మ్యరీతిఁజెందె | నఖిలజనులకునాహ్లాదమయ్యెనపుడు ॥ ౧౪ ॥

ఉ॥ అత్తటిగ్రాత్రరీతిహృద యాంబురుహంబుచెలంగుచుండఁగాఁ | అత్తజాగన్నయన్నయునుఁజిత్త
జగర్వకళానిరూఢిను | దృష్టివహించుకాత్రపుల విశ్రుతబాహుపరాక్రమక్రియా | పృష్ఠిస
ణందిభూవనిత వేగుహరించదలంచుచుండగన్ || ౧౫ ||

చ॥ సురనగరంబునందుబల సూదనుడాత్తసుపర్వవర్ణమున్ | గురుడునుకెల్లలోకములకున్ శుభమ
య్యెడుయత్నమాత్మగో | సరయుచునున్నవేళనగ కాఖ్యనుకారిప్రసంగమైన | నగ్గురుడునుశే
ముషీగురుడు గోత్రవిధేదినిబల్కెనీగతిన్ || ౧౬ ||

గీ॥ రణవిరాజితబాహుపరాజితాధ్య | సుర ఖచరసిద్ధసాధ్యకిన్నరకుడైన | నరకుంగంతంబునందుఁబా
ణంబుగలుగ | నకలలోకంబులకుఁబ్రాణసంశయంబు || ౧౭ ||

గీ॥ ఖచమెల్లవిహునులై కాన ౧౭ | నకలవివిజలుసత్రసంచారులైరి | ద్రుథితననకాదిమానులుప్ర
మదులైరి | నరకభయమాత్మనానాటనాటికొనంగ || ౧౮ ||

చ॥ సురగణనాథయేవిభుని శోభితనామపదైకదేశము | పురణముచేసిఫంతటనె శాంతమగున్సర
కార్తియమ్మహా | పురుషుడెకాకవేటొకడు నూనగలాడెయవాక్యమైనయా | నరకభయంబుఁది
ర్వసుర నాథులసాధుల సేదదీర్పంగన్ || ౧౯ ||

క॥ ఆరాజీవాక్షుడుభూ | భారమశేషంబుచూన్చు పనిపూనికృపన్ | మిరివసుదేవనుతుడై |
ద్వారకవసియించినాడు దారతవెలయన్ || ౨౦ ||

గీ॥ అతనిసన్నిధిసన్నిధియట్లకాంచి | వీనియనయంబుననయంబువిన్నవింపు | హరిసదయుడైనసద
యుడైనట్టిసీకు | సడలునీవంతనీవంతసౌఖ్యనిధివి || ౨౧ ||

గీ॥ కొనియెసదితిమహాదేవికుండలంబు | లంబుపతియారేపత్రంబునపహరించె | దర్పమునదేవపురిమీ
దదాడివెట్టె | దైత్యునింకనుసేక్షింపఁదగవుగౌదు || ౨౨ ||

గీ॥ అనుచుగురుడాడనాడప్రజ్ఞాన్యులట్ల | యనుచునిశ్చయమొనరింపఁదలవైరి | యశలవైరిప్రతి
కారమాత్మగోరి | గిరిధరునివేడుటకునగుంధరకుడిగియె || ౨౩ ||

సీ॥ తనకేతుపటమువిద్యాధరీవక్షోజ గిరులయందురుపయోధరముగాఁగఁ । దనకీటద్యుతుల్ తతభే
చరీకచోచ్చయఘనావళికజంచలులగాఁగఁ । దననేత్రరుచులుసిద్ధాప్రియాలావణ్య సరసికినవ
సరోజములుగాఁగఁ । దనచక్రవముగంధర్వికాలాఘగీ తములందువంశకృత్యంబుగాఁగ । నవని
భారంబుమాన్వంగనవధరించి । యవతరించినహరిఁగాంచనవతరించె । నాత్మపురినుండిభూయఃప్ర
హరశంకి । హృదయవిసమగ్నిరిక్లేశభిదురపాణి ॥ ౨౪ ॥

కం॥ ఈరితినడిగిసాధమ । ణీరచనాలోకకుతుక నికటచరమరు । ద్వారవతియగుచుఁదగునా । ద్వార
వతిపురముఁగనియుదారహృదయుడై ॥ ౨౫ ॥

గీ॥ పరిచరామరవరులనచ్చరలగముల । మాతలిసమేతమగురత్నమయరథంబు । నంబరమునందనిలు
పంగనాజ్ఞయిచ్చి । యతడుయదువీరునాస్థానికరుగునంత ॥ ౨౬ ॥

కం॥ ఇంద్రునిరాకకుయదువం । శేంద్రునిజపుత్రమిత్ర హితసహితముగాఁ । ఇంద్రునిరాకకుఁబొం
గెడు । సంద్రముక్రియనలరివినయ సంద్రమయుతుడై ॥ ౨౭ ॥

కం॥ లోకైకగురుండయ్యన । రాకారవిడంబనార్థమై యవ్వేళన్ । బాకాకినతలోకపు । పాకారి
మురాసుకారి ప్రణతుండయ్యెన్ ॥ ౨౮ ॥

కం॥ ఆనతిఁగై కొనిమడిఁబున । రానతిఁగావించిచిరత రాలింగనన । న్నానితునింజేసెశచి । మానవతి
జానియదుకు మారోత్రంసున్ ॥ ౨౯ ॥

గీ॥ కుశలతాలలితోక్తిచేగుశలమడిగి । యఘ్నపాద్యాదికములిచ్చియన్నగారి । నన్నగారిఁగనీ
క్షించిపన్నగారి । కేతనుడుపూజచేసెసంప్రీతిసలరి ॥ ౩౦ ॥

గీ॥ ఆబలారియుశౌరియుసంతసంత । రంగములురెండుఁగలయనభంగరుచిన । మానరత్నాననముల
నానీనులగుచు । నాభిముఖ్యంబుచేనున్నయట్టివేళ ॥ ౩౧ ॥

గీ॥ శౌరినయనప్రసారంబుసారెగల్గ । నలరెప్పతారిసేత్రసహస్రకంబు । కంజములమంజులోత్పల
పుంజములను । నదిరచించినవాడొమున్నబ్బనూరి ॥ ౩౨ ॥

గీ॥ అంతఃబరిపూర్ణచంద్రబింబాంతరాశ | గళితలలితసుధాసాహజములనగ | చంతకాంతులువెడల
యాదవకులాభి | చంద్రుడిట్లనునయ్యమరెంద్రుతోడ || ౩౩ ||

సీ॥ నిరతంబుకల్యాణధరమునీనిలయంబు భాసురక్షేమసంప్రశ్నజేల | వసుభారనిత్యసేవ్యమునీమొ
గసాల యధికార్థసామగ్రినరయనేల ! ప్రప్రాంతికానంతవాహినినీప్రాలు బలవిశేషస్ఫూర్తిచెలి
యనేల | బహువిబుధవ్రాతపదమునీయాస్థాని యుచితనీతీరదానుమోగజేల | నిరుపమగృ
హీతశతకోటికరమునీప | రాక్రమముశత్రుజయతీలయగుగనేల | నిఖిలకార్యములందునునిర్ని
రోధ | నిత్యసుఖవృత్తియేకదానీకుంగలదు || ౩౪ ||

ప॥ అయినను భవదీయపదనోదిత కుశలతాశ్రవణంబునకు నామనంబున గుతూహలంబొదవుచున్న
దని యిట్లనియె || ౩౫ ||

గీ॥ ఘటితసంకల్పకములనీకల్పకములు | న్యాయమనందనంబెనీనందనంబు | వైరిమధవారణంబెనీవా
రణంబు | మానితరమందిరంబెనీమందిరంబు || ౩౬ ||

సీ॥ భయదక్రియాధారంబవిధారంబెగికాని రారుగాకల్పకారామమునకు | ననయంబునత్యాహితా
క్రాంతిలైకాని చనరుగాగీర్వాణలైలదరికి | లోకవ్యతపుణ్యలోకమాత్రలంకాని యలతసేయ
రుగాగ్రహాధిపతికి | నసువిమోచనఘనవ్యసనంబులనెకాని కలగింపజగరుగాంగర్భుడికి | గరక
లితఫాలభాగులైకానివేర | యాచరింపరుగానుధర్మగ్రభర్త | రూపసోపానమాలికారోహ
ణంబు | వైరిదుర్వారులై నదేవారులనఘా || ౩౭ ||

గీ॥ అన్నయన్నలినాశుక్రసన్నరూప | వదనకమలంబుచూచియాభిదురపాణి | యసురకీడియశే
మంబునవలంద్రోచి | పలికెనీతిరుచిరార్థఫణితిమీర || ౩౮ ||

సీ॥ గురువిభద్యారాశిదరికిజెప్పననల్ప తరణినివాత్సల్యతరణిమూరు | సుగ్రదానవనవావగ్రహంబు
గింప వృష్టిసీకారుణ్యదృష్టిమాకు | హృదయాబ్జవికసనంబొదవజేయుఁ బ్రభాతవేళనీసాహస్యనీల
మాకుఁ | గామితామితమాక్తికశ్రేణిఁగూర్చంగ గుణమునీదుప్రసాదగుణముమాకు | బహుజన
నపుణ్యఫలపరీపాకలభ్యే | మానభవనాగ్రసందృశ్యమాననిత్య | సకలకల్యాణరత్నకాంచనసమ
గ్ర | నిధివివేకింపనీదుసన్నిధియెమాకు || ౩౯ ||

కం॥ నీకభ్యుదయముగల్గగ | మాకునునభ్యుదయమెపుడు మానసములయం | దోకమలనాభసీకును |
మాకునభేదంబెకాదె మదిమాహింపన్ || ౪౦ ||

సీ॥ కడునరాజితవృత్తిగన్నయీకులిశంబె దైత్యదారణరణోద్ధతబలంబు | సహజకలాశిత్యసత్వంబు
లగుకల్ప తరువులెనకలార్థదాయకములు | సత్రసంచారాతిచపలతాకరమైన యమరోత్కరంబె
సాహాయ్యకరము | విషరాశిలోనుండివెడలినయమృతంబె తగనంతాయుర్విధాయకంబు |
ప్రకటమవ్యసమాఖ్యాకబహుళయాగ | ఫలమయేతన్నప్రాశ్నర్యపదముకలిమి | యిన్నియునిమి
స్తమాత్రంబులింతెకాని | మూలమింతకుసీకృపాలీలగాదె || ౪౧ ||

సీ॥ అధికగర్వాఖర్వమధుక్తైటభనిశాట మధనపాటవమాత్మమటచితేమొ | శ్రుతచోరదుర్వారదితి
కుమారక్రూరదర్పభంజనమెడఁజేర్పవేమొ | పాతకోద్యమబాహుజాతజాతచ్చిదా కరణవిస్తర
ణంబుఁగాంచిజేమొ | కఠినరావణకుంభకర్ణసంఘేదనా దంభసంరంభంబుఁదలపవేమొ | కానిస
దయావలోకలోకానివార్య | నిరవిఘ్నానికరదైత్యనికరతనువి | దారణమునాశ్రితాపన్నివా
రణంబు | నీకుసంకల్పితార్థములేనిజముగాగ || ౪౨ ||

సీ॥ తతదాహవశితచాతకపాతనికురుంబ మంబుదంబులకేమియాచరించె | నశనాయితాయతవ్యసన
జీవంజీవ పటలిచంద్రునకేమిపనియొనర్చె | గిసలయగ్రసనాసనెగుకోకిలకులం బలవసంతునకే
విఫలమొనర్చె | గాంధారివియోజితక్లాంతకోకశ్రేణి యుష్ణభానునకేమియుపకరించె | నహ
హయాశ్రితసంరక్షకదీక్ష | దమకునికరంబుపరమవ్రతంబుగాగ | దనరుమావంటియు త్రమో
స్తమచరిత్రు | లరయనిహేతుకరుణాసమగ్రులెపుడు || ౪౩ ||

కం॥ సాధుజనరక్షణంబున | సాధువ్రజశీక్షణంబు సలుపనెకాదే | యీధరనీపుజనించుట | మాధన
కరుణావిహారి మధుదైత్యానీ || ౪౪ ||

ఉ॥ కాపునసీకృపామహిమఁగైకొనియాభువనంబులెల్లసా | ఖ్యావహవృత్తినుండఁగనహాయిపుడ
ద్యుతబాహువిక్రమ | శ్రీవిలసిల్లియెల్లదనజేయతగాంచినవాడనేకమా | యావిదుడై నయొక్క
యమరాజిగద్యయకారియయ్యెడికా || ౪౫ ||

గీ॥ సరకుడండ్రువానినామంబువిధిన్ న | సరకుగొనడుబాహుశక్తిచేత | నురకసునకులంబునుద్ధరిన
దలించుఁ | గరకుడనుజునొర్యఁగావశంబె || ౪౬ ||

సీ॥ అశ్వశాలలెవివాహంబులై నవిగాని కానరావువివాహకాతుకియి | లలరుగోటలెవిద్రుమాశ్వి
మీరెడుగాని విగతముల్ సోపానవిద్రుమములు | లలనానుచుంబులెట్లవిహారములుగాని వారివి
హారముల్ దూరితములు | దివిజచిత్తములెనిత్యవిమానములుగాని తగువిమానంబులదర్శిత
ములు | బహుళమాయావినోదియాపలలఱుది | పుణ్యమృగవిచిత్రదాక్షిణ్యమేది | యలజడి
యొనర్పబలవంతమైనవంత | పాలగుచుజాలియందునాప్రాలియందు || ౪౭ ||

సీ॥ కల్పితాభీష్టసంకల్పసంతతులట్ల కల్పసంతతులుపై కల్పమొందె | సుందరీసందోహనందసత్రీయట్ల
సందసత్రీనిరానందమయ్యె | సమదనిజకారనమూశతకోటిగతియట్ల శతకోటిగతిపరాహతిదలం
కె | సభిరామరత్నహర్ష్యాభోగములయట్ల భోగంబులన్నియుఁబొడవుదరగె | ఒంకరుహనాభ
నాభాగ్యపాటవంబు | లెన్నియనియెన్నివివరింపనెట్లునేర్తు | శరణమికశరణాగతస్వాంతరీవ |
కరణమగునీదుకరుణయొక్కటియమాకు || ౪౮ ||

సీ॥ కేలజ్జకటిబాపకేలవీరనివీర నిరతినాదిత్యులఁబరిభవించు | వానలెక్కువలై నవానలెక్కుయొన
ర్ప వంచుమబ్బులయుబ్బణంచజూచుఁ | గడలినాయాస్థానికడలీలపసియించి కెంపులీడనికన్నుగెం
పులీనుఁ | కేలికావసనీమకేలికాపలుమారు దిరుగనంచునమీరుచెగడిమీరు | నరులఁజేరిభుజించు
కిన్నరులద్రుంచు | సాధులుగఁజేయుబలుమారు సాధుజనుల | వలదుకేవలదుష్టాత్మువానినుడువ |
ససమయసురక్షయసురక్షయంబమాకు || ౪౯ ||

చం॥ ఘనతరళోపవర్తనవి కారపుక్రూరపుచూపుచేతవా | డనలునివేడిపోడిమిస మస్తమునస్తముఁ
గామెనర్పగాఁ | జనియదియొజగత్రితయ సాధువృద్ధంతరసీమలందుడా | గినదటశోకరూపము
నఁ గేవలమావలనేమిచెప్పెదక || ౫౦ ||

చం॥ అంతకుసంతకంతకుదు రంతకువర్తనుడాలిందుని | శ్చింతనితాంతముంగదసి చేడ్పడఁజేయఁగ
వానికింకన | శ్రాంతమునెల్లెడన్ జయము సంధిలఁగల్గెడినేమొనారకుల్ | చెంతలనిచ్చుదీవనల
చేవనకాయతచారులోచనా || ౫౧ ||

చం॥ ఉరుతరశక్తిసప్తపర మోన్నతినెల్లహరించిమించియా । నరకసమాఖ్యదానపుడు నామదీఁ
జాలవిచిత్రమయ్యెడికా । నిరతమునుండదీయరమ ధీరమణీయవిలోలలోచనాం । తరములయం
దునిల్చెనది దానవమాయయమేయమెంతయుకా ॥ ౫౨ ॥

గీ॥ అంజనాభిఖ్యగజమువాడపహరింప । భంజనాశక్తుడగునంబుపాలకుండు । కుంజరన్నహభరము
పైకొనుటనేమొ । యంజనాభిఖ్యదనకీర్తికాచరించె ॥ ౫౩ ॥

ఉ॥ ఊర్జితశౌర్యదాదనుజు డుగ్రతమీరిసభాగ్రరేణుసం । మార్జనవేదపైసని మారుతునిన్ శిఖాకీల
లోఁగృహ । వజ్రతరీతివ్రేయుమన వాడదియాస్త నెరింగివహ్నితో । నర్జితసఖ్యుడయ్యెనన
యంబునవాంబుజపత్రలోచనా ॥ ౫౪ ॥

గీ॥ అకటధనదుండుదనయింట నెకటియైన । సన్నిధిగనంగరామికిఁజాలఁగుండ । డెన్నడునువానిసన్ని
ధిగన్నవాడు । గామినిరంతరవిషాదగామియయ్యె ॥ ౫౫ ॥

ఉ॥ ఉత్తరపూర్వయేలేడు మోహాత్తరశౌర్యకళాసమగ్రులా । చిత్తజనైరికింకగులు చిత్తజనైరి
భయంబువ్రాసగా । నిత్యతీరితలయ్యనుండ దీక్షణవహ్నిశిఖానికాయముల్ । క్రొత్తగఁబూ
నెఁగేవలముఁ గుంకుమరేణుకృతాంకకార్యముకా ॥ ౫౬ ॥

గీ॥ అనుచుదనుజునిచై దమయ్యమరనేత । యమరనేతత్ప్రకారవాదములఁబలుకఁ । దములఁబలుక
రుణనుజుచుదానవారి । దానవారిజగీషచిత్తమునఁబెరుగ ॥ ౫౭ ॥

కం॥ ఎమీయన్నరకానురు । డేమీకుంగలుగుచుండ నేరాదృశనిస్సీ । మభుజగర్వతిమిరా । క్రామితు
డై యిపుడుకన్నుఁ గానఁగలేడె ॥ ౫౮ ॥

ఉ॥ హేతువు లేకలోకముల కిట్లుపకారము సేయుచున్నయా । వీరనయుండు నేడుపుధి వీరనయుండు
మదీయసాయక । వ్రాతముచేతనిక్తమగు వాతములన్నియుఁగోల్పడుకామనో । భీతిపహింపనే
లగుర బృందముడెందములందుని త్రటికా ॥ ౫౯ ॥

గీ॥ నమ్ముమదినమ్మురాదిదానవసహాయు । నపగతాయునిఁగాఁజేతునవనికాతు । భక్తదలుకపెచ్చి
పద్మసంభవుడువచ్చి । యడ్డగించిఫఁగానిసత్యంబుఁబూని ॥ ౬౦ ॥

కం॥ ఈపుణిపీఠలియందుమ | హాపారుషశాలులైన యవనీశులక | త్యాపన్నాశ్రితరథౌ : హ్యాపా
రముకన్నఁగార్య మన్యముగలదే || ౬౧ ||

సీ॥ జననాధుధర్మంబునంభృతాధర్మంబు శరణాగతులఁబ్రోవఁజాలదేని | పతిసాయకములుచాపప్ర
హాయకములు దీనసంగతుఁబూసదేని | ధారుణీశుకృపాణిదారుపూరుషపాణి యూర్తపాలనకే
లిసలరదేని | స్తృపతికరంబులునిందాకరంబులు కాండిశీకశ్రేణిఁగావవేని | త్రిత్రియునినిజకీర్తిభం
జనిదలంపఁ | బాయకరణాగ్రమునహితాపాయకరణ | విమతపరిహరణోపాయవిశ్వగేయ | శీ
లముననారతమునభ్యసింపదేని || ౬౨ ||

గీ॥ కాపునమదన్యశరణంబుఁగననియట్టి | మిహ్మంబ్రోచుటకేసంశయమ్మువలదు | పలదురుసుదశణ
నాయుధావార్యకేరి | నరకునరుకుదుఁద్రిత్రిభువనానందమమర || ౬౩ ||

గీ॥ అనుచుమానసగతవిషాదానలంబు | నభయవాగ్విధారచేనపనయించి | శౌరివనుపంగఁజనియే
నాజంభవైరి | మేదురామోదనుమరనాత్మీయపురికి || ౬౪ ||

ఉ॥ ఆహరియాహరిత్రిభువ నాపదఁబాపఁదలంచినాహసా | త్సాహసమేతమైనను సంపదినీయగఁ
గ్రూరవైరినిం | దోహదసంగరాంగణవి నూత్నభవజ్జయకీర్తివల్లెకా | దోహవల్లెత్రయాత్రకుఁ
గుతూహలియైహాలిఁదేరియిట్లను || ౬౫ ||

మ॥ బలియుండై నరకానురుండుజగముల్ బాధింపఁగాజొచ్చెన | బృలదై త్యాగియుదాసదేమనవి
గాఁ బ్రాధింపఁగావచ్చెనా | ఖలునింగీటణగింపఁబోవలయు నిక్కాన్యంబువశ్యంబునీ | వలఘు
ప్రాభవద్వారకానగర రథౌసక్తిపూసండుగు || ౬౬ ||

కం॥ ఏనుక్కరుండనవిసతా | సూనునిపై నెక్కికదిలి నురశాత్రవునిం | బూనివధియించివితైవ | కా
నందమొనర్చువా డనలఘుప్రాధీక || ౬౭ ||

గీ॥ అనుచుననురాగివైరిసంహరణకారి | దుండయాత్రయొనర్పఁజిత్తమునఁగోరి | తలచెనిజపక్షజాత
వాతరయధూత | విమతమదతూలరాశిదర్శికరాశి || ౬౮ ||

వ॥ తదనంతరంబ || ౬౯ ||

సీ॥ వడిఁద్రొక్కి యెగసి నపుడమి ప్రేగున నాది కచ్చపేంద్రుని వీపుగాని బొంద | నెఱకలకఱుపలి నెల్లవా
ర్థలయందు ఛాకిరాజుభవనంబు బయలుపడగఁ | గొనగోళ్లు సోకినకు ధరప్రకాండముల్ పవిపున
స్సంచాతభయముతోంద | నిడుడయూర్పులు సోకినిజఁ రోష్టమయాస సమితియాతాయాతచ
ర్యపూస | నిందిరావల్లభునిని శ్రమితిగివచ్చు | నచలనిచయచ్చిదాతివిభ్యాతిశాత | పవియాత
ను శివ్యరావార్థబాహుశౌర్య | ప్రిభులందై నవిసతాతనూభవండు || ౨౦ ||

గీ॥ పచ్చిపాడగాంచి సవిసయావనతుడైన | యురగకులస్తైరిజాలబహుకరించి | కైత్రయాత్రాని
గర్వతోత్సాహకలన | నయ్యదూత్తముడున్నట్టియవనమన || ౨౧ ||

సీ॥ కడిదిగక్కనుల వెక్కనముచెల్పెడుభాతి బటుకుచచ్చయవిజృంభణముచూప | నఖిలలోకముల
దైన్యంబుచెల్పెడురీతి సతికృశంబగుమధ్యలతవణంక | నతులనిర్జరకృతస్తుతులచెల్పెడులీల తర
లమంజీరనాదముచెలంగే | నవయశశ్రీలంభమవటచెల్పెడునోచ మోమునఁబులునవ్వుమోలక
తెత్త | దప్పితానురవిదళనాదగ్రసాహ | సాహవాగ్రజయశ్రీస్వయంవరంబు | దెలుపునై ఖరి
నెకవీరచెలుపునూని | శౌరినన్నిధికుచెంచెనవ్యభాను || ౨౨ ||

గీ॥ లటులుపచ్చివనతింబియచ్చురాతి | పలికెనరహాసమప్రకాశితవదన | చంద్రసాంద్రగళశ్చ
ధాసావ్యసాద | రమనఃకన్నేత్రమదఁచిరములుచెలగ || ౨౩ ||

నూ॥ చురలాలోకములుంబయోధరలిలా సంబున్రసోత్కర్షమ౯ | విపులానందముమీరఁగా నెరపి
ప్రావృట్కూలపున్లీలయే | రుపదంతేసిమదీయయాత్రకునుసం రోధంబుగావించెదో | యిపుడీ
రాకకునేమి వారణము తస్మివేగభాషింపుమా || ౨౪ ||

సీ॥ విగించునుగవపేరడగుపూర్ణసావర్ణ కుంభయుగ్మంబుంగన్లెనగజేసి | నగుమోముపేరజెన్నగు
నైగనిగిమీరు ముకురంబుప్రత్యక్షముంగనునర్చి | నెరిమించుమించులీనెడుసోగకనుదోయి మే
లుపేరనుగండుమీలఁజూపి | లలితకోమలబాహులతికాయుగముపేరనుమమాలికలదశకాస
ముఘటించి | త్రోవగానున్నభద్రసందోహజనక | శకుననికరంబులెల్లనిచ్చటనెచూపి | యుగ్ర
దానవపైన్యజన్యాగ్రజన్య | జయముఁదెలుపంగవచ్చితెచంద్రవదనా || ౨౫ ||

కం॥ నాపుడుసాత్రాజితయా । జేవామిజైత్రయాత్రా వెలిసిభవచ్ఛా । హవిక్రమకృతసమ ।
ప్రావీణ్యముచూడనాకుఁ బ్రమదంబయ్యెన్ ॥ ౭౬ ॥

గీ॥ దానవులు సేయుమాయావిధానములును । మీరుగావించుతత్ప్రతికారములును । నుండుదలపు
ప్రచర్యంబుఁజూచువేడ్క । మీరథంబెక్కిరానామనోరథంబు ॥ ౭౭ ॥

సీ॥ మీస్రసన్నముఖాబ్జమేకానిధుఁ కుటీకుటిలాననంబుఁగన్గెనంగలేడు । మీకరుణాలోకిమేకానిపేట
ల్కుఁ గీల్కొన్నచూపువీడేంపలేదు । మీకృతాభయహస్తమేకానివైరిభీకరసాయుధకరంబుఁగ
నంగలేడు । మీకందుకడేషమేకానిరయవిభాసుర శరఁజేపంబుచూడలేదు । ధీరుచిరభావకలిత
శృంగారరసమి । కానివీరరసప్రాణిఁగనంగలేడు । మదనుయానంబుహృదయసమ్మదముమీర । జల
జలోచనసమ్మతించంగఁదగియె ॥ ౭౮ ॥

సీ॥ ధర్మమెన్నడుఁదప్పఁదలపకుండెడుమీర లాజినెంతయునతురనంగవింటి । ఊతిబుణ్యజనులకిం
సింపఁజూడని మీరలనివారిహింసెంతురనంగవింటి । దరముపూనగసంతమునేమరని మీరలా
హసంబునఁబూనునట్లువింటి । అరినిరంతరమునుభరియించుమీరు కణగ్రంథునహరింతురన
గవింటి । స్వామిసంగరభూమిమికౌర్యభుర్య । మూర్తివేరటవేటటకీర్తిలతకుఁ । గన్నగన్ను
లకానందకరమటంచు । నిన్నుత్రాడ్గింపవచ్చితిసీరజాత్ ॥ ౭౯ ॥

గీ॥ అనుచుఁబలికినకలికినయ్యనురనైరి । గనుచుఁజిలునవ్వు మొలకలుగండఫలక । కలనఁదీగెలుసా
గంగఘనపయోద । నినదమేదురఫణినినిట్లనుచుఁబలికె ॥ ౮౦ ॥

కం॥ ఓలలనామణియివిము । గూలాపములింతెక్కిక యాలంబుంకున్ । లోలాక్షులురాఁదలఁతురె ।
యేలోకంబుల నెఱుంగ మీచిత్రంబుల్ ॥ ౮౧ ॥

సీ॥ బహుళభరిభూరికారకారితో దారదిగ్గజకర్ణదారణంబు । తురగఖురోద్ధాతధూరిపాలీకృతా
వార్యమార్యమరీచివారణంబు । కీలాలవారికాజాలలోకాబద్ధ వారవిస్తీర్ణసిద్ధచారణంబు । కే
తాభూతసంఘాతతాతానంద పలలశోణితపూరపారణంబు । ప్రాణిహింసాక్రియాదరిద్రాణదం
డ । పాణినిర్దయహృదయసంభవమహామ । నోరధవిశేషనిశ్చేషపూరణంబు । కారణంబేమి
చూడనీకారణంబు ॥ ౮౨ ॥

సీ॥ చిలుకపల్కులుగావుచెలిమితోవిననీకు సమదభటాట్టహాసములుగాని | చెలులభూములుగావు
చేరిగన్దొననీకు సమరారివికృతవేషములుగాని | గృహదీర్ఘి కలుగావుక్రీడ సేయగనీకుఁ బ్రకటరక్త
ప్రపంతికలుగాని | విరులవేటులుగావుపేగడాయఁగనీకుఁ గఠినబాణప్రయోగములుగాని | చా
రుభసనీసలీలసంచారవనవి | హాసములుగావువేడ్క సేయగనీకు | భయజనకసాహసాహవక్రి
యలుగాని | బేలతనమేలనీకింతసీలవేణి || ౮౩ ||

గీ॥ అనుచుయదువంశశేఖగుండన్నమాట | వినకపలుమాఱుఁజతురతవేదుచున్న | నాకమలనేత్రరా
కయంగీకరించె | నతడతివలందుదాక్షిణ్యయుతుడుగాడె || ౮౪ ||

ప॥ అంతా || ౮౫ ||

గీ॥ సముదితాసక్తినుత్సాహశక్తివోలె | నంటునీడనియచ్చపలాక్షిరోడ | వినయలీలాసనాథునవ్వి
హాగనాథు | నంటురుహనాథుడారోహణంబుచేసి || ౮౬ ||

సీ॥ సకలదేవవ్రాతజయవాదములకన్న భూసురాశీర్వాదములుచలంగ | భూసురాశీర్వాదభూరినా
దముకన్న బహుళవందిస్తోత్రఫణితిమీర | బహుళవందిస్తోత్రఫణితిచాతురికన్నఁ గంచుకీరావం
బుఘనతమాపఁ | గంచుకీజనరావఘనసమున్నతికన్న మితిలేనిభేరిభాంకృతులుబెరుగ | మితియె
ఱుగరానిభేరిభాంకృతులకన్న | విజయశంఖారవంబులువిస్తరిలగఁ | గదలఁగొదలేనిరణజయో
త్కంఠఁ బెరుగ | సప్తదభరాకలితగోత్రజైత్రయాత్ర || ౮౭ ||

కం॥ ఈరీతిసమదదానవ | దారమహూదాదగర్భ దారణసద్యః | కారణవతగేశ్వరప | మోరావ
మువేలయనరుగు నాసమయమునన్ || ౮౮ ||

కం॥ వారాళిగనిమహాసుర | వారాళీపవిహంగ వర్ణుండగు | నవ్వారిరుహత్రజేత్రుడు | గారవ
మునసత్యభామఁ గనియిట్లునియె || ౮౯ ||

చం॥ అదిగనుఁగొంటివేచెలియ యభ్రవదీపరిరంభసంభ్రమా | భృద్దితవిలాసభానురమహూర్తిభు
జాబహుభూషణీభవ | న్నదవదనేకవాత్సరపునఃపునరు త్పతనాపలోకనా | ముదితవియచ్చరీ
హృదయ మోహనముద్రమునీసముద్రమున్ || ౯౦ ||

సీ॥ నేలచేడియరతనాలకట్టొనూలు సుడివాలుగలమేటిపడకటిల్లు | పిడివిగుచ్చులిరాచకొడుకుతెక్క
లకాపు నెలతాల్పువేల్పుచున్నట్లునెలపు | నెలయేటిసనుపుకట్టెలకువేడుక కామినీటిరేండుచరిం
చునాటపట్టు | తీవిమీరినశోయదీవిమేరబోలు బలియొకరాకపోకలకుగవని | వెలగివేజుల్కు
దొరలుజేజేలదొరలు | వెనునొకలంగవపులంగవెలచినాడు | వెక్కనపురక్కనులమూకవీ
డుబట్టు | కడలింగనుకొంటెయోలంబంబి || ౯౧ ||

సీ॥ కాంతిసంయుతతారకావితానములందు సుహాయమున శేనఁబులిచు | ముగిసందనాదికగ్ర
హసమాజములందు సుహృత్తత్పరాజంబులిందు | నివిడయాపహిశాలనీలమేఘములందు గర్భగ
తాచతాఘంబులిందు | భానునింతానూనదానుజాలవలందు లక్ష్మ్యమాణప్రవాళంబులిందు |
రసికభవరాంగనావిహారంబులంపి | రమ్యభుజగవధూన్రవానంబులిందు | గలగంగవియ
త్తలంబుసాగరజలంబు | నలగువేతేమియునులేయలగుజోశి || ౯౨ ||

సీ॥ అనయంబువసరాశియనుకీర్తిగాంచియు విద్రుమోన్నహమాటకెలుగుగాదె | యహిమరిత్రవా
రాంచితంబయ్యును నప్రకాశంబొటయరిదిగాదె | మహియెఱుంగసభంగమహిమగండియుభ
గ్గు సంయుతంబొటవిస్తచముగాదె | బాడబశరణమైపొంగియునలచం తంబు మగుట
చిత్రంబుగాదె | బసలుశతరవాహినీజాలభర్తయయ్య | భగవేనహయాటయన్నియగా
దె | జలధిచరితంబులెల్లనాశ్చర్యచర్య | కాశ్రమంబులుగంటివేయంబుజాతే || ౯౩ ||

చు॥ ఘనులనునప్పలిచ్చితిరు గంగనుచ్చిసహస్విటంబుగా | ననయమురన్నగ్రహదు హస్త్యును
గాంచునుగోసమగ్రతం | గననగుదాసదీనర బ్రహ్మముపొందుచునుండనెప్పుడున్ | పనసాధికి
న్నవైశ్యవర పర్వమీకననయ్యెచ్చె || ౯౪ ||

ఉ॥ రెక్కలతోటిచక్కని గింపిఫలతోపలదాచియొద్రుతో | గ్రక్కునకూట్కొనంజుగి గన్యమును
దనవారిలోనఁబెం | పెక్కెడువారినస్థిలిప యింబరగించెమెమింటనున్నవే | అొక్కకతొలకక్క
టక మున్నతమామకంబుమీసము || ౯౫ ||

గీ॥ అనిమిషశ్రేణులెపుడుఁదన్నాశ్రయించు | నమృతపూరంబుదనకునిత్యంబుగలుగు | నింద్రునకునిం
కసాకన్న నేమివాసి | యనుచుగర్వింతు నెపుడనీయంబురాశి || ౯౬ ||

౮౦|| తరలతంగన్నవీరిసము దాయములంగనమొప్పుగొప్పతుం | పురులపరంపరంగలుగు పొల్పుదన
రెప్పలతాంగిచూచితే | సరసతరంగిణతులు సన్నిధిచేరివారిసందరం | బరిణయమైపయోధి
తెలఁబ్రాలిడుచున్నవిలాసమోయనన్ || ౯౭ ||

౮౧|| చలజలదీచూలికల సారెనునుంగుచుచేలుచున్నక్రి | కలితనప్రవాళితి కాశతముల్ సక
టాధ్రవిధికా | జలదనట ప్రిటిల్లకలు చక్కబరస్పదశానాశచే | వెలయుభుజంగమాంగనల
వేలుపుటింతుల గొల్పొడెల్పెడున్ || ౯౮ ||

౮౨|| ఏరులనీరుగైకొనితె నిర్ధగతికనిజవృద్ధివేళత | తూర్పునూచరింపుచును భూరిశిఖాముఖివ
భూమాన | ద్రావుణగౌడబాసలగతంబయి క్రాగుచుజక్కదెల్పెడున్ | నీరధివారిసాగుజన నీ
జననాచరితోపకారముల్ || ౯౯ ||

౯౦|| నీలాలకకాంబలెయ్యా | వేలావిపులాంరచాతి వేలవధూళి | పాళిపాళిపరాళి | పోలాసంబా
రణం చుదేలావనముల్ || ౧౦౦ ||

౯౧|| అనివనితామణితోడన్ | వసధివిలాసంబుదెలియి పడియింపుచున | వ్యసదుహానయనుడుచని
యెన్ | దనుజేంద్రపిదారక్రిక తత్సవమతియై || ౧౦౧ ||

౯౨|| కరకరిమీరగనతిభీ | కరకరిబరిచూర్పరోష కలుషాకృతియై | హరిసదచునట్లయ్యాగతి | హరిన
దిచుచునుండనగుర హరణాకాంక్షన్ || ౧౦౨ ||

౯౩|| నెట్టిసనన్నరకాసురు | పట్టణమునఁబ్రబలదైత్య బలనాశనమున్ | గట్టిగనెఱిగించుటకై | పుట్టె
నోబహుదుర్నిమిత్ర ములుభయదములై || ౧౦౩ ||

సీ|| కల్యంబులందువై కల్యంబుగదురంగ శిరపంబులుచేసెనారవంబు | మదముతోహృదయసన్నద
ముతోడన్బాసి దంతిసంతతులువిభ్రాంతిపూసె | నస్రపుల్ వెఱగందనస్రపూరితనేత్ర కలనచే
నశ్యముల్ కలకగాంచె | విప్రలక్షణదూరితాప్రదక్షిణకీల కీలితుడై యుండెగీలిమిపుల | చంద్రశా
లలఘూకముల్ సంచరించె | గేతనంబులువ్రాలెనిహేతుకముగ | నంబుదంబులువన్నిరక్తంబు
చినికె | గగనముననుండిపడియెనుల్కాశతంబు || ౧౦౪ ||

కం॥ ఈరీతిదున్నిమి త్తవి । కారంబులుచూచిపార గణములునరకుం । పరివచించితిమిభాషయ । భా
రాధికచకితవికల భావాన్వితులై ॥ ౧౦౫ ॥

కం॥ ఏమనిపచియించెదమో । హామనపురిసయ్యెబహుత లోత్పాతంబుల । సామీగింపగల
లయ । సామీప్యంబేమొయన్న సంశయమయ్యె ॥ ౧౦౬ ॥

గీ॥ దనుజవరసీపునీతివ ర్తనముచేత । నమిససుఖవృత్తినుంటిమిన్నాల్లిదాక । నేవిపర్యాసనోనా
యెఱుగరాదు । తరుచుగనసయ్యెదున్నిమి త్తములునేదు ॥ ౧౦౭ ॥

ఉ॥ ఓనరభోజనేంద్రసిను మొక్కటియుత్కటభావ్యభవ్యదిం । తానిరకెనసునాహినులు పల్లడము
దెడలెంతయేనియుక । ధీనిధులై నమంత్రులును సీపువిచారముచేసిగ్రక్కునక । వానికిశాంత
జేసిసుఖ వంతులజేయుముమమ్మునందరక ॥ ౧౦౮ ॥

గీ॥ అనినననివాగ్యశౌర్యగర్వాంధుడమర । శత్రుడామాటయాత్మలోనరకుగొనక । యుండియును
కింతమాన్యలోనూహజేసి । మంత్రులనుబిల్చిపలికెనన్తానమమర ॥ ౧౦౯ ॥

ఉ॥ పౌరులువల్కునాశ్యముల పద్ధతివింటిరెప్పణంబునక । భూరివికారముల తరుచు పుట్టుటనున్న
రమయ్యెదీనికిం । గారణమేమిగల్గెడిని కారణనిర్జ్ఞులై చలించియు । న్నారుపురందరాదసురసా
ధులనాధలువారలెప్పుడుక ॥ ౧౧౦ ॥

సీ॥ చూచినాడేకదాసుగలోకనాథుండు చటూమడ్చూ క్రుటికుటిలచేప్తు । పిన్నవాడేకదామున్న
దండధరుండు భూరమదీయహుంకారరవము । చెలిసినాడేకదాజలపాలనోద్యోగి మానుకో
ద్దామసంగ్రామశక్తి । నలిగినాడేకదాయలకిన్నరాధికు డస్తదీయశరాసలాగ్రితి । నితరసిక్ష్ణ
లకులమాటకేమియుంక । శంకమదిలేకనాతోడసంగరమున । నెదురుకొనునట్టిపురుషునిచెడకికా
న । ఫసురవరులారయాపద్ధబాండముఫను ॥ ౧౧౧ ॥

గీ॥ సురలుగమమీరిననుచేరిచూడలేరు । పన్నగులుమున్నమధ్యయాపన్నులైరి । ఘనులకథయే
వివరింపనరులునన్ను । నెదురుకొనుపాదునిశ్శంక నెవ్వరింక ॥ ౧౧౨ ॥

గీ॥ అనినవారలు దేవనీవన్నవాక్య । ములకుసంశయలేశంబువలదువలదు । లోకములుపీకబడునా
ల్లునేకమైన । దనుజులొకేశనిన్నెచుట్కొనగలారే ॥ ౧౧౩ ॥

గీ॥ అయిననింకొక్కవిన్నపంబునురనాథ । యరులుదుగ్బలులనిచూచియాత్మలోబ్ర । మత్తుడై
యుంటన్యపనీతిమితముగాదు । దక్షతమైనప్పదగుదుర్గరక్షణంబు ॥ ౧౧౪ ॥

ఉ॥ ఇవ్వసహితసూత్రిస్తటి యించినయట్టియంతస్థితిలో । నెవ్వనికెంతవిక్రమమొ యెవ్వడెఱుంగు
నుంపుకొక్కరుం । డివ్వసహాయంతయును నేకకరంబునబట్టితావడే । దవ్వలకాననానెబల
దవ్వముకాద్యపువేళదక్కఁగ ॥ ౧౧౫ ॥

ఉ॥ శూరులుభీరులుకసభలఁ జూచిననెక్కవిధంబువారహా । వారినివీరినేవ్వురుప వచ్చురణాగ్రము
నందునెక్కయో । కారమెనిప్పుతున్నకునుఁ గన్యెసఁగాగురువిందగింజకు । నీరసఘాసయో
గమున నిక్కముఁగన్నడు నేటిచందము ॥ ౧౧౬ ॥

ఉ॥ ఒక్కడుశూరుడున్నమఱి యొక్కడువానిజయించుశక్తిబెం । పెక్కెడువాడుధాత్రిజని యింప
కపోడదియెట్లులన్నచో । దిక్కిరిధిక్కరింపఁగల తీవ్రమృగేంద్రమునుక్కణంపఁగా । నక్కజమై
భరణశరభ మన్నప్పగంబుజనింపదయ్యేనే ॥ ౧౧౭ ॥

సీ॥ అధికనిర్భరశూరుడయ్యున్నీనునీరీతిఁ బూ దుర్గరక్ష బెంపఱయవలయు । ననహయదోర్బలుండయ్యు
దుగ్బలునీతి యైవ్యులుసంగ్రహించంగవలయు । ననయంబుసర్వజ్ఞుడయ్యునట్లనిరీతి హితులతో
మంత్రమూహింపవలయు । సమితకాంచనుడయ్యునత్యకించనురీతి నర్థసంగ్రహకాంతనందవ
లయు । సతతకాదుగ్బలీలావిశాలుడయ్యు । నదయశీలునిరీతిగృతాపరాధ । నిఖలచోరాదిజ
నులదండంపవలయు । భువననుతరాజనీతివిహోధరీతి ॥ ౧౧౮ ॥

గీ॥ అనుచుదానపమంతులుదారరాజ । నీతిశాస్త్రీంద్రసంగంబునెరవువేళ । చారుహాకరుండుదేవా
రిఁజేరిమొక్కి । యంజలిఘటింపినిలిచియిట్లనుచుఁబలికె ॥ ౧౧౯ ॥

చు॥ సురవరనాగలోకములు చూచితిఁజక్కగనక్కడక్కడ । సురుచిరసాహసాఘ్యులగు శూరు
లుగల్గివారలెల్లదే । వరవరబాహుశౌర్యజయ వార్తచెవింబడనంతమాత్రనే । కరముభయా
ర్చిఁజెందెదరుఁ గంఠెదరెంతయుఁజిత్తపుత్తుల ॥ ౧౨౦ ॥

గీ॥ దండితారాత్రిసీదుదోర్దండచండ । శక్తియెటువంటిదోకానిచర్చసేయ । ననఘనీపేరుదలచిన
యంతలోన । దండధరుడైననాత్మలోదల్లడించు ॥ ౧౨౧ ॥

ఉ॥ తాపకీర్తియీకరణి దైవపదాదనగర్భనిర్భదా । భావనిదానమైభువన పంజులయందునటింపు
చుండనే । మోచిననయ్యభేచరస మూహములో నొకవీరితవిక్రమ । శ్రీవిభవాభ్యుదయమైదుట
జెప్పుటకేనభయార్థినయ్యెడ ॥ ౧౨౨ ॥

వ॥ అనితదీయనయన సంజ్ఞావిశేషంబుచే నభయదానపూర్వకంబైన భేచరవార్తాశ్రవణాభిప్రాయం
బేటింగి వాడిట్లనియె ॥ ౧౨౩ ॥

శా॥ దేవాదేవవిభుండుతా వకభుజోద్గర్భప్రతాపాగ్నికీ । బావిస్ఫుర్తిసహింపజాలకవిలోలంబైనది
త్తంబుతో । దేవప్రాతమూసమృత్తింజీగురునా దేశంబునకాధాత్రిక । వేషేగగడిగవచ్చియుత్త
ట భయావిరూపరోమాంచుడై ॥ ౧౨౪ ॥

క॥ పారావారతటంబున । ద్వారకాయనుపురమునందు దారయదుకులో । ద్దారువనుదేవరాజుకు ।
మారునిదశింఁచివిషయ మంజులరీతిక ॥ ౧౨౫ ॥

గీ॥ అతనితో నొకకోంతయేకాంతసీమ । మంత్రంబాడిదానవోన్మధనయుక్తి । చెలిపనుపంగనబ్బ
లాధికుడుగదలి । వచ్చుచున్నాడువేదగోద్రవాహుడగుచు ॥ ౧౨౬ ॥

గీ॥ అనుచుభవదులుగూడియన్యోన్యవర్త । పాపములరాదుకొననేడునిగిత్రోవ । వారలకుఁగానరా
కనేజేరివింటి । నయ్యమఱియునుగలతనమునాదులు ॥ ౧౨౭ ॥

గీ॥ ఘనజగత్త్రయపీడనాకాంక్షులైన । దనవిద్యుత్తులనట్లయత్నంబిహని । మనుజుడై ధాత్రిను
న్నాడుమదనగురుడు । వనజనాభుండెయ్యిదిహా రవిర్భట్ ॥ ౧౨౮ ॥

శా॥ శకటంబుకడగడించె, నుంచెబతునిక, భావించెభూతునిక, శకలిభూతునికేసేధనుకునిక,
గం సభ్యునికైమించె, గే । శిశివాశ్రయంబుచూచుచునికేయాసురప్రాణహిం । సకుడా
య్యమునన్నయా తవిప్రశంసలగొన్నయిందీతిక ॥ ౧౨౯ ॥

చేరిక దౌవారికతైంకర్యంబు సేయుచున్నాడని వాయుదేవునిభాగ్య విశేషంబుమెచ్చు నింద్రా
దిదిక్పాలకులభాషణంబులు విని పరితోషంబునందుచు తనవినూతననుదనకోటి లజ్జాకరశ్రీకరా
కార రేఖాలక్షణంబులనుక్షణంబును వీక్షణంబులకుం బర్వంబుసేయ సర్వంబునుమఱిచి పచ్చవి
లుకానిచే నొచ్చినయచ్చరలిచ్చకొలంది బ్రసరింపజేయు నిచ్చలంపుంజూపుల తరుచులగుడు
చులు దోరంతరంబున నిరంతరంబుగ నలమిస్వయం పరణకరణనిపుణవిజయ రమాపరమాదరవిశీ
ణా నీలోత్పలమాలిక పోలికనలర నానందించుచు గగనయానంబునంజనిచని || ౧౩౯ ||

సీ॥ భుజయింప రెవ్వటంబుణ్యగణ్యమునీంద్ర సముద్ధాయకాయమానములెకాని । నుఖయింప రెవ్వట
శుంభదృశానీత వరపథాసురతల్లాభములుగాని । జనియింప రెవ్వటకైత్రుమూర్ఖార్థార్థ సమృద్ధా
చితోగ్రమంత్రములెకాని । చర్చింప రెవ్వటసభాగర్వచార్యాక కుటిలరాధాంతయు మ్మటనేగాని ।
తలపరవ్వటసంతతాధ్యయనయాగ । ధావముగధర్తభరణసోద్యమమెకాని । యాత్మరమగ్నిం
చెప్రాగ్జ్ఞోతిపాభిధాన । భాసురంబుననేకసభాసురంబు || ౧౪౦ ||

సీ॥ బాలకట్టలచెంతబడినకరోటికల్ మునుదిన్న బాసవాల్చాకదెలుపఁ । గాటుకకూటంపుకన్నీటికా
లువల్ చెఱకుఁదెచ్చినపర స్త్రీలదెలుపఁ । బలుబోట్ల నెఱసినపారిజాతపువిరుల్ జితబలానీతజే
వతలఁదెలుపఁ । బద్ధాంకములమీరుబహుపథంబులతీరు నిత్యసేవకువచ్చునృపులఁదెలుప । గురు
తరంబయిమించుభూభరమణంచుఁ । బనిగనిసస్థామితత్పురప్రాంతభూమి । కరుణయునురోషభర
మునబ్బురమునాత్మఁ । శైవగోపఁగఁజూచెదవప్రయాంగనయుఁదాను || ౧౪౧ ||

సీ॥ పచియింతురోకయింటపారిజాతేటబియ్య విజితితెచ్చినదారువితతిచేతఁ । జేయింతురోకయింటఁజె
టదెచ్చినట్టియ చ్చరలచేన్చిచ్చదాశ్యంపులునులు । మోయింతురోకయింటముఖ్యగానప్రాధ వివిధ
గాయనులచేవీవధములు । సమర్థింతురోకయింటనరవిరిపొందమ్మి ముకుళసంతతిక భాచికలుగాఁగ ।
దివిజపురిజూరగానీవచ్చిదీప్యభాగఁ । కలసి వ్రంబులెశంబెఱుంగలేని । యచటిగృహమేధిజనుల
నేమనగవచ్చుఁ । గుటివై వ్రంబులెశంబెఱుంగలేని || ౧౪౨ ||

సీ॥ మఘవాగ్రకాంతసీమంతముకాచి శ్రీ యొకసోపనమజచేటికధరించె । దండిపూనినకాలదండప్ర
కాండంబు నొకవృద్ధతమదుచేయకాంతఁగాని । దేవునిమాలివసియించునున్నీత ముకవేద

దైత్యబాలకుడుదాల్చె । యక్షనాయకునింటియక్షయనిధులెల్ల నొకదుష్టులండు సేవకులకిచ్చె ।
 ద్రిజగదుపకారియైనయాదివిజయైరి । పట్టణమునందుగనుపట్టుప్రజలకై న । సిరియుగర్వంబుపెజ
 యలక్ష్మీమదంబు । నింతయంతనియెవ్వరూహింపంగలరు ॥ ౧౮౩ ॥

సీ॥ బలశౌర్యయుతులుకోపగుణప్రధానులు మాయానిపక్షులు మత్సరభాష్య । లఖలాస్త్రపిడులు
 సర్వాయుధనిపుణులు దురహంక్రియలుదయాదూరమతులు । కఠినభాషులుమహాగర్వమోహం
 భులు సమరానివర్తులుసాహసికులు । నైశ్వర్యమనమత్తులన్యామృతములు భర్తదూషకులును
 మ్మర్తరతులు । నఖిలభయకారిదేవలోకాపకారి । సతతదుష్టవిచారినిశ్శంకచారి । ఘోరసుర
 వైరియెలునయ్యారిప్రజలు । వారిజేగంగవశమెయ్యెవ్వరికై న ॥ ౧౮౪ ॥

చం॥ గురుతరశైలదుర్గమును, సూరతమీరెడుశస్త్రవర్గమున్ । బరభయదాంబుదుర్గమాను, బావక
 దుర్గము, వాయుదుర్గమున్, మురకృతపాశదుర్గము, సమున్నతినభ్రపథంబుమీఱున । వృరిడగు
 నాటుదుర్గముల భూనిసురాసురదుర్నిరీక్ష్యమై ॥ ౧౮౫ ॥

సీ॥ అవిలక్ష్మితాత్మనైభవలీలచ్రకటింప నవిలక్ష్మితభ్యాతియైననొకటి । తనబహుధారాజితభ్యాతియై
 తిగింపఁ దగబహుధారాజితముగనొకటి । యాత్మీయభువనోన్నతాభివివరింప భువనోన్నతా
 రూఢిఁబొసగునొకటి । నిజమహాహేతినిర్నిద్రతపరింప హేతినిర్నిద్రమైయెసగునొకటి । కపిసు
 తులుచెల్వఁగవినుతాంగముగనొకటి । అక్షహితప్రతిచెల్వఁగనలరునొకటి । నిరిపిసాహితేఠా
 కయానిర్భయభుజ । గర్వనకునేలబహుదుర్గకల్పనంబు ॥ ౧౮౬ ॥

కం॥ ఈరీతిపట్టణమునిజ । నారీతిలకంబుదాను నళినదళాక్షిం । దాహాధరాక్ష్యకడగుటను । దార
 తవీక్షించెవారి దాయనగతుడై ॥ ౧౮౭ ॥

చం॥ హరగిరియున్ సురాచలము నంటిదృఢంబుగనేకమూర్తియై । యరుతరపక్షయోగమున నుం
 డమెఱుంగునుసీలమేఘముం । బరగెడుదానిమీదనని పౌరులువిస్తయమందిచూచిరా । గరుడు
 నిన్నైవఘాయుతము గాఁగననయ్యెడుపద్మలోచనున్ ॥ ౧౮౮ ॥

చ॥ ఆనమయంబున ॥ ౧౮౯ ॥

సీ॥ ఆసురో దైత్యరమాభాసురాననసామ కౌముదీనిచ్చేదకారణములు । లోక భీకరదురాలోకదాన
వలోక ఘోరపారవిహారకుంతదములు । దనుజశుద్ధాంతకాంతావితానామాన చికురాంధకార
విచ్చేదకములు । నిజరాహితసర్వదుజ్జయతాకీర్తి తారకానికరవిదారకములు । కోకనదకాం
తినికరలజ్జాకరములు । హరిసరోషావలోకబాలాతపములు । గొన్నిప్రసరించెదత్పరికుట్టిమాట్ట
మాట్టికోటిరవీధిసాధాంతరముల ॥ ౧౫౦ ॥

సీ॥ ప్రళయభాసుసమీపశరివేషవేషోగ్ర దశానంబయ్యెనుదశానంబు । నిర్యత్నభవసింజినాదదను
జవి త్రాసనంబయ్యెబాణాసనంబు । ఘనకాద్రుద్రలోచనవాయుసఖిశిఖా నిదకంబై మీరె
నందకంబు । జనితకీలాజాలచంచలకృతచర స్థావరంబయ్యెగదావరంబు । త్రిజగదపకారులై న
యాదేవవైరు । లందుగోవిందుమదియల్కృజెందునంతఁ । దామునుసురారివిదళనాద్దామలీలఁ ।
గ్రోధనములయ్యెమివులతత్సాధనములు ॥ ౧౫౧ ॥

చం॥ హరితనయు తైమాయుధము లైదునుబూనిసురారివీరులం । బొరిగొనఁజూచుచోనతని పుత్రకు
జ్ఞై నకతాననేమొయా । హరిహాయుధున్ నిజాయుధము లైదునుదాలిచిమత్సరంబుతోఁ । బొరి
గొనఁజూచైనచ్చరుల బుద్ధులునిద్దపుత్రాల్చులన్నియున్ ॥ ౧౫౨ ॥

సీ॥ సుఖకేలిదామరచూలిగాదిలిపట్టి యాపోశనపుపాత్రమరయుచుండ । శృంగారయుతలీలజేజేల
వెలయాంధ్రు తరచుటోవరులాయితములు సేయ । వినుమానికముశంకగనుమానసంబుతో కడి
దివజ్రాంగియంగముఘంబూన । భేతాశముఖమహాభూతసంఘాతంబు లితరేతరాహ్వనరతిఁజెలం
గ । భరముసిజనందనప్రేమభరముఁగన్న । ధరణిమదిమోదభేదముల్ దలకొనంగ । సుగ్రజైతే
యవరులయాయువులుడిగ్గ । నంతనవనిడిగ్గెఁజక్రాయుధుండు ॥ ౧౫౩ ॥

సీ॥ అతనుశాస్త్రపమవాహజితభుజాబలసమున్నతినానతంబైననాటినిండ । యశనాతిహారఘా
యకసత్రభోజనుల్ పెకలించిరన్నయాడికొఱంతఁ । దనుజావాలాపితనుజైనయొకమాని
యణగఁద్రొక్కినయుత్కటాపయశముఁ బృథులశరాతాతిభీతిచేవనరాశిఁ బడియుంటనై నయప్ర
భవెణంగుఁ । బాయసఛాయగనుపట్టుభర్తగిరియొ । మందరాచలమొవింధ్యమహిధరంబొ । య
లఘుమైనాకశైలమోయనంగమెప్పు । పురముగిరిదుగ్గమరసియబ్బురముమెఱసి ॥ ౧౫౪ ॥

శా॥ వాణీవాసవవల్లభాదిబహు గీర్వాణౌఘకాంతామణి । శ్రేణీపాణిసువణకంభగళిత శ్రీమన్న
భస్మింధుక । ల్యాణాంభోజరజోవిక్టిన్త జలనిత్యతూళితాంఘ్రిద్వయా । వీణావాదనశీలకిన్నరస
ధూ విఖ్యాతగీతప్రియా ॥ ౧౫౫ ॥

కం॥ శైలకులేంద్రకుమారి । శ్రీలాలితచంద్రశకల శేఖరధారి । నీలగళహృదయహారి । పాలితబహు
దానవారి భగవతిశారి ॥ ౧౫౬ ॥

సర్వీణీ॥ చంద్రకానిర్మలచ్ఛాయమండస్థితా । యంద్రవాణీశవారిశముఖ్యశ్రితా । చంద్రకారుణ్యదీప్తా
సదాలంకృతా । యంద్రకీలాంఖ్యశైలేంద్రగేహస్థితా ॥ ౧౫౭ ॥

గద్య॥ ఇది శ్రీజయవాటికా కనకదుర్గామహాదేవిప్రసాద లబ్ధనిర్ణయ కవితాచమత్కార సూధవనర్మ
వంశాలంకార శ్రీమన్నహమండలేశ్వర మహిమండలరాయ మన్నెనుల్లా శ్రీ పూసపాటి గో
పాలకృష్ణరాయ పుత్రవసిష్ఠగోత్రపవిత్ర నిశ్చంకవిత్రణ క్రీడాసంతోషితాశేష విద్యత్కవిబాల
తమ్రభూపాల ప్రణీతంబైన శ్రీ కృష్ణవిజయంబను సహస్రబంధంబునందు ద్వితీయాశ్వాసము.

॥ చి ద్వి తి య్యా శ్వా స ము.

•

•

•

•

•

శ్రీకృష్ణవిజయము.

తృతీయాశ్వాసము.

క॥ శ్రీరమ్యరత్నకంకణ | వారధూణత్కారకలిత వాలవ్యజనో | దారకరపరిచరతపుర | నాగీనికుదుం
బశ్రీ కనకదుగాణంబా || ౧ ||

వ॥ అవధరింపుము || ౨ ||

సీ॥ తనబాల్యచరితకాంతకుఁ దెల్పమునుదిన్న వెన్న వెల్వడఁజేయువిలసనంబొ | ఆకారవిస్ఫూర్తిసల్ప
రుదానవకీర్తిఁగబలితంబుగఁజేయుకౌశలంబొ | యంచితస్థితరోచియాచించుకొనిపోవ పున్నమ
జాబిల్లియున్న తెరగొ | శుద్ధసత్వగుణంబునుజనతోటికిదయ సేయంగఁబ్రకటించుచేష్టితంబొ | య
నుచుఖచరులుసంశయంబందిచూడ | వదనమునఁజేర్చినిజనాదవిదళితామ | రారివరసైన్యదా
జాన్యమైనపాంచ | జన్యమంతటఁబూరించెజక్రధరుడు || 3 ||

సీ॥ దనుజయోగానక్తిఁగనుముక్తిసతికిఁగం దర్పచాపరవంబుతానయగుచుఁ బరితశక్రాదినిర్జరరాజక
భయప్ర దానవాక్యగవంబుతానయగుచుఁ | గతినారిసందర్భగర్భని ర్భేదని దానాశనిరవంబుఁదాన
యగుచు | భానురవిజయలక్ష్మీసమాకర్షణో దారమంత్రరవంబుఁదానయగుచు | దివిజపురిఁజేరి
వలయాద్రియవలమీరి | భుజగభువనంబుదూరియబ్బుగపుదారి | దనుజకులవిజయంబునందరికిఁజా
ప | నమ్మహాలేజాదివ్యశంఖారవంబు || ౪ ||

గీ॥ దరముఁబూరించిబలసహూదరవరుండు | దరముఁబూరించెదాననోదరములందు | నాదరమేవ్రా
రితముచేసెనన్యులందు | సర్వగుండతడౌటనిశ్చయముగాదె || ౫ ||

వ॥ సరసిజనాభునాభువన సన్నతశంఖమహానినాదమ | బ్బురముగరోదసీవివర పూరణకారణమైచె
లంగఁగా | వరకునియాపుడైనముర నామనురారిజలాంతరాత్మమం | దిరముసనిర్భయాత్మదయి
నిద్దరవోపుచునుండియంతలోక || ౬ ||

గీ॥ మునిగొనిలేదిబాహువులమీదికెత్తి | యాపువించిప్రతప్రదీప్తాంబరీష | వేషభీషణఫయనము
లొదిన్సురింగ | కణములననతిక్రూరఫణితిమార || ౭ ||

సీ॥ ధరణీబిలాంతరోద్భవవిస్ఫుర త్ఫణులునానాలుకల్ భయముఁజూపఁ | గాలతూకాంతకాభీల
సాయకశిఖా సఖములై నిశితదంష్ట్రలుచెలంగ | గిరిదరీనికటభూపరుషవీరణపుంజ సమవృత్తిగఱ
కుమీసములునిక్కఁ | బ్రళయకాలాశనిపాతరావమురీతి దంతసంఘట్టనభ్యనిచెలంగ | మొగము
లొగిజూడుకొనబొమల్ ముడివడంగ | నుదురులుచెమర్చనధరంబులదరుఁజూప | వలుకతోఁబల్కె
శంకితవిలయసమయ | పంచముఖుడై నయట్టియాపంచముఖుడు || ౮ ||

ఉ॥ ఈపురివాకిటన్ నిలచి యెవ్వడుశంఖరవంబుఁజేసెను | ద్వీపితగర్వదుర్వశమ దీయమహాభుజదండ
చండరీ | తీపరిపాలితంబయిన దీని తెఱఁగెఱుగఁడొకాకయా | కాపురుషుండుదండధరుఁ గన్గెన
నూహయొనర్చివచ్చెనో || ౯ ||

సీ॥ హతబలుండెన్ననయ్యాఖండలుడుమున్నఁ బరికింపశిఖిఁద్రిపాదశక్తి | జమునకాజన్తంబుసమకూ
రెదండంబు నిజరధర్తంబునిర్మతిగనడు | చింతింపవరుణుండుజీవనైకత్రాత పవనుడనారత
భ్రాన్తియుతుడు | యక్షనాయకుడుగదాన్వితుండేప్రాద్దు ఫంబకత్రయమువాడంగజారి | య
న్యసురసిద్ధసాధ్యవిహంగభుజగ | కిన్నరాదులనింకలెక్కింపనేల | గర్వమున నెవ్వడిపుడునాకన్ను
గవకుఁ | గెంపుజనియింపఁజేయశంకిపడయ్యె || ౧౦ ||

గీ॥ గణనపేయంగఁదగనియిక్కార్థమునకు | సేనలేటికిహితసారసేనగరికు | సేనచనియావివేకవి
హీనుఁబ్రాణ | హీనుగావించివచ్చెదనిపుడయనుచు || ౧౧ ||

చం॥ గదపరిఘంబువట్టసము ఖడ్గముచాపముశక్తికుంతమున్ | మొదలగునాయుధంబులుసముద్ధతి
చేధరియించిధీరుడై పదహాతినేలగ్రక్కదలఁ బన్నగరాజులకువేగుదోపగాఁ | గదలినుపర్వరాజ
జయ గర్వచలత్కులపర్వతాకృతిన్ || ౧౨ ||

సీ॥ పంచమహాభూతపంచత్వకరణత్ర వీణుడొనజనినిర్మామేమొ | పంచవిధోరుపాపములుగ్రహూప
ముల్ గైకొన్నయట్టిప్రకారమేమొ | పంచేంద్రియమహాప్రపంచసాన్దాద సంచారపాకారతావ
ర్యయేమొ | పంచసంఖ్యాశేషపంచజనప్రాణకఁ బరీకరణయత్నకలసయేమొ | యనుచుఁదనపం
చపదనంబులభ్రీచరులు | గాంచియత్యంతవిప్రయాత్రాంతిఁదనర | ఖడిచహరితోడసమరంతాన
ర్పదర్ప | భానురుండై నయట్టిమురానురుండు || ౧౩ ||

సీ॥ అలుకయూర్పులదారసిలుసట్టిహాసంబు వెన్నెలసెగఁదెల్పుచున్నెనలర । దఁశిఖాదుచివెంపుదర
పుకన్నులకెంపు మదిరాగమెఱిగించుమాట్కినమర । భుగ్గుభావాన్వితభ్రామ్యున్దనటనంబు నం
రువిండ్లుపసఁదెల్పుమహిమనెరపఁ । గృతవీరపాణభావితదుర్తదావేశ మష్టమదశఁదెల్పునట్లువెల
యఁ । దనువరింపంగఁగోరిచెంతలఁజెరించు । సచ్చరలతోడనిజవిరహార్తియెల్లఁ । దెలుపుతై ఖరి
నలరెనద్దివిజవైరి । యాహవారంభచేష్టలయ్యవసరమున ॥ ౧౪ ॥

గీ॥ అటులుచనుదెంచుచున్న పంచాననోగ్ర । దనుజపంచాసనునిఁగాంచిదాసవారి । దాసనారినివా
రియత్తుమునమిరి । శాజ్ఞాబాణాసనంబుసజ్యంబుఁజేసె ॥ ౧౫ ॥

చం॥ నిరుపమలీలచేసగుణ నిగుణమూర్తులుగాంచిసప్తియా । హరిఘనదాతగాఁడతప యాశ్రయ
మందినవింటికిచ్చెన । చెరువుగ సెక్కమూర్తిభయ శీలతఁదన్నుదలంచుక్రవ్యభి । క్షరుణులతో
క్కటించలచెఁ గంకతటంబులసంఘటంపగఁ ॥ ౧౬ ॥

గీ॥ కుటిలధర్మభిరతుడై త్యుఁగూల్పఁడలచి । కుటిలధర్మంబెయపుడుగఁ గొనియెఁజారి । శకులయెడశా
త్యకృతియవశ్యంబటంచు । జగములకునుపదేశంబుసల్పునట్లు ॥ ౧౭ ॥

గీ॥ నారిమొఱయంగఁజేసెనానారిదళన । కారియైసట్టిదనుజలోకారియంత । భూరిదైత్యుఁగనాగ
భాదారిగాఁగ । హరిబలవైరిభేదాపహారిగాఁగ ॥ ౧౮ ॥

ఉ॥ ఆరవముగ్రరూపవిల యాభ్రమహేమాజితగజాతక్రియా । బైరవమైదిగంతములఁ బర్యగఁబ
ర్వతరితిధీరుడై । ఘోరనిశాచరుండలుక గూడివకన్నులునిప్పలీనుచుఁ । మీరమహాట్టహాసము
న మేదినికంపము నెందనిట్లనున్ ॥ ౧౯ ॥

ఉ॥ ఎవ్వడవీవు? పుల్లుపయి నెక్కుటయేమి? వధూయుతంబుగా । నివ్వబుధారియేలుపురి కేటికివచ్చి
తి? శంకలేకదా । దవ్వలనేతొలంగుమిక డై వముఁదిట్టకదావేంద్రుతో । చివ్వయొనర్చెదేని
యిదె నేయుముసర్వముఁగాననయ్యెడి ॥ ౨౦ ॥

చ॥ అనవుడుకోపదీపితము భాంబుజుడై హరివత్కెనిప్పురి । దనుజులుదుర్తదాంధులయి ధర్మవిరో
ధులుగాఁగ వారలం । దునిమినితాంతభారమున దుస్సహవేదనఁగన్న మేదిని । పనితకుమేలుదీర్చని
ట వచ్చితిమూరకరామురామురా ॥ ౨౧ ॥

చ॥ అనుటయుదానవుండుకన లందినదెందముతోడసింజిసి | నినదమొనర్చి పేట్టియతి నిష్కరసాయక
మేట్టియేసిన్ | దునుముచుశౌరిభల్లమునఁ దోడనెయొక్కశరంబునాటెన | ద్దనుజునిబాహు
మధ్యమునఁ దల్లడమందగఁబ్రాణవాయువుల ॥ ౨౨ ॥

గీ॥ మతియునన్నిర్జరారిదుర్బదముమీరి | శౌరిపై భూరిబాణవర్షంబుఁగురిసి | జక్రియవియన్నియును
ద్రుంచెజవవినింది | తాశుగములై నయధఁ చంద్రాశుగముల ॥ ౨౩ ॥

ఉ॥ జ్యౌఘానంబుచేతఁబొగ డందినకుండలిలిలగైకొనన్ | భావమునందలంచినదొ పద్మవిలోచను
చాపమత్తటిక | జ్యౌఘానంబుచేగడు బ్రశంసకునెక్కియఖండకుండలి | భావముఁగాంచెదాన
పుని ప్రాణసమీరముగ్రోలునోయిక ॥ ౨౪ ॥

చ॥ హరిదోషయంబకంబులకు నప్పురసాధములందుక్రవ్యభు | క్తరుణులయంబకంబులకుఁ దద్దయు
బాంధవమేమియున్నదో | యరయఁగరాదుగానియపు డయ్యుభయంబునుడై త్యుజేరిని | భక్
రగతియాగపద్యమలరక జవించుసెనవాస్త్రపూరముల ॥ ౨౫ ॥

ఉ॥ ఆనలినాక్షుబాణములు నద్రనుజేంద్రునిసాంద్రబాణసం | తానమునంబుదాయనమ నందఱుచైతి
మిరంబొనర్చగా | దానవభావిమండలలి దాజనితాధికసాధ్వసంబుచే | భానుడుదాగెనోయని
సుపర్వులుగాంచిరివిన్నయంబున ॥ ౨౬ ॥

చ॥ యదువరదానవేశ్వరశ రావళులొంపొరుమింటదాకినన్ | జెదిరినవిస్ఫులింగములు చిక్కెనవాం
బుదగర్భసీమలం | దదియటుగాకయున్నఁగడు నద్భుతకారులనఁగఁగాలులక | విదితరవంబులై
పడునె వేమరునయ్యశనిప్రకాండముల ॥ ౨౭ ॥

గీ॥ మంజుగుణపయోధియన్నభువిరోధి | శరములక్షయవృత్తిచేజరుగుచుండ | ఘనతగర్వించు
దానవాగ్రణిశరమ్ము | లన్నియునుసంక్షయంబందెనంతనంత ॥ ౨౮ ॥

ఉ॥ అమ్ములుచెల్లిసంజెదర కమ్మురదానవశేఖరుండులోఁ | గ్రద్ధివయల్క వెల్లిరినకై వడికన్నులఁగెం
పుదేరవే గమ్మునవిస్ఫులింగగణ గారవలై రవభావభావితై | రవ్వుదవిద్రుమద్రుమక రాశముశూ
లముఁబూనివై చిన్ ॥ ౨౯ ॥

- గీ॥ పన్నగకులారిశౌద్రసంపన్నగతుల । మించిపరకెంచుదానినీక్షించితునిమె । భూముఖము
ననాపద్మపత్రలోచ । నుండుదావిసతానందనుండుగాడె ॥ 30 ॥
- కం॥ శౌలముదుమైనసటో । న్మూలనసంజాతకోప ముఖపంచాస్యా । భీలతనప్పంచాన్యుం । డాలో
లాతామ్రతార కాక్షుండగుచు ॥ 31 ॥
- గీ॥ గదయుశక్తియుబరిఘంబుమొదలుగాంగ । సాధనములెల్లవైచిత్ర్యండుకాండ । నూత్నసంపాత
విఫలప్రయత్నుడగుచు । దహునిహులనువర్షంబుగూరిసెయగురియ ॥ 32 ॥
- కం॥ అదియునుబ్రదరశతంబుల । గదియకచెదంగనేసెక కమలాక్షుడుసం । మదమంచీసురలుగనన ।
య్యదనంద్రదశేంద్రవైరి యతిసుతృరియై ॥ 33 ॥
- గీ॥ బాహువులఱచియదువీరుఁబ్బృకొనంగ । నూహగావించివచ్చుచోనుగ్రరీతి । పక్షవిక్షేపసంపా
తపవనవేగ । యోగమునవానిమఱలించెనురగవైరి ॥ 34 ॥
- ఉ॥ చక్రముచేసశేషనుర చక్రములాత్మనుతింపశౌరిదో । రిష్టక్రమహరిమైదనుజ వీరునికంఠములై దుం
ద్రుంచెని । ర్యక్రపరాక్రమక్రమనిరంతర నీష్కరుణార్తిదానదూ । పక్రియనై నవానిఘన పాప
చయంబులుతోనద్రుంగంగన్ ॥ 35 ॥
- గీ॥ భువనవిదితంబుగామొగంబులనెకాని । మేననంతటబంచత్వమూనసేయం । చప్పిసవిధాతసేరంబు
దప్పిపోవ । శౌరివానికీగూర్చెబంచత్వమపుడు ॥ 36 ॥
- అ॥ శౌరిదునుమనిజారారియచ్చోముక్త । బంధుడొటచిత్రభంగికాదు । పరమమూనివరులుభావిం
చివెఱగందం । బరమునందుముక్తబంధుడయ్యె ॥ 37 ॥
- ఉ॥ ఆమురజైత్యుపాటుకడు నబ్బురపాటానరింపనాత్మకున్ । భూమితనూభవుండువిని భూనుశశూ
రులఁదత్కుమారులన్ । భీమబలాభిరాములన వేతథయామరసైన్యభంజనో । ద్దాములంబంపె
నేద్యురను దామరసేక్షణునింజయింపంగన్ ॥ 38 ॥
- గీ॥ బాదబాక్రితులొటఁబాదమింతియగాని నెఱిమించుసస్తాంబునిఘలవీర । యచలాంచితసమా
ఖ్యయరయమింతియెగాని లలితసప్తకులాచలములువీర । భునసదాగమనవిభ్యాతిఁగొండముగా

ని భువిమించున ప్రవాయువులువీర । పుణ్యజనేతరోద్భూతిఁగానముగాని నవ్యసప్తవ్యసనములు
వీర । యనుచుగాంభీర్యధైర్యవేగాతికలువ । చరితములమించుదముఁగాంచుజనములెంచ । బర
నయనమాగఁపరిభావిభావిభావ । నుతులఁజెలువారిమురదై త్యసుతులమిరి ॥ ౩౯ ॥

సీ॥ కరికరాంబువులచేగలసురాచగవెల్లి తుగగఘరోద్ధూతధూళియణపఁ । దురగఘరోద్ధూతధూళి
నై సతనుంబు భటకుంతదీధితుల్ పాయఁజేయ । భటకుంతరుచులనుదృట్టమైనపేడెండ రథకేతు
వులునివారణమొసర్ప । రథకేతువులుసోకిరాలుచుక్కలగుంపు లుష్ట్రినాసాగ్రవాయువులమగు
డ । వివిధసైన్యంబుదేవతావిసరజన్య । విజయధన్యంబుఁదనవెనువెంటఁగొలువ । శంఖధవళూ
నఁవలయాద్రిచరమదరికి । హరికినెదురుగనడచిరయ్యసురవరులు ॥ ౪౦ ॥

పీ॥ బహుళధారావశప్రాధన్యత్యత్తురంగ ములుత్పత స్తరంగములుగాఁగఁ । బర్వతోపమగర్వదుర్వా
రవారణో స్తమసమాహులుగ్రావములుగాఁగఁ । గుటిలదానవనవక్రోధాదుణితనేత్ర లీల
బాడబవహ్నికీలగాఁగ । భాసమాసమహాట్టహాసరోచిప్రకాండములు డిండీర్ఘఖండములుగాఁగ ।
వైరిభీకరభేరిభాంకారహృదయ । వాద్యరానంబుఖండరావంబుగాఁగ । విలయసమయపయోధి
యుచ్చేలమైన । కరణిదానవసైన్యంబుగాననయ్యె ॥ ౪౧ ॥

చం॥ అపుడుమురాంతకుండును బ్రియాంగనతోలలితాంగిచూచితే । యిపుడుచమూసముద్ధిత మహీ
రజమంబుధింకఁజేయగా । నపరిమితప్రతాపయుతులై చనుదెంచిరిక్రూరదై త్యులీ । చపలులఁ
ద్రుంతునీక్షణమ సాయకపజ్జులనశ్రమంబునన్ ॥ ౪౨ ॥

కం॥ అనిపలికియలుకపెంపునఁ । గనుగవయరుణాబ్జపత్ర కాంతివహింపఁ । దనుజవధూగభృగవిధూ
నసముగ నెసరించెఘన గుణధ్వానంబున్ ॥ ౪౩ ॥

కం॥ కనిరయ్యెడదై త్యులులో । కనికాయత్రాణకార్య గౌరవదీక్షం । గననగునయ్యదునాధుని । ఘ
నచాపగదాబ్జచక్ర ఖడ్గసనాధున్ ॥ ౪౪ ॥

ప॥ ఆసమయంబున ॥ ౪౫ ॥

ఉ॥ కొందరుబాణవర్షములఁ గొందరుకూలపరశ్వధంబులఁ । గొందరుభిండివాలములఁ గొందరుకుంత

శితాంతసీమల్కా । గొందరుఖడ్గజాలములఁ గొందరుదాళగదాముఖంబులకా । గొందరువట్టసల
బులము కుందునిఁగప్పిరిక్రూరదానవులొ ॥ ౪౬ ॥

కం॥ అందరులందరుఁబొదువఁబు । రందరసోదరుడుసమర రభసోన్నతిమి । న్నందిశరబృందములన ।
య్యందరిసాధనములం బరాహతిచేసెన్ ॥ ౪౭ ॥

కం॥ అంతియకాకమ్మరదై । త్యాంతకరుండంతదుక్కు దాంధీభూత । స్వాంతసురారికృతాంతని ।
తాంతసితాంతాశుగములఁ దడయకనేసెన్ ॥ ౪౮ ॥

సీ॥ దానవధ్వాంతసంతానంబుమాయించె ఘనవిభాకరకరోత్కరములగుచు । ససురరాడ్విసరసీరసవ
సంబులుగాల్ప పసపాపకోజ్వలజ్వాలలగుచు । దైతేయజాలజీమాతంబులఁదెరల్ప సతివేలవిల
యమారుతములగుచు । రూక్షరాక్షసశైలపక్షముల్ ఖండించె శతకోటిశతకోటిచయములగు
చు । దర్పసంసర్పదమరాసిసర్పనికర । ఖండనోర్జండచక్రసంఖంబులగుచు । నలఘురణరంగము
నఁగ్రీడసలిపెనపుడు । చక్రికోదండనిర్ముక్తసాయకములు ॥ ౪౯ ॥

సీ॥ వరసమిద్యోగసంవధకమానంతైన దనుజులక్రోధాగ్నిఁదరిమెఁగొన్ని । భువనాక్రమణవృత్తిఁబొద
లునై లేయుల హృదయవద్దంబులనొదిగెఁగొన్ని । ఘనపరాశిత్వసంగతవైత్యభూజాత సాతన
ప్రాణిచేఁబరగెఁగొన్ని । యస్రయుక్తంబులై యసురకాయాంతఃప్రకారంబుదెలియంగఁగొంచె
గొన్ని । యంబుజాక్షుండువరగించునలపగములు । జేమరుశిరంబులన్నశిలీముఖంబు । లన్న
దగునాశుగములననంబకంబు । లన్నపండితవరులెన్ననవియగాదె ॥ ౫౦ ॥

గీ॥ శ్రుతిసిరఃపదఖండనోద్ధతిఁజెలంగి । యాత్మకునభావసిద్ధాంతమాచరించె । దానవులఁజేరినవమా
వతారవేళ । సంగ్రహించినవేమొతత్సాయకములు ॥ ౫౧ ॥

చం॥ హరిహరహరిజోత్తమస మాశ్రయమందినమార్గరక్షణజం । బరుదుగదానవౌఘముల యందుఁ
జెరించెనుదారకర్తయై । నిరతముధర్మసంగ్రహవి నిశ్చలతంగనువట్టినన్దుహా । పురుషుమదార
తందమకు భూరిబలోన్నతిఁగూర్చఁగాఁజూచి ॥ ౫౨ ॥

పా॥ ఇక్కరణిందరణి కిరణంబులసరణిదరచులై, యతివేలజలధి తరంగమాలికల వోలికల సక్షయం
బులై, విలయసమయసముదిత వలాహక వగణనిగణాశిత సలిలధారాపరంపరలపెంపున నవిర

తంబులై, సంవత్సరసరభస సంతోషవారసఖి శిఖాముఖంబులరీతి నతితీవ్రంబులై, సకలభవ
 సగ్రసనాగ్రహ వ్యగ్రదుద్రాణాద్రసావేళద్రసారిత పీక్షణజాలంబుల లీలనాభీలంబులై, దుస్స
 హంబులై, దుర్గమంబులై, దురవలోకంబులై, లోకంబులకు వెలుగు వెరుగంతేయము బొదువు
 యమవల్లభుని భల్లంబుల నుల్లాసంబులై, డొల్లిముందర నెగయు మకుటమణి గణంబులంగలిగి
 యంబరసంచారంబున నమరు నీమరులకొమరు బ్రాయంపు వెలవెలందులకు సత్యంకారంబులు
 గొని చనునవియునుంబోలె నెగయుతలలంగలిగి విగతప్రాణ సమీరులైన దేవతాదులును
 నలువ నలువమరమును లిఖించిన యా యువ్యవనకాంబులు తూనకాంబునం దుదువం గడు
 వడెనడలించు లేఖనులకై వడి నుదురులుగాడి చెదరక యవటుతటంబుల విస్ఫుటంబులుగా
 వెడలు నమ్ములయ దనమ్ములనగు వేదనలందాలక యధిగత దివిజపురసాంగత్యులైన దైత్యులు
 ను, మదవదనుగద్విరద వనదారణ రణప్రపంచ హరికింగినుకవచ్చె నెచ్చటిగిరుల దరుల నిలువ
 నలవిగాదు, బృందారక సుందరుల కుచగిరులదరుల దెరలకయందుడని రహస్యంబుగ నుప
 దేశంబుసేయు విధంబున శ్రుతిపదంబులజెరించు విరించి గురుని చిరపరిచయంబునంజేసి తదీ
 యచరితంబధ్యసించినవియై తామును శ్రుతిపదంబులంజెరించు కోరికఁగాంచినతెరంగునం గన్గ
 మూలంబులుచేరి యవలికర్ణంబుల బయలెక్కిన వెక్కసపుకంకపత్రంబులచే గాత్రంబులువిడి
 చి కృతత్రిదివలోకసంచారులైన నురజైరులును అసీతతారకాంతస్థితంబులైన కనుపాపలరూ
 పుఁగని పావులగు నసురశిశువులిచ్చట మాయాతిమిర సంఘన్నతనున్న వారని, వారని తమకం
 బున వారినిహింసించం బరతెంచునవియునుంబోలె విచ్చివిచ్చల విడింగన్నులఁ గాడినవాడి నా
 రాచంబులచే నెచ్చి మున్నుమదంబునం గన్నుగాన మికినిదిఫలంబని తెలుపువారునుంబోలె
 యేదిక్కునంగనక వెనుకకుందిరిగి కొన్నియున్నతప్రదరంబులు వెన్నునమందామంబను రూపం
 బగుళరంబు హృదయంబునందగిలిన మిగిలినమానంబున నసమానంబైన తత్సంపాతంబున కెదు
 ఱుగనడిచి విగతకాయులైన దైతేయులును అసమానసారులగు మానసారులతోఁ జెలిమియొ
 నరించురవియునుంబోలె నడయంబులై హృదయంబులుదూరి కుండలీభావంబుతోఁ బాయనికో
 దండంబువలనం బుట్టివనిగావున తామును కుండలీభావంబునెందిన విధంబునఁ బ్రాణసమీరం
 బులు పారణలొనరించు విశిఖంబులచే నప్పురోవట్టులైన దానవభటులును స్వగాఢపవగకాంబు
 లనయ్యెడు నుభయ నుఖంబులనుభవించుటకు మేనులు రెండుదెదంగులుగా విభజించునని

నీ॥ తలముల్కులయిరాగంబును కెల్లెటే శేను బుడమ బెల్లెగన బల్లెలరాచయ్యుని పొలింపుటైన కిక్కి
 పుమింపంగి మంగరాగంబుగానబడయితి । పువడిపెట్టడ గన్న బడితున్న బలుతలల్ పువడి
 తులుగాంగట్టె నొచ్చెలి । కడుమెప్పుగొప్పకీసపునోహనముల్ ప్రక్రిమూసపుగట్టె పొయి
 క్కి । గురుభమరికానికనసాత్రగుంభితంబు । పై నపుమంపంబులు పునెవ్రాని । యాబ్బిగూర్చు
 బులామచుని పట్టెలిడుదు । గరమును త్తిల్లిగూతము చరిగెనను ॥ ౫౬ ॥

గీ॥ పంచముఖముఖ్యులగునురల్ ప్రణవితీక్తయ । పంచముఖనందినుల దేహబంధమండపి । పంచశరుః
గన్నయాజగత్పాలరుండు । పంచజన్యంబుబూరించెభయచిల్లి ॥ ౫౬ ॥

గీ॥ తద్విజయశంఖపూరణోద్యోద్రవంబు | కనకదుస్సహమైదిశల్ గ్రమ్ముకొన్న | ననయముఁగుజన్మ
యుక్తిగన్నట్టిసుబల | జాతముఖ్యులమదిసాధ్యసంబువొడమె || ౫౭ ||

ప॥ మతియును || ౫౮ ||

శా॥ అకనాణంఽలకృష్ణపద్మనయనౌ ద్యౌత్కార్ముకహ్యారవం | బాకల్పాంతపురాంతకోగ్రకర ధక్కా
రావధిక్కారలి | లాకౌతూహలవృత్తిచేభువనముల్లంఘింపఁగాఁజేయఁగా | నాకనిఁబధరాకు
మారుదురుకో పాటోపమేపారగ్గ || ౫౯ ||

చు॥ నరుడట, హనికోక్కయల నాగయతోడట, పుల్లమూపుపై | వెరపుననిల్చియుండెనట, పీరుల
గొందరచేవతారులక | దురమునద్రుంచిపై చెనట, తొల్లిజగంబులతేనియట్టియీ | యరుదులు
గొన్నికొన్నివిస నయ్యెడిదానపులారవింటిరే || ౬౦ ||

కం॥ పగతురగుసురలుబహుదూ | పగతులనాకెపుడుకీడు భావించురువా | రొగిజేసినమాయామ
య | మగుఘనయంత్రమిదిసం శయంచికనేలా || ౬౧ ||

కం॥ ఏనచనిభుజబలోన్నతి | బూనిమురాసురవిఘాతి పాలుపుహరింతుక | మానసమునసురవర్ష
లు | మానసముద్రైకమెల్ల మానిచలింపక || ౬౨ ||

చు॥ చతురంగంబగుసైన్యమున్నడపు దా, శాప్రాంతదంతావళో | న్నతిగన్నన్ హసియించు మెక్కగజ
ముక నానాయుధవ్రాతసం | యుత్తమైయుండఁగఁజేయుదా, యితము గానుగ్రాహవోద్యోగద |
ట్టతుడొకత్రునినేనతున్దుదుభుజా భీలప్రతాపాన్నతి || ౬౩ ||

చు॥ సమరమునందునాదుభుజ శక్తిసురేంద్రుడుమున్నుగానడో, | జముడెఱుగండో, వారిపతి సారె
ఘోరజూడఁడో, యక్షనేతచి | త్తమునదలంపడో, యితర దైవతసంతతిఁబల్కనేలయీ | యమప
లువానికింకనుసహ యులుగాఁగలరాజకేలికి || ౬౪ ||

గీ॥ అహహమాడంబకంబులయతనినై న | గానిమాడంబకంబులగర్వమాటు | దీనసురకార్యతత్ప
రుండైనయొక్క | నరునిఁబరిమాచుటదియెంతభరమునాకు || ౬౫ ||

కం॥ అనితనమంత్రులతోఁబు | ల్కినవారునుసమసమర కృత్నిశ్చయతై | ఘనకయముననడిపించిరి |
దనుజులపై న్యంబుప్రకట గౌజన్యంబు ॥ ౬౬ ॥

చనమయూరన్యత్యము.

అంతబలవంతుడగుయంతయొకమాద్య | గ్రంథివారివంతగతదంతయుగకాంతి | జెంతనిలుచు
సమరచింతనతిక్ర | స్వాంతుజై దానిబలుసంతసముమీర ॥ ౬౭ ॥

ఏక్కిచలమెక్కినననేకసుగవైచుల్ | వెక్కినపులిలడనెంటభయంక | దిక్కులద్రువంగది
తెదివ్యలనుసంబుల్ | స్రుక్మనరకాసురునిహారత జెలంగ ॥ ౬౮ ॥

సీ॥ క్షమసమస్తమునుసంపితంబుగావించె నతిరోషరూపితంబగుటనామె | శిశుకృతముదయభీ
మంబుహరియించె నలఘుమారుతశేగనగుటనామె | సగైగిలమునమనాచాన్యనంబొనరించె
నతిపాపవర్తనంబగుటనామె | మిత్రప్రకాశంబుగోలుచున్నది | తన సునివేశకహస్తివ్యమగుటనా
మె | ఘనభరంబునజగణసంఘస్థనమున | భూరికేతనసూతతిభూరజమున | నెలుమరిపునకే
రోదగ్రనిజభు | జాబలంబై నమస్త్రిరాజీననిలంబు ॥ ౬౯ ॥

కిం॥ ఆకాశస్పైవ్యముగని | కీకాగ్రేనరుడువాసు దేవ్రునిగుణంబు | శాగమొనరించినజహ | యా
రత్నముఁజూచింట్టు లనియెన్ గ్రీవీ ॥ ౭౦ ॥

ఉ॥ మింటనురాఘముల్ బొగడ మృత్యుససూనతపచ్చునీజగ | త్కంటకాననాఘములం గ తేవె
యొకలకంతకంతినా | వింటజనించు బాణములు వింటజరింపెనయంతలోననే | యంటగు జేతు
గాలుపురి యాపులనిష్ఠానుంవరీమణి ॥ ౭౧ ॥

సీ॥ వలయాచలంబునవ్వలిచీకటులుచేర భయమందివారిసంభారనీక | లోకేశుడున్నయాలోకంబుగ
దువంగ బొడ వెక్కిస్రాయినబోవనీక | పవనాశననిశా న్తభువనాంతరాళంబు తుదిముట్టదూరిన
దూరనీక | గాందిశీకతబద్ధగభాండభాండంబు విదళించివెడలిసవెదలనీక | యశనిచర్యంబు
తైయవార్యంబులైక | నచ్చితాంతంబులైయనంతంబులైన | యష్టదాశిగములువెంటసంట
యనుర | కోటిగిటడగించునోకువలయాక్షి ॥ ౭౨ ॥

సీ॥ దనుజగాత్రంపురక్తంపువెల్లులచే నిలాకాంతకొక్కయలంతగాని । దానవాఘృతాత్మతనువి
భేదంబుచేగుపలయారికినొక్కకొఱతగాని । రాక్షసాచరితాపురస్సమాక్రాంతిచే ఘురచిత్తమున
కొక్క మఱుకుగాని । యసురమాంసములగ్రవ్యాదజంతుగణోదరాగ్నికి నొక్కదైన్యంబుగాని ।
సకలలోకంబులకు నెల్లసంతసంబు । దనరుభవనదైక కంటకోర్వండదైత్య । కాండఖండనపాండిత్యక
రమదీయ । చుడకోడండనిర్మక్త కాండవివృతి ॥ ౭౩ ॥

చ॥ తలతలరాక్షిసాదగునుదశాన మీభువనంబులోపలన్ । నరకహరంబటన్నవచనంబులెవింటివిగా
నియన్విధా । బరయపునీపునేడునరకాపహృతిక్రియ మత్పుదశానం । బరుదుగదాచకిననయ
నాంబురుహప్రమదంబొసంగెడిన్ ॥ ౭౪ ॥

గీ॥ ఆత్మభవభారమునదై న్యమందుచున్న । ధరణికాంతకునిచెప్రమోదంబుగూర్తు । నాత్మభవభార
మునదై న్యమందువారి । కరయనాకన్న చరణామన్యంబుగలచె ॥ ౭౫ ॥

గీ॥ అనుచువీరరసానేకనూత్నసీమ । నలమశ్శంఖంబుఁబూరించునంతలోన । బొదిపెయదువల్లభుని
స్వభువనభయద । ఘనబలంబైన నరకాసురునిబలంబు ॥ ౭౬ ॥

ఉ॥ ఆసనుయంబునందుఁ జెలువందుముకుందముఖారవిండమున్ । దానినయన్గుచూపులమొనల్మ
దబంధరపోతజాతవి । న్యాసముఁజూపనిట్లనియె నానరసీరుహనేత్రచైత్రవే । లాసమువీణ-కో
కిలవిలాసవలీలలితోక్తిమాఁడరిన్ ॥ ౭౭ ॥

ఉ॥ అప్పుడుమీరుమీరుదనుబారికి జాలిమదింజనింపఁగా । గొప్పశరాసనంబుఁగొని క్రూరపుటమ్ము
లుగ్రుచ్చురింపఁగా । నప్పనినేనుపూనుటకు నాత్మగడున్ గురుకంబుఁబూనితిన్ । దప్పగదీనిజిత్తము
నదార్పకసత్కృపసేయఁగాఁదగున్ ॥ ౭౮ ॥

కం॥ ఓధార్తికవరహితో । సాధర్మ్యమునాకువిహితచరితమయినచో । మీధర్మమేనుబూనుట । వై
ధర్మ్యముగాఁగఁజూడవలచుమహత్తా ॥ ౭౯ ॥

ప॥ అనుచుదనచెలియ పలికినకలికిపలుకులు చెపులకునమృతంబులు చిలుకనయ్యలికులాలకంగను
గొని హృదయవల్లభుండిట్లనియె ॥ ౮౦ ॥

సీ॥ చివరందికందునీ చెయియింతయోర్పునే కఠినబాణాసప్రహణమునకు । బాణముల నంటినీచర
ణముల్ చాలునే సముచితావీధిసంస్థానమునకు । తరళముల్ నీదుపిల్లలెందులూపునోపునే యగుల
త్యవీక్షణాయాసమునకు । మృదుతరంబై వసీహృదయమునెక్కునే యనంత ప్రసన్నయత్వము
నకు । రమ్యపుష్పవసీవిహారంబుగాదు । కృతకగిరికందరాంతరక్రీడగాదు । తారితాకరలాలనాస
నిగాదు । సమరమొనరింతుమన నేల చంద్రవచన ॥ ౮౦ ॥

సీ॥ ప్రాప్తచాపలతావిభాసమానంబులో మేడకచిగురనీలోచనములె । ఘనకదంబస్థానింగనుపట్టు
చున్నదో నెలతనీనీలవెణీభరంబె । కమనీయధృతన్నగవిభాసిమూర్తియోరుచిరాంగినీమంజు
రోమలతయె । యరిగర్వసర్వహారణప్రవీణమాయబలనీకన్దగుహాద్వయంబె । యతసుసంగ
రసంకంభమవితంబు । మానసీమణికలదునీమేనియంద । నిందచానకనికరశృంగసమగ । కేళి
కాశింపనెలపంకేజగంధి ॥ ౮౧ ॥

సీ॥ అనన్తహస్తత్యభామయిట్లనియెఁబలికి । గుణముగ్రహియింపనేడనోగుణగరిష్టు । తెన్నుధర్మంబు
పూననోమున్ను నేను । వింతనీవితఁమేలగల్పించెడనభా ॥ ౮౨ ॥

ఉ॥ ధీరజనాగ్రగణ్యమును దేవదస్మిన్విధులై నయట్టిసా । నేరములెన్నియన్నియును నెఱుపులై ధరి
యింపుచున్నచో । నేరనినింటిపూన్మియును నేర్పుగతింబరిణామపండియో । ప్రారణిశాలసం
ఘములఁగూల్పఁగఁజాలెడి శంకయెఱికినీ ॥ ౮౩ ॥

సీ॥ ఆనిననుండరమందస్తితాంకురంబు । పల్లవింపఁగ నాజగత్పాలకుండు । సత్యభామకునందిచ్చెనకల
దనుజ । శాసనంబై నశార్ఙ్గబాణాసనంబు ॥ ౮౪ ॥

వ॥ అంత ॥ ౮౫ ॥

ఉ॥ పయ్యెదఁజక్కఁజేర్చి, కచబంధమునన్ దిగిగూర్చి, నీవియ్యె । య్యెయ్యగృహంబుచేసి, పదయుగ్మము
మోపి, ఖగేంద్రమూపువై । తొయ్యలినిల్చి, విస్తయముతోడనుఁబ్రాణవిఘండు మాడఁగా । క
య్యపుతీరుఁగాంచిపుగర్వముసర్వముసంచలింపఁగన్ ॥ ౮౬ ॥

సీ॥ సకలసాధ్వీమణిసహజసాశీల్యధర్మముపూనినట్లధర్మంబుపూనె । దారకాభస్మాలతరమాక్తికము

సీ॥ సతికటాక్షములసంగతివహించినరీతిఁ గ్రోవ్యాడిమొనమోలుంగలఁదనవిఁ | నెలకొట్టెదచెలసననకు
చూపినపోల్కిఁ గలికినొగతనంబుగలిగిరిగిడిప్రాలవినానిశ్లతోఁబొత్తొనర్చినభంగిఁగాఁగన్యనుష్ఠి-
వెక్కినముచూపి | చెలియనూగొఱుతోఁచలియిచ్చెనయోజ | భయదనపాఁకృత్రిధాంతినెఱచి |
కలితరుచులై తఱచులై నకఱుటంబు | గములభంగములై నిజాంగములునూర్చునూరమునగన్వ
తిమిరంబునారనభయ | యూచనాచారులై నినాకాపలపుడు || ౯౪ ||

సీ॥ చకచకలనెదవల్లుచిరుకబంధమేకాక ముదితయెల్లనవాభ్రమూర్తయేమొ | కనునీయతరనాసి
కారూపమేకాక కలికియెల్లునువనకలికియేమొ | యూహాభి జెన్నూరునాఱుచు త్రమేకాక పా-
లతియెల్లనునీలభంబగియేమొ | ఋజుతపాకృత్తులై ననందవల్లికలెగాకి యనుచు యెల్లునుగిల్పలతిక
యేమొ | కాండవర్షంబువరగింపెఘనశలీము | నిములదరమెవ్వఁగిల్పగఱుచునె | మౌగఁగా
శ్రేణులకుభూరిమహిమఁగూర్చె | ననుచుఁబాపరుచలికిరయ్యవనరమున || ౯౫ ||

సీ॥ దానమొగంబునకేలుగనంగనయ్యెడిఁగాని శరసంక్రమాశరీరీయంబురాదు | కాన్తకకులఁగిరివణ
మొప్పెడిఁగాని గుణలతాకృష్టిఁగల్గెనంగ రాదు | వలయరామబుద్ధిక్కులఁజెలంగఁగిరిగిసి నెఱిమిం
చు శరమోక్షమెఱుగరాదు | దనుజాంగపాతములమిరుమలయ్యెడిఁగాని సూదిఁబడ్డనజాడఁగూర్చి
రాదు | పిశ్చమెఱుగంగమాత్రీభవించినట్టి | వక్రహస్తనిభుజశౌర్యశక్తిగానె | కలికింబువి
ప్రమమఁజూపంగలవెయనుచు | ననుచులొకరొందరానందమంగిరపుడు || ౯౬ ||

సీ॥ మృగశాబనేత్రధర్మన్యనీలపయోద నూర్చెనొయనుచోఁపనలంబు | చింతాధరముగొడుచింబ
లొంద్రజ్యోత్సు ఖండిచెనోదైత్యగర్వతమము | యతివయుద్దామరోహపరీభుజగంబు మెనగె
నోదనుజరాడనుపనముమానసితిలకంబుమధ్యదారిద్ర్యంబు వెడలించెనును రానిదమలట్టి |
గాకియుండినసఖిలలోకములెఱుంగ | నబలగావింతురణముచేబ్రబలన్దైత్య | కొటికీటోపమాన్
మైగీటడఁగునె | యనుచుకై మునిగులుగొందరాడిరపుడు || ౯౭ ||

సీ॥ దనుజధీరతకర్పితముచేసియునున్నుదు త్వముఁబూ నెలలితాంగవల్లియందు | ననురచి త్తములకు
నొసగియులొల్యంబు భరియించెవిపులనేత్రమాలయందు | దివిజాతివరులయాయువులకిచ్చియు
మాంధ్య మలసమానంబులయందుఁగాంచె | దితిసుతప్రాణసాత్కృతముఁదేసియులేమి | దను

మధ్యలతయందునందుచుండె । ధర్మసంగ్రహమహితావధానముక్తిఁ । బుణ్యజనదానకరణనైపు
ణ్యలీలఁ । గన్నవారలకలుములేకరణిన్దేనఁ । దరుఁగవనునూటమిగులసత్యంబుగాదె ॥ ౯౮ ॥

ప॥ అంత ॥ ౯౯ ॥

కం॥ హరిమధ్యరణవిహారము । హరివాగరథమహాప దాతియుతముగా । హరివిమతులసంహారము ।
హరిఁగనుగొనియధికవిసన్నయా స్వీతుడగుచున్ ॥ ౧౦౦ ॥

సీ॥ పొలయల్కలొకనాడుఁబూనఁజూడనిబాలప్రత్యగ్రసమరకోపమువహించె । వలుదలేబువుకొమ్మ
పంచనేగనికొమ్మ విశిఖాసనముపంచువిధమునేట్చెప్పె । విరిబంతిచెలిమీదప్రేయనోజెడునింతి శరసం
ప్రయోగంబుజూడలేతిరెఁ । జరివించుచోఁజెల్కనడలించనిలతాంగి యుగ్రాసురులతోడనుదిరిప
ల్కెఁ । జంద్రశాలాంచలప్రాంతచంద్రకాంత । జగతిజరియంపభయమందుచంద్రవదన । దూరగ
గనాగ్రసంచారకారియైన । ఖగకులోత్తమనంసభాగముననిలిచె ॥ ౧౦౧ ॥

సీ॥ వనజాక్షిచలయనావములుగూడఁగఁగాక సింజినీరుతులకీమంజుమందె । సతిభాగ్యవిలాసంబుపొల
గత్యమునఁగాక వింటికిఁచూపఁటివిలసనంబెయబలదృగంతసాహాయ్యకంబునఁగాక సాయకంబు
లఁగినిశాతగుణమె । లలితాంగియాకారలక్ష్మీతోడనఁగాక జయలక్ష్మీకిటువంటిసౌఖ్యవందె । యను
చుసంగరమొనరించునబలఁగాంచుఁ । గాంచనాంబరుహృదయంబుండజనిత । విన్నయానందజల
రాశివెనులందుఁ । జాలనూలాడిపారవశ్యంబుమొందె ॥ ౧౦౨ ॥

సీ॥ మెలతతసుకంతులనియెడుమోహపులడరఁ । బరగెనవ్వేళవినువీధివిరులవాన । నిర్జరులసమ్మదంపు
కన్నీటివాన । యచ్చరుఁ మీదసనవింటియంపవాన ॥ ౧౦౩ ॥

సీ॥ అంతఃజాతనర్వమొలకలై యలుముకొనుచు । వదనమునసమ్మదామృతోద్యమముఁజూప । నాప
యోజాక్షితోడఁజెట్లునుచుబలికెఁ । ప్రాణనాథుండుపాణిఁదత్పాణిఁబూని ॥ ౧౦౪ ॥

కం॥ చాల్కసమరమందనుజుల । చాల్కహతమయ్యెసాధు జనములకెల్లఁ । మేల్కసమకూరెను
జగ । మేల్కనిభయతనిర్జ రేంద్రుండింక ॥ ౧౦౫ ॥

కం॥ చెలియించుకనీవలిగినఁ । జలియించకనిలువంగలపి శత్రుబలంబుల్ । వలచేలాయలసితివిది । వల
చేలావిహృతిగాదు వారిజనయనా ॥ ౧౦౬ ॥

గీ॥ అనిననయ్యంతిమందస్తి తాస్యయగును । దివ్యచాపంబుకౌరిగిడుగనిచ్చె । విడుగనిట్టినందు
మున్నదివిజవైరి । వరులయచ్చరగములయోవరులయందు ॥ ౧౦౭ ॥

ఉ॥ అస్తతిమత్తకాశినిశ రావలిచేతనృత్తకాయగై । తత్తరపాటునంజెనడు చానపులన్నటించి
యాత్తలో । హత్తిసగ్రాస్తయల్కలెలయన్ సంకాసుగుడుగ్రమూర్తియై । మత్తగజంబునద
నుజ మదకనుపై బురికొల్పియిట్లను ॥ ౧౦౮ ॥

కం॥ నీవామురవిధ్వంసివి, । నీవాసమరాగ్రతౌగ్య నిశ్చలమాద్య । ద్వేవాదిగణవిహారివి, । నీవాదివి
శేంద్రకార్య నిరతుడవెపుడు ॥ ౧౦౯ ॥

కం॥ మృదుతరదై త్యులగొందర । కదనంబునఁగెలిచినిలిచి గర్వించుకొని । ఇదెవచ్చెడు జెరునా ।
కెడితించగఁగలిగితేని పొచ్చనవచ్చు ॥ ౧౧౦ ॥

గీ॥ నారితోడుగాకనానారినికరవి । దారికాఁగలేవుకొనిచ్చు । విడువొల్లి నీకువెలయంగఁబరులుని ।
న్నంటివంచు జేమియబ్బరంబు ॥ ౧౧౧ ॥

సీ॥ ఒనులెటుంగనిచ్చు త్తినున్నవాడిగనిచ్చు జగదేసుతల్లిగిళాలిశేను । విద్యచాఘమొంగనవ్వోయు
డవీవు వివిధసేనాసమన్వితుడనేను । గుణవంతులన్నచోగుణవిగోనుడవీవు నలననక్షణంబు
జలధిసేను । చిరదైన్యముగెకాందికేకబంధుల వీవు నెలనిభకయబంధుజనుడనేను । లోకవిది
తంబుగానిట్లనీకునాకు । నైసర్గ్యమహాంజరంబరయలేక । యాదవాన్ద్యయనాతోడనాహం
బు । నలుపవచ్చటయుచితమేశంకమాని ॥ ౧౧౨ ॥

సీ॥ వసుధమీరినయభానసమాఖ్యనీశీంది యర్జునద్యయముగానరసితేమి । యుగ్రసేనామోడ
యోజకత్వమెఱింగి కంసుడన్నమసిమఁగొందితేమి । భుసపక్షలక్షోగ్రప్రాశిమముఁజూచి బక
దైత్యుడనుచింతఁబరగితేమి । భువనవనితమహాభాగమాలోకించి కాళియుండనునూహగం
టివేమి । కానియటువంటియల్పవిక్రముడుగాడు । కదిసియెడితించు సేదరక్కనులరేడు భూ
తనయుడార్యనినుతప్రభూతనయుడు । తరముకొనివచ్చటకునీకుఁడరముగాడు ॥ ౧౧౩ ॥

సీ॥ యమునావనాంతమందాశుగచ్ఛుతగాని యానవెప్పుడునునాయాశుగచ్ఛు । లాభీరవనితాజనాం
బకంబులెగాని యరయవెప్పుడునునాయంబకములు । మహనీయగోవర్ధమాగఁగాంబులెగానిమ

దీఁబూన వెపుడునామాగణములు | సవిధపారావారశరభయంబుశేకాని పరికింపలేవునాశరచ
యములు | సతతసారధ్యకరణసంజాతసఖ్య | విజయలీలయకానివివేకకలన | వెలయగనెఱుంగ
వెపుడునావిజయలీల | నన్నమాటొనజాలితేనలిననాభ | ౧౧౪ ||

సీ॥ మునుగకుమీగొప్పమున్నీటిపెన్నీట, దారకుమీధరాధరముక్రింద, దూరకుమీమహాధోలోకవివ
రంబు, తెఱువకుమీనోరొడీటందొరగి, యాచ్చకురాకుమీయతినీచరీతచే, వెడలకుమీవిప్రవృ
త్తిఁబూని, | వనములఁజొరకుమీవనమృగంబులఁగూడి, తాల్పకుమీవెల్లఁడనమొకింత, | మాయఁ
జూపకుమీదుష్టమతముచేతఁ, | గడగిధరియింపకుండుమీకల్కిలీల, | సలుపవచ్చితినితోడనమ
రకేళి | నిశ్చలపుడెందముననిండునిలుతుగాని || ౧౧౫ ||

గీ॥ అనిననరకాసురునిపల్కులాలకించి | కించిదకుఁగీకృతాక్షుడై కృష్ణుడంత | నంతరంగంబునందుఁ
గోపాతిశయము | శయముననుదగ్రచాపంబుసంగ్రహించి || ౧౧౬ ||

గీ॥ గుణముమొఱయించినిజభుజాకుంతశౌర్య | గుణముమొఱయించిదిశలందుఁబ్రణుతిఁగన్న | య
మ్ములడరించివానిపై నంచితాభ | యమ్ములడరించెదివిజచిత్రాంతరముల || ౧౧౭ ||

పం॥ అనురవరుండుఁదానిజ హృదంబురుహంబనునాకయింటిలో | ననువిసరావదేశమున నాగినపా
యువువెల్వడింజఁబెం | పెసగఁడలంచెనేమొ హరియేయుశరంబులోనర్పణొచ్చెన | య్యసమబ
లాభిశోభిశుభు జాంతరకుడ్యముననురంగముల్ || ౧౧౮ ||

ఉ॥ దానవకోటిలోమెలగు దానవవైరియవారితాస్త్రసం | తానములభ్యసించినవో తచ్చరితంబులె
కానిచోమహి | సూనునిమేనుచేరినవ శోణితముల్చవిచూడనేర్చునో | మానుగమాంసభో
జన సమగ్రతచేగడుసంతసిల్లునో || ౧౧౯ ||

గీ॥ హరిశరంబులచేమెచ్చియైనఁగాని | యుల్లమునదైర్యతయెచేయూతగాఁగ | నిలిచిపరగించెద
నుజుండునిశితబాణ | తతులతనిమీదనమరసంతతులుబెగడ || ౧౨౦ ||

ఉ॥ రాక్షసుడేయునంపర పరంపరయమ్ముగవైరికోపనం | లక్ష్మీతపీక్షణాంచల చలజ్వలనోగ్రశిఖా
ముఖంబులఁ | బ్రక్షయమంజెనర్వజన పక్షియగ్రసనోగ్రకల్పక | ల్పక్షయపావకాంతరనిపా
తితనీరసఘాతత్యుమ్మె || ౧౨౧ ||

సీ॥ హతవైరిచక్రచక్రాయుధోగ్రమరీచి సంహాముల జెందిడుదెగొన్ని । నాకతాహితబృంహ
సందకధారావి శేషభీషణయుక్తిజెడలెగొన్ని । భీమశాత్రపభిదాకామకామోదకీ । నానం
హతులజేగూలెగొన్ని । పరభేదపరతాదాబాణాసనామాన భల్లసంతనులచేద్రెల్లెగొన్ని ।
శిషీతాశేషరూతువిపక్షపక్షీ । సముదయాభ్యక్షపక్షసంహతభయద । పవనపేగంబుదేదూలిప
టచెగొన్ని । యసురదరుడేయునప్తివాళుగములు ॥ ౧౨౨ ॥

గీ॥ భువనజాతవికాసవిస్ఫూర్తియణప । జీవనముదార్చిమిగులగణకంపుచున్న । యాభునసమా
ఖ్యునిశరమ్ములరసిచూడ । నన్నియునునిట్లువ్యభాగములొటయరుదె ॥ ౧౨౩ ॥

క॥ ప్రదరంబులెల్లజెల్లిన । ప్రదరముమణియొకటిహృదయ పదమననిలువ । పదియడయిదైర్య
మూతగఁ । గదనంబుననెడుముకొనియ కంపితరీతి ॥ ౧౨౪ ॥

మహానర్థర॥ అసురాస్త్రంబేనికైత్యుండఱల జగముచూచానుయధ్వాంశసంకా । ననమాణిజంబు
శేయం నలిసనయనుమకానప్రమద్యంపుచాతుల । వెలంబించిందంబునదస్త్రానశగణసుతో
ణకాసంగ్రామకేలి । గనమొప్పుదానినైంద్రాస్త్రమునదునిమ నానామిసుండల్కనంతన ॥

గీ॥ మారుతాశనశరమేయమదనగురుడు । మారుతాన సగారుచోదారకరణు । మారుతప్రాతము
లుమింటజేరిప్రాణ । మారుతాపహమిదియదెహరినగ ॥ ౧౨౬ ॥

గీ॥ అసురుడేసెనంతనాగ్నేయబాణంబు । వారుణాస్త్రమేసెనదనాభు । పదియుదచ్చరాన్నినడ
చుటయేగక । తరివెహనికొదలగహసశిఖయు ॥ ౧౨౭ ॥

క॥ ఆబలరిపునైరిభుజ । ప్రాబల్యముమీరయావ్య బాణముదొవంగ । ధబలయుతుడగుహరి
యు । గాబేరాస్త్రమునదాని గర్వమణంచె ॥ ౧౨౮ ॥

గీ॥ బలదబాణమేసెజగతీతనూజుండు । బలదవనుడపుదువలముమెలియ । బహుళకరకపాతభయ
హేతువగుదాని । బవనబాణమేసెవయహరించె ॥ ౧౨౯ ॥

క॥ అస్త్రంబులుజెల్లినజే । తస్మాన్మొకింతలేక దానవుడేసె । నిస్త్రాంశగదాదులునుమ । న
స్త్రాయకుడైనకమల నాభునిమీద ॥ ౧౩౦ ॥

క॥ తత్సాధనంబులెల్లము | రుత్సంఘములాత్మహర్ష రూఢింగనంగా | నుత్సన్నంబులఁజేసిర | ణోత్సా
హముమెఱియహరిమ హూగ్రుండగుచు ॥ ౧౩౧ ॥

గీ॥ అర్థచంద్రాశుగమువింటనంటఁజేసి | యర్థచంద్రధరాదిదేవాళిమెచ్చ | వారణములేనిశక్తిదే
వారిసమద | వారణముఁద్రుంచెవిజయైకకారణముగ ॥ ౧౩౨ ॥

ప॥ ఆసమయంబున ॥ ౧౩౩ ॥

చ॥ హరికలిద్రుంచెనన్నవెఱి గాయనువారు, కరీంద్రరక్షణా | దరికరినుక్కుణంచెననఁ దద్దయునబ్బర
మొందువారు, నుం | గరివరదుందునాడయిన కంజదళాక్షుడునేడునట్లయై | పరగెడునన్నయు
క్తనుని పల్కెడివారునున్నై రిభేచరుల్ ॥ ౧౩౪ ॥

క॥ మదవారణంబువోయిన | మదవారణయుక్తుడగుచు మనుజాశనుడ | య్యదుపరుబాహాబాహి
నిఁ | బొదివెడియత్నంబుతనదు బుద్ధిఁదలంచె ॥ ౧౩౫ ॥

శా॥ ఆలోవేలుపులెల్లహర్షరస పూరాలోలచిత్తంబుదే | నాలోకింపమురాసురాంతకుడు లోకాభీల
తేజోబల | శ్రీలక్ష్మీరినఘోరుణీతనయు హింసింపంగృతోత్సాహుడై | కేలంబూనెసుదశానం
బు నుదయస్కీరాకరాశంబుగ ॥ ౧౩౬ ॥

గీ॥ జలజదళలోచనుడుసుదశానముపూన | సకలలోకంబులునుసుదశానమెవూనె | హరికివిశ్వం
బునకునై కృమనుచుబలుకు | చతురమతులెల్లసత్యభాషణులుగారె ॥ ౧౩౭ ॥

చ॥ రణహతదానవౌఘశృత రంద్రతనుండయివచ్చియున్నభో | మణియభయార్థియైయదుకు మా
రునికేలవసించెనోజగ | త్ప్రణతసుదశానాయుధవరంబను దంభముపూనితన్నిరీ | క్షణమున
నయ్యెడఁభువన జాతములెల్లఁజేలంగనెంతయు ॥ ౧౩౮ ॥

ప॥ అంత ॥ ౧౩౯ ॥

గీ॥ వెలువడుమిణుగురుల్ వలయాద్రియవ్వలి యడవులఁగాఱ్ఱిచ్చులదరఁజేయ | జనితోర్ధ్వకీలభ్రా
తథవాండంబు వెలిచోటిసిటికివేడిజెలుప | జవనసంభృతఁఫటచ్చటమహాధ్వనులచేఁ గూర్చనేత

యొకింతకుదురుదప్ప | దురువలోకాలోకభరచూర్ణహంసవా హనుతోటితేగంగటితనముమా
పు | నంబురుహపత్రసయనుహస్తంబువెడలి | వచ్చిప్రభవచ్చిగంతనావార్యశౌర్య | గర్వదగు
భూమిసుతుమస్తకంబుఁదునిమె | సమ్మదితశక్రమైనయాచక్రమపుడు || ౧౪౦ ||

చ|| హరికరచక్రధారఁదెగి యాయమృతాశనవైరియ న్నటికాధరణితలంబునంబహుట తన్వయుఁజూడఁ
గ నుపైసర్వగస్ఫురితవిలాసుడైనహరిఁ జూచిభయంబునమాతృగర్భముం | నిరుగఁబ్రవేశమా
టకుమదిం దలపోసినచందమోయనన్ || ౧౪౧ ||

వ|| అప్పుడు || ౧౪౨ ||

సీ|| దుర్దినంబులమాటదొలగిపోయినఁగాని కుసుమవర్షంబులమునురులెసగె | మురజారవంబులు
మొదలడంగినఁగాని సురవఘాలాస్యవిస్ఫురణగల్గె | బగలెందునునభావభావమందినఁగాని కమ
లాపుడధికప్రకాశుడయ్యెఁబ్రకటరసోద్భవప్రథమాలంగినఁగాని జలనిధుల్తొండొనిర్మలతపూని |
త్రిభువనత్రాణదీక్షచేదేజరిల్లు | హరినరకదైత్యఃకూల్పనయవసరమున | భవనములయందునై
నయుత్సవపుచెయ్యు | లన్నియునువిస్తయరసావహంబులయ్యె || ౧౪౩ ||

ఉ|| అంబుజలోచనుండువెలయన్ జయలక్ష్మీదనున్వరింపది | వ్యాంబుజలోచనామణుల నాసురరా
జకీఁబెండ్లిచేసెన | య్యంబుధికిన్ఘటించె రుధిరాంబునదీతరుగేశతంబున | త్యంబరయన్వహత్తు
లునిజా ప్రశుభంబొరులందుఁగూర్చరే || ౧౪౪ ||

వ|| యనంతరంబున || ౧౪౫ ||

సీ|| గిరులెల్లవహియించుక్రియమానికుచకుంభ యుగదంభమున నెక్కయుగమెతాల్చి | బిలములెల్ల
వహించుచెలువుగాదనినాభి కైతపంబమర నెక్కటియలాల్చి | లతలెల్లనానునాకృతిదించిమ్మ
దుబాహు కాండకైతవముచేరెండెతాల్చి | పులిసంబులన్నియుఁబూనుటమాని నితంబమన్నాయ
నేకంబెతాల్చి | జలధులన్నియుభరియించుచర్యదొలగి | జిగిమిగులగన్న వెలివట్టుసీలయన్న |
కపటమున నెక్కడుగ్ధసాగరమెతాల్చి | ధరణిదేవతభామినీతనువువెలయ || ౧౪౬ ||

సీ|| గర్భరత్నములెల్లఘనతరాభరణసం దర్భరత్నములయితనుభజింప | విలసితోన్నతినెన్నఁగలసితా

సింహమల్ హారకుంజల కాంతిసాముకొలువం । జరకాలభ ర్తయైవరగుకచ్చపభ ర్త ప్రవదాకృతి
వహించిపరిచరింపం । దనచుట్ట గనువట్టుభరణీధరేంద్రంబు హంసకన్మూర్తి చేననుసరింప । నాత్మ
గతమైనసహజగంధాతిశయము । సురభిగంధవిశేషవిస్ఫురణగాంచి । వదనకమలాంతరాశంబువ
దలకుండం । గంముతనవ్యూహంశ్చవ్యక్తమగుగాంగ ॥ ౧౪౭ ॥

కం॥ తనపాత్రునినుచరిత్రని । ననుమంభక్తైకచిత్తు జగుభగదత్తు । వినయాయత్తునిదోహ్మాని ।
చనుదెంచినిరాంతభక్తి సంభ్రమయంతయై ॥ ౧౪౮ ॥

గీ॥ అవినుజబాలుమ్మదశీలుహరివచార । విందసాన్నిధ్యపతితుంగావించిమధుర । ఛటిజిమీరగనిట్ల
నిప్రణతిచేసె । వనజసయనునిందత్కృపాహాప్రిగోరి ॥ ౧౪౯ ॥

సీ॥ స్వామిసేవ్రీహధూకామినేవిహగేంద్ర గామినేజేనమకమలనాభ । మాయిసేభజకేంద్రశాయి
నేభువనార్తాయినేతేనమోమదననక । యోగినేసదనోద్యోగినేవాంఛిత త్యాగినేతేనమో
దనుజమధన । చాపినేరత్నకలాపివేధయదప్ర తాపినేతేనమోధర్మనిరత । హరిగేనర్వకలుషా
వహరిణేవి । లాసినేనిత్యపై కుంతవాసినేపి । వాళినేపూతనానువినాళినేప్ర । కాళినేతేనమో
స్తుభక్తప్రసన్న ॥ ౧౫౦ ॥

సీ॥ పగయున్న దేవీకుపాదపంకరుహంబు నందునాపగవ్రాసితనుటెకాని । వేరున్న దేవీకువిశ్వభూజ
మునకు ససయంబువేరై తివనుటెకాని । విశ్వలియున్న దేవీకువిజయయాత్రలంగాంతువారూఢ
విక్రమినివనుటెకాని । దరియున్న దేవీకుడావకీలంబైన హస్తంబుదరియ్యెననుటెకాని । స
ముదాసఖిలాంతరాత్మభజస్తనుభ్య । దుర్తశాదూరితుడవనంతుడవునీవు । శ్రుతులుగనలేవునీమ
హిమాన్నతపదంబు । నేనునుతిసేయస్తే ననిరజాత్ ॥ ౧౫౧ ॥

సీ॥ అనఘనీచరణంబులారాయించుటగదా సకలపావనియయ్యెజహ్నుకవ్య । స్వామినీభుజమధ్యనీ
మచేరుటగదా కలుములీనగజాలకమలనిలయ । నిరవద్యతేజనీనేత్రంబులైకదా శశిభాస్కరు
లుప్రభాశాలులైరి । పరమేశనీకృపాపాత్రంబులైకదా బ్రహ్మదులై శ్వర్యపదముగాంచి । రఖ
లభువనైకసాధనిన్నాశ్రయించు । నట్టిభాగ్యంబువొరకినదియచాలు । గురులై శ్వర్యపదము
లుగోరనేల । కలుషభంజనచారిత్రకమలనేత్ర ॥ ౧౫౨ ॥

ఉ॥ మీనపుమేనునీచధిగ మించినచోబ్రహ్మయాభియోపేని । న్నానిచలింపఁ జీయసస యంబునిజాం
బుప్రచాలదంచునా । హ్యోసముసేయనాకమల జాండమురాముతేరంగహస్తసం । తానముచే
తఁడద్యహిరు దాస్తజలంబులునోడుగూడఁగఁ ॥ ౧౫౩ ॥

ఉ॥ అంబుజవేత్రనీపుకమ తాకృతిచేననుఁబూనుటేమిచి । త్రంబుభవస్తనూరుహని కంతరలగ్నము
లైనపద్మజాం । డంబులకోటులెన్నఁగన సంతములన్నిటియంచునేకదే । శంబయియుగదునాద
యిన చందముచిత్తమునందలంచినఁ ॥ ౧౫౪ ॥

ఉ॥ అంచితయజ్ఞసూక్తగమ వైహరినీనొకమాంబుమేనుజా । డించినగోమకంఠముప డెందొడచూపు
డుగంధవాహుచే । చంచలవృత్తిదూలుసుర శైలహారాగ్రంబుచూడనుప్పవ । కాంచనరౌప్య
కందుకయు గంబయినీదుప్రతాపలక్ష్మీకి ॥ ౧౫౫ ॥

చం॥ సరహరివై ననాదుయదు నందననీదగుస్వప్నసంపున్ । బిరుసునపద్మజాండములు భద్రలితావకణో
పవీక్షణో । త్కరశిఖికిలలంగళిగి క్రచ్చరహస్తినవస్తరింబర । స్వరమునుగివలాచలము పద్మజాలే
చరితంబువూనిరో ॥ ౧౫౬ ॥

ఉ॥ మేరుపుగర్భసీనుములమీర సువర్ణమయంబులైనయ । న్వారిజసంధవాండములు వారకనీహన
రించినట్టిమా । నేరుపుంగంటినాయనకు నీదుత్రివిక్రమవేళకుంబదాం । భోరుహసీమబంగరపు
మువ్వలతీరువహింపఁగాఁజమీ ॥ ౧౫౭ ॥

ఉ॥ శక్తిమెయింపుదాంధన్యప సంఘమునెల్లఁగుతారభారవే । నుక్తికగోచరంబయినయు గ్రతచేతను
నీపుదున్నఁద । ద్రక్తపుటేఱులేసలిల రాశికినుచ్చునుజిందెమిక్కిలికి । రక్తలుగాకభర్తకుపిర
క్తలుగూర్తులెసప్పుదోన్నతికి ॥ ౧౫౮ ॥

చక్రబంధము.

కా॥ విద్యాతత్పర, మానిభావిత, భృతా వీవిశ్వసంపక్కరా, హృద్యప్తయ్యైవహస్తయద్భుతము గానీ
కృష్ణతాకల్పనా । సద్యోభూచరదేకరూపతయశః స్ఫూతిప్రభావక్రియా, । యాద్యా, శ్రీవిమతా
హృతారిసముదారా, దైత్యనాశక్రియా ॥ ౧౫౯ ॥

ఖిల్ల బంధము.

దేవదేవ, పావనార్చ, దివ్యసవ్యభవదా, | దానవారి, గోపగోవి తానరక్షణోత్సుకా, | కావవేద
యాసముద్ర కాళియాహిగర్వదా, | దావపాపకాశనైక దక్షసారసాంబకా || ౧౬౦ ||

పుష్పమాలికా బంధము.

చ|| మురహర, సారసాక్షి, మునిముఖ్యముదావహదేహ, మోహనా, | సురపర, క్షీరవార్ధి సుఖసుప్త,
సుధామయ, మేయమాయ, సుం | దరతర, నారదాస్తదమ దక్షరశాశనవీనయాన, శ్రీ | ధర, నరసా
రథి, కదిరి దిర్బుజకీర్తిధవాధరాధరా || ౧౬౧ ||

చతుర్విధ కందము.

కం|| శరణార్థిదీనపాలన | కరుణాససకాదిభావ్య కాయజజనకా | కరివరదరత్నసారా | ధరణీనజా
తనయన ధర్తజవనితా || ౧౬౨ ||

పాదగోపనవృత్తము.

చ|| హరినతశ్రూరవత్సకహ రావిధునామజనార్దనాఘనా | దరముఖమానితద్విజని ధానశితస్తులనేత
యవ్యయా | వరదశ్రితావనప్రవణ స్వర్దగసారదయేక్షనోత్సుకా | నరకవిమర్దనామునిజ నస్తు
తయాదవవగ్గరక్షకా || ౧౬౩ ||

నామగోపనము.

సీ|| శ్రీనాథ, సంతతాత్రితలోకరక్షక, జలరుహలోచన, చక్రహస్త, | యఖిలలోకాధార, యాదిమమూరు
ష, వాసుదేవ, గజేంద్రవరద, కృష్ణ, | టీకావిలోకితానేకవేదాశయ, కమనీయ, బుధలోకగణ్యమహి
మ | నగపైరికారితోన్నతశిలామయవర్ష, కలనానివారక, బలసహాయ, | దురితహరి, పూర్వచరిత,
గోపాలవ | ధ్వాంగనారతిక్రియావిలోల, | విసదుహప్రభూత, వృధులమాయాహర | కనకవసన,
మమ్ముగావవయ్యా || ౧౬౪ ||

స్వగీతగర్భితభుజంగప్రయాతము.

చ|| సదాపూజగావించుసద్భోగయోగ | ప్రదా, యోజగన్నాథ, పాణ్యగ్రచంచ | ద్గదా, రాజరాజా
త్తగర్వప్రభావా, | చిదారాజతోద్భోగశ్రీరవ్యనిన్ను || ౧౬౫ ||

ద్వ్య యోగము.

కం॥ నీమన్యుననీనామము । నీమననమునీమనమున నెట్టినినా । మోమోనినీమమనని । నామేనే
నిన్నెనవ్వి నానున్నెనా । ౧౬౬ ।

నా గ బ ం ధ ము.

కరివరదా, యుదార, యమి కామితనస్తుడ, దీనపాలనా, తిలగళ నా, యువారి, హరి శౌరినడబ్బయు
తా, రనూవరా, । యరిచనదా, వధీన, నద యారక, శస్యమూఖారవింద, ౭౦ గెనుగ భీనహరి, హిమ
ధామమలప్రవరేశ, కేవలా । ౧౬౭ ।

గోమూర్తిక బంధము.

కం॥ నా రాయణ, సర్వోన్నత, । ధీరసంభా, మియ, నియమియ, వారము, గోర్వర్ధత । ధీరమా
రా, వేదశరణ, దితిజూ స్తుదయా । ౧౬౮ ।

తల కట్టి పద్యము.

కం॥ నరసహచరదరసంగత । కర, నానతరమ, చనిచు ఘనతర, వరద, । స్తుతమ సుకమలత । రుదభర
చరసతతనదయ దవచరయనధా । ౧౬౯ ।

ఉ॥ భానుకులుండవై నిశిత బాణవరంబుర లేనియ చ్చహం । గోనిధిగర్భసేమమచ ఛానుగఁదేసియనేతు
బంధముం । బూనితివేటికిందెరినె బోయిగర్భమృతిచ్చునేనికుం । చానవల్లభాన్రబల ధావల
నిండగనూహచేసిరా । ౧౭౦ ।

చం॥ హలముధరించిసట్టిభవ దాకృతిసాస్తవమైబోహలా । హలముధరింపఁజాలినమహా శ్చుడునట్టిద
ల్లఁగాఁగుతూ । హలముధరించిపూనెధవ ఛాంగమునుంగమసియమైనదూ । హలమనిముఖ్య
తెన్నంగజాజన కై తవనీలచేలము । ౧౭౧ ।

చం॥ భువనశరణ్యసీవుమును బుద్ధశరీరముదాల్చిదానవ । ప్రవరవధూప్రతంబులకు భంగమునేయుట
నుగ్రహంబెదా । నపుభవదీయదశనము సంతఫలోన్నలియియ్యఁజాలునే । వివిధమహాప్రతం
బులును విశ్వజనీనదయారసోదయా । ౧౭౨ ।

చ॥ నిరూపమశౌర్యమీదనగు నీదగుకల్యణతారవేళభీ | కరతురగప్రవేగఖుర కారితమామకరంద్రసం
తతిం | దొరిగెడునీరధారలుగ నుంగొనిపై కఫణేంద్రశంకజె | చెప్పరవెరగందగాఁగలదు శేషభ
ణేంద్రదువర్షవేళలన్ || ౧౭౩ ||

గీ॥ ఒకరియందుఁగ్రోధమొకరియందునుగృహ | భరమునీకుననుటపామరోక్తి | దుష్టశిక్షణంబుశిష్ట
క్షణమును | నీనిసర్గములగునీపజాక్ష || ౧౭౪ ||

చ॥ అనియఁపనీవధూటికమ లాతునివేసురుబ్రస్తులించియా | యనఘునియూవదంకురిత మైనదయా
రసదృష్టిచిత్రం | జనముగదత్పదాబ్జముల సన్నిధిహాగిలిమొక్కియున్నయా | మనుమనిజూపి
యిట్లనియె మంజుసుధామధురోక్తిచాతురిన్ || ౧౭౫ ||

క॥ ఈరాక్షసేంద్రతనయుడు | క్రూరవిచారుండుగాడు గుణవంతుడుమీ | కారుణ్యమునకునహంక
డు | గారిపమునభయమియ్యఁ గాఁదగుదేవా || ౧౭౬ ||

ప॥ అనిమతియును || ౧౭౭ ||

సీ॥ ఇదెచేలువులయష్టనదలించి తెచ్చిన గురుగన్న కిరీతకుండలయగ | మిదెనీటిరాయనికదనాంగ
ణంబున నలమి తెచ్చినధవళాతపత్ర | మిదెయశువల్లభునిలుచూటగొనునాడు వెదకి తెచ్చినరత్న
విసంపేటి | యిదెదండధరునిబెట్టికపుశూరతబట్టి కట్టితెచ్చిననాటికాలదండ | మిదెమతియూపే
ల్పుమాకలనెల్లఁబొదివి | పౌరుషముమీరినెచ్చినవారివారి | వస్తుచయమనివేత్వేరవానిజూపి |
యర్పణంబొనరించినయంతలోన || ౧౭౮ ||

చ॥ హరిఁగనిసత్యభామతన యంజలిఫాలమునందుఁజేర్చియో | పరమదయాసముద్రనినుఁ బ్రార్థనసే
యుధరాపురంద్రినా | దరమునఁగాంచిప్రాణభయ తత్పరతంబ్రామిల్లియున్నయా | నరకునిపట్టి
మిదకడు తారసముఁజిలికించఁగాఁదగ్గున్ || ౧౭౯ ||

క॥ సభయానతులగుపగతుల | కథయంచిచ్చుటయెకా మహాత్మ్యలధర్మం | విభవరదదైత్యబాలు
న | కథయంబొసంగఁగఁదగుద యారసదృష్టిన్ || ౧౮౦ ||

ప॥ అనిపలికిన తనప్రియపనితామణియను నయంపువిసయంపుఁబలుకులను నమృతంపు జడిపడిబెడిదం

పు కినుకయను ననలంబుకొన మొనలుమగిడిన నిగిడిన చిల్వదనంపుచూపులు దినుజబొలకున
పైఁ బ్రసరింపజేసి || ౧౮౧ ||

చం॥ మారిననకేలుచాచెనభయంబు దానవుమూలియంగు | చత్తరవలయద్యతులో నునల గొలచనం
ట్టమునంగుళీయక | స్థితరహీరకాంతియభి మేకజలంబును గాంగవానవే | శ్వరపడన్ స్థితింగనిన
చందమెయూరదుపూసెనయ్యెడన్ || ౧౮౨ ||

కం॥ పౌండ్రుండీగతిజంకజు | నేత్రప్రపాపాత్రహాట నిజమంగగనియా | కాత్రిపుగ ధియరిగెను |
మైత్రింపనుయదువిభండు మన్ననసేయన్ || ౧౮౩ ||

మ॥ కలిసుంపర్కపిమారితాదియంగ మార్గస్వచ్ఛధర్మక్రియా | విలసన్నానవర్మభూషకన కాపిభావ
సంపదీతో | జ్వలజాంబూనదవర్షదశ-నమహా శృత్యాన్వితామెడి | గ్వలయానేకినుపర్వ
లోకినుతా వాచ్యప్రభావాన్వితా || ౧౮౪ ||

కం॥ శుంభనిశుంభాచరా | చంభయుతావికలసకల రాక్షసకరో | వైభవితైలవిమగ్దన | శుంభ
ద్వంబోశినవృశ సూలయుతిరా || ౧౮౫ ||

మాలిని॥ అమృతకరచిభూషా, లింగభారాలియోషా, శబుతదనుజరోషా, శాశ్వతామ్నాయభాషా,
సముచితగుణవేషా, సంహృతాశేషదోషా, సమరవిజయభోషా, సర్వరక్షోమనీషా || ౧౮౬ ||

గద్య॥ ఇదిజయవాటికా కనకదుర్గామహాచేవీప్రసాదలబ్ధనిగర్గళ కవితాచమత్కార, మాధవవర్తనంబు
లంకార, శ్రీమన్మహామండలేశ్వర, మహీమండలరాయ, నున్నెనులతాను శ్రీపునపాటి గోపాల
కృష్ణరాయ పుత్రునిగోత్రపవిత్ర, నిశ్శంకపితృణ క్షీడాసులోషితాశేష విద్యత్కవిజాల,
తప్త భూపాల, ప్రసేతంతైన శ్రీ కృష్ణవిజయంబును మహాప్రబంధంబునందు తృతీయాశ్వాసము ||

శ్రీకృష్ణవిజయము.

చతుర్థాశ్వాసము.

క॥ శ్రీకలితచరణయుగళే । వాకరవీణాగుణాభి వాదనవేళా । సాకాంక్షయతవరకాం । తాకోటి
కదంబశ్రీ సదనదుర్గాబా, ॥ ౧ ॥

చ॥ అవధరించుము ॥ ౨ ॥

ఉ॥ హరికరుణాద్వైతై యథాయ హస్తాసుమన్తమునందుఁజేర్చినన్ । సరకునిపల్లముంతట మనంబున
చింతయొకింతలేకయా । పరమదయాసముద్రుబహు భంగులబ్రస్తుతి జేసినమరన్ ! గరములు
మోడ్చిపాలిఫల కంబునఁజక్కఁగఁజేర్చియుట్టనున్ ॥ 3 ॥

ఉ॥ దేవరచక్రధారఁడని దేవవిరోధిధరాతనాజుడి । దేవతలెక్ష్టిధారనియ తిండిగ నేతపనూచరించి
యుం । జోవఁగలేనిఁటెంకినిఁ యోమొమహాత్మయపుగ్రహంబకా । నీవొనరించునిగ్రహము ని
క్కముగావివరించిచూచినన్ ॥ ౪ ॥

క॥ నీరజదళలోచనసి । కామ్యమువడసినేనుఁ గదంబస్యవదై । కోరనిఁకంబులేమియుం । గోలేద
నీచరణభక్తి కుధరోద్ధరణా ॥ ౫ ॥

ఉ॥ విన్నపమొక్కటింక, నినువేడెదనయ్యరయాసముద్రయో । పన్నగతల్పుమీచరణ పంకజరేణున
మాగమంబుచే । మున్నుమరున్నదీజలము ముఖ్యపవిత్రతగన్నవై ఖిన్ । మన్నిలయంబుపావ
నము, మాన్యతనందఁగఁజిత్తరింపవే ॥ ౬ ॥

సీ॥ ధ్యానానుసంధానతత్పరమునిమాన సాంబుజశక్తికాగ్రంబుగాదు । పై కుంతపురపరశ్రీకరాభ్యం
తర ధామమాణిక్యపాదంబుగాదు । స్వలోకావతరయనిశ్చంకసంకల్పవ త్సగనాయకాసభాగంబు
గాదు । ఘటితల్పమంజులోపరిభాగఘటితప ద్భావధూమ్రమలాంకరలముగాదు । భవ్యభవదీయ
పాదసంపర్కమునకు । సర్వతపహింపదురితకీలానురేంద్ర । నిలయమటులై నదీరవశ్శెలుడవౌ
ట । నిన్నువేడెదనిక్కంబునిగమవేద్య ॥ ౭ ॥

కం॥ అనినదనుజేడ్చితనయునీ | వినయపుపలుకులకుడనదు వెలదియామదిలో | ననుమతినేయఁగని
జూర | వినుతగతిందత్పుర ప్రవేశంబగుచున్ || ౮ ||

ఉ॥ రచ్చలపచ్చరాగమియరంగుల రంగులత్రొత్తముతైపుం | గచ్చులహెచ్చుమేడలధ గద్దగల్
బగలింటివీరముల్ | మృచ్చిలఁజాలునీలముల మోసలులుంగనియాత్తమెచ్చిరా | లచ్చినిచ్చ
లుండగువి లాసగృహంబిదియంచునెంచుచున్ || ౯ ||

నీ॥ బంగారుముంగిళ్లపచ్చతాయనటికల ములదాల్పచ్చికపసలనీన | గొప్పమేడలమీదికురువిందము
లను దగ్గించుచోయలుమించుమించులమియ | నవతోరణములనానారత్నములమేలు వీలుజే
జేరాచవిండ్లనెరప | కడిదిలేరులమీదికటికెక్కిములటక్కు లొకపరిమబ్బులయుబ్బుఁగూర్చ |
సకసులుపవింపఁగ్రొక్కాటుసిరియపోలె | మెఱయూడత్పురలక్ష్మీలక్ష్మీసహాయు | కన్నుదమ్ముల
కొక్కచక్కనివిలాస | లక్ష్మీగూర్పంగఁబ్రత్యూపలక్ష్మీయ య్యో || ౧౦ ||

వీ॥ ఎనలేనిమగతాలపనులగోడలదాలు కృష్ణపక్షముమీఁగఁగినుకనేయ | గొప్పయుప్పరికలకొసలన
య్యెడుదాలు వేలుపుగమిపగల్వీలఁజేయ | నెలఁజ్ఞానాటిసనలచెల్వపుచల్వ లొగినంబుద
ములత్రిత్యూహమెసగ | ఆరామములనేచిమీఱుభూరుహప జై సన్నాగమరికట్టుచలముచూప |
సకలలోకైకకంటకావికలశౌర్య | మడరదనునేలిసట్టియాపుడమిపట్టి | క్షారగుణములెఱొన్నిగై
కొన్నదనగ | నలరునప్పుడునప్పురంబమరఁగొంచి || ౧౧ ||

చం॥ కపుడురదియ్యనై నమహి మాలిశయంబుశయంబుచాచిని | క్కపుప్రమదంబుమీరతన కాంత
కుఁజూపుచుఁజూపుగ్రొమ్మనల్ | విపులసమీపసౌధపద వీమదవివ్వలహంసగామినీ | చవలమన
స్త్రీపాధరము సర్వముగర్వముసేయుచుండఁగన్ || ౧౨ ||

చం॥ చనిచనియామురాంతకుడు సంతసమొప్పగఁగొంచెనంతట | కనకనల్కవాటఫల క్రుకరాంత
రపద్దరాగసం | జనిరమరిచిదీంబఫల శంకెసమంజసపంజరాంతర | స్వనదనవద్యకుల వంతము
దానరాణ్నిశాంతమున్ || ౧౩ ||

ఉ॥ అత్తఁజిత్తరీతికడు నబ్బురమందగఁజూచుచున్నదే | వోత్తముఁజూచిదై త్యగుతు దొయ్యనపా

ణీయుగంబుఫాలమున్ । హస్తగతజీసిమామకగృహంచది మీకరుణావలోకనా । పృథ్విలభించె
గావునన వీనతఁగాంచెగృతార్థభాషమున్ ॥ ౧౪ ॥

క॥ యదువంశోద్దమయికమీ । పదమిచ్చటసోకెనేని పదమూళిరికి । మదిలోపలనావిన్నప । మ
దిమన్నించంగడగుద యాబలరాశీ ॥ ౧౫ ॥

గీ॥ అనినభగదత్తువిన్నపంబాలకించి । చక్రీసాత్రాజితీసతీసంయుతముగ । భగకులోద్దమునంభాగ
మునదిగి । తగఁబ్రవేశించెదానస్మాత్తముగృహంబు ॥ ౧౬ ॥

సీ॥ పవడంపునిల్వగంబములపై నీలాల బలుదూలములుగల్గుకోలుపుటిండ్లు । వెలలేనికెంపుదివ్వెల
నివ్వటిలునచ్చ పచ్చరాగోడలపడకటిండ్లు । నుదిలిపెట్లమెఱుంగుటోడుబిల్లలకప్పు మిశిమిబెంపె
నగుపానపుటిండ్లు । ముదురువెన్నెలశిగుల్వెడఁజల్లుమగతాల పనులచేనలరుభోజనపుటిండ్లు ।
కప్పురపుదివియలు, చల్వచప్పురములు । క్రొత్తముద్రెపుఁజవికెలమొత్తములును నాదిగాఁగలత
దృవనాంతరంబు । సిరిసిరిశీంచిమివులనబ్బుగమఁగాంబు ॥ ౧౭ ॥

చ॥ ఎనగనరానిరాచసిరినీ కరణింగనుపట్టికట్టిసి । డనయాముధర్మవర్తనన మగ్రతచేదనరానెనెనెచా ।
ననిశముదుజ్జయిండుగునహా యదియబ్బకయుండఁజేసివం । చనమయివీనిపాతకవి చారునిఁజేసె
నుదైవమెంతయున్ ॥ ౧౮ ॥

మ॥ అనితలంచుచు మఱియునాయాయివిశేషంబులుగనుచున్న పేన్నునకున కుటిలచిత్తుడైన భగద
త్తుడ నఘోమణిమయాభరణంబులు నవరిమిల దివ్యాంబరంబులున నల్పకర్పూరాది పరిమళద్ర
వ్యంబులు నతివిచిత్రాస్తరణంబులు మొదలయిన వస్తువులొసంగిత దియ్యకృపాపాత్రంజై నిజ
రాజ్యపరిపాలనంబునకు ననుష్ఠాతుండయ్యె నంతనమ్మురారి సురారినిలయంబుగల యనాలోకిం
చుచు నెక్కయెడ ॥ ౧౯ ॥

సీ॥ ఒకకళాంకోపలప్రకరైకరచనచే నీటుమిరినయట్టికోటచూచి । యాకోటనదుదనిర్వృత్తికమక
నాద భువ్యమైనట్టిపూదోటఁగాంచి । యాపూలతోటలోనానకలాలాప పూరితంజై నకాపారమ
రసి । యాసరస్తీరంబునందునమందవి స్తారమయిననువర్ణపాదముఁగని । యామవ తొస్సకన

క సాధాంతరమున | ననురలోకేంద్రుడరికట్టినట్టివారి | నవనిపతికన్యకలబియ్యాటువేల | హరి
నిరీక్షించికాతూహలాత్మడగుచు || ౨౦ ||

ఉ|| ఆకురులూ, ముఖాంబుజము లూ, నునుజెక్కిలు, హాసవిభ్రమా | లోకములూ, మోటుంగుల తళు
క్కులనీ నెడుమేనులూ, కుచో | ప్రేకములూ, లితంబముల తీరులు, నాజఘనంబులూ, వల | గ్నాకృ
తులూ, యెయూనినడ లూ, చరణంబులుగాంచిమెచ్చుచు || ౨౧ ||

సీ|| కటిమబ్బులన నెప్పుడటకటకటిగప్పు కప్పుకొప్పులచొప్పుగాంచికాంచి | గండుమీలనుగేఱుక
లువరేకులమీఱు కలికకన్నులతీరుఁజెలిసితెలిసి | చక్రసంశయమిచ్చుశైలంబులనవచ్చు బిగిచన్
వలపెచ్చుసాగడిపాగడి | మోటుగులీనగఁజాలుమిశిమిబంగరు నేలు మేనునీగెలమేలుమెచ్చిమెచ్చి |
మృదులపదముల, రదముల, నుదితమండ | హాసముఖముల, నఖముల, నతికిసలయ | కాంతికరముల, ను
రముల, గణనమీరు | నట్టియాయావిలాసంబులరసియరసి || ౨౨ ||

సీ|| కుచభగంబులె కావుగురుతమంబులువీరి కచభరంబునుసట్లకాననయ్యె | దంతపక్షులెకావుభవభాం
శువులువీరి యాననంబులుసట్టిపైతనల్యె | వెలదికన్నులెకావువిపులాకృతులువీరి కటితటంబులు
నట్టిఘనతనూనె | మేనులెకావును శ్రీనవ్యములువీరి వీనులుసట్లయ్యెవెలయుచుండె | కమలభవనూ
తియేచమత్కారకలన | మిరిసృజించిసాక్షియైమోటుగుచోండె | నవశిరీషాపమములై నయ
వయవంబు | లరయనన్యోన్యసాదృశ్యమందుచుండె || ౨౩ ||

సీ|| కుంతలంబులకునత్వంతకాటిల్యంబు ఘటనచేసినఱ్ఱుగట్టువడగఁ | గుచకుంభములకునెక్కువక
ర్మశత్ర్వంబు ప్రెందఁజేసిననిదమందతంగన | మధ్యభాగములందమందదారిద్ర్యంబుఁ గీలించినట్టి
దుష్కీర్తియణగ | నాభీగుహలయందునాభీనిమ్మలా రీతిఁగూర్చినయపఖ్యాతిచెదర | నివు
లదిన్ననిబాహువుల, మెత్తనితను | లతలు, గొప్పపిరుందులు, న్నతిదనర్చు | ప్రపదములు, వీరికొన
రించెబద్ధనూతి | యతనిచాతురివణానీయంబుగాజె || ౨౪ ||

సీ|| తనజన్మగృహముఁజెత్తమునహత్తగఁజేసినిర్మించెనోవీరినెమ్మిగములు | తనయానహాసంబుడలపు
లోవలఁజేర్చి కలిగించెనోవీరియలసగతులు | తనహత్తకుండిపైఁడత్పరహృదయుడై సథించినూ
వీరిచన్నుఁగవలు | తనగృహదేశకాంచనముపై మతినిర్మియమరించనోవీరియంగరుచులు | వాని

ప్రాణవిభుండునిర్వాణవేళ | యత్తులఁగాకుండెనేనియాయవయవముల | కొక్కగుణమయినద
క్కువయుండకుండఁ | దత్తదాకారసాదృశ్యయుత్తిగలదె || ౨౫ ||

సీ॥ అనుకులై యమృతంపుచినుకులై క్రోన్చించు మినుకులై విరిదూపుమనుకులగుచు | నింపులై వెల
లేనికెంపులై పవడంబు సాంపులై నేనియనింపులగుచు | గొప్పలై యపరంజితిప్పలై వలపుల కుప్ప
లై కనఁబులయప్పలగుచు | మురుపులై కలికిబి త్తరువులై వలరాచ హరువులై తీవలగురువులగుచు |
వరుసునీరలచూపులువాతెజలును | వలుదకుచములువీనులనలగుచున్న | సోయగపుతీరులన్ని
యుఁజూచివొగడఁ | బాలుసేనత్తొగంబులపేలువయిన || ౨౬ ||

సీ॥ కలహించుచున్నవీకలకంఠియలకంబు విరులతోనీలంపునరులతోడ | జతకూడుచున్నవీసకియ
వార్లన్నులు మీలతోఁగువలయశ్రీలతోడఁ | దుఁదూగుచున్నదీతోయ్యలికెమ్మొవి కెంపుతోఁబవ
డంపుకెంపుతోడ | నెనచూపుచున్నదీయింతినెమ్మొకాంతిమొఱుపుతోయకరంజియెఱుపుతోడ |
మచ్చరముసేయుచున్నదీమచ్చేకంటి | మొలకనవ్వలదేసియల్ చిలుకువలుకు | పచ్చవిలుకాని
తేరికిమచ్చవచ్చు | హరులతోమేలియమృతంపుజరులతోడ || ౨౭ ||

ప॥ అనితలంచునయ్యవనరంబున || ౨౮ ||

సీ॥ ఒకతెక్కిడచూడనుల్లమువ్విరులూరఁదరలదొక్కతెమోముచచ్చుయంటి | యొకతెచెక్కులచూ
చునూహ నెమ్మదిపూనఁజెదరవొక్కతెమోవిచిగురుదాసి | యొకతెకంఠముచూచునుదొక్కమెద
సేయఁదొలగ నొక్కతెచన్నుఁదోయిఁదొరగి | యొకతెపొక్కిలిగననుత్సహింపమనంబుఁ జేరదొ
క్కతెయారుతీరుచేర | యసద్రుశాకారగుణధన్యలై నయటి | యవనివతికన్యలనుఁ జూచునవన
రమున | నారశికలోకమణిచూపులనుకరించె | సహజమైనట్టిహృదయవనరణవృత్తి || ౨౯ ||

సీ॥ తమమీదవ్రాలును తమభృంగములమీదఁ దామువ్రాలుమనోరథంబుపూని | తమతోడఁగలహిం
చుహిమభానురుచులతోఁ గలసియుండెడుకాతుకంబుఁదాల్చి | తమచెంతఁదిరుగుమ త్తరథాంగ
ములక్రేవఁదిరుగునత్యామోదభరముపూని | తమకునప్పుడునిల్పఁదగనిదై యంగ భాగంబుననిలు
వంగఁగాంతు నేసి | యలరునబ్బంబులనగనయ్యబ్బములు | కురులపై నెమ్మొగంబులిరులపై ను |
రోజభరమంజులరలపై రుచిరమధ్య | లతలపై కొరికన్నులున్నతీజరించె || ౩౦ ||

సీ॥ పింఛలాంఛనముపై ప్రేమపూనుటనేమొ మధురవాణులజడల్ మఱియుఁజూచె । జేరిచిందము
సందుచెలిమి హెచ్చుటనేమొ పడతులకంతమల్ తడవుఁజూచె । శయనంపుఁజిలువపై సాహదకా
మననేమొ తరుణులయారులుతరచుచూచె । గరిరాజుపై గల్లుకారుణ్యముననేమొమగువలన
దలువేమాఱుఁజూచె । నిశివిబుగకుపుట్టంపుమీదఁగలుగు । నాదరముచేతనేమొయాయలకుఁ
బోంట్ల । మించుచీవలఁదలపించుమేనులజిసి । పూటిమాటికెఁజూచెన్మధువిరోధి ॥ ౩౧ ॥

ఉ॥ కన్నలవేటన న్నడిసి గన్నడుక్రొత్తిమెఱుంగుదీవలా । సన్నతఁగన్నసన్నగనిశంబరభంజనుడనీకృ
పీవలుం । డన్నలినాడుచిత్తమహి నాగుగక్త్రవిసీరసంతతిన్ । గ్రంకనదున్నిచ్చల్లెనసురాగ
పువిత్తులుదాతవైఖరి ॥ ౩౨ ॥

కం॥ అలోనాలోలాక్షులు । నాలోకింపుచుమురారి ససమశరమహా । ఫీలశరసముదయంబులఁ । జా
లింబదుచుండిరధిక చంచలమత్తులై ॥ ౩౩ ॥

సీ॥ అంతనారేవతీరమణానుజండు । కాంతమాణిక్యగదితనికాంత మొకటి । యనురవరసూనుడన్నిం
పనందునిలిచె । సత్యభామాసమేతుడై సంతసమాన ॥ ౩౪ ॥

ప॥ తదసంతరంబ ॥ ౩౫ ॥

కం॥ ఆభంకజడభేదయవల, । నాపరిపూర్ణేందుముఖుల, నామృదుమధురా । లాపల,మదిలోపలనీ ।
లోపలవణులందుదలచి యుత్సృకుడగుచు ॥ ౩౬ ॥

సీ॥ కన్యకాపూణులయాకచనీలరుచియెంచి యవిరాజినెంచిఁజై రవ్యంబుడించి । మృగవిలోచనల నెఱ్ఱుగ
ములాశ్చఁడల్పంచి జలజవైరిఁదలంచిసంచలించి । యలరుబొంబులపాణితలకాంతులూహించి తలి
రాకులూహించితల్లపించి । పంకజాక్షులముద్దుబలుకులుభావించి చిలుకలభావించికలకగాంచి ।
సమదకలహంసగామినీసముదయంబు । సముదయన్నవ్యశృంగారచర్యగులుకు । కలికిమాపులు
చింతించికడులేని । మరునితూపులుచింతించిమదిఁగృశించి ॥ ౩౭ ॥

సీ॥ మాధవుండప్రభుదామఱిచెనేమోకాని మాధవుండన్నచోమడిగలంగు । శుకవత్సలతయాత్మజా
డడేమోకాని శుకభాషలందుసనూయఁజెందు । జలజంబుచేనుంటఁదలడడేమోకాని జలజంబుచి

హింశితకాంతుఁడు | ద్విజవరాధూళింబింపజేమాకాని ద్విజరాజగన్మీలిలదొడంగుఁడు | గా
మరసలోచనుండంతదైర్యనిధిఁడు | జకితమ్మగజాబద్ధుశతోమలనైనరు | దివ్యక్రొవ్వాడి
చూపులమొనలుడవుల | మనసుచలియింపజేయ్యెఁగులదై నా || ౩౨ ||

సీ॥ కన్యకానికరంబుకప్పుకోప్పలచేరి గొప్పకీకటలందుగొంతదడవు | గుటిగాలగానాజింపించుభ
యుగదంభ కుధరరాజులందుగొంతదడవు | నలిననెత్రలసిమ్మనికీబిలములన్నఁ గూచుల
ములందుగొంతదడవు | వచుకీనితంబకైతవనైకరంబుల గొడతేమనపులగొంతదడవు |
నొదిగియొదిగిచెరించెనయ్యదువతంసు | మనసుమనసులనునయఁబుగనియెడుజగ | శ్మేజల
టియఁడరించుగట్టిమొనల | యంచరపరంపరలకునయ్యపుడువెఱచి || ౩౩ ||

సీ॥ దాదపాపకీలఁద్రావఁజూనినవేల్పు పిరపాపాపకీభావతతఁగుటె | వెన్నెలఁచిలుపహిన్నుగల్గి
నవేల్పు వెన్నెలవేడికై వెఱచియుండె | బొక్కిటవిరిదగ్గుఁబూనవేల్పినవేల్పురమ్మలకై యాళ్ళ
దల్లడిలై | సకలవాఁచులనానికలుబూనినవేల్పు మలయానిలముచేతనలరఁగావె | ససినయ
నలనిడుదక్రొవ్వాడిచూపు | గములు,వోడుగదగిముజ్జగముగెలుచు | మచ్చగముపూనిచరి
యించుమదనుఘాక | యదనఘటితఁగుటనానమర్దదహవః || ౩౪ ||

సీ॥ కోమలాంగులకురుల్ కుటిలంబులనియెంచు నతనుచెయ్యులునట్టివనితలంచు | దరుణులచూపు
లెరయువాడులనియెంచు నలరుఁదూపులునట్టివనితలంచు | బడతులకుచగిరుల్ కనునొప్పలని
యెంచు దనకోరికలునట్టివనితలంచు | సతలమధ్యంబులునన్నంబులనియెంచు నాశ్చర్య
ట్టిదనితలంచు | మంచుజిగివేల్పుఁగనిదాఁజమంచ,మదము | పించుచిలుకలుకలకగ్రహించున
డు, | నించులన్నియుమదియలయించునంచు, | నంచయెక్కుమఁగన్నయ్యసంచరించు || ౩౫ ||

కం॥ హరియాచందంబునవా | హరిణాక్షులదలచిమరుని యలజడినొండన్ | హరిమధ్యలనవోపుటను
హరినైఁద్రేమమునబల్కి రనోన్యంబు || ౩౬ ||

ఉ॥ నిన్నిభవలంబులందుమును పెన్నివిధంబులనొచినారమో | కన్నియకోటిమన్తఘలు గ్రక్కున
నొక్కటియైనవలచే | నున్నప్రసన్నమూర్తిభవనొన్నతతేజముగన్నవెన్నునిం | గన్నులంబు
చునట్టియధి కంబగుభాగ్యముగల్గెఁగావునన్ || ౩౭ ||

౪౦॥ అవనినుతుండుపావనిర తాళ్ళకుడంచుడలంచవల్వదో | కువలయనేత్రపుణ్యజన కుంజరుడాతడు
బల్లిదెచ్చియీ | భవనమునందునిల్వంగన పారకృపారసపూణలోచనున్ | భవనశరణ్యుడైన
యడు పుంగవుగంటిమినేడుకన్నులన్ || ౪౦ ||

౪౧॥ మగువాన దనునిచేనే | మగువారముశౌరిదదిలి యందరిమనసుల్ | మగుడంజూడవొకింత
యు | మగుడంజూడంగలదె మహదైత్యునిన్ || ౪౧ ||

౪౨॥ మానవతివిభవహనానానంబు | వెన్నచేతనెరచియుంచుమున్నజాండు | కాకయున్నగజుంగు
నోకాయవాగ్ని | వృద్ధిలగజాలునోవెన్నవృచ్చువచ్చి || ౪౨ ||

౪౩॥ కన్నియగోవెన్నుచెలువెన్నుకలగుగొన్ని | విన్నపుడెపింటిననవింటిపింటిమోత | యన్నదిననే
త్రుతుభగాత్రుగన్నులార | గన్నపుడెకంటివిరిదూపుగంటిమేన || ౪౩ ||

౪౪॥ దరదశక్కుమలసుండరనేత్రయగళుండు మగువరోనన్నువేమాటుబాచె | నుమబాణశతకోటి
సుందరాకామంబు తరుణిగోనాచెంతతడవునిచె | ఘననాదమేదురగంభీరవచనుండు చంద్రా
స్యరోసన్నజాలమెచ్చె | నవరత్నఖచితకుండలచారుకర్ణుండు మగువరోనాపల్కుమతియువి
నియె | నన్నెదయతోడవరియించునన్నెయేలు | నన్నకైకొనునన్నెమన్ననయొనర్చు | నతడె
నాస్వామియతచెనాయాత్మభర్త | యతడెవల్లభుడతడెనాయాత్మగళుడు || ౪౪ ||

౪౫॥ ఆపుండరీకపత్రాయతనేత్రంబు, లాఘానాచంద్రబింబాననంబు, | నాకుండలశ్రీసమంచత్కపో
లంబు, నామృదుమండహాసాంకురంబు, | నాకేషవేషబాహుగళాళయగళంబు, నావిశాలమహా
భుజాంతరంబు, | నాసువణాంబరభానురకటిచక్ర మామణిమయనూపురాంఘ్రియుగము, |
నెంచుమతియును నెంచువణింబియును | విలుతునకునోడిలజ్జలువీడనాది | డెండములువాడియా
యరవిందునయసు | గాంతుగాంగోరిరారాజకన్యలెల్ల || ౪౫ ||

౪౬॥ తంత్రులుమీటుచోదరలాక్షియొక్కతెవెలవెలనై చేతివీణవదలె | బూదండంగూచుచోబూ
బోణియొక్కతెచేనున్నసూత్రంబుచెంతవెడకె | జిలుకబల్కించుచోగలకంతియొక్కతెయుగరి
వాక్యము దోచకూకుండు | సరియచిల్వడలంచిపికవాణియొక్కతెమాటికివేటొక్కబోటిచిలిచె |

మదనచోరుండుతమతమనుననులెల్ల | నపహరించివిరించిగన్నయ్యచెంత సునిచినకతాననిట్లు
లాయువినెల్లె | నేమియునునాత్మకకృత్యమెఱుగఁజైరి || ౫౦ ||

సీ॥ విసవినఁగా నుక్కవిఘ్నలేందువదనకుఁ జలుకబోదలదొడలో చేదులయ్యె | గనఁగనగా నుక్కలకం
రకంఠికిఁగొదమతేలులువిషగుళికలయ్యె | జనఁజనఁగా నుక్కసమదేభయానకుఁబువబాదలోకత్తు
లబోనులయ్యె | ననలనగానొక్కయలినీలచికురసు సంగీతములువిరసంబులయ్యె | కాలకాలం
గ నుక్కపాండర్యవతికి | విమలమలయానిలంబులు వేలులయ్యె | సంకలతకుఁదమయంతరంగసి
మ | శంబరవిధేదిప్రాదియైచలముచూప || ౫౧ ||

సీ॥ ఒకతెకుంతలకాంతినికగమూలొకించితి టిచాలనిమోముఁద్రొప్పినుకతె | యామోముకావృ
తాంకుబింబమటంచు భ్రాంతిచేభయమందికలికెనెరలే | యాపల్కునిసిబిల్లరుచెంచెనన్న
ట్టి శంకఁగేలద్దంబుచాచెనుకలె | యాకేలుమరుచిచ్చరాకుగత్తియటంచుఁ గాంచిచూపులుగ్ర
న్నదించెనుకతె | యాకటికిఁచూపులవికల్పరేకుపూపు | లనుచుఁదనలి న్నమునమై న్నయ్యెనుకతె
దెండములనించుగోవిందుడెందుఁద్రేమ | సందడిలనంగనాసహస్రమూలయలను || ౫౨ ||

సీ॥ గురుకుచంబులెచక్రధరమూర్తులయియుండఁ జక్రధరాభిలాషంబుఁగనిరి | కురులెక్కష్టాకాగధర
ములై కనుపట్టఁ గృష్ణతృష్టాభరాణిఁజలైరి | మొగములేవిధునేపములవిలసిల్లంగ విధుసంగ
మోతానావివశలైరి | వరమధ్యలతిక లేహరివిలాసముచూప హరిదశఁ నోత్కంఠతాత్పరైరి |
దనుజగృహగతభూచాలతనయలెల్ల | నతనుమూయామహాభ్రాంతినందియున్న | వారుతమ
యందునేయున్నవారిజాక్షుఁ | గనఁగ లేరన్నపలుకునిక్కంబుగొడె || ౫౩ ||

ఉ॥ మందములయ్యెదైర్యములు, మానములూనతగాంచె, లజ్జలుంజెండదొణంగె, దెండములు చింద
రమందరలయ్యె, శీలపుం | జెండములన్నియూంజెదరె, సర్వజగన్నులేమ్మార్తిదేవకి | సందనునందుఁ
గోరికగ సందనుమధ్యలకంతకంతకు || ౫౪ ||

కం॥ అరిగినచెలితోనలుగరు | పలికెడుకలకంఠితోడఁ బలుకరునుగుడఁ | తలచినవిమగుడఁదలచ
రు | నిలిచినచోనిలవరపుడు నీరజనయనల్ || ౫౫ ||

సీ॥ కిమలాంబకునిజేరఁగాదలంచియునెక్క కమలాంబకుఁడుచేరఁగాసిగనిరి । మాధవప్రేమయేమ రకయండియునెక్క మాధవుండన్నసామర్థ్యైరి । హరిపల్కులాలించునాసపూనియునెక్క హరిపల్కులకుభూయ డైరి । లలితాబ్జకరనిత్యకలనగోరియునొక్క లలితాబ్జకరయుక్తిఁబలితైరి । చిత్రమగనప్పయోజితశత్రులై । సమదమధుకరగుణతాసంభృతప్ర । కామభవనత్రయజయకాముడైన । కాముజేమాయవన్నెపోకానరాదు ॥ ౫౬ ॥

సీ॥ శ్రీకృష్ణతనుచుచుల్చిందిచిందిచి చంచరికములంచుసంచరించి । పద్మాక్షునెమ్మోముభావించి భావించి పరిపూర్ణశశియంచుఁబరిహరించి । హరికన్నుగవషేలుసిరిఁదలంచితలంచి కమలబాణములంచుఁగలకఁగాంచి । యదువల్లభునిమూర్తిమదిగరించిధరించి విషమసాయకుడంచుపెరవహించి । కడయెఱుగరానివిరహంబుగడియడైన । గడియనెక్కయుపాయంబుఁగనకికనక । వససుపంబుచేమమదిలోనవిధిలంగ । జాలిపాలయియుండిరాబాలలెల్ల ॥ ౫౭ ॥

సీ॥ మధువైరిసంయోగమహిమయబ్ధినఁగాక మధుకృతవ్యధయేలమాననేర్పు । జక్రియిచ్చోటసాక్షాత్కరించిసఁగాక మలయాసిలుండేలచలముడించు । గాంచనపటులీలఁగనఁగవచ్చినఁగాక కొదమతేటులకేలనుదమఁగు । విధిమూర్తిప్రత్యక్షవృత్తిఁగాంచిసఁగాక వసజాన్త్రములకేలవాడియుడుగు । సఖలశరణాగతప్రకారాభయప్ర । బాయకుండైనసత్యాత్మనాయకుండు । సంతసముమీరఁబొడచూపినంతఁగాక । దపఁకునిదపఁమదియేలతేజిగిపోవు ॥ ౫౮ ॥

సీ॥ చిలుకమానంబుమృచ్చిలకమాననిపల్కు మొనలువీనులయందుఁజొనిపెనేని । వలరాజతూపుగల్వలరాజుకిరణముల్ వెలయింపుచునుజెంతఁబొలిసెనేని । యావల్లవములెల్లనాపల్లవంబులై కన్నుదోయియొకింతఁగదిసెనేని । సురభిసూనములచేసురభిసూనములుగా చిరదైర్యగతులెల్లజేసెనేని । తాలరాదింకలేదంకతలమునందు । నందనుతుఁజెందియానందమందమంద । యాననీయాననాడెందమందరాని । కోరికలనెల్లవేడ్కఁజేహరికోరిమనె ॥ ౫౯ ॥

సీ॥ విందమోవికచారవిందమోదవినోద కరచరద్భ్రమరికాగానమైనఁ । గందమోదైర్యదృగందమూషకసమ రందనుందరకుందబృందమైన । నిడుదమోనిగలేంబునిడుదమోహముఁగూర్పు పల్లవప్రణిపైపాటియైన । చనుదమోనిచ్చనిచ్చనుదమోన్నతియెల్ల నిరసించుకందువెన్నెలలైన । క

మలముఖులారథ క్షలోకప్రసన్ను | సన్నతాకారజలే త్తజాతసునిధి | సురభిగంబుజెన్ను గన్ను
లంజూడవేసి | మేనిసాఫల్యమరయనేమేనిగలచె || ౬౦ ||

కం॥ అనితమలోపలబలుకుచు | కనిలలుతలిరాకుసురియ | వానియులుకచు | మనసులు నొక్కగనాహ
రిం | గనుదమ్ములంబూచుకోకెడ గనుచుండంగన్ || ౬౧ ||

ఉ॥ అంతదినాంతమయ్యెకకు బంతనితాంతనిరంతరాటప | స్థలవిజనాంతరంగనద కెతురవంతమకుం
తుదస్వభా | వాంతికభావిభావజదు రంతభయాంతరకేవలంపతి | స్థలవిజనాంతరంతురవి
వర్ణరమారమోనిశాంతయై || ౬౨ ||

చం॥ ఇనుగడరాచలాంతమున కేగినసంగులమనభక్తి ప్రముల్ : గనుటకు నోడవచ్చునుచు గొల్బున
జంద్రునిచిల్వనంపినిన్ | ఘనయయుక్తచేతుగు కాయజన్మగుమాతలోయ్యున్ | దనకుచు
బ్రాగ్విశాభిముఖ తంబనజొచ్చెనుసీగలన్నియున్ || ౬౩ ||

గీ॥ నీడతొంతెంతదూర్వసనిడుదలయ్యె | కోకడై వ్యంబులంతంతకునులయ్యె | సకలవిస్మయభం
తంజల్లనయ్యె | పిరహించిస్తంబులంతంతవేచులయ్యె || ౬౪ ||

నీ॥ కామినీసీనుతనీవాలంబునునిరాతంక కుంకుమరేణుశంయడర | నలబలాంబుద్రుమాండలం
బులయందు ప్రత్యగ్రపల్లవభ్రాంతిపాదము | కాసారజలతరంగముల దుసం ఘ్నహల్లకపదేహ
మంకురింప | శిఖరప్రజోస్తుంగగిగుచేతములందు కైరికభాసుతక్కలంగమర | పింశకశంమీ
రికంకేలికేలిచేసి | కెంపురాకెంపులకుగల్గుసంపురణగడి | యశులజనులకుఁగౌతుకలబాచరించె |
జలజబంధుజరద్యానుసమితియంతా || ౬౫ ||

గీ॥ అపుడపరవార్ధివీచికాభ్యంతరముల | భానుప్రతిబింబములపరంపరదనచెన్ | పునరాదేవవిహ
రార్థవిరచితమగు | పద్మరాగంపుసోపానపంజ్రియనగా || ౬౬ ||

చం॥ వసురహితంబుగానధిక వార్ధికవేళయునుదువచ్చినం | బాసగకవారుణాశయను బొందిమెంగం
బునసంజకెంపునా | నెనగెడుకోపచిహ్నము వహించివెడల్పిననంతనవ్విభా | వసుడుప్రసాల
సుండయిన వైఖరిఁగాంచెనదృశ్యభావమున్ || ౬౭ ||

ఉ॥ అవనినుతాదులై నవను ధామరవై కులఁద్రుంచిత త్తనూ | నవరుధిరారుణాకృతిఁ దనర్పరసాతల
వాసులైనయ | ద్విచిజవిరోధులందును మదిగ్గననేగునుదశ్యసంబునాఁ | గువలయవై రియ త్తటిని
గృంకెబయోధిజలాంతరంబునన్ || ౧౮ ||

ను॥ ధనమధ్యాతములన్ నిచుంగ సమశృత్తింశేలిశయ్యాచిరంతనలీలండనుఁగొల్పువారిధికడందాజీ
వనగ్రాహియై | కణగెంబాడబహ్మగీట డపల్కుంబోవుచందంబునన్ | వనజాతా పుడుగ్రక్క
సంఘముగైఁ దద్వాఠాసిమధ్యంబునన్ || ౧౯ ||

గీ॥ అద్వితియ్యరథాంగుడై నట్టియినుచు | చనగనచ్చేవువలనఁదచ్చరితగొంత | గనినవేమొసరోజకా
ననములెల్ల | నద్వితియ్యరథాంగంబులయ్యెనపుడు || ౨౦ ||

చ॥ ఇనునకుఁగూర్చుదాననని యెంతయుగర్వముపూనియుండియా | ఘనుడపరాశక్తై చనినఁ గ్రక్కు
నమోమునుఁబంగఁజేయుప | ద్వినినటకాంచితై రవణి మెల్లననవ్వగఁజొచ్చెవేగహె | చ్చునె
కదయంచుఁజూచునర సుల్ దనునవ్వొటెఱుంగ దోసుమీ || ౨౧ ||

ఉ॥ తామరయింద్రతల్పులిడి దర్పములీరిడివెండిబట్లనన్ | గీమూలగాపులెడ్డెపరి కింపనుధాంబుధికనయ
న్నయకా | సోమునిరాకదానెదుర చూడఁగఁజన్న దొచ్చిష్టుమూర్తితా | నై మరిచన్నయుష్టకరు
నంశెనెసంశయమయ్యెనయ్యెడన్ || ౨౨ ||

చ॥ అతనునుఖత్రచారపరు డై మినుకుల్ పఱచించియంతనం | చితగతిచాయఁజేరినర సీరుహబాంధవ
నామధేయుడా | ప్రతిచనుచోప్రతీచియను భామినిపై నిడినట్టిరాగము | ద్దతమయిసాంధ్యరా
గమను కై తవమొప్పఁజెలంగెన త్తటిన్ || ౨౩ ||

గీ॥ అధికశేషస్త్విభురకరుండభిజౌరగ | నందువసియించుటకుభయమందివెలికి | బరుచుబడబానలమ్ము
తోబరిధివెల్లె | సాంధ్యరాగంబువారుణాశాతలమున || ౨౪ ||

చ॥ అపరధరాధరంబుదరి నత్తటిచొంచిప్రదోషతస్కరుం | డుపగతవాసరాధ్యగుని సుగ్రతమీరఁ
గఁద్రుంచిదుమ్మియా | నిపుణతచేతనంబరమ ణీహరణంబొనరింపుడ త్తమా | విపులతరాస్రరీతిఁ
బ్రభవించెనుసాంధ్యమరీచియంతటన్ || ౨౫ ||

సీ॥ జక్కువలకుఁగల్గెనద్యోవియోగంబు భువనంబులకునసంభూతమయ్యె । నతనువిగటికిఁగలఁజనంబుక
సాఫల్య మఖిలజంతువులకునల్పమయ్యె । నపరదీక్ష్మననుండెనరూప్రభావీల తారాధ్యమునకతి
దూరమయ్యె । గువలయంబులకయ్యెనవనవామోదంబు విరహులకావిభావించినయ్యె ।
నిక్కమగుకల్పియొక్కచోనుక్కచోట । నక్కజపులేమియునుగూర్చునబ్జభవుని । చరితమప్పుడు
ప్రకటించెనమదమదన । జైత్రయాత్రాసఖంబునిశాముఖంబు ॥ ౭౬ ॥

సీ॥ పుట్టివచ్చినదే మొభువననేత్రాభీల ఫాలలోచనగళాభ్యంతరమునఁ । బ్రభవించినదియేమొభాను
పుత్రాదూధ కానరబంధురస్కంధసీమ । జననమందినదేమొసమదభగ్నాకేలప్ర మందిరాంజనజై
లకందరమున । నవతరించినదేమొయమితయామునజలా భంగభంగీమత్తరుంగసమితి । ననుచు
దనుఁగన్నజనులెల్లనబ్బురంబుఁ । గనఁగఁగనయ్యెనద్యేషఁగాతుకయుత । జారచోరాభిసారి
కాన్యస్తివాగ్వి । తానరచితోపచయమహత్తమముతమము ॥ ౭౭ ॥

సీ॥ పట్టిచూడకకానిగుట్టెనజట్టెన మేనుసోమచునున్నఁగానరాదు । పలుకువెంబడిఁగానిపరునై నగురు
నై నఁ జెటిచినిల్వగబిడ్డనెఱుగరాదు । మెట్టినంతటఁగానిమెరకై నమెరకై నఁ జరణాగ్రధరయం
దునరయరాదు । పరిరంభమునఁగానిపతిని నసతిని న కేలందిననువివేకింపరాదు । కాకకాళోలకా
నురకాలకంఠ । కంఠకలకంఠకామినీకచకదంబ । కరటికమ్మరికాళిరస్కారియగుచు । నినిదని
మిరుంబుజగమెల్లనింజనవుడు ॥ ౭౮ ॥

సీ॥ పూర్వమునఁగానరానియఖర్వమైన । దర్పమిందుండివచ్చెనోదర్పకునకు । నునరజగమంధకారమై
యున్నయవుడు । నాన్తభుజవిక్రమముచూపెనగ్గలముగా ॥ ౭౯ ॥

సీ॥ పరికింపఁగానేలప్రజదొరంగినపాడు మందిరంబులలోనిగొందిపట్లు । చింతింపఁగానేలఁజరచీర్తదేవ
తా వనదాంతరములందువంట్లయిండ్లు । వెదకంగనికనేలవిరులతోటలలోన నిరులుగ్రమ్మడుచె
ట్లమరువుచోట్లు । శోధింపఁగానేలనుంకపాకలకుద వ్వులనివ్వటిలుప్రపాభ్యంతరములు । తలవ
రులయిండ్లకడవీధిదారితలల । రచ్చపట్టలనై ననురతులదొరుకు । కటికచీకటిసిరియచూకన్నతల్లి
యనుచునభిసారికలుహర్షమందిరవుడు ॥ ౮౦ ॥

సీ॥ వదినచెంతనెచంద్రవదనయొక్కతెయొక్క మదనాతురునకుఁజంబనమొసంగ । నత్తదానినభయా
యత్తగాకయొకతుక మత్తమైవిటునితోహత్తియుండె । దోడికోడలతోడఁగూడిచేడియయోర్తు

జేడుకకాని చేవీడెమందెఁ | దల్లిసన్నిధి నొకపల్లవాధరతన పల్లవుకడఁజూపెఁబ్రల్లదంబు | మానమ
నుమెక్కొకతయకానికాని | కనులుతమరెన్ని చేసినఁబరులచేరెఁ | గాఢఁగానీనిచికటికన్నగల
జె | తారసతులకుసంతోషకారణంబు || ౨౧ ||

చ॥ ఇనుడువెలుంగువేళఁజలి యింపవువేటొకరాజువచ్చినం | గనఁబడవింకనానడుమఁ గల్గెమొఱుంగు
దుఁబువ్వులెంతయుఁ | వనజభవుండునేఱువున వానిసృజించెజగంబులందున | ల్పునివిభవంబు
లిట్టివని లోకులకుంచెలిపింపఁగాజాఁచి || ౨౨ ||

గీ॥ చంద్రభరుసాంధ్యతాండవోత్సవమునందుఁ | దత్తచక్రలాఠమగువియ త్తలముగదలఁ | గదలుచె
దతేటిండికభండములన | లలితకుచిమిడితారకల్పాలిచెనంత || ౨౩ ||

గీ॥ సమయనుజనుడుతనప్రదోషత్వముడుగఁ | దమముచెదరంగనుమనూరథంబుపూని | విష్ణుపద
మునఁబూజఁగావించినట్టి | విరులపై ఖండిదారికల్పెలసెనపుడు || ౨౪ ||

చ॥ తిమిరవిభావరీచకుడు నిగ్గనలోకమునాక్రమించిగర్వ | మునఁజెలంగఁగావిధుడు వానిఁదెర్పగ
వచ్చుచోబరా | క్రమమునమిరియగ్రగతిఁ గన్పడుతత్పరివారమోయనన్ | సముదితకౌతి
దారకల సంఖ్యముగాఁగననయ్యెనస్తటిన్ || ౨౫ ||

చ॥ తమముమహాస్తమంబయినఁ దత్సమయంబునఁబట్టచాలమిం | గమలభవాండకర్పరము గ్రక్కన
దీటులువాయుచుండగాఁ | గమలజుచేతనాటబడి కన్పడువజ్రపునీలలోయనన్ | విమలరుచుల్
చెలంగఁబ్రభవించెనభంబునతారలంతట || ౨౬ ||

గీ॥ సంతమననామదుగ్రహహృత్పటనంబు | సేయఁగాఁబూనిసమయపునిర్దవరుడు | చల్లిసనమం
త్రభూతిరజంబనంగ | దివిజవల్లభుదిశఁదోచెధవళిమంబు || ౨౭ ||

చ॥ అరుడుగ నెట్టిగట్టిహృద యంబులునాటఁగనేసినాడాయ | వ్యరసరసీరుహాశుగము వాడిదొరంగి
ముఱుంగఁగల్పతూ | పరసిశితంబునేయగును మాన్పుడుదెచ్చినశాఖమోయనన్ | హరిహయ
దీక్షటంబునను ధాంతునిబింబముదోచెనస్తటి || ౨౮ ||

గీ॥ అద్వితీయముగానియసమబాణునితేరి కై తెచ్చినరథాంగమనఁగవచ్చుఁ | గంఠుండగానిచక్కని
ప్రాద్వికాకాంతఁగానిన నిర్దవుటద్దమనగవచ్చు | హిమరోచియనికానితిమిరజానత్రఁగూల్ప నడ

దెంచుహరిచక్రమనగవచ్చు । దండహీనముగానితగనిశానమకుఁ బట్టిసభవకచ్చత్రమనగవచ్చు ।
ననుచునుపమించిరాద్యులయ్యవసరమున । జక్కనలుగుండ,తిమ్మచాయగండ, । తిమిరములు
చింద,కలువలుతెలివిబొందఁ, । బ్రాచినుదయించుచంద్రనింబుఁగాంచి ॥ ౮౯ ॥

సీ॥ ద్విజరాజనామంబునిజముగానుకాళి ధానలక్ష్మీజానినానినాడు । పోమాఖ్యయన్వయమైమీరఁద
మమన్న హాలావలముద్రింగఁజాలినాడు । జైవాత్మకత్నంబునత్యమాటకుశుభ్ర కాంతినీస
లితంబుఁగాంచినాడు । రాజావ్యయముయధార్థముగాఁగనుడయా ద్రిసింహసనంబధిష్ఠించినా
డు । తగనమ్మతహరి,పారంగధారి,సత్కు । లద్రమదకారి,కుమారెగ్గానారవి । హరి,యిత
డంచుఁబ్రాద్దిశాకారియైన । శీతకరుగాంచిజగముహద్వింఛెనపుడు ॥ ౯౦ ॥

సీ॥ తనహక్కుగనుమచ్చికనువచ్చియుర్విఁబ ర్విసపాలసదంపుఁజెల్లువనగ । నటియించుతరిమహానటజ
టాపటలంబు సడలివచ్చినగాంగధూరములనగ । నివసాతఁజ్ఞానిదీరధానిమోహన సజ్జన వల్లన
చాంద్రజములనగ । ఘవనైకవిజయసంభవములై కనుపట్టు ననమాన్యునిరవ్యయశములన
గ । మల్లికలనల్లికలుగొనిపెల్లుతెల్ల । జల్లులనుజల్లునిరములై యెల్లువిరులు । నుల్లుసిలిలోకనికర
బులెల్లనరమి । హల్లకంబులచెలికానియఁ ఘురుచులు ॥ ౯౧ ॥

సీ॥ ఘనసుధాపూరితంబైనఘటముఁబోలె । నవ్యకర్పూరయతకరండంబుఁబోలె । బోరజంబునని
పినభరణిఁబోలె । బండువెన్నెలనిండబ్రవ్వండమలరె ॥ ౯౨ ॥

చ॥ తొగచెలికానివెన్నెలఁ దోగిజగత్రితయంబుక్రమరం । బగలదుదెంచిసట్టిగతి ధానిలఁజోయలక్రొ
వ్వడంకినన్ । దొగచెలికానియల్లుడను దొంగవియోగులమానవిత్తముల్ । మిగులహరింపఁ
గాఁదొడగ మడినివానిమహర్షమెట్టిదో ॥ ౯౩ ॥

సీ॥ కండువెన్నెలగాయంగఁబగటిశంక । జగములకుఁజల్లననముచేసడతెఁగాక । వెట్టిగడునెట్టుకొన
నున్నవిరహిజనము । సత్యమొసరించిసనునమ్మఁజాలునెట్లు ॥ ౯౪ ॥

సీ॥ తమకూళియంబుఁబూనినవేల్పువనియింప గిరులెల్లకై లాసగిరులఁజేపె । దనుదెందమునఁగన్నఘ
నుడుక్రింది సంద్రములెల్లఁపాలసంద్రములుచేసె । దశుచైతకళలుగై కొనువారిసలరింపఁ దరు

లెల్లఁబారిజాతములుచేసె | దనకుఁదోడై యున్నవనిత కేలవహింప విరులెల్లతెల్లదామరలఁజే
సె | నిబిడనిజసాంద్రచంద్రికల్ నెఱపినెఱపి | పంకజాతవికాసంబుఁబిరిహరింపఁ | గలిగినిత్యం
బుసన్నమాగమమువదల | కుండుద్విజరాజతాఁగృతజ్ఞుండుగాడే || ౯౫ ||

ఉ|| నిద్దపుపండువెన్నెలలు నిండిజగంబువెలుంగనీగతి | గద్దటిపంచసాయకుని కాకలగూడిసురారి
యింటిలో | ముద్దయిలందఱుకొనిమిష ముల్ యుగవృత్తివహింపుచుండఁగా | నెద్దియుఁజేయ
లేకమది నేమరకుండిరికంసమర్దనున్ || ౯౬ ||

గీ|| వెన్నుడునువారిపై కోర్కెవిస్తరిలఁగఁ | గన్నుమూయకయారాత్రిగడియఁజేసె | మున్నుశృతు
లుద్ధరింపఁగై కోన్నమూర్తి | చిన్నెధరియింపఁగానాసఁగన్నకరణి || ౯౭ ||

గీ|| అంతసురతాంతనిద్రానితాంతవివశ | కాంతదోరంతరాక్రామికామినీఘ | నారసూద్యోధితా
వ్రుచూడారవావృ | తాఖిలదిశాంతమగుచునిశాంతమలరె || ౯౮ ||

సీ|| ప్రణయకోపముమాన్విపతులసంగతికోప నలఁదాచుకహితోక్తిపాటవంబొ | జారాగమనవాం
ఛచాలించుడికనంచు సభిసారికలనిండ్లకనుచుతెఱఁగొ | విటులచేలాంతముల్ వెదకిసామ్మగొనంగ
వెలయాండ్రకెఱిగించువలసఫంబొ | సురతంపుగురుతులచొప్పుఁగప్పుడటంచు వడినప్రాడలకుఁదె
ల్పెడువిధంబొ | కానితస్కరనికరశంకానివారి | కోకజాతమనోజాతశోకహరి | పధికనిద్రామ
హహాద్యభంగకారి | యగుచువిసనయ్యెదావ్రుచూడారవంబు || ౯౯ ||

ఉ|| ఆరయఁజక్రదైన్యదశ ప్రాస్వతఁగాంచు, జకోరత్పష్టలం | దేరునుదీర్ఘవృత్తి, యతి దీర్ఘ ముతానువి
యుక్తకోటి | నిష్ఠూర్వులగాద్బలంచు, జెలు వొప్పగఁదెల్పెడురీతిప్రాస్వదీ | ఘోరుతరఘ్నతస్వర
ములూదివచించెనుఁగుక్కుటాఘముల్ || ౧౦౦ ||

సీ|| కోకచిత్రాంతరాస్త్రకప్రమోదంబు వేగుఁజక్కయునునావిభావించె | నప్రాప్తజారయాసభిసా
రికమొగంబుఁ జంద్రచింబముఁదొంటిచాయఁదొరగె | బరిరంభములువిద్దతరుణులదైర్యముల్
చంద్రికారుచులునుజొరచొడగె | ఖండితాంగవనేత్రకమలాంచలంబును హరిహయాశయుఁగించి
నరుణమయ్యె | నాతిరతికేలిమతులమందాక్షములకు | సూర్యసారథీరుచిఁబ్రామర్యమయ్యె |
యామినిలకూములెల్లనంతఫంత | నడలిత్రత్యాచనమయమాసన్నమైన || ౧౦౧ ||

ఉ॥ హరిసభోగ్రవీధిసమ యార్జ్యచగుండుడుమాత్తి కావభుల్ | కోరికతోబ్రచారమిడఁ గొంచెములం
చునినాగ్రయాయాయా | సారధిచూచియాత్తదను సంతతిచేతపాలించెగొప్పయా | కారముగ
న్నసయ్యనుడు కైకొనుఁగాదగినట్లయిండుఁగన్ || ౧౦౨ ||

సీ॥ తరుణీరతాంతజాత స్వేదసంక్లిష్ట గంధచఙ్కలలోనఁగలయఃబర్హి | కమలనిస్సరదురుభ్రమరజా
తవిఘాత సవపరాగములలోఁదప్రఃబొంది | తరుణచక్రవికాయవిరహాంతవిగళితా నందాశ్రోజ
లములపొంచునలిసి | భుగ్గుపల్లవపుటిఁగ్గుసీహారోద బిందుబృందములతోఁబెనుగులాడి | యపు
డువీచెనశేషనిశాంతరాయ | విరహాంతతానుభవతృప్తరక్షణమిభఃస | పునగసమబాణపాదకో
ద్యోభనైక | వాగణంబునిశాంతసమీరణంబు || ౧౦౩ ||

సీ॥ తఱుచువెన్నెలపాలుద్రావుదినారంభ పాధికపునపరంజిడల్లెవనగ | నుడుగకాటతలఁబ్రహ్మ్యు
విపుడువేల్వఁ గొమరుమీరినవేల్చికుండచునగ | బ్రాహ్మనిద్రాలయ ప్రజగ్రమ్మరస్మజించు కల్య
పద్మజుకెంపుగద్దియనగ | దీనపంకజదుర్గతివిభాతదైవంబు మాన్వజూచినవిద్యమణియనగ |
నురుస్రతాపాతపముపాంథసరులఁబొదివి | తాపమొనరింపఁగొనిప్రాతరమజేవి | యరసియెత్తి
నరతసంపుటరిగెయనగ | భానుబింబుపాదచూపెఁబ్రాచినంత || ౧౦౪ ||

సీ॥ పంకేజముకుళకూపములలోపలఁబడ్డ యకులవెల్వడఁజేయఁగలిగెఁగొన్ని | కడలేనివిరహఁర్చిగ
దుఃకుక్కురదుజక్క వలఁజక్కఁగొనివచ్చికలిపెఁగొన్ని | తఱుచుఁగప్పినయంధరమసకాలంబున
ధోఘసనుబంట్రొక్కెఁగొన్ని | కడుదీనదశనున్నకమలనీరాజకి శ్రీవిశేషమువిస్తరించెఁగొన్ని |
యఖిలరోదోంతరాళంబునలుముకొన్న | యహిమకరుకరణంబులయ్యకనరమున | రత్నకరసాదవ
సుసాజ్జరహివహించు | వానికరయంగనివియర్హవస్తనములు || ౧౦౫ ||

సీ॥ అంతఃగాంతాసమేతుడై యడువిభుండు | శత్రుకృత్యంబులెల్లఁచక్కఁగఁదీర్చి | దానవాధీశ్వరునిప
హాస్థానియందు | సర్వరత్నాసనాధ్యాపియగుచునున్న || ౧౦౬ ||

మం॥ తనకుశలంబుఁగోరెడుప్రధానవరుల్ వెనువెంటఁగొల్వఁగా | దనుజకుమారకుండుభగ దత్తుడుభ
క్తిసమేతచిత్తుడై | వినయముతోడవచ్చియర విందదళాక్షుపదారవిందముల్ | దనమకుటాంశ
లద్యుతివి తానముచేతనలంకరించినన్ || ౧౦౭ ||

కం॥ ఆమురదానవభేదిత | తామరసముదాయనిరుప మైశ్వర్యపద | స్థేమకరచారుకారుణ్యా | మృ
తవర్ణమునవాని నభిషేకించెన్ || ౧౦౮ ||

సీ॥ అంతముకుళితహస్తుడై యగ్రభూమి | నిలిచి, సేయంగఁదగుకార్యములకునాకు | నానతిండనిప
ల్కునయ్యసురతనముఁ | గాంచియిట్లునుమురదై త్యఖండనుండు || ౧౦౯ ||

సీ॥ ధరణిదేవతలఁబ్రత్యక్ష దేవతలగా నిజముగామదిలోననిశ్చయించి | యనిమిత్తకంబుఁగానాచరిం
చినహింస యాశ్చహింసాహిలమనితలంచి | కలువవల్లీబృందకందంబుగానెంచి పరవధూయో
గంబుపరిహరించి | యన్యాయసంపాదితార్థమెట్టిదియైన నదియనర్థంబుగానవధరించి | దయయు,
సమవర్తనము, సూన్యతంబు, దాన | పరత, మాస్తిక్యమును, ప్రజాపాలనంబు, | దంభవర్జనమును,
గర్విధరణిభాగ | మేలు, మేలులభించునీర్థచరితా || ౧౧౦ ||

ప॥ అనియనివారితంబైన కరుణాసహారంబుపొంగి యపాంగంబులఁ దరంగితంబుగా నానతియిచ్చి
యచ్చిఁజుతరక్కనునితో నిట్లనియె || ౧౧౧ ||

ఉ॥ నీజనకుండుభూనుతుడు నిక్కపుబాహుబలంబులకల్పించె | రాజకుమారికామణుల రాజనిభాస్యలఁ
దెచ్చిపాపసం | యోజితబుద్ధిచేతచెట నుంచినవాడతిసుందరాంగులా | నాజలజాతలోచనల
నందరద్వారకకన్యగాఁదగున్ || ౧౧౨ ||

సీ॥ అందరికిఁగలదమునమీరునందలములు, | సుందరములైనమణిమయస్యందనములు, | నచ్చపచ్చలప
ల్లకులాదిగాగ, | యానములవేగఁజేయింపుమాయితముగ || ౧౧౩ ||

కం॥ కరిపరతురగాదికటహు | తరపరివారముననేక దాసీదాసీ | త్కరములుగొల్వఁగవారలు | కర
మనురాగముననగుగఁ గాఁదగుఁబులికిన్ || ౧౧౪ ||

చం॥ అనువనవాతసూక్ష్మదన యాదలఁదాల్చిసురారినందనుం | డనుపమహర్షచిత్తుడయి యంతిపురం
బునకేగియొక్కెడం | గనకనిశాంతసీమనరికట్టిసయ్యిన్పసలకన్యకా | జనముల నెల్లరాఁబనిచి
సయ్యనవారినలంకరింపఁగన్ || ౧౧౫ ||

కం॥ తనయంతఃపురకాంతల । ననుశాసించిననువార లానందభరం । ననుమదియెడతమమనములు ।
బెనుపగుభయభక్తికలనఁ బెనుటొసంగన్ ॥ ౧౧౬ ॥

సీ॥ కెంపులీ నెడుమోవికెంపుసొంపులెచాలు కెంపుముక్కెరలుగీరింపకేలఁ । బలుఁబక్కులుమియుఁబె
క్కులతక్కులెచాలు తగువజ్రతొటంకియుగములేల । ఉదులుగుబ్బలనుబ్బనుదిరిచాయ లే
చాలురహిమిరుజలతారువికలేల । చరణపల్లవరుచిన్పురఁయోగమెచాలు సాంద్రలాక్షోరస
చ్చలేల । సహజసౌందర్యనతులై నసతులకిపుడు । మనమొనర్చునలంకారహిమలెల్ల । ౬వ్య
కల్యాణదిహ్నుమాత్రంబులగుచుఁ । గొనసగునంచునతికౌతుకంబు వెలయ ॥ ౧౧౭ ॥

కం॥ ఒక్కొక్కస్వకచింతను । మక్కువతోబెదుపులేసి మదిరేఖణై । అక్కఱుగఁగైచేసిరి । గ్ర
క్కునబనియాయుపేరి కన్యామణులు ॥ ౧౧౮ ॥

గీ॥ పటికఁగాంచినయపరంజిప్రతిమలనగఁ । గందుబొదిననవచంద్రకళలనంగఁ । ప్రోక్షయామనిగన్న
పూఁగొమ్మలనగఁ । నతిశయితలీలఁగాంచినయ్యృష్టమఖిలు ॥ ౧౧౯ ॥

కం॥ ఊరీతియభినచాలం । కారక్రీరచనయెల్లఁ గమలాత్మనకున్ । నేరుపుననిన్నవేదెయఁ । చా
రుండులేదాజ్ఞదైత్య తనయుండంతన్ ॥ ౧౨౦ ॥

సీ॥ నవరత్నరుచివితానవరాకృతులచేతఁ బొలుపుమీరుననేకభూషణములు । ప్రొక్కఁబుమెఱుగుల
ధిక్కరించువిలాస కళనెప్పుపరిచారికాగణంబు । సకలచేశవిశేషసంపాదితంబులై యతివిచిత్రము
లైనయంబరములు । కన్నురికాసారఘనసారజాతచందనమృగ్యపరిమిశ్రవ్యములును । వారి
కండరుకునువేయవేఱయిచ్చి । యహాయానంబులెక్కింపియానరమునఁ । గరితురంగశతాం
గాదికప్రసిద్ధ । ఘనపరీవారసాహాయ్యకంబుఁగూర్చి ॥ ౧౨౧ ॥

ఉ॥ అందితచంచరీకకచ లండరునుండరుణాంగజోపమా । నాందితమూర్తిశౌరికరుణాకటదైత
మనాత్మయంచుఁగా । వించుటనైనమేలధిగ వించుటకుబ్బుచుఁబంచబొలుచే । వందితదైర్యులై
చనిరి ద్వారపతిపురమార్గఁ సంగతిన్ ॥ ౧౨౨ ॥

సీ॥ మృదుగంధవనంబుమేనుముట్టగనిని వివిధయాపనిచోళవితతిచూచి । శుకపికారావముల్ శ్రుతు
లుసోకఁగనిని తగచునానావాద్యధరులఁజూచి । ధవళాంశుకిరణముల్ దపులఁజేరఁగనిని ధవళము

క్రాంతపత్రములుచూచి | ఘనపల్లవశ్రేణికనుదోయబడనీని సాంద్రకేతనపటచ్చటలుచూచి | హరియిటులుగొన్ని విషమాస్తుక్రపరికరముల | కనయమునిరోధమొనరింపబనిచియైన | యెడకెడు రుచూపువిరుదూపులేలమాన్ప | దనితలంచుచునరిగిరయ్యబ్జముఃఖులు || ౧౨౩ ||

ఉ|| ఆమధుడై త్యజైతితన యామనిప్రేమకునాశ్రయంబులొ | భామలద్వారకాపురికి బంపెడునోటఁదదీయరక్షకై | యేమరపాటుగైకొనని యెట్టిబలంబులుచన్ననన్నలే | జేమొనికొంతరంగమును నేగఁగఁజేసెనువారివెంబడి || ౧౨౪ ||

కం|| ఈరినినృపతికన్యల | ద్వారవతీపురికిఁగనిచి తద్దయునానం | దారూఢిమదిఁబెసంగొన | నారాజీవాక్షుడిట్టు లనియాహించె || ౧౨౫ ||

చం|| సురపురికేగియందుబల సూదనుడొకముహర్షమందఁగా | నరకునియన్యలోకగమ సంబెటిగించితదంబకున్మనూ | హరమణికుండలద్వితయ మర్పణసేయఁదగుఁబ్రయోజనాం | తరమునునందనందనవ సంబుననెక్కటిసంఘటిల్లెడి || ౧౨౬ ||

గీ|| అనుచునిశ్చయమొనరించియమరరాజ | నందనునిజాపుసన్నవన్నయొనర్చి | నాగకులవైరినారోహణంబుచేసి | చనియెగగనాగ్రసరణినాశాజ్ఞపాణి || ౧౨౭ ||

మ|| తనబల్కోపపుటగ్గియగ్గలికచేతన్ పెట్టఁగన్నట్టియా | దనుజాధీశునిపట్టణంబుపయిఁ గాంతాసంయుతుండైనయ | వ్యవజాతాక్షుడుచల్లెఁజల్లనికృపా వర్షంబుహర్షంబున | జనుచోటఁదీవినుండియాఘనునకి చందంబయు క్తంబగు || ౧౨౮ ||

సీ|| తమపాదకాంతులు త్రమపల్లవములుగాఁ దరుణచూతద్రుమోద్యానమగుచు | దమచూపుగములునిచ్చపుదప్తివిరులుగా సారప్రభాతకాసారమగుచు | దమచిన్నిభగవులుద్యౌఢ్యేనతత్తులుగా భూరిపారావారపూరమగుచు | దమభూషణములుసాదామనీలతలుగా వార్షికాంభోధరవ్రాతమగుచు | గగనభాగంబుచూపరగాతుకాభి | యందునోలాడఁజేయనత్యనిలవేగ | రుచిభవరేంద్రవాహనాదూఢులగుచు | జనిరిసాత్రాజితీనందతనయాలపుడు || ౧౨౯ ||

సీ|| దానవత్వముమేనఁబూనికీతిలనాగ హరిదంతకరులుదైర్యములవిడిచె | ఘనకలాశలముదామనిచరించినభంగి సారాగములుమూలచలనమందె | నసురహితములాటపటతొలంగినరీతి జలద

సీ॥ దనులమందారంపుతరులకొమ్మలనుండి యుడులుపువ్వలతావులొక్కచోట । నోలలాడెడి నేల్లు
టువిదలపాలిండ్ల నుదవుగందపుతావులొక్కచోట । జలమానుడుకువచ్చు సారదంతిక పోలయు
గమదాంబువుతాళ్లొక్కచోట । నలిబృందములకువిందులగుపొందమ్మల నుదయమందెడుతా
వులొక్కచోట । బూసియాయభ్రగంగడైచొలియుచున్న । మందపవమానుడిదేవచ్చిమంద
యాన । యందముగనీదువడనాడవిందసాన । పూరభముగ్రోలునాసనాసన్నుడయ్యె ॥ ౧౩౬ ॥

సీ॥ కలసివచ్చినదేమొకలకవారిధితనూ జూజునివనభుచ్చాయగొంత । సంక్రమించినదేమొకంభ
శుభజ్జటా జూటకోటగళితోత్పన్నగొంత । తోడుకూడినదేమొకహిసభూధరవర ప్రాలేయ
భరకాంతిలిగోత । యలవరించినదేమొకేలికరమరు త్కరిదంతయుగరుచిన్పురగొంత ।
యలులంగాతుండేనేని కాయంచగములు । చొగలుచెలిదామరలచాలుజగిదనర్పు । తనదుకల్లోల
ములలోనడదబడంగ । సధికధావ్యమియేటికగునెనుగువ ॥ ౧౩౭ ॥

ఉ॥ బంగరుశమ్ములంబొరలి పచ్చనిపుష్పదులంటియంగముల్ । బంగరుచాయలందనన బంభరము
లోగననయ్యెఁజూచితే । యంగనయంగసంభవుడ హంకృతిమిరివియోగిడైర్యముల్ । మ్రుంగ
గనుండవిల్లుగొని మీటినబంగరుపుండలోయనక ॥ ౧౩౮ ॥

చ॥ కలజలజేష్టపుండనిల బొడులఁగెల్వంగ లేనిచిత్తజం । తెలియఁగఁగొంచితజ్జయము దిగ్గనవాని
కిందలంచయీ । నలిసశరంబులన్నియుఁగ నత్కనకంబునఁజేసెఁజూచితే । వలయుఁగదాజగం
బులను కృపఁగెల్వనువర్ణకాండముల్ ॥ ౧౩౯ ॥

గీ॥ అనుచునక్షేపదవిలాసాతిశయము । శయమండేమాపుచునుప్రియసతికిసంత । సంతగంగమువిక
సింపనమరరాజ । రాజధానిఁబ్రవేశించిరమ్యరీతి ॥ ౧౪౦ ॥

సీ॥ వీణపల్కులునుప్రవీణశోణాధరా భాషితంబులునేరువరపలేక । ప్రతిహారపాలికాప్రకరంబులను
భర్త పాంచాలికలనునేర్పరుపలేక । యధులకిడుకల్పకాగ్రశాఖలుదాస పరులహస్తములు
నేపకరుపలేక । సదనాంగణములవజ్రపుటరుంగులు శుభ్రకరికాబకములునేర్పరుపలేక । యెడ
దంగదుచిక్కుపడుచున్నయిందువదన । వదనమీక్షించిఱునవృగదురవాని । తెలియఁబలుకు
ఘమతియునచ్చెలియఁజూచి । యనుపమోత్కంఠమీరియిట్లునియెకొరి ॥ ౧౪౧ ॥

సీ॥ తమదాననిరతికిం దగినయాచకపూర్తి గన్వగజాలనికల్పకములకేమొ | పసభాషకులఁ గాంచనే
యుగన్నులుజాల పనుచునూహించునిచ్చునకునేమొ | నిజవిద్యుత్తటించుచుచీమియునులేని
సతతంబునశ్వసీనుతులకేమొ | యాత్మవిక్రమంకేలియాలరింపగవియోగి జనులఁ గాంచినచందగు
నికేమొ | మదికొఱతగల్గుననిశంకయొదవుఁగాని | బుధజనస్తుత్యమైనయాభ్యుదయనంద | గా
పురము సేయుగృహమేధిగణములకును | కొఱతఁ జేయంగనరావుకులయాతీ | ౧౦౨౮ ॥

సీ॥ అభ్యవ్యయాధికాయాససాధ్యములైన జన్మంబులెప్పుడుసలుపువారు | నున్నపంబునకేగునోజని
శ్యంకులై కదనంబులోవైరికెదురువారు | భూసురులకుఁదులాపురుపాధికములై ప్రసిద్ధిదానంబు
లుసేయువారు | నధ్వగప్రకరంబునన్నోదకములచే ఘనహయాశాలులై తనుపువారు | కూప
వాపీతటాకసంస్థాపనాది | సుకృతములు పెక్కు సేయంగఁజూచువారు | నగరిపునిజాసమైకయా
నగరియందు | నధిపసించుటకాశించినట్టివారు || ౧౦౨౯ ॥

సీ॥ కల్పద్రుమంబులుకామధేనువులన్ని యిండ్లనిష్ఠాధ్యక్షులిచ్చుచుండ | భవభదంతాఁజదానంబువు
లతావి నలరాచనన్నిగేహంగణములు | బలకేళిసలుపఁగొంచనపంకజములతో | గలపునీపాఁజల
న్నినిలయములను | కుశ్యనానాస్తంభకుట్టిమాదికములు మణినిర్మితచూన్నిముదిరవలల | పని
శమునుపూర్ణకాములై యలరుచున్న | యుచుగృహమేధిజనులయందెనగుభాగ్య | విభ్రమోమాన్మ
తియెంతయువినుతినీయ | వశమొనులోద్భవునియంతవానికైన || ౧౦౩౦ ॥

సీ॥ నీరులనీనెడుదేవతకులక్రొవ్విరులదట్ట పువాసనలునానవాసినంత | వెడలుపొందవ్విపుష్పాశుల
తోచేదలేటి సుఖవాయువులుమేనుసోకినంత | వెలలేనితెజగంటిపల వెలందులవాకినయనాంచల
ములునోనాడినంత | రతనాలపనులయాశపుటోవరులుచూ పులకుసమ్మదపూర్తిదెలుపునంత |
కాంక్షసేయరుబ్రహ్మలోకమునకైన | బ్రహ్మభూయంబునకునైనఁబరమపుణ్య | పతచేచేతోటియు
చోటివనతిగన్న | యన్నరులఁగన్నభాగ్యసంపన్నులగుచు || ౧౦౩౧ ॥

సీ॥ అమరకదంబబింబాధరద్యుతిసోక కెంపుటోవరులకీసోకింపుదొరకె | సురవధూకచరుచిస్ఫూరణ
సంగతిగల్గ నీలసాధములకీలయల్పై | దేవాంగనాంగకీధితిసహాయతచేత కనకభూములకునీ
కాంతియమరె | నిజకరీదరహాసవిడచంద్రికఁగూడ హిరవప్రములకీరుమీరె | నగణితశ్రీలవె

లయునీకగరలక్ష్మీ । దనరనిచ్చటిసతులసాందర్యలక్ష్మీ । చెలివిధంబునమిపులగై సేయుచున్న ।
దబలకనుగొంటివేయేతదతిశయంబు ॥ ౧౪౬ ॥

ప॥ అనిపల్కుచు ॥ ౧౪౭ ॥

సీ॥ కల్పవృక్షచ్ఛాయగదసిరోమంధంబు గావించుగీర్వాణగవిలెఱంగు । రణసూరులకునవారణతో
డనెదురేగ సంభ్రమంబొందునచ్చేరలచెలుపు । యాగహవ్యములకన్యోవ్యమాహ్వనంబునలు
పునిజూరులయుత్సాహభరము । భర్తవస్త్రమునప్రకీడగావించు నైరావతంబుగర్వాతిశయము
కనకకంజాతతోగకగ్రహణమునకు । నగ్గలపుటాసచేదిగ్గియలకుడిగ్గు । చిన్నితెఱగంటికన్నవిచేష్టి
తములు । నాదిగాగల్గుచిత్తహర్షావహములు ॥ ౧౪౮ ॥

క॥ కనుచుంజిత్రములివిపె । క్కనుచుంబురరాజసరణి హరియొకరణి । జనుచుండఁదైర్యంబులు
చనుచుండఁ సాధయువతి జనములకెల్ల ॥ ౧౪౯ ॥

చ॥ కనకమనోజ్ఞసాధములఁ గన్నదుధీరవధూటులస్తతిన్ । మనసులుసంచలింప నయనంబులునిశ్చల
వృత్తిపూనన । య్యనుపమరూపకాలింగన సయ్యుభయంబునిస్వధర్మపున్ । వినిమయమందెనే
మొయతి విస్తయరాగభరోత్సవంబునన్ ॥ ౧౫౦ ॥

చ॥ హరిగనియేమియైనమును యపకాణచేసినవాడుచానిగ్ర । మృగనతివృద్ధితోడంగను మాటనిజంబ
గుపారకాంతలా । గరుడతురంగికిన్ హృదయ కంజములపకాణచేసియంతటన్ । మరుపురువింటి
చేతపలు చూతునుగాంచినకకంజముల్ ॥ ౧౫౧ ॥

ఉ॥ ద్వారకసత్యభామనిజ వల్లభుగూడినురేండుప్రాలికిం । గూరిమిరాకకప్పుడొన గూడెబలంబుమ
నోభవార్తలై । సారసనేత్రులెంతెలిలి సావరకాంతలుకాకయుందురే । యారుచిరాంగిగాంచి
మది నందిరిగాకత్రపావిశేషమున్ ॥ ౧౫౨ ॥

గీ॥ కమలలోచనుడిట్లుదగ్రస్వరూప । రాజితప్రాధింబురవధూరాజధైర్య । గిరులగర్వంబునచెఱిగిరివి
శేది । తప్తునికినిదియుచితకృత్యంబుగాజె ॥ ౧౫౩ ॥

ప॥ ఈకరణి సకలనయనానందకరుండైన నందక కరుండమరావతి పురరాజ మాగణంబునఁజని
చని ॥ ౧౫౪ ॥

౪౦॥ సురవరమౌళికల్పితదు సూనగళస్తకరండవారిని । ఝకారములకుగ్రరోషభర సంచలితప్రతిహారపాలకో । త్కరకరవేత్రపాతకృతఘాతవిశీర్ణతదియ్యుద్విష్యతే । ఖరసవరత్నరామలనంగర్వితసేతువులయ్యెనచ్చట ॥ ౧౫౫ ॥

౪౧॥ పర్వతగర్వహరింగనఁ బన్వకుతూహలవృత్తిచేసమా । పూర్వికద్వారచాలజనముఖ్యులకుండముఁ దెల్పఁగోరిము । పై పర్వచసంబులన్ సురలునయ్యెననెత్తెడువానడల్ నవా । ఖర్వపతాకలై యచటఁగాంతివహింపుచునుండునెంతయున్ ॥ ౧౫౬ ॥

౪౨॥ కపిలస్తమ్భమహర్షికిలహాశనాదులు సాదరాశుప్రవేశార్హులెచట । శమనసమీగణసగిలనాభస్వభాకాంతాదులవసరాకాంక్షులెచట । సిద్ధకింపురుషాదులిద్ధదావారిక ప్రకరహుంకారపాత్రులులెచట । నవదేవభూయమానవవరాదులశేష జనలోచనై కలయ్యెంబులెచట । వేణువీణామృదంగాదివివిధవాద్య । సర్వచాతుర్యధుర్యగంధర్వసహిత । పిత్రలేఖోర్వశీఘ్నరాచీదిలోత్తి । మూదులుపునఃపునఃకృతాహ్వానులెచట ॥ ౧౫౭ ॥

౪౩॥ ప్రవిశపావకపాశపాణిక్షణాత్మిన్, సతవకార్యసూర్యనందనాద్య । కింత్వరసేముహూఃకిన్నరాభీశ్వర, గమ్యతాంససమయోగంధవాహ, । అశ్వినౌవామిహూహ్వనంనవర్తతే, విశ్వేనశస్యంప్రవేశనాయ, । కోనాపకార్యప్రవీణతాలేనాస్త్రీ, కిన్నరాఙ్గీయలేమితిచలతే, మసుటమొదలగువాక్యంబులవిరలముగ । ధీరదావారికోత్కరోదీరితంబు । లగుచు నెడలేక మొరయుచున్నట్టిహార్య । వినరములయందునేకీభవించునెందు ॥ ౧౫౮ ॥

౪౪॥ చలపట్టిగిరులతెక్కలుతెగఁజేయ భిదురమెత్తిననాటివిరుసు తెలగు, పృథ్విచానవదర్శవిదళనోద్యమముచే భ్రుకుటిచూపినరణస్ఫురణతీరు । జుభదైత్యునిరణాగంధంబుమాన్వంగ హుంకరించినచళయొప్పిదంబు । నముచిరాక్షసునిప్రాణములుఁ ఘనముచేతఁ గొనినయద్భుతశౌర్యగుణముచాగు । మొదలుగావిదితములై నభిదురపాణి । పూర్వవిక్రమచర్యలఖర్వలీలఁ । దనరలిఖించినట్టిచిత్తగువుపనుల । నలరుమాణిక్యచితకుడ్డంబులెందు ॥ ౧౫౯ ॥

౪౫॥ పై వత్సామియాగృహద్వారభూమి । గరిమతోఁజేరినట్టియానరకపైరి । రాకఁగాంచినితాంత సంభ్రమవిశేష । చారుసంచారులగుప్రతిహారులపుడు ॥ ౧౬౦ ॥

కం॥ నగవైరినగదుగురుతర | నగవైరిశిలాశ్రుచేన నవతిమిరములన్ | జగిమిగులకెంపుటరుగులు | దెగ
డబ్రవేళంబొనర్చిధీనిధియుతులై || ౧౬౧ ||

సీ॥ రంభోర్వశీముఖ్యరంభోరువ్రలుసేయు సంచితాభినయంబులందుఁగొన్ని | హహాదిగాయకవ్యూహ
వీణావాద నాదీచాతుర్యంబులందుఁగొన్ని | ముకుళితపాణులై మ్రోలనిల్వఁగబడ్డ యధికారగీ
ర్వాణులందుఁగొన్ని | దిక్పాలకులుకాన్కఁదెచ్చియర్చునసేయు నఖిలవస్తుచయంబులందుఁగొన్ని |
బహుమత్యతకర్తములపరిపాకవశత | సనిశమునుదనయాస్థానికరుగుదెంచు | సట్టిమాతనదేవత
లందుఁగొన్ని | కన్నదమ్మలుఘటియించియున్నవాని || ౧౬౨ ||

సీ॥ కరచామరామరీకంకణధ్వనిమాన్వి నర్తకమృదువాద్యనాదములును | నర్తకమృదువాద్యనాదార
భటిమాన్వి గంధర్వగీతికాకలరవములు | గంధర్వగీతికాకలరవంబులుమాన్వి యఖిలచారాఘ
పృత్యాంతములును | సఖిలచారోక్తపృత్యాంతశబ్దముమాన్వి గురుసీతీశాస్త్రవాక్కుశలతయను |
మించునయనాంధములఁబ్రభవించుకరణ | నించుచునువారివారిమన్నించువాని | మించురహం
బులునునుద్గమించుకడిది | మించులను నెట్లదిశిలాక్రమించువాని || ౧౬౩ ||

కం॥ జేజేదొరఁగనికరపం | కేదద్వితయంబునుసలఁగీలించితగన్ | రాజవాక్కుడుత్రిజగ | త్సూజిత్తుడి
దెవచ్చుననుచు భోరునబలుకన్ || ౧౬౪ ||

గీ॥ ఆత్మబొడమువిన్నయానందభరములు | కన్నుఁదామరలవికాసకళయు | వదనకమలకాంతివైఖ
రియునుఁదెల్ప | సధికసంధ్రమోదయంబుదనరా || ౧౬౫ ||

ప॥ గద్దీయడిగ్గనురికి దిగ్గనదనతోడసముర్నిరనిజాసనులై సభ్యులువెనుకొన నిద్రదుముద్దియలుభ
యపాశ్వకంబులఁ జామరంబులు వీవమణిమయపాదుకాదూఘుఁడై యనేకద్వారంబులుగడచి
యగ్గరుడగమను దనకన్నులఁగన్న యశ్వదయస్పాదుకలు దిగవిడిచి కేవలపాదచారియై దాయ
వచ్చిన || ౧౬౬ ||

చం॥ హరియునువై సతేయుడిగి యన్నకుమన్నసతోడ మ్రొక్కెనా | హరియునుశౌరిఁజేరికడు నాదర
మ్రొప్పఁగఁగాగలించెన | య్యదువురుఁజేమభారము వహించినచూపులఁజూచుచుండిరొం | డొ
రువులఁగొంతసేపుత నివొందఁగఁజాలనిచి ద్రవృత్తుల || ౧౬౭ ||

ఉ॥ మున్నెకనాడువిద్రమసమున్నతిచేసమృతంబుచూరగాఁ | గొన్నమనఁగలంకమదిగొబ్బిన బావు
టకేముకానియా | వెన్నునియన్నపైఁజలికె వేగమతాత్మ్యుడంలొచనా చలో | తృన్నవిశన్న
దైన్యపరిభావినవీనసుధాద్రవాహమల్ || ౧౬౮ ||

గీ॥ అంతటబలాంతకుడుసహర్షాత్కడగుచుఁ | జక్రధగుపాదోదనపాదేసంగహించి | తనదుసభ్యంతరం
పుటాస్థానికరిగి | యహారత్నాసనంబుపై నతనిమనిచి || ౧౬౯ ||

గీ॥ అధికతలభక్తిసమ్యక్ పాద్యాదివిధులఁ | బూజగావించెనాజగత్పూజనీయు | సరసమందారపు
ష్పాపచయ మొనర్చు | హస్తములయందునాథల్యమబ్బుచుండ || ౧౭౦ ||

ఉ॥ అంతటసత్యభామవిన యంబమరంగసుపర్వదూతికా | సంరతివచ్చితోకొనుచు సయ్యననేగడది
య్యమైనకు | ధ్వాంతగృహంబుఁబొచ్చియమ గాధపునవ్వతునిమిఁకలిన్ శనఁ | కాంతరుఁడొక్కె
వారుడనుఁ గొగిటఁ జేర్చిబహూకరింపుచున్ || ౧౭౧ ||

చ॥ వివిధోపచారంబులు సమర్పించినఁ గైగొని యుచితసలభావణంబులఁ బ్రార్థులుచ్చుచుండె నం
తనిక్కదా || ౧౭౨ ||

చ॥ హరిహాయుచేతఁబూజఁగొని యర్హమహామణిపీఠినున్నయా | మురహనుఁ జేరికాంచెరిస ముత్తు
కులై భయలేశదూరను | స్థిరనిజదిత్తులై నగణ దేవతలుంబవనాప్తమాఖ్యులొ | హరిజగదీశాధు
లుండగను పాయనదీపితపాదేపద్మలై || ౧౭౩ ||

కం॥ హరిముఖమాలోకింపుచు | హరిముఖులై నట్టిదివిజు లాయాస్థానిం | బరిపూర్ణహృదయసన్నద |
భరులై కూర్చుండిరపుడు భాసురరీతిన్ || ౧౭౪ ||

సీ॥ అమితసంభ్రమహర్షులై మహర్షు సేయు నభినవాశీర్వాదశుభరవంబు | మురలుకాన్కలుదెచ్చును
రభూజనుమరాజిఁ గదియరుస్తును తేట్లమృదురవంబు | చెలరేగిగంధర్వకులములారంభించు సర
ససంగీతభాసురరవంబు | నీరాజనములిచ్చునిజారాంగనల మండీరకాంచీసమంచితరవంబు |
చేరిపాడగనివారివేర్వరచూపి | తెలుపుచున్నట్టివేద్రహమలరవంబు | గలసియేకీభవించన్వ
గకాపురికెల్ల | నానరెనవ్వేళయొకయపూర్వోత్సవంబు || ౧౭౫ ||

క॥ అంతవారిమోముగనుఁగొని | యంతఃప్రమదామృతము నిరంతరనిర్వ | ద్దంతదుఃఖిమషముచేని |

ప్రాప్తింతుముగాగురుడుపల్కెఁ గడుఁకామరిచే॥ ౧౭౬ ॥

చ॥ వినుతదయాసముద్రయర విందదళాయతనేత్రమేదిని | తనయునిచేతనట్లవహృతంబయినట్టి త్రిలో

కకాజ్యముం | గొనిమొలంగనిచ్చితివి కూరిమిమీరగవజ్రపాణిన్ | వినుతియొనపకఁగాఁదర

మె విశ్వజనీనభవత్ప్రభావమున్ ॥ ౧౭౭ ॥

సీ॥ అమృతమెవరికెక్తాయుష్కరంబునీ దయపేరిటిసవామృతంబెగాక | మందరలతలెకామప్రదంబు

లు సమున్నతములొసేభుజాలతలెగాక | కళకోటియేరణసాహాయ్యకరమునీ గురుశౌర్యగుణకత

కోటిగాక | మేరుభూధరమెయాధారంబునీధైర్య గరిమయన్మేరుభూధరమెగాక | పురుషవర

యోసుపర్వలబుద్ధిబలమె | కుశలసంధాయకముబుద్ధికుశలమాని | సముదయప్రార్థనీయతావి

మలకీర్తిఁ | భరితమగునీయనుగ్రహబలమెగాక ॥ ౧౭౮ ॥

సీ॥ దిరికునూరక్రోధతీవ్రదావాసలో తృన్నకీలుచుట్టికొన్ననాడు | బలిరైత్యవరబలాపారపారా

వార పూరంబువెడలిపైబొరలునాడు | రావణాసురరణారంభశుంభదృష్టి భూరిసంతమసంబుపా

దువునాడు | చపలభూపతిపాపచగ్ధామహాగదో ద్రేకంబుమివులబాధించునాడు | సంతరాసా

రమై, యశ్వసారమై, ఖరాంశుకరకాండమై, రుచికామధప్ర | కాండమై, కాచెనీత్రిలోకంబునీద |

యావలోకంబుకాచెపద్దాయతాన్ ॥ ౧౭౯ ॥

సీ॥ మేరదప్పినవారిఁజేరిక్రుచ్చురియైన నచలంబునీపుననానియైన | నవనీతలముఁద్రవ్యసలతకోరిచియైన

సగముపారువవృత్తిజరపియైనఁ | గురుపైయొరుఁజేరికొంచంబిడియైన చెలిగొడ్డటబనిచేసి

యైన | జలరాశియవ్యలిజగతిఁజనియైన మూపుననాగలిమోసియైనఁ | బరులభ్రమియించుమ

తములపన్నియైన | కల్కిభావంబవహియింపఁగలిగియైన | విమవవిసుమంతయైననూవిశ్వనిలయ |

యాశ్రితశ్రేణిరక్షించునట్టివనికి ॥ ౧౮౦ ॥

సీ॥ అనవద్యనిత్యకల్యాణవాగుడవీవు నీవున్నచోశుభానీకమడుదె | కమలాక్రమోల్లాసకవిలోచను

డవీవు నీచూపునంకకల్పనింపుటడుదె | సత్కానకాయభాస్వత్పురిత్రుడవీవు నీప్రతిష్ఠాపూర్తిచేర్చు

టడుదె | కలితసదానందకమహాశయుడవీవు నీకాశ్రితులప్రోచనియమడుదె | శోభికానేకల

క్షణసురభివీధు | నీకుఁగోరికయిచ్చుమనీవయరు దె | యబ్బిలోచననిష్ఠుఁగన్మితమాత్రం | బగట
మయ్యెడినీగుణప్రకరమెల్ల | ౧౮౧ |

సీ॥ సఖ భేదనమునీకరిదియే తెలియనీ నామంబెబహురూపనకథేది | బాహుళ్యనీకంబాసహస్రని
యెనీ భవ్యమూర్తియపంచబాణహారి | యఘదారణాబునీకధికస్మిత్యంబెనీ భాగ్యవంజనానాథు
దారణంబు | హరిగర్వహృత్తిసికుగరిమంబెచూడన్ జ్ఞానంబెహరిగోరిగర్వహరము | కావనాకా
రనీచలీలాపకమునం | జేయనంగీకరించినచెయ్యులెల్ల | నతిశయములంచుపుతెంచుటగయనీకన్ |
తత్వమెఱుగంగఁజాలనిదారిగాదె | ౧౮౨ |

కం॥ అనిపలికినగురుపలుకులు | వినివిసయాపనతుడగుచు విశ్వంభరుతో | మనముననానందభరం బి
సునుడియైపొడమనిండుపిట్టనిపలికె | ౧౮౩ |

ఉ॥ కంటిమిగానిమున్నుదశ కంఠముఘాసురవర్యులన్జగ | క్కంటకశౌర్యులన్భయదికార్యులవా
రలదారివేరుము | క్కంటికినై నవీనిభుజ గర్వమునొర్వచశంబెసీపిష్ట | మంటిమిపింటిమయ్య
సుర మారొనిత్రుంచిన నీజయోన్నతుల్ | ౧౮౪ |

ఉ॥ ఘాతచరిత్రమాహృదయ కాతరభావమెఱింగినట్లయూ | పాతకవర్తిముక్తిపర బంధురంబేసిరి
గానిదేవతా | వ్రాతముఁజేరదివ్యదయి వాడిటపచ్చినభీతికేతని | శ్చేతనకీతియందుటిది సిద్ధము
సర్వసుపర్వసంఘముల్ | ౧౮౫ |

సీ॥ విబుధసాలములకువేదజాలములకు శాఖావిభంగంబుశాంతమయ్యె | నఖిలభావతులదనపుర
స్సతులకు బహుకరగ్రహమహాబాధయుడిగె | భర్తశైలమునకుధగశీలమునకు శృంగమర్దనము
నిశ్శేషమయ్యె | కడిదిమున్నీటికిగంధర్వకోటికి సహాప్రవాభాపహరణమెడలె | దుశ్శరీత్రుండు
దేవశత్రుండుబహుళ | దురితమిత్రుండుభువనజైత్రుండువజ్ర | తులితగాత్రుండుభయదన
త్రుండుభూమి | లలనపుత్రుండునీచేతఁబొలిగెఁగాన | ౧౮౬ |

సీ॥ మఱిచినారమునుమీమహిధేవతలువేల్వ ననలుండుదెచ్చుహాస్యములరుదులు | తేరిచూడమును
మీదేవతాపురహస్య శాంతలకాంతశృంగారవిధులు | తలపునేయమునుపీలితహేమాంబు జా

కీర్తనగాజలక్రిదనములు | నభిలషించునుమీయభిలవస్తువులిచ్చు భూరిమంజూరదిభూరు
హములు | కమలదళనేత్రదివ్యభోగంబులెల్ల | గ్రూరదనుజాండురానకైకొనుచునుండ | లోక
మొలుగంగనవియెల్లమాకునేడు | తిరుగలభియించెసీకృపాదృష్టికతన || ౧౮౭ ||

ప|| అనినపురందరు వచనంబులాలించి బృంహారకులందరు నానందంబున దెందంబులనందడిలనయ్య
దు వీరుపొరుషంబులు వేలువేటప్రళంశించినఁ గాంచనాబరుండు నువదనాంబుజంబునఁ జిరున
గళు మెలకలేత్తనిట్లనియె || ౧౮౮ ||

గీ|| ఆనుపర్యారియభిలలోకాపకారి | యగుటకేసంశయంబులేదదియకాన | భయదమచ్చక్రసంజా
తపావకునకు | నంచితాహుతియయ్యెనాహవమునందు || ౧౮౯ ||

క|| శబిధముననుతులేటి | దేవోద్దములారవిసుడు త్రిజగజ్జనబా | ధావహదానవదళన | ప్రావీ
ణ్యముకన్ననాకుఁబనియునుగలదే || ౧౯౦ ||

క|| అనికలికియుచితఘనులు | ననిమిషసంఘములహర్ష మందించితగన్ | మునుదనుజాదుబలమునఁ
గొని | చనినమహాదివ్యవస్తు సంఘములెల్ల || ౧౯౧ ||

గీ|| వారివారికివేద్యేరవరుసనుసరి | యదితిగనువేడ్కపాడమనయ్యబ్జనయను | డన్నతనతోడరా
గనుద్యన్నవీన | రత్నరుచియైనయంతాపురమునకరి || ౧౯౨ ||

ప|| అశుభచిపురంధ్ర మొదలైనతలోడదులాదరంబుతో | సుచితగతిన్ భజింప నుభమున్నరసన్న
ముఖేందువింబనా | ర్యవరితయైనవేలుపుల యమ్మగనుంగొనితత్పదాబ్జముల్ | రుచిరకిరీటరత్న
వయ రోమలచేతఫలంకరించిన || ౧౯౩ ||

క|| ఆయమ్మయునురువులకిని | కాయమ్ములుమేళబొడమఁ గామ్మదుఫణితిన్ | వేయబెటంగులదీవన
లాయతేకృపతోడ సుసగియాదర మొప్పు || ౧౯౪ ||

గీ|| ఉచితమణిపీకనుడిరుచితోపచార | రమ్యమంతిందెనంతనారాజవదన | వదనమీంచినూధుద్యవ
దనవద్య | ఫణితిమారంగనిట్లువికలితైతి || ౧౯౫ ||

గీ॥ అవ్వసీతెల్లయెడలసౌఖ్యమ్ముగలదె | సుతులునీయందుభక్తిసంయుతులెవ్వల | నెల్లకోడలద్రుసి
యాజ్ఞయిండుకై న | మీరకేకార్యములయందుమెలగువారె || ౧౯౬ ||

గీ॥ సవతులతిహార్దగుణవిలాసవతులగుచుఁ | గలసియుంచులెనీతోడఁగలకలేక | వారియందునుశీఘ్రన
వారితముగఁ | జెలిమివాటింపుచుండుదెచిగురుబోణి || ౧౯౭ ||

కం॥ పెనిమిటినియందునుగడు | ననుకూలతచేతఁదనప్రియాంగనలందున్ | నినుమిక్కిలిమన్నించునె
యనుపమధర్మైకనిరతు డతడుమృగాక్షి || ౧౯౮ ||

ప॥ అనికుశలంబడిసి మగుదనిట్లనియె || ౧౯౯ ||

కం॥ సీతనయులకుంగడునవి | సీతనయులుగైత్యవరులు నిత్యాపకృతి | వ్రాతముబొనరించుటకై |
చేతోజలజముఫమివులఁ జింతింపకుమీ || ౨౦౦ ||

గీ॥ కుటిలతరవృత్తిచేతసికుండలంబు | లపహరించినసకలలోకాపకారి | యలఘుగర్వాంధుడగునర
కాసురుండు | నేడుమచ్చక్రభారచేనిహతుడయ్యె || ౨౦౧ ||

కం॥ అనిచెప్పిదానవునిచేఁ | గొనదెచ్చినరత్నఖచిత కుండలయుగమున్ | వినయంబుననర్పించినఁ |
గనుగొనికురజననియధిక కాతుకవతియై || ౨౦౨ ||

ఉ॥ కైకొనిపేదపెన్నిధులు గన్నవిధంబునసంతసించిలో | కైకకరణ్యుడై నకమలాక్షునిపొరుష
మించియాశ్రుతి | శ్రీకరభూషణద్వయిధరించితగ్గఁ దివసేంద్రచంద్రుల | బాకలనంబుచేతనల
కాలెడుసంజయ పోలెనత్తటిన్ || ౨౦౩ ||

ప॥ ఆడిరిదేవతాగణికల, గ్రనుభారసకల్పమూఢురిన్ | పాడిరికిన్నరోత్రములు, పారవరుల్ గడుసం
ద్రమంబునం | గూడిరి, మూకలై సురలు కోర్కులయందుకొఱంతలన్నియున్ | వీడిరి, కుండలద్వ
యము వేల్పులయమృధులంచునత్తటిన్ || ౨౦౪ ||

ప॥ ఇవివిధంబున నన్నుధునూదనుండు సకలసురప్రకరంబుల మనోనయనంబులకానందంబుగావింపు
చు సురాధిరాజునివేదితంబైన యొకయుపకారికాభవనంబున వసియించు || ౨౦౫ ||

సీ॥ నవనవామరవధూనర్రనాలోకనా త్యుత్సాహభరముచేనొక్కవేళ । వీణాధురీణప్రవీణగంధర్వ
గానోత్సవంబులచేతనొక్కవేళ । గునుమితమందారవిసరసుందరనంద నోద్యానవిహృతిచేను
క్కవేళ । స్వణవానిజరజఃకీర్ణగంగాస్రవా హూదీర్ణజలకేళినొక్కవేళ । బ్రౌద్దుగడువు
సంనాజగర్విజృంభిత । మదనజనకుండుసత్యభావయునుదాను । గుతుకభరమునవసియించె
గొన్నిదినము । లుసుశుభస్ఫూర్తిచందునకస్మరమునందు ॥ ౨౦౬ ॥

శా॥ బాలార్కాయుతపోటికోటి సదృశప్రవృత్తతేజోన్వితా, । లీలాంగీకృతవిశ్వసర్గసుజనా శీఘ్రప్ర
పూజాప్రియా, । ఫాలాక్షాహతపంచసాయకపునః ప్రాణప్రదానోద్యమా, । ప్రాలేయాచలకన్య
కామదామహా భక్తానుచింతామణి ॥ ౨౦౭ ॥

కం॥ కృష్ణాతటభూమిహరణ । నిష్ఠాతనిజాంఘ్రికమల నిశ్చలపూజా । కృష్ణానిరతచకోరా । నుష్ఠాక
విభావిభాను రోద్యత్కరుణా ॥ ౨౦౮ ॥

తోటకం॥ శరణాగతరక్షాసాధుమతీ । తరుణారణ్యసుందరభామవతీ । స్థిరమానసవస్తునిధివనతీ । శర
దుబురుహననశర్వసతీ ॥ ౨౦౯ ॥

గజ్జ॥ ఇది శ్రీవిజయవాటికా కనకదుర్గామహాదేవీప్రసాద లబ్ధనిరర్కశ కవితాచమత్కార, మాధ
వపర్వచంశాలంకార, శ్రీమన్మహామండలేశ్వర మహీమండలరాయ మన్నేసుల్తాను శ్రీపూసపాటి
గోపాలకృష్ణరాయ పుత్ర, వసిష్టగోత్రపవిత్ర, నిశ్శృంగవితరణ క్రిడాసంతోషితాశేష విద్యత్కవి
జాల, తద్వభూపాల, ప్రణీతంబైన శ్రీ కృష్ణవిజయంబను మహాప్రబంధంబునందు చతుర్థాశ్వా
సము ॥ శ్రీ శివాభ్యాంసమః శ్రీ శ్రీ శ్రీ ॥ ౨౧౦ ॥

ఇది చతుర్థాశ్వాసము.

శ్రీకృష్ణవిజయము.

కంచమాశ్వాసము.

కం॥ శ్రీగురుతకవిశ్వజయో । వ్యోగస్తరశశవలస యుతనిజవీడో । కంగలనక్రియాపిత । నాగప్రా
లంబశ్రీ కనకదుర్గాంబా ॥ ౧ ॥

ప॥ అవధరింపుము ॥ ౨ ॥

ఉ॥ అక్కడద్వారకాపురి మురాంతకుడంపిసయట్టిసైన్యపు । ప్రియదనంపునిక్కలగు పండ్రముఖుల్
పదియామువేలునుం । జ్జ్వలరాజనల్లునిప్ర సూకపుభక్తముల యోచున్లువెల్ । శ్రంక్కురునుం
డనన్విభునిజూడంగగోరుచునుంకిరెన్లు ॥ ౩ ॥

ప॥ ఆయ్యనసరంబున ॥ ౪ ॥

కం॥ ఆమనియరుదెంచెముతు । గ్రామణి, యనుకననిగాయ భువనభృతల । గ్రావణి, నింభవిష్టుల
దామని, యైవరహిజనులు తల్లడమడక ॥ ౫ ॥

సీ॥ తరులందెకాకటి త్తరులని ద్దములంగుం పరుణపల్లవరచిన్నరణమీరె । పనులందెకాకామని
చావలతయందుం దతశీలీముఖసముద్ధతిచెలంగె । లతలందెకాకసంగతనట, తులందు సునునోవి
కాసంబురాబగుమీరె । ననలందెకాకత్రిన్నన, బాంధవమతులందు గళనక్రియ, భవలవలం ।
సకలభువనై కవిజయనిశ్శంకనిబిడ । సాహసారంభసంధ్రమోతాహసంగ । తాంగజహహయ
సామంతుడగువసంసు । డఖలజగత్ప్రదేశంబునలక్షనపుడు ॥ ౬ ॥

సీ॥ యాణాంబుగాండొంటిజ్జన్మచ్చద్రక్షేణి సజలించిసూతనచ్చబములిప్పి । నమ్మకొన్నతీవరకాళాగ్ర
ములయందు వణానీయముశాసుపణాములిది । లలితనానాప్రభాతులతనూక్తిజాల కముల
శృంగారంబుగలుగఁజేసి । వినుతిపాత్రముపై నవివిధగంధములతో వికచప్రసూనమాలికలాసం
గి । యుచితగలిధీరతరులఁబూకరించె । నప్పుడామనికరవాయియతసుప్రపతి । విజయయాత్ర
కుందోచుగావీరభటులఁ । గాంగనడపించుకుతుకంబుగాంచెనేమొ ॥ ౭ ॥

సీ॥ పున్నాగములు పూలెపున్నాగములు సాంద్ర జూకెత్తే పవేజాలమెరసె | సురసాలములు వోలె
సురసాలముల వేకసుమనోధి నలవ్యంధ్ర మివ్వజూడె | గాంధర్వముల వోలె గాంధర్వముల వానవ్య
జాతరూపాభిభ్యంధ్ర హింసె | బాంబులు సుగోలె బాణముల నయలగ సతిమకాన్త సహోదర
ఘటింపె | మునిగణ బలువోలె సుహృద గణంబు | సునినానక ప్రజోము క్షి నతిశయమై | చింత
మలువోలె పరికముల వేలికి నుండ | భాలసాన్ద్రవలంబు బరగెనపుడె || ౮ ||

చరి॥ బసవిజగరవాగ్యోగగు మాధవ పుత్రిమై మోక్షయం | బునదగు సాన్న ప్రామెగడ ముత్తి
యపుంజల బ్రాలుగోసియ | వ్యసమమెన్ది మైననని వారణ గురువు పున పసంపెమల్ | ఘన
మ గనాచినాగిసల కాంతి సెలంకల తాళిలెఱుగెత్ || ౯ ||

ఉ॥ నందలపించుబాదువెల యంచుచు బుభ్యుల బెల్లె గొంచునన్ | బంజలపించి కేటము న గనెనీ
లిమపించుచున్ జగూ | భ్యులిత కాయ కింతిముల యంచునాజుల నలంకరియన్ | పంచకేలి
ముఖారియనఁ బాటియిచుండె వనంబుల త్తటిన్ || ౧౦ ||

శా॥ ఆకారములు గంచఁ జెట్లఁ దలక్రిందై పెన్ద కాలంబుకా | జాగర వ్రేలుచు నుండిముక్తి గనుటత్యా
శ్చవ్యమేనూతన | శ్రీకీబట్టయి పొన్న మొగ్గలధరి తేనెకంబుచే నుండిము | క్రాకారంబులభించె
మ ధవుని మాహాత్మ్యంబుచేన త్తటిన్ || ౧౧ ||

ఉ॥ ఎన్నమనోజివిల్లయిన రాశిపువేరువహిన్ యుంటన్ | సన్నిశితాశుగంబులకు గర్భయుఁబుట్టిన
యల్లుగాఁగన్ | మన్ననగన్న యట్టిపలు క్రూనులలోపల కెల్లబుక్కిలిన్ | సన్నుతవిభ్రమోన్న
భివ సంతదుగూర్చెరసాలశాఖిన్ || ౧౨ ||

చం॥ లలికలఁ జేరిచేరువయి లారుహపజ్జులఁ గ్రమ్మి త్రవ్వకన్ | వ్రతతులఁజెందుబంధరపరంపర పెంపరయం
గన త్తటిన్ | సతులకుఁ బ్రాణనాథులకు సంఘటనంబొనరించువేడుకన్ | జతురతఁజూపుమాతికల
చందములందలపించె నెంతయున్ || ౧౩ ||

గీ॥ పరభృతద్విజరాజిఁదరుణమృదుల | పర్రముల భోజనంబులర్పణముచేసె | సంతసముతోడ నపుడ
వ్యసతుడతను | ధర్మసంపాదిడిదియు క్తంబుగాదె || ౧౪ ||

వ॥ ఇష్టిధంబున ॥ ౧౫ ॥

ఉ॥ ఆమనియామనీషిమను బావలి నెల్లొడ్రనానభల్లమా । యామయవార్థముగని నెలయన నెలయం
దఁగఁ జేయన నైతిన్ । దామర సాక్షి పై వ్రావయరామరసంబులఁ బ్రేమగన్నక । న్యామబులఁ తరం
తరను నగ్గలమావరహ ర్తిదూలుచున్ ॥ ౧౬ ॥

సీ॥ తారాధ్వమున చేయు దారం వమువిన్న శౌరవారు పలువత్సోనముగ । దీవియందుఁ జెలువందు
తెలుపేదిగనునొన్న విష్ణుశంఖ ప్రభావిప్రసముగ । మేఘాభ్యసేన సేతుచేద్యుశియున్న పద్మాశు
తనుకొంతిపాటపముగఁ । జలలపేర్చు బాలుడయఁ బుణెవిసఁ జెరియొబరకీర్తి నముగఁ గనుమగఁ ।
జిత్తముననూహ సేయుచు ప్తిభవుడు । ప్రోత్సరిదూపుగ మునెనెడ స్తరమున । సుత్తరమెరి
త్తగమఁగొంచును తలమాన । ప్తిరులుగాంచు తిలోలృష్టిహవుల ॥ ౧౭ ॥

సీ॥ విరులవండలు గూర్చకుదుల చిక్కుబడిచ్చ వీడెన్ పలుచేర్చుచినుపుతోచె । జిత్తరవలనూడతి
లుకలుముద్దాడఁ జెలికఁ జెలను నొడనలలెపుట్టె । మెలుగుట్ట నుంఁగించ మేడపై జరియల వనంచలన
డిపించనా నదొరగె । బువ్వుదీ నెలఁబ్రోవనొదరిఁ జ్ఛకునుబోవ మధఁగనంబుల ద్రావమననువిరిగె ।
సంచలితభూషణంబులు చక్కదొడువ । సారెవెడితెమపేకిన్నీరుచుడువఁ । బ్రాంతపరిచారిక
లఁబిల్పివనులునుడువఁ । గడునగవ్యాతివొడ మెనాకామినులకు ॥ ౧౮ ॥

చ॥ తనువులుచి క్కెనక్కజపు ధైర్యగుణంబులు స్రుక్కెదీనతన్ । మనసులుబాక్కినక్కమగుమా
నముదక్కి గపాలభాగముల్ । గనచెలుపె క్కెగనవల ఖండజలంబులుగ్ర క్కెన నైతిన్ । దినది
నమొక్కవంతగన తీతిలకంబులకంతకంతకున్ ॥ ౧౯ ॥

సీ॥ ఒకమాటయడిగిన నెకవికాలాపవే తొకమాటకై యిచ్చెను స్తరంబు । నొకచంతకగుంగ నెక
యింతిదలచివే తొకచంతకరియారకయతిరిగె । నెకతలోదరిబిల్వనొకచెల్వచూచివే తొకత
లోదరిపేరనూదిపలికె । నెకకార్యమూహించియొకచంచలాక్షివే తొకకార్యమునఁగృతోద్యో
గయయ్యె । బచ్చవిలుకానిపేరిపాటచ్చరుండు । మచ్చరముమీరితమయెడల్ మ్రుచ్చిలించి ।
నిచ్చలపునూయచేశారికిచ్చిమగుడఁ । దెచ్చుపనిలేమిప్రాంతిహెచ్చుకతన ॥ ౨౦ ॥

సీ॥ ఆళికాంతాలాపమాలించుటయెకాని యందభిప్రాయంబులగయలేక । యశిమతాపశంబులార
గిందులెకాని నానాగస్థితల్ గానలేక । వృద్ధులగంధంబులమేనబూయుటెకాని పలువాస
నలుతీరుచెలియలేక । తనవాటిపనుజేరివిరుగుగోయటెకాని యేవృక్షభేదంబులెఱుగలేక । గ
డుపుచుండిరిపిఠములుకంబముఖాలు । తామరసనేత్రుడగులనంతకరణము । బాహ్యకరణంబులా
యంబునుండును । వాసనావశమునంతేసివల్లలంగ ॥ ౨౧ ॥

సీ॥ కమలంబులిటుచెచ్చుకాతర్యయనవచ్చి కమలలోకనుచెచ్చుకాతయనుచు । శ్రీరాగమునఃపా
దుచెలియరోయనవచ్చి శ్రీరాగనిధివాడచెలియయగుచు । వనమాలికకుబొమ్మకనితరోయనవ
చ్చి వనమాలిదేబొమ్మననితయనుచు । గరుడపద్మలుచూపుకలికిరోయనవచ్చి గరుడనాహను
బొమ్మకలికియనుచు । నల్లభవకల్పకల్పంబులైనయట్టి । వాసరంబులుగడువసేవలనులేక । చెలు
లతోనెలమియన్పుభాషింపవచ్చి । యదువిధునెవల్కుచుందురయ్యబ్రహ్మఖలు ॥ ౨౨ ॥

సీ॥ మురపై రివా రాధ్యమునబూలినట్లైన ననిమిషయైచూచెనబలయొకతె । కృష్ణదేవుండుముంగిట
నున్నయట్లైన బరునెత్తెనెదురుగాభామయొకతె । తామరసాక్షుడతనుచిల్చినట్లైన బలికెనో
బూయనిపడతయొకతె । వాసుదేవుడుజేనవాసినయట్లైన బయలుకొగిటఃజేర్చెబాలయొకతె ।
చిగ్గజగురుండుతావిపూసెజ్జమీద । తనకుననుకూలవృత్తిచిత్తంబునెలిపి । యతనుచెయ్యలు
దొరకొన్నయట్లులైన । నానచేనాననమునుంచెనాతియొకతె ॥ ౨౩ ॥

సీ॥ శౌరిసర్పముదోపఃజేరిపల్కినవేళ లలితముగ్ధాలాపములువచించి । వనబాక్షుతనువుతోడనువు
సోకినవేళ నెమ్మేసంబులకజాలంబుగాంచి । కంసారికెమ్మోపిగంటుచేసినవేళగినుకచేబొమ్మమడిగి
లుకొలిపి । గోశాలదేవుడక్కునఘటించినవేళ భుజపల్లులంబరంబునకుఁజొచ్చి । మఱియునునతం
డువలరాజుమతముదెలుప । నప్పుదాశ్రువుకన్నులఁజాలుకొనగ । మేలుకొనియున్నురందురమ్మా
ననయన । లంబుజాక్షునిస్వప్నసంగంబులందు ॥ ౨౪ ॥

సీ॥ భువనసంభరణవిస్ఫురణఁగాంచినయొప్పుకన్నదమ్ములయందుఁగాననయ్యెఁ బాండుజాతశ్రీకీబట్టై
నచందంబుతేకుకఁజెక్కులయందుఁదాపుకొనియె । గామగౌరవమహాభ్యాతింగన్నవిధంబువృద్ధ
యవద్దములందునుడయమందె । బ్రకటితదశతనుభావసాంగత్యంబు తనువల్లికలయందునెనసి

యుండె । సంతతవిచారితయుమధుశాత్రవంబు । దమకుసహజగుణంబులై తరలవయ్యె । నానె
లతలెల్లనవరతధ్యానవశత । నందఁగలరే మొకొరితాదాత్మ్యమింక ॥ ౨౫ ॥

సీ॥ త్రుండరీకముఁగన్నఁబుండరీకముఁగన్నకరణిడండ్లముసందుఁగందువొడమ । ఋతూధికతిఁగన్నఁబు
తూధిపతిఁగన్నలీలఁజిత్తముఁజాలిపాటుగాఁగ । హరికదంబముఁగన్నహరికదంబముఁగన్నరీతిచేతో
విధిభీతివొడమ । శుభిభాసిలతఁగన్నసువిభాసిలతఁగన్నయటులమాఫసశంకయంకరింప । భివ్య
జలకేళికలుసేయబంతులేయ । సరసననవాటికలుఁజాయవిరులుగోయ । వన్నెగాఁడందనమూర్త
యఁగన్నమూయ । మందిరపు సెజ్జలెడవాయనుజీచిరంత ॥ ౨౬ ॥

సీ॥ ధివినిండుబున్నమనెసగువెన్నెలలంచు నివియెండ సెగలంచు నెలుగలేక । యివ్వకప్పునిదిరులకిమ్ము
గొన్నములంచు నివియంపవోనలంచు నెలుగలేక । యిదితావివేకజల్లుచుననబోతములంచు ని
విదాపశిఖలంచు నెలుగలేక । యివియించువెలయించునవచూతలనలంచు నివిభక్తలతలంచునె
లుగలేక । యభులఁబొడగన్న, గోయిలయలుకుడన్న, కిలుకగొడవిన్న, రాయంచచెంతనున్న,
ఎ.లయపవనుండుపయిన్న, మతులభిన్న । గతులుగానుండిరాచిన్నకన్నెకన్న ॥ ౨౭ ॥

ఉ॥ అన్యపకన్యశ్రీకరణి సంబుజనాభవియోగవేదనా । భీనతచేతనై శయతి శీనతజిత్తములు త్రిలంపు
మె । పూనగమొక్కచోనిలువ నోపకయాభిజనాభి ॥ ౨౮ ॥ న్నానముతోడఁగొల్వమెక నాడుద్ర
మాదము నెందియందరు ॥ ౨౯ ॥

సీ॥ సురపొన్నతరలక్రొవ్విగులతేనియలాచి ముసరిఘుమ్మనితేట్లుమ్రోయుచోట । నెలమానిలోనల
యించులు మెక్కిచలమెక్కి కోయనికోయిలల్ గూయుచోట । గలహంసకామినీకలలా రావము
లో చెవులకుఁబబ్బముల్ సేయుచోట । విరిదప్పిచాననల్ వేమాఱుననదుమీ రినవెమ్మెగులుమ్మటం
చుచోట । నిండుపున్నమపండువెన్నెలలుసోకి । మెల్లివెల్లనచలిసిటిజల్లువైదమ । నిండుబాబిల్లి
రాలయుప్పరిగెకరిగి । యతనుధాటికివిరిగిదై ర్యంబుతరిగి ॥ ౩౦ ॥

సీ॥ చెక్కులమకరికాచిహ్నముల్చెదరంగ మించుకన్నీరువషిణించుటలును । చిగురాకుకెమ్మోచికి
గింతిలేదుగా నిడుదయూరపుసెగల్నించుటలును । శుకపికారావంపుచుకుసోకకయుండగర్జ
ముల్చేతులఁగప్పటలును । కడువేడివెన్నెలల్ గదిసికాకలుసేయసురపొన్నవఱుగులుచొచ్చు

టలును । గానిపీనులకింపైనగానమైన । దీనకుకపోతశర్కరాదానమైన । మానసంతానమా
ల్యసంధానమైన । గానగానేరకుంజిరమ్మానవతులు ॥ ౩౦ ॥

గీ॥ ఉన్నచోజన్నసతులయాచిన్నలెల్ల । బెల్లముగఁగాంచియల్లముల్ ర్హల్లుమనుచు । బెల్లగిలనె
చ్చెలులువచ్చిపాల్లకాపు । నల్లనిప్రభావమేదియనుచుగదసి ॥ ౩౧ ॥

సీ॥ కేలసెజ్జలమిది కేలమిదెచ్చినగాని శయనించుతలపులేకమునులేక । పాదలువాసనలుపూబొద
లుచూపినగాని విరికరంబునంటువేటపులేక । నెత్తువుపలుకుచేపాత్రించిననుగాని సారెలేక
యన్నతీరులేక । కడునబ్బరములై నోకలుచెప్పినగాని ప్రత్యుత్తరములిచ్చుపటిమలేక । యదివి
రులతోటయదిసకాఢివాస । నుదివిమలసాధమదివయస్యాకదంబ । మదిశశిశ్యోర్జ్ఞేయని
యొకిలైనగాని । యెఱుగలేకున్నయాచిన్నలెల్లగాంచి ॥ ౩౨ ॥

గీ॥ కాంచనాంబరధరురాకఁగాంచలేక । మించువిరహంపుసెగలుగ్గమించుచుండ । నించునైదువదొ
రమైయలంచువేళ । యించునేవీరికొకమాటయించుకైన ॥ ౩౩ ॥

వ॥ అని చింతింపుచు నంతకంతకుఁగంతునిశరసంతానంబులు నిశితాంతంబులైన కుంతంబులవడుపు
ననంతరంగంబు నింతింతలునేయ, నేమునదిలేక, రాకానుభావకుభేకరాకారంబును, నిందిరాకు
నూనుభేకరాకారంబును, మలయసమీరంపు క్రూరంబైనసంచారంబును, గీరంబులునేయునపకా
రంబును, దుర్వాగంబులైన పికారావంబులొనరించు వైరంబులుదలంచి యున్నరసుచుం, బెద
వులుదడపుచుఁగన్ములుమూయుచు, గాంతిపెదరుచుఁగలంగుచు, ములంగలేకున్నయన్నలినగం
ధులం గనుఁగాని, నెచ్చెలులువారికి వేటువేటు శైత్యోపచారంబులుదలంచి ॥ ౩౪ ॥

ఉ॥ ఆకులవృత్తిచేతజపు రాకులసెజ్జలమిదనుంచియున్ । పైకపుచందనంపుఘన సారముతోఁగల
యించిమేత్తియున్ । బైకొనితాళవృంతములు పద్మదళంబులుకట్టివీచియున్ । కోకకుచావతంస
ములు గొన్నియొసర్పిరిశైత్యకృత్యముల్ ॥ ౩౫ ॥

వ॥ మరియును ॥ ౩౬ ॥

సీ॥ నెలరాలుగరగిసనీటితోసగరాలు గలవికన్నీరుపై జలుకువారు । తరిమించుమించుపై నలము
కొన్నట్టుచెం గలువరేకులమేనుగప్పువారు । తరుగరంభావణాతాళవృంతములచే వేమారును

దుగకవిసకువారు | లాలితాంబుడమృణాలాలియవ్వడతెచ్చి హగవల్లులుగేయునట్టివారు | న
గుచుసత్కృపదారుపదారువేల | కీరవాణులగడునిల్చివేరువేర | యిచ్చుకొందగ సెచ్చెలులెన్ని
యేని | శ్రే త్వకృత్యంబులీరీతిసలువుచుండ || ౩౭ ||

కం|| అవియెల్లసుల్లములబె | ల్లప్రపల్లవచాణిసుమశ రాఫలకీలా | నివహములకునంతంతకు : నవిరగ
ఘటియింపఘృతర సాహుతులయ్యెన్ || ౩౮ ||

ఉ|| ఇంచులుకడవారె,నుడు తెత్తెనుమెత్తినగంధసారము, | భృంగితపద్మనాభకృత హారలతావలసి
రసత్వముం | గాంచెను, కప్పురంపుపాడి గల్గెననే దినయల్లుముండెనా | చంచలలోచనామణుల
చారుతనూతలంతిన్సంతటన్ || ౩౯ ||

కం|| చెలికత్తెల్లరీగతి | జలువపనులువేవిధముల జలువునుతమలే | చలిగానిరిగానిమిగులన్ | న
లతలతనులతలవెట్టి నిట్టలమయ్యెన్ || ౪౦ ||

గీ|| అంతెనక్కంతలకునిట్లంతనేను | కాజుమలకాజుమలయాదిరాజపవను | సకలబురుదా
గూర్చియాసఖయత్తెల్ల | నలుకమీరింగ బలికిరయ్యనసగముని || ౪౧ ||

కం|| శ ౯ లేకములేకశ | శాస్త్రాగూఢవికడపక జాతలనిరాదన్ | హుంకారముసేయుటగున్ | న
సంకల్ప సేయినేల సహజశంకా || ౪౨ ||

సీ|| భవనజాతవ్యేషబుద్ధిరీకెపుహనీ స్థావరంబుగయుశ్చౌర్పరంబు | సతతోన్మిమద్భావకు తుమనీ
జనకుండు నెలిసరశ్చాయములే నీకరంబు | లెవుమరాకలయందయవర కుడవునీవు నీసర్వముప్ర
దోషభాసురంబు | గైన్యబునీగనం నుణియె గంతైర జడతనీకెప్పుడుసహజకుణము | కట
కటాయివీనిసర్వంబుకాట | యెరిగియుండిఁకునమ్మరంబేమొకాని | వనజగర్భుండునీకుపై వా
త్మకుడను | చంద్రుడనురాజనుమనోజ్ఞసంజ్ఞలిపి యె || ౪౩ ||

గీ|| పుట్టినప్పుడకుటిలతపుట్టినచ్చె | బెరుగుచుండంగకందునుబెరుగుచుండె | పూర్తిగనినీపువరహి
లోకా రిభము | పూర్తిసేయుటమివులనమ్మకమెంద్ర || ౪౪ ||

సీ॥ కడిదిసర్వజ్ఞశేఖరతమాటయకాని కళలునీకుపదారెగానిలేవు । వసుసనుగ్రుడవన్నవాతయె
క్కటకాని తనుసువర్ణముపునవనుదినంబు । జైవాత్మకుడవన్నశబ్దమాత్రమికాని ప్రతిమాన
మునుపునర్భవమునీడు । నవ్యుతసంగతుడవీవనునాడికయకాని సాశనీకుననంతసంసరణమె । న
హహాగోపాకంఠీయధార్థకీర్తి । దెలియగాలేకజగులుగీర్తించునట్టి । పదములన్నియుఘృత
కోశపదములట్లు । యర్థరహితంబులొటసత్యంబునున్ను ॥ ౪౫ ॥

గీ॥ కందుగాడిదిభూమసంక్రాంతిగాని । తారలివిగావుమిలుగుర్లతతులగాని । ఆశ్రయ్యుదిగాదు
కిలలచొప్పుగాని । యమృతరుచివీవుగావుదావాగ్నికాని ॥ ౪౬ ॥

గీ॥ తాకకాతిశయానుబంధంబెకాక । కృష్ణపక్షాభివృద్ధియంగీకరింప । నేరకున్నట్టినిన్నుపర్చించినూ
డ । సత్యమగుచంద్రమామిసీచరుడవొట ॥ ౪౭ ॥

కం॥ కాయభవానీతూపుల । కాయభవాదులునువెరతు లనవరతంబు । మాయలనాగలపైబలు
మాయలనాగడముచూపు మధ్యమగునీ ॥ ౪౮ ॥

సీ॥ బహుసూతులకుబాల్పడినత్యదభితంబు లగుపయలోనీ సాయకముతాక । తనవారిమిపులనోడి
ననీరుగాంచిని సానరమాచెరుమనీనాకమాట । పరజాలభయమందినిరతంబునుమూత విడ
కుందుమీనునీడగయాట । కనకదూలతవృత్తిగనుదానకాంక్షచే మారుభృంగాళినీనారియాట ।
నాధవిహితసాధుకాంతానీతాంత । బాధనాసాధవృత్తిచేబరగునిన్ను । నాశ్రయించినవారి
కెక్కినపాళ్ళు । పృథ్విదొరకొనజాలునేవిషమబాణ ॥ ౪౯ ॥

సీ॥ రథమనీకైమనోరథవంశ్యులించు చండనవనానిలుడుశస్త్రశృంగుండు । తేరిచూడగరాకమీరి
క్రొవ్వాడునీ వారివంశుకతంగవర్తనంబు । నీదళవానియైనిరతంబువిరహుల గుందించునై
త్రుండుకుజవిహారి । సేనారెయ్యెనహూచునారియైసంఖ్య మదభృంగకులమతమస్వరూప । మ
కటయిటుచంటిరూరగ్రహాళితోడ । గూడుకొనిచ్చినిరహార్తిగుందుచున్న । కమలనయనలకీ
రిగరుణలేక । యలతసేయంగనాయమయసమబాణ ॥ ౫౦ ॥

గీ॥ రతిమహాదేవికంఠసూత్రముబలంబొ । సిరికడుపుచల్వచందమోవిరహిజనుల । కలుషమోకాని
ముక్కంటికంటిసెగల । బడియుబుష్పస్రమగుడంగబ్రతికితివు ॥ ౫౧ ॥

గొనలేదయ్యనేవసంత | వెన్నుగన్నులజూడలేకున్నచిన్ని | కన్నయలనెంచుమతముగైకొన్న
యీస | మున్నతపుకల్లవంబైననుడుపకున్నె || ౫౯ ||

కం || అనియందరనిందించిన | జనితలతనులతలుమివుల వాడినయట్లే | మునుపటికన్నంగన్నం | గన
లినుమడియైననధిక కాతరలగుచు || ౬౦ ||

సీ || కడిదివేల్పులకెల్లకళలియ్యగొంజాలు బాద్లివారిలోచాలపెద్ద | కమలవాసినియందుకమలనే
శ్రుడుగన్న దర్పకుండుప్రధానదైవతంబు | యితువల్లములకెల్లపతియావసంతుండ య్యవరవ
రులలోననగ్రయాయి | తగనెల్లప్రాణిసంతతులకంతర్యామి పవనుడారయపరబ్రహ్మమూర్తి |
వందనాహులనిందరనిందచేసి | మందబుద్ధులమైతిమేమందమింక | నుందరులదెందములకే
యమందభయము | పొందునోయనితలచియాయందుముఖులు || ౬౧ ||

గీ || ఆనిశాకాంతు, నాకాంతు, నావసంతు, | నానభస్వంతు, నతినిర్మలాంతరంగులగుచు బ్రాధికాంతు
కుకునూహలముగాంచి | పలికిరీతివృదులవాక్పాధివెలయ || ౬౨ ||

పంచచామరము || నమోనమోమహతమోనానాశకృతృభావితా | నమోదితత్రివిష్టపాయనంపివాహ
తేఖరో | స్రమాయనుత్తమాయగేయధామసద్దపత్తనే | త్రమానసోద్భవాయసర్వతారకాధి
పాయతే || ౬౩ ||

సీ || ఘనజరామరణరోగములకాషభమైన యమృతంబునీయందయమరెంగాడె | కమలాక్షునెదకలం
కారమైవిలసిల్లు పాలిలినీతోడనెపుట్టెగాడె | యఖిలలోకాధీశుడగుశైలకన్యకా బానియాదల
నిన్నెపూసెగాడె | త్రిజగంబునకునై నదివసాతపల్లాని హరియింపనీవదిక్కైతిగాడె | రహియి
తరచేవతలకునీమహిమలోన | లేకమాత్రంబుగలదెప్రాతేయకిరణ | వేయునేటినిన్నెనేవింపవ
లయు | జగతికల్యాణకాంక్షులౌజనులకెల్ల || ౬౪ ||

గీ || అలనలువకన్నజంద్రనీపధికుడనుచు | దెలియగావచ్చుమీజన్మదేశచింత | శౌరివృదయాంబు
జంబునీజన్మభూమి | నాభికంజాతమతనిజన్మస్థలంబు || ౬౫ ||

గీ || ఆత్మగర్వక్రియాదుర్వకాంతరంగ | మత్తకంబరదైతేయమర్దనాయ | విత్తరాజ్యాధికాంతాని
వృత్తమాని | చిత్తదళనాయతేనమశ్చిత్తజాయ || ౬౬ ||

సీ॥ వరకీర్తివెలయధీవరవరాళోహస ర్వామ్నాయవిదుగన్నయన్బురంబు | ఒడరూపమైస్థాజడకుం
భమునమహా మానీంద్రుడుదృఢవంబై నవిత | శరకాండమునసర్వశరతత్వసంపేది యవనీసురు
డుపుట్టినట్టియరుడు | గురువభూమణియందుగురుదీప్తిసౌమ్యండు జనియించినట్టివిష్ణువుచ
రిత | యాచిగాగల్గునత్యమ్భతాహవంబు | లన్నియును నెన్నమననీయలుకచిన్నె | మెయ
నైకొన్నతొన్ననవంటిదంట | తనముసిరిచూపువిరిచూపుపనులుగావె || ౬౨ ||

ఉ॥ రూపములేని తేడమ్మదు రూపముగన్ననవప్రసూనమే | చాపముచాదతుల్యమగు సాయకపంచ
కముకొలభించిగా | రీపతిముఖ్యచిహ్నంబు రేణ్యులనెల్లదృశ్యకరింపగా | నోనిననీమహాత్వమిక
నుక్కెడగల్గునెవంచసాయకా || ౬౩ ||

సీ॥ మననీవదనధర్మంబుపూనినయంత మానవేజాతిధర్మంబులెల్ల | కుసుమకాచ్ఛకసీవుగుణముగూ
ర్చినయంత నాగవెసాశీల్యగుణములెల్ల | నలినాస్త్రసీవుకాండముఘటించినయంత డయ్యవెని
యమకాండంబులెల్ల | కామనీవస్త్రస్థంబాసర్చినయంత గదలవెడ్డర్యసర్గంబులెల్ల | కీరతు
రగాధిరూఢయమ్మేరువంత | వింటివాడై నగానినీవింటియదుట | నిలువజాలునెడగములన్నియు
నువెడకి | చూచినగలాడెనీయంతశూరవరుడు || ౬౪ ||

క॥ చెత్రావియోగిమానస | తైత్రాపంచాస్త్రనిత్య సాహాయకచా | రిత్రాయీనవసారస | నే
త్రాళింగలచనేల నిరుపమగాత్రా || ౬౫ ||

సీ॥ నిత్యనిహాతినిహలిగండకముండ గావవేబహుపద్మకాననముల | శర్లతాకలనచేజెలుపుదప్పక
యాండ రక్షింపవేమహారామసమితి | జననాదిమూకతాసంశయంబెడలించి పాలించవేసర్వప
రభృతముల | యుగయెల్లనాగంగమధురసంబర్పించి ప్రేమబోషించవేధృంగపక్షి | నిటులపరి
చాలనక్రియాపటిమగన్న | నీకుమనరించెనువిరించినజముగాగ | మాధవాభిఖ్యయచ్చహామహు
నినేర్పు | సంతసించంగదగునోవసంతమివుల || ౬౬ ||

గీ॥ సురభియొకటిసర్వసురవాంఛితత్యాగ | లక్షణమునదివిజెలంగుచుండ | సురభివీవుసర్వసర
వాంఛితత్యాగ | లక్షణమునభువిజెలంగవలదె || ౬౭ ||

౧౦౦॥ అతులసుమబాణబాణా హతులకొమితీలేనియట్టి యలతగనినయా | సతులగరుణించివీరల |
మతులకునుల్లాసమీర మందసమీరా ॥ ౭౩ ॥

౧౦౧॥ నీలంతరాత్మనైననివాసించిననీవ్ర పంచుబుధాతెగిర్చించగలవె | నీవుసాహాయ్యంబునెరపకుండినఘ
న ప్రేకితజలమునర్పించగలవె | నీవుయోగ్యపుత్రోపవీవకుండినసస్య తరులతల్ఫలములుదా
య్యగలవె | నీవుత్రైవిదిసెప్పనేరకుండినజగ ద్వితతిలోపలనగ్నిపేలుగగలవె | హరిహరసరోజ
వర్షలయట్లనీవు | జగముగర్భింపరక్షింపసమయందేయ | కర్తవ్యయున్నవాడవీకమలముఖుల |
బలమకృపజూడుకంపితోపవనపనా ॥ ౭౪ ॥

౧౦౨॥ ఏణలొలనయనలీచంద్రముఖులునీ | వేణవాహనుండవెంచిచూడ | ప్రాణమైనయట్టిబాంధవుడ
వుజగ | త్యాగవీరిమనుపభరమనీకు ॥ ౭౫ ॥

౧౦౩॥ అనియించందంబునన | వ్యనితానులులెల్లరాజు వలరాజువసం | తునిమలయగంధవహుని |
వినుతించినయంతలోన విన్నియమమరణ ॥ ౭౬ ॥

౧౦౪॥ నాశకన్యామణులయంగంగజాత | కంతుసంతాపమొకకొంతశాంతమయ్యె | హరివిరహభూ
నలగుచుగిక్కిరణీవాస | రములుగడపుచునుండిరారామలంతా ॥ ౭౭ ॥

౧౦౫॥ హరిహాయునిరాజధాని | హరికొన్నిదినంబులుండి యాత్మప్రియుటా | హరిమధ్యలఁజింతించెను
హరిశురగళకాలిజాలివందెనువారి ॥ ౭౮ ॥

౧౦౬॥ తలచెమదనుండుహృదయంబుగలచెయెదుర | నిదురగాననిరేలనున్నదశుకాళి | గదియబెదరు
పగల్గెనుగదియెల్ల | గడువలుగగొంతసమయంబుగడపుచుండి ॥ ౭౯ ॥

౧౦౭॥ వికనాడుసత్యభామా | వికవాణీసహితుడగుచు బృందారకనా | యకుడనుపననుపమానో |
త్సుకతోనందనపనంబు చూచుతలపుచే ॥ ౮౦ ॥

౧౦౮॥ గరుడునినెక్కియక్కజపు కొతుకమొప్పగసాధవీధుల | సురరమణీమణులవిరుల సోనలునిం
పగగొందరిందునుం | దరవడసల్ గృహంగణప దంబులనిల్చినివాళులీయగా | నరిగెగిరిటకత్తు
రుచు లంబరభాగమలంకరింపగ ॥ ౮౧ ॥

చ॥ చనిచనికాంచనాంబరుడు సయ్యనగాంచెసమీపగాంగచా । వనవనవాహినీగతను వర్ణనలోజని
కాయకల్పభూ । జనికరజాతనిత్యవిక చక్రసవాళిగళన్తఘానికా । వినిమయాశీలభృంగరవ వి
స్తృతదేవవనీలలామము ॥ ౮౨ ॥

క॥ కాంచిప్రవేశించితిలో । కాంచితశుభమూర్తియైన హరియ తరినా । చంచలలోచన మెంగమి ।
క్షించిసుధారసముల్ల సితమృదునూర్తి ॥ ౮౩ ॥

క॥ ఇదికల్పకతరురాజం । విదిసతానాభిధాన మిదిమందారం । విదిపారిజాతభూషణం । విదిహరిచంద
ననుటంచు నెరుగబలుకుచు ॥ ౮౪ ॥

సీ॥ ఎడ యెన్నడును లేకయడరు లేనియవాన నానిపుప్పొడికొంపులై నచోట్లు । బలితంపుచివురుజొం
పములసంపదలచే ముమ్మరంబుగనిరుల్ గ్రమ్ముచోట్లు । లేమయంతరాలును దైమభరంబులన
పూరంబులేరులై పారుచోట్లు । విరిసివాడనిపూలసిరిచెలుంగున లేయి పగలన్న భేదమేర్పడుచో
ట్లు । మదముగదురంగవెడలుతుమ్మెదలరొదయు । కలికిచిలుకలయులివుగోయిలలపలుకు । దల్ల
లఁజెవులఁజరుక్కునదవులవిరహి । రాజినిచెంతజేరంగరానిచోట్లు ॥ ౮౫ ॥

వ॥ మరియునచ్చరలేమలు నిచ్చలువిచ్చలవిడిజొచ్చి పచ్చవిలువానిచూడు నోలలాడుచుండ నా
వేదండగమనలయుచును గుబ్బల జొన్బితలబూనిన సంకుమదంబును పొందమ్ములమగందమ్ములచే
బడనైన పుప్పొడులుగానుకల విధంబులంగొనుచు సారిణుల వెంటడింబడివచ్చు చదలేటినీటికిం
గట్టిన గ్రూసులమొదల్ల కుదుల్లగట్టులపట్టుల కెపురాల నుగ్గమించి మించినచులు నుమగు
భుచ్చనికరంబుల భరంబులమివుల వ్రాలిన కన్నెలేమావి కొమ్మల శుదలసంతినను దలంచు నిం
చులని యేతంచి వంచనపడి మరలుకోయిలలగని ప్రకటంబుగా నికటంపు పొడరిన్ల యూపరు
ల వరులరాకలుగోరుచున్న కిన్నర కామినులునవ్విస మవ్వంపు ముకుళంబుల నీనుగున్న గుర
పొన్నలచిన్నెలును, ముత్తియంబులుగట్టిన చలువ చప్పరంబుల యొప్పిదంబులుండవబడియెడు
నెడలును, నభిమత ఫలప్రదానంబునకు వనీపకవితానంబు నావశ్యనంబునెయు శంకయంచురింపఁ
జేయుచు నలససమీర సంచారవశంబున నించుక చంచలంబులైన పారిజాతంపుతరుల యుప
రిశాఖలం గ్రొత్తగవిరిసిన విరులవాసనల యాన నచటనిలిచిన పథకనైమానికుల విమానం

బుల యనూనంబులైన నరుచులెడలేనినలుగలచెట్లపై నీరంధ్రంబులుగా గ్రమ్ముకొన్న మిళిందంబుల బృందంబులపైఁ బ్రసరించిన చంచలంతలతో జలదంబులనిలంచి నిజపింఛంకాదల ధరించిన విరించిగుడుడువచ్చిన హెచ్చిన సంతసంబుగన్నయవియునుంబోలె నటించు పోషితమయూరంబుల పింఛంబులుదరు మూలనీలమరకత వేదికారుచులు నేకీభవించుచాయలును, రెక్కలుచక్కగరానిపిల్లలు బెల్లగు ప్రేమంబున నడపించుకొనివచ్చివచ్చి విద్యాధరబాలికలు పుష్పాదులంగట్టిన కట్టలుధేదించి పాగుపూడేనె కాలువలదరించి చేయనదిలేకయున్న చిలుకనుండియలయొడ్డునువచ్చి కప్పరంపుటనంటి పూదొరలు చందపులంగబళించితెచ్చి యోవలుగాజేసి యాశిశువులదాటించి మదనకాతరంబులై యాతరంబులుగా దక్కపాలచుంబనంబులు గొనుచు మగచిలుకల నతివిస్తయానందంబులచే నిష్పందంబుగ గనుంగొను సిద్ధయువతులు, నెడనెడ విలాసార్థంబుగానిలిపిన కనకపాంచాలికలను విధేదించరానిపట్లను తొగరుమిగిలిన చిగురులజగి సంజ్ఞకౌపుగా యెడయెడలి పొడమైన ముకుళంబులుడువులుగా లేనియలాను నాశలనాశలంగ్రమ్ము ద్రిన్దురితేటితుడుములు చీకటులుగా చంపకప్రసవకిలాపంబులు గృహదీపంబులుగా, కోకిలల కుహూకారంబులు చక్రవాకదంపతుల నానావిధదీనాలాపంబులుగా, ప్రదోషసందేహంబాపాదించు చాయలుగని ముగ్ధపనపాలక బాలికలు వీణాగుణంబులు మాళవంబునను మేళవింపనగియెడు ప్రాడలగు చేడియల రచనకాంతులు వనస్పతులయందును లతాంతంబులు మొలపించుచున్న ప్రదేశంబులు గనుంగొనుచు నెక్కయెడంజక్కని పారిజాతమహిజాతంబుదాయవచ్చి || ౮౬ ||

గీ॥ అమితనిజదానమహిమతోసమతగాంతు | నంచుగర్వింతునిదియన్నయలుకబోలె | కృష్ణుడవ్వే
శదనపలకేలలీల | బట్టిపెకలించియాదివ్యపాదపంబు || ౮౭ ||

చ॥ గనుడునిమూపుమీదనిది కంజదళేక్షణసత్యభామవి | స్ఫురితమహాప్రమోదపరి పూర్తిమెయింద
నుజూచుచుండగా | నురుగతిశంఖమొత్తైత్రవ యోగ్రతరాగ్రహజాగ్రదిందుకే | ఖరకరకంజ
ధాక్కరన ధిక్కరనోద్భటనిస్వనంబుగక || ౮౮ ||

చ॥ భూమిజనించెకల్పమును భూధరవై రిముఖాఖిలామర | గ్రామముచి త్తవుత్తులకుఁ గల్గగఁజేసెబ్ర

మోదమహ్యదా । భూమిజనించెకల్పియట పూనగజేసెవిపాదలీలయా । స్వామివిచిత్రచేష్టి
ము చందమెరుంగనశక్యమేరికీ ॥ ౮౯ ॥

కం॥ వనపాలకులప్పుడుత్రిభు । వనపాలకుమార్కొనంగ వచ్చిపెలుచన । వినతాసుతుపడుంబుల ।
యనిలమునకుతూలవృత్తి నందిచకీడులై ॥ ౯౦ ॥

కం॥ చనితచ్చరితులబంధయు । జనితమహాశ్చర్యధుర్య సంభ్రమపడులై । యనిమిషపలికెఱుగింకన ।
వివిధగోడుసునాత్మనధిక విస్తయయుతుడై ॥ ౯౧ ॥

సీ॥ కనుకమైమందరాగింటె త్రియమృతంబు జనియంచుమన్నంబునట పుట్టెన । తనమహేశ్వర్య
మంతయుబలీంద్రుడుగాన్న దిట్టయైయాచించితెచ్చుటెన । దైవతారాతిరూపశకంతుబరియా
ర్చ భువిలోనమనుజుడై పుట్టుటెన । జగతివనిగవట్టెజలవట్టిమాజిలో దోడవ్వరునులేకతన
ముటెన । దలచినహియింపలేకయాదైవశేంద్రు । డపుమహిమోడగలహించనాస్తదలచె ।
ననుపమైశ్వర్యమదముచేదనకొలంది । మంచుమూఢాశ్చలమేలుమరచుటాచి ॥ ౯౨ ॥

సీ॥ గనదుకాజ్యంబపారిజాతంబుగాగ । వలచుజంభారియేమిచిత్రంబొకాని । తనకనాంబుమహి
జాతంబుగాగ । సుల్లముననించుకేనియునోర్వలేక ॥ ౯౩ ॥

కం॥ సమదామరవరసేనా । సముదాయంబులుభజింప చక్రధరునితో । సమమొసరించువేదకు ।
సమరహితస్ఫురణగదలె సంరంభమునక ॥ ౯౪ ॥

కం॥ హరిజుట్టుకొనియెదుర్చడ । సురవరబృందంబులపుడు శూరతవెలయక । హరిజుట్టుకొనియెదు
ర్చడ । కరివరబృందములబోలి గర్వాంధములై ॥ ౯౫ ॥

కం॥ అమృధుసూదనుడవుడంబు । గమ్మనజరునగవుసాంపు కన్నులగెంపు । గ్రమ్మనయ్యమరానీ ।
కమ్మలనీక్షించిరోష కలుషార్తుకుడై ॥ ౯౬ ॥

సీ॥ కొందరమక్షింద్రకుంఠితప్రతిపక్ష పక్షవిక్షేప్రప్రభంజనముల । కొందరజితైరిబృందసంబంధ
లాగ్రధారామహాదగ్రగతుల । కొందరశతకోటికోటిగర్వోద్రేక భావభంగదగదాపాతన
ముల । కొందరవరకాజకొదండభీకర జ్యాలతానిర్దుక్తసాయకముల । జదియంగామె త్రివది

పాంచజన్యము త్రి | చిత్తమపుడధికారుణ్యపృత్తిమాన | వీక్షణములధికారుణ్యపృత్తిపూనఁ |
గనలిచక్రంబుదెవగనుంగొనుచునున్న || ౯౭ ||

కం॥ కల్పాంతకుడ్రకోటి | కల్పాకృతియైనయిదిని నిలవినవలె | కల్పేతరసాధ్వసనం | కల్పవజరి
యించెనుచుని కాదలెట్లక్ష || ౯౮ ||

గీ॥ హరిసుదర్శనమెపుడొదన్న మృతవర్ష | భరితమైయలరింపంగబ్రదుకువల్ల | హరిసుదర్శనఫల
తెఱుల్పింబుగాగ | గాంచినిలువంగజాలకకంపముంది || ౯౯ ||

గీ॥ తనమహైశ్వర్యశక్తివర్తనముతోన | మదనదైరావతంబునునుండఁజేసి | పరచెముత్తతిరోజు
ముల్ పారిజాత | కుంజుమనిసరంబు వెనుపెండ్లగుమ్మరింప || ౧౦౦ ||

గీ॥ వేయుగన్నులుగలచుట్టివిబుధవరుడు | నిలులుగానంగలేడయ్యెడదురుఁజన్ను | రెండుగన్ను
లుగలమచుప్పుండుగనగఁ | జాలునేతారతమ్యంబుజగతియందు || ౧౦౧ ||

ప॥ ఇన్విధంబున || ౧౦౨ ||

కం॥ సుమనోజయమునకుందగ | సుమనోజయమందినంద సూనుచుచనియెన్ | ప్రమదాన్వితుడై
యధిక | ప్రమదాన్వితుడగుచునాత్మ పట్టణమునకు || ౧౦౩ ||

ఉ॥ అచ్చటపారిజాతహరు డై హరితానునుసత్యభామయున్ | వచ్చినవార్తచాగజన వారముచేలి
నియాడఁపూర్తముల్ | హెచ్చినసప్తదంబుల హియించిరెడన్ నిజభాగ్యసంపదల్ | మెచ్చుచు
రాజగన్ధకలు మేనులగాంచిరిరోమహర్షమున్ || ౧౦౪ ||

ప॥ అంత || ౧౦౫ ||

సీ॥ మణిచక్రసంజాతఘ్నులదిక్కులబర్వ గడలుకాంచనశతాంగములతోడ | ఖరకోగహతులచే
గుతలంబుచలియింప వెడలుజాత్యతురంగనితతితోడ | కర్ణమారుతముచేఘనప జ్జిచెదరంగ న
డచువారణవితానములతోడ | ఘనగర్వరేఖచేకంఠిరవశ్రేణి పటిమమీరెడువీరభటులతోడ |
నడిచిరెదురుగనానందనందనునకు | నప్పుడుప్రలంబరిపుకంబరారిసాంబ | సాత్యకిగదానిరుద్ధా
దిసకలయాద | వోత్తములుచిత్తములుహర్షముప్పలిలగ || ౧౦౬ ||

గీ॥ హరికియెదురుగనడుచునయ్యదున్యపాల । వంశమణులకునెదురుగాంచెనపుడు ॥ పక్షికులనా
యకస్కంధపారిజాత । తరువ రేణ్యప్రసూనగంధములుఁగొన్ని ॥ ౧౦౩ ॥

గీ॥ యదుమలాధీశుడునునతగదియపచ్చి । యింతియునువానువిహగలోకేంద్రుడై । తారకమ్యం
బుకొనిదినివారివారి । కందరికినహాసత్కారమాచరించె ॥ ౧౦౪ ॥

ఉ॥ మ్రొక్కెడువారినాడగుణముల్ గొనియాడెనవారిభక్తిచే । జొక్కెడువారిమేన్దరవి యె
మ్మలుచేర్చివారిసందరం । జక్కనుధారసంబుచెడ చల్లునునొక్కట మాచెఱిమిమా । నక్క
కుణానయోనిధికి నంతములున్నవోనేత్రకింజనుల్ ॥ ౧౦౫ ॥

ఉ॥ అగ్రతటపారిజాతతన వంశవింశతిధరించియాగెను । పునఃసంపెంజగొల్వమనీ మంకిమంకి
జిహ్వాశతాంగముక్ । కొంగరముదాను కెక్కిన్పుడు కింజరానముమిన్నముట్టగా । నెత్త
యూబ్రీతితోగదిసి యింతలుచామగెరాజివీవగ ॥ ౧౦౬ ॥

గీ॥ ప్రాశస్త్యముక్తాతపత్రసంతతులకాంతులబట్టవగుచెన్నలలుగాయ । నీరజేసిలిచ్చునీరాజన
శ్రేణి తరుణిసీపులకన్నదడుచుగాగ । సాధాగ్రములపుణ్యసతులుచల్లెడునిరులే బానుఁగ్నుం
బుగాజగతిగప్ప । నుర్వీసురప్రజాశీర్వాదనాదంబు సకలదిగ్భాగముల్ సంక్రమిం । వందినికం
బుగంభీరవాక్యసరణి । మురనరకముఖ్యుడనవోక్కజయంబు । పుణ్యద్యాదికింబులగ్రుణితినీ
య । హరిప్రవేశించెద్వానకాపురవంబు ॥ ౧౦౭ ॥

ఉ॥ అత్తరిజన్మపుత్తుల మురాంతకుఁగోరుపదారువేలయ । మృత్యుమహాశయానలున ముదితకాంచనర
త్ననిర్మితా । త్యుష్టమసౌధదేశములనుండి తదాగమనావలోకనా । యత్తమనస్కులై మరచి
రందరునుండమయన్యోర్యముల్ ॥ ౧౦౮ ॥

గీ॥ కలికియొకలెనుడుటతిలకంబుదీర్చుచో । శౌరివచ్చెనన్నసంభ్రమించి । చేతిచండవలసెస్కిటగీ
లించి । జాలనిహితదృష్టిజాలయయ్యె ॥ ౧౦౯ ॥

గీ॥ రవికెఁదొడుగుచు నుకపూర్ణరాజవదన । చక్కగానొక్కకేల నెసంఘటించి । యున్న కేల్లయుం
డంగ నెడలుమరిచి । జలజనాభునిజూడంగసంభ్రమించె ॥ ౧౧౦ ॥

చం॥ కొమరుగముత్యపుక సరము గూర్చుచు మెక్కమ్మగాక్షి చేసినూ । ప్రముఖోనక్రక్కనవదిలి
తామరసాక్షినిజూడనేగెచా । దముపెనుప్రేలప్రేలబడి తన్మణులెల్లనఖేందుకల్పితో । ద్వమన
సుధాకణంబుల విధంబునబాగు దారిసంతటన్ ॥ ౧౧౫ ॥

చం॥ నెలవియొకర్తునెచ్చెలికి వేణిఘటింపుచునున్నయంతలో । బలుననుజన్తురాక వినబడ్డమదిన్మర
పొందియట్లయూ । జలరుహలోచనలోచనిరి సత్వరలై మరుడన్నవేటకా । డలవరపంగలంకెయి
డినట్టి మృగీయుగళంబుచాడ్పునిన్ ॥ ౧౧౬ ॥

గీ॥ నెత్తమాడుచునిర్దురు నెలతలున్న । తరినిహరిరాకవిసవై ననత్తరించి । పాశకటచేతగొనియొక్క
చణలియరిగె । సారెచేబూనియొకయంతిచనదొణంగె ॥ ౧౧౭ ॥

చం॥ పరితయొకర్తుగృష్ణు గసుపాంఘమదింబెనగంగి నేగి । తత్కనకగవాక్షపక్షినెడ గానకయొక్క
లతాంగిమూపుపై । ననువుగ నెక్కిచూచెనది యాభరమేమియుఁగానదయ్యెనా । ఘనునెడల
గ్నిమైనునను క్రమృతవచ్చుటలేకయుండగన్ ॥ ౧౧౮ ॥

గీ॥ జలజనేత్రుండుతమనేత్రసరణియంత । గడిచిననుండగవాక్షముల్ విడువలేక । కుటిలకుంతలలంద
రుగొంతసమయ । మరయుచుండిరిరి శైరధ్యాతలంబ ॥ ౧౧౯ ॥

వ॥ అంతా ॥ ౧౨౦ ॥

సీ॥ ధూళిపిసములెంతవొట్టుచున్నవటంచు బాష్పపూరముమాటుపరచెనుకతె । చెలిదిల్చినసుకొం
తపలుకకయుండిచు విస్వరత్నమపహ్నవించెనుకతె । పలచగాపన్నీరుచిలిఁచుకొనుమేన గ్రమ్ము
ఘర్జాబువుల్ గ్రమ్మెనుకతె । చలిగాడ్పులివియేలమెలగెడునోయంచు పులకోర్లమముదాచిబొం
కెనుకతె । యివ్వీధంబుననాశరదించుబింబ । నిభవదనలెల్లనాయాయి నెపముచేత । మడనగు
రుగన్నబొడచూపుమడనవికృతు । లొయ్యననిగూఢములుసేయుచుండిరపుడు ॥ ౧౨౧ ॥

చం॥ కృతనగరప్రవేశుడయి కృష్ణుడువృష్టికుమారశేఖరుల్ । చతురతతోడగోల్వమొగ సాలకడం
బనలేరుడ్గిమా । యతకృపపౌరవర్గముల నందరనిల్పగనాజ్ఞయిచ్చిన । ప్యతరమనగ్రహమోద
మున సంతిపురంబునకేగియచ్చటన్ ॥ ౧౨౨ ॥

వ॥ రుక్మణీప్రముఖ ప్రియకాంతాజనంబులు సమర్పించు నీరాజనాద్యుపచారంబు లంగీకరించి వా రివారికిం దగినప్రకారంబున సన్మానంబుగావించి తదనంతరంబు ॥ ౧౨౩ ॥

గీ॥ ఖగకులేంద్రునియంసభాగముననున్న | పారిజాతంబుతనకేలబట్టితెచ్చి | సత్యభామావధూమ ణిసదననికట | కేలివనముననాటించెలీలమెరయ ॥ ౧౨౪ ॥

గీ॥ బహుసహస్రాంగనామనశుడములందు | నద్యలీలనురాగంబునాటినట్టి | ఘనునకాసత్యభామ శృంగారవనము | నోటమెక్కును రాగంబునాటుటెంత ॥ ౧౨౫ ॥

గీ॥ సవతులకు నెల్లనిత్యసంజాతనవను | మంబులొసగుచుసత్యభామచూపాటి | నినముమొదలింత గాసభవనముదాను | బ్రోదిగావింపుచుండెనభ్యురుహంబు ॥ ౧౨౬ ॥

చం॥ హరియుఁబదారువేల లలితాంగులనందరనన్ని మూర్తులం | బరిణయమూడుగుండనను భావము నంద్వరసేయుచుండనా | హరివరమధ్యుండమకు నయ్యదువీగుడెథ ర్తుకొటకై | యురుత రకొతుకంబమర నువ్విభులూరుచునుండియాత్తులన్ ॥ ౧౨౭ ॥

గీ॥ కంతుశరసంతతులసమాక్రాంతనగునె | లంతకొకయింతయైననుశాంతిలేక | ప్రోద్బుగడపెనుంబు ధ్ధిచేబాసగుహళి | నాళియుతముగవిరులుగోయగఁగలంబి ॥ ౧౨౮ ॥

సీ॥ వకులాగమాశోకముకులాగ్రగానేక సకులాంగనానీకచంచరీక | మమితానవాసారసుమితా గ్ర్యసహకార దమితాశ్యమునివారధైర్యసాగ | మసమానవిటపాంతలసమానమహసంత తిసమా నతానంతతిలకమంత | మటనానలసమీరనటనాయింపిహార ఘటనాధికోదారకణికాకా | నుద యహృదయజశిభసముదాయనిరత | దళితవిచలితనిజమతికలితపరహి | కటులలితమృదుననర వచటులశుకపి | కాననముగాంచిరొక కేలికాననంబు ॥ ౧౨౯ ॥

సీ॥ వీరధైర్యవియోగిజాతచేతోమాన ఘాతకంబిదినుమికేతకంబు | ఘనవైజయశీలపుష్పసా యకళకాగ్రే సరంబిదినుమికేసరంబు | లలితకాననరమాలంకారకరణ రక్తాంశుకంబిదినుమికెం శుకంబు | విగళన్నవామోదవిరచితాలివినోద పంచనంబిదినుమికాంచనంబు | చేరికనుగొను డంచునెచ్చలులువలక | నలికినలుగుమమధునిమచిలుకబలుడు | చిలకంబులుచుదలకుచుచివు రుగముల | కలికచలుసంచరించిరయ్యలరుద్రోట ॥ ౧౩౦ ॥

పా॥ నరయును ॥ ౧౩౧ ॥

౧౩౦ ॥ పదవెచెలినును లేనుపాటలకుఁగాటలకు । నదినుంచిచోటువఱ నూటలకుపాటలకు । బెదరకు
ముహుజభా । బృందములచందముల । గదలుకోయిలమిందములకుందముల । తరచులకుకలి
కావతల్లికలయల్లికల । నలుసిరిమాధవీశ్వరికలమల్లికల । ననసెజనుబెడ్కుదా నిమ్మలగునిమ్మల
కు । గురిమిరినెట్టి పూగొమ్మగుగొమ్మలకు । మలసెబరనుండునడమాలికలమాలికల । కెలన
గనున్మొకకేలికలకేలికల । నలగొన్నఁ గూకినలవారములువైరములు । గులుకువిరహముమీ
నిఁగూరికలుకుకములు । పోకుమిసకియయాపువ్వుకుదవ్వులకు । నాకుబనిలేదునీనవ్వులకుగి
వ్వులకు । నాకలికిగూడినీవవ్వులకునివ్వులకు । రాకుమిసకిలేకవ్వులకుజవ్వులకు । కేలబరికి
పువ్వులకుకేసరముకేసరము । వలమెప్పడినప్రతివాసరమునానము । ముదతయూడిరిడిగేమొ
త్తిమూలపుత్తముల । మెదపుక్రమదంబురసికోర్తములచిత్తముల । నెలమిజనుమన్నవలులించుల
కుసందలకు । వెలదులిదుపుపుచేనెవిందులకుపొందులకు । మగచిలుకఫలరసముమాటినిమాటి
కి । సాగనువగచెచ్చెనిచ్చోటికినిజోటికిని । పుట్టెగుతుకంబుమ్మగ పోతములజాతముల । పట్టు
టకుమ్మడుకరాబ్జాతములపోతముల । వనితపోపుపుచేనెవలకులంకలకు । చనగబనియేమిని
శృంగిలసిగింకలకు । బహుదూపతరులు భూభాగములరాగముల । రహిగూర్పుచున్నవిశరాగ
ములయోగముల । తెలివిగనువసరమాతిలకములదిలకముల । మాయసిరిఫలదామలకములకు
లకముల । చెలువమరువలరాజు శుందములకుందముల । నలువోప్పవరహికానందములుమం
దములు । నరసునుములాసింధు వారములుయూరిములు । గరమొప్పగనుకన్దికారమూడూర
ముల । గురుతుగలక్రొవ్వుదలకుప్పలకునిప్పలకు । తెరువరయుపుష్పదలతిప్పలకుగొప్పలకు ।
నబలయూకేతకు తాతములకుంతలముల । బ్రబలెమరుడివసప్రాంతమాలబంతముల । వెలుచని
చంపకమపెట్టెలనుపెట్టెలను । నెలకొలిపెవాసనల నిక్కులనురుక్కులను । పాపుగలిగొ
ట్టులిట్టెలనుగట్టులను । కోసనలదైర్యంపుగట్టెలనుమట్టులను । నెలతయూసురపొన్ననీడలను
వాడలను । మెదలదగుపూబొదలమేడలనుక్రీడలను ॥ ౧౩౨ ॥

కం॥ అనితాగొండాడవలుకుచు । వనితారత్నములుకేలి వసమధ్యమునన్ । జనితరసోత్కర్షంబున ।
ననితగమలిబూలుగోసిరాసమయమునన్ ॥ ౧౩౩ ॥

ఉ॥ నేలకువ్రాలినట్టి గజనిమ్మలకొమ్మలయిక్కనుక్కనీ ! లాలచాగియున్న గణ హరిభియాశిఫలప్ర
మాబుచేఁగి కేలగ్రహించిచన్నుఁగవగిల్లిన బెల్లుగఁదన్నఁగొంతుకం । కాలులెత్తార్చెఁగియుగ
న్దవహదొనగూర్చెదానిపై ॥ ౧౩౪ ॥

చ॥ పొదివియొక ద్రుబాల శుకపోతముఁజేతనుబట్టుకున్నచో । నదియధరంబుబింబ ఫలమంబును పంపి
పుచేతఫంటిసం । గదిసియిఁటేలకింశుకము నైకొనితలచుక్రియారవిష్కరిన్ । మూడతయొకద్రు
పొవిడిచె మూఢతజేతిపలాశపుష్పమున్ ॥ ౧౩౫ ॥

గీ॥ సకియవేతియొక్కచక్కనివిరిచూచి । యొకవేడుకున్నవియ్యకున్న । గినుకచూపున్నకెన
న్నులిడియొక్క । కోనులంగిచక్కఁగొనియెదాని ॥ ౧౩౬ ॥

ఉ॥ గొన్నియొప్పుచుంబియొక కంబద శేఖణయందునున్నయా । క్రొన్ననలెల్లకోరియును కోమలసా
ణితలంబుధాయలుం । గొన్నినుమంబులేయచును గోయచునున్న నెరింగియ్యవుం । గొన్నియ
లందరుకన్గిరి క్రన్ననలొన్ననలొదొంబుగన్ ॥ ౧౩౭ ॥

చ॥ అలిగినయాశిగేలినుక యంగనకొగిటఁజేర్చబోయినన్ । బలమునపాసియివ్వనిత చక్కగురింపక
మంటుకొన్నన్ ! క్కలికినివ్రూనిగూడద నకొగిటిలోపలఁజిక్కఁజేర్చివం । గలికెలుగఁదానికిని
కాంతలకుత్కలికల్ జనింపగన్ ॥ ౧౩౮ ॥

గీ॥ పూముటుడిగినతిలకంబుపాలతియొకతె । చూచిపంచననిదియెంతపూచెనన్న । కన్నెలందరుఁగ
న్నులగన్నయంత । క్రొన్ననలగుంపుదానికుత్పన్నమయ్యె ॥ ౧౩౯ ॥

ఉ॥ వారకదూరసీమనుక వావిలిగాంచులతాంతసంతతుల్ । గోరిలతాంగులందరును మారిమిబర్విడి
పూలులేనిచో । నూరకచాకయయ్యెనని యున్నురమంచునునిల్వబడ్డనా । భూరుహశాఖలంగలి
గె భూరిసుగంధయాతప్రసూనముల్ ॥ ౧౪౦ ॥

ఉ॥ పాటలఁగానినామదికి బాటిలునేమునమంచునెక్కడం । బాటలగంధియోర్తు ప్రియభావము
సంగలిగొట్టిచూడన । మృదుకుచంతనున్న చెలిమిక్కువఁబాటలుకొన్నిచాడన । చొప్పటసెయూ
న్న ప్రేంకముచూపెననేకసుమప్రకాండముల్ ॥ ౧౪౧ ॥

ఉ॥ చంపకభూజమిక్కి పికసంతతికోయనికూయనెంతయున్ । కంపితచిత్రయైనచెలి కలైగనుంగొని
మత్తకాసినుడ, పెంపగుకిన్నవాని నడిలించినద త్తరువాత్త శాఖలన్ । నింపెననేకసూనములు
నిర్భరభీతినిలుల్ చలింపగన్ ॥ ౧౪౨ ॥

గీ॥ అలిగితనపల్కు విమయనాళికాంత । విసక వెనుకై ననీపై నవినుమటంచు । నాళిముఖ్యంబుచే
నుక్కయబలవల్కు । పనుమసామగ్రిగనుపట్టకొండగోగు ॥ ౧౪౩ ॥

ఉ॥ ఆనవసారమొక్క మధురాధరపుక్కిటబూనిననోపరి । హాసవళంబుచేతనుక యంగనయెంగిలిచే
సిసజ్జినా । యానవమేలగొంటివన నచ్చెలికేసరశాఖపై జుగు । పాసహితంబుగానుమి యన
య్యనదానికిగల్గెపుష్పముల్ ॥ ౧౪౪ ॥

గీ॥ అంటబడియున్ననికటచూరగ్రశాఖ । పల్లవముచూచిననయన్నభ్రాంతిచేరి । యటులుగాను
న్న నుకయింతియలుకడన్న । గొన్ని జనియించగంకేలిగ్రొత్తవిరులు ॥ ౧౪౫ ॥

ఉ॥ బాలరసాలశాఖనుక బాలిక కేలికలూరిగోగుగా । నాలిమహళిచేపదియయందు కొనంగని
దాననిర్దపు । గేలనియాలతాంచలము గిల్లినబెల్లుగనప్తహీజమా । వేళగనంగనయ్యెనతి నేల
భవత్పుమనోమనోజ్ఞమై ॥ ౧౪౬ ॥

గీ॥ తమయదృచ్ఛావిహారముల్ తరులతాన । మూహముల క్లునిర్యత్నదోహదంబు । లగుచువిలసి
ల్లుచుండఁబుష్పవచయము । నలిపిరారామలారామజగతియందు ॥ ౧౪౭ ॥

సీ॥ చిగురాకుమోవులజివెరతీరుగా వదనపద్మంబులువాడుదేర । బలితంబుచేమటచేబడనై నతిలక
ముల్ సడలిచెక్కులయందుజాలువార । న్ననకుంభభరములొయ్యనవెక్కనములైన కడుపే
దకానులగ్గలముపణక । జడతమున్న వహించునెలిలాసగతులందు నదుగడుగునమాండ్యమతిశ
యిలగ । నలసియలశీతకణబిందాస్యలంత । పరపుగొప్పలుగలపాదపములక్రింద । తరచుపూ
బాదరిండ్లనిద్దపుమరువుల । నిలిచిజలకేలిపై కోర్కెనెలకొనంగ ॥ ౧౪౮ ॥

చం॥ చనిచనికాంచిరంత వనజాతభవన్తకరందపానసం । జనితమదాతిరేకకృత సంధ్రమపుంధ్రమరా
వళిభున । స్వననుమచాపచాపరప సర్వవియోగినికాయమానభం । జనకరకాతికాతికయ చం
దమునుక్కసరప్రకాండమున్ ॥ ౧౪౯ ॥

ఉ॥ సారససారసారభము సయ్యనఁగానుకగాగఁగొంచున | వ్యారిజన్త్రేలంగదిము నచ్చిసరణవ
మానుడ త్తరిగ | వారిముఖాబ్జసారభము వారణఁజెందినరంగనాభిచ | ర్భావము న్నదీయకుచ
సంగతిఁగాంచెనతిప్రమోదమున్ || ౧౫౦ ||

సీ॥ సారసాక్షులుతనుచెంతజేరనంత | తీరగతచక్రవాకముల్ దివికికెగిసె | యన్నదునుజోడునిగద
పేర్కొన్నవారి | వినుతకుచచక్రములుచూచివెరచిన్ద్ర || ౧౫౧ ||

సీ॥ భవ్యకంకణకలితోర్చిపాణులెత్తి | సమదకలహంసనినదవాక్కుఁగూయమున | కముసరసిపిల్వఁజె
ల్వల న్నరినిదరిసి | వెలయుపై కతవేదులనినినియంత || ౧౫౨ ||

ఉ॥ కట్టినసేలలుంబ్రసవ గర్భితపత్రపుటినికాయమునున్ | నెట్టినవేయవేరయతి నిర్మలపై కతభూ
లంబులం | వెట్టిప్రసూనబాణుదొర బెట్టనికేదువలోయనామదిం | బుట్టినవేడ్కల సలిల
పూరముచొచ్చిరికేలికారతిన్ || ౧౫౩ ||

సీ॥ కరిముఖాదులపై నిజస్ఫురణ చూపఁజాలమిందలంచితజ్జయోత్సాహశీలఁ | పక్షిను వెట్టంగఁదెచ్చి
నపంచబాణు | శరములననీరుచొచ్చిరాచంద్రములు || ౧౫౪ ||

చం॥ ముదితలముద్దుగుల్కునగు మోములెత్తప్రతిబింబమూర్తులై | కదిల గమాకునింకబని గల్గు
నెయిచ్చటనంచునానచే | నొదిగినవోయనంగవిక చోత్పలనేత్రలునీరుచొచ్చున | యృదననదృ
శ్యతంబొరసె నంబురహప్రతిబింబసంతతున్ || ౧౫౫ ||

సీ॥ పువ్వఁజోలుల మొగంబులకునోడిచలించు కరణిపద్మంబులుకంఠమొందె | తరుణులకురులుబాం
ధవులంచుసంభ్రమం బొదవినగతిఫలుల్ కదలఁజాలె | సతులయానశ్రీకింజక్రబ్రత్యుద్ధాన మాచ
రించెననంగనంచలెగసె | మనితలవళులతోవైరించడలెననా బహుశపి వీపరంపకలుపైవమె | క
న్నియలకన్నుగవలఁబేర్కొన్నసాబగుఁ | గన్నబొడవెడునానపై శొన్నకరణి | నీటమకనేలియా
డుచునీటిమీద | మున్నుగనుపట్టుమధ్యముల్ మునిగెనపుడు || ౧౫౬ ||

సీ॥ వరకరాంబుజరత్నవలయరావంబులు కలహంసరావముల్ కలయఁబర్వ | వదనాబ్జములయందును
దయించువాసనల్ విమలాబ్జవాసనల్ వియ్యమంద | తళుకులీలనగఁజాలుబెళుకుఁజూపులఁజాలు

మగమీలజగిమేలు నెగిఁబెసంగ | ప్రకటసౌందర్యవత్ప్రపదరూపములు చిరుతకూర్పంబులుచెలి
మిసేయ | సతులసౌందర్యమునకుడభ్యురచిచ్చెల్వ | సరసిసౌందర్యమునకునాసతులచెల్వ | తో
డగునునుండనాజలక్రీడసాబగు | చూడజనులకుఁబ్రమనవిస్ఫూర్తియొసఁగె || ౧౫౭ ||

సీ॥ తమకుచంబులకునుఁబ్బిమొగ్గలకైన తడబాటుభృంగముల్దలగఁజేయ | తమబాహువులకును
క్షమబిసంబులకైన నిర్విశేషముహంసనిచయముడుప | తమకచంబులకుపుంజ్రమరంబులకునైన
య్యెంబురూంకృతులపనయంప | తమపిరుందులకునిద్దపునైకతములకొ వేరులేమిరధాంగవి
హృతిమాన్చు | హత్తివెనుతొలుతమఁచెలికలైగమియు | దాడుపలుదారులనునరుదారుసలిం |
కేసలిపిరిశృంగారలీలవెలయ | నప్పుడాకనృతెల్లపద్మాకరమున || ౧౫౮ ||

ఉ॥ కీలయటంచుబక్కిచల మొప్పవడింగదియంగనీదునీ | లాలకఁజూచివెంటబడి యంటగనీదువయ
స్యమాన్యమ | వ్యేభగనంగనయ్యెకడు పిచ్చయ్యైఖరిసింహికేయువె | న్నాలుచునున్నపూ
ర్ణహిమ ధాముహాయంచుజనాభియంచగఁ || ౧౫౯ ||

చం॥ ఎలమిఁజలంబుమీరిజల మీదుతరికిసిరిగ్రమ్మునెమ్మిగం | బులవేనుకంజెలంగుపుపు బోనులవే
లులుచూడనుప్పెన | క్కలుములజోటిజోటిబహు కాలపుసంగతిదామునెక్కచో | నిలువని
తమ్ములందవులు నిద్దపుతేటులచాలులోయనఁ || ౧౬౦ ||

ఉ॥ చిమ్మనగ్రోవిపూనిచెలి చిమ్మిననీటికిమార్గొగమ్మువే | గమ్మునఁజేసినట్టియొక కంజవిలోచనయంబు
పూరముల్ | గ్రమ్మగనున్నకైశికము గవుడెనఁజరిగొత్తయైనచం | దమ్మునీరముల్గురియ
దార్కొనునీలపయోధరంబనఁ || ౧౬౧ ||

సీ॥ కందదన్నజలంబులోఁగదలకున్న | భ్రమరకాక్తిర్ణఫాలయాబాలమొగము | భ్రమరకాక్తిర్ణమైన
ట్రిపర్ణమనుచు | దానింగనలేక వెదికిరిరుణులెల్ల || ౧౬౨ ||

సీ॥ అతులజలకేలిరతులనయ్యబ్జనాభు | సతులమిగాళ్లనాబగుకచ్చపములెరిగి | సిగ్గుచేమోము
చూపమిజేసికాదె | నాటనుండియునదివానినైజమయ్యె || ౧౬౩ ||

సీ॥ ఓలొలితమదాలినీలకుంతలయోల యోలతామృదులాంగియోలయోల | యోపూర్ణచంద్రబిం
బోపమాననయోల యోమధురాలాపయోలయోల | యోమస్తహంసాభిరామగామిని

యోల యోవత్తపత్రాక్షియోలయోల | యోపరివ్యభివోభ్యలాధరయోల యోకంబుకంధ
రయోలయోల | యోమృగాధీశకృశమధ్యయోలయోల | యోసంహస్తిసోమకుంభయోల
యోల | యనువంశాతుకమంతంశనతిశయిలగ | సతులుగావించగవుసంకాసాగకేలి || ౧౬౮ ||

గీ|| అతనుకాండకేలిసలసినవారయ్య | సతనుకాండకేలియానదవలి | సుతనుమగులుదిరిగితివేల
నుగురమా | యతనుమాయజక్కుతననేమె || ౧౬౯ ||

కం|| శులిలగమనదలకే | లీలాలనదనియద్వి లిందనికరసి | లాలకలదరువెడలిరి | సాలకడలివెడ
లువేల్పు బణతులునోలె || ౧౭౦ ||

సీ|| గళదంబుశీకరోత్కరకేశహాశముల్ త్రోస్తకాటుమొగుళ్ళకొమరుపూస | లోపితమకిరీటాపం
బులగుమోము లకలంహరిణాంకుసనుసరింప | గళితకుండమచర్మంబుచంబులువర్ష శాతధా
తుగిరింద్రరీతివెలయ | మారితాల క్తకసారాంధ్రీసఖరాజ సంజాబాసినచుక్కచాలుబోల | నల
రునమృతంపుతెవ్వుకిచ్చుగుచుచున్న | సమలవనవైరినిద్దంపుకళలసంగ | వసుధకేతెంనుసలిలచేల
తలసంగ | సలిసలోచనలవృధాకొలనువెడిలి || ౧౭౧ ||

సీ|| వలిపంపునునుమణుంగులుపూనితడియొత్తి లలితధౌతాబరంబులుధరించి | తన్మూరితోగూడగం
ధసారమలంది కూర్పాసకంబులుకుదురుపరచి | చలితహారావిభాషణములుసవరించి కజ్జలతల
కసంఘటనచేసి | చెక్కులమకరికాచిహ్నుముల్ సమకూర్చి పదియుగంబులంకూగదియండేసి |
మేలియామనిపువ్విదీగెచాలులసగ | కలికిక్రొక్కాబుమెరగులగమలసంగ | సతులజగదేకమా
హనాకృతులువెలయ | సతులుతమతమశుద్ధాంతనదనములను || ౧౭౨ ||

వ|| చని తదనంతరంబ || ౧౭౩ ||

ఉ|| కైరవబాంధవోదయము గల్గెనజి త్తములందునిద్దపుం | నోరికలంబిసర్పిసచ కోరికల్లమురాను
రారినా | గారితురంగచారితమ యిందనకేలుగ్రహించునమ్మహా | బారశుధిలయగిన్మెనుట
తైమదినువ్విభులూరుచుండగన్ || ౧౭౪ ||

గీ|| అమ్మరారియువారింబదాటువేలబరిణయంబొటకాత్తలోపలంబుల | సకలమామూర్తికశ్రేణి
సమ్మతింప | సయినశుభలగ్న మొకటినిణాయముచేసి || ౧౭౫ ||

ప॥ చేవకీపనుచేవాది గురుజనంబులకెరుగింది వారలనుమతింపం బట్టణాలంకారంబు గావించం
బరిచిన వత్సరిజనంబుల ప్రేరణంబుని ॥ ౧౭౨ ॥

సీ॥ ప్రతిది క్షణంబులపర్యంతభూమిభా గములనిమోన్నతత్వములుమాన్చి । ప్రతివత్సరంబులభ
ర్తభాగ్రాత మరకతకడలికాతంబునిల్చి । ప్రతివీధులంమనప్రతిమరత్నవినుత్న పల్లవతోర
గపటలినూర్చి । ప్రతిసాధములయందుభానుదీప్తులగప్పు కేతనశ్రేణికల్గిలకొలిపి । భూరజం
బుగగ నున్నరుచిలికి । ముత్రియపుచూడణాణులచేతముగ్ధులిడియ । నల్పకౌశలమమరంగశి
ల్పకరులు । చెలువమరదత్పరంబుకై చేసివపుడు ॥ ౧౭౩ ॥

సీ॥ అనుగ్రహంకణవినూతనకేతనశ్రేణి చిత్రవర్ణపటంబుచెలుపుచూప । మహనీయబహువర్ణమణి
తోంబులు సకలభూషణవిశేషములుగాగ । మిన్నందుకొనుకెంపుమేడలపైదాలు కొమరు
సీమంతకుంకుమముగాగ । కల్పితానందభూషణారసంబులతావి యంగరాగపుతావియైచెలం
గ । ద్వాకాపురియైరేరిదానుక్రొత్త । పెండ్లికూతులలోననభేదవృత్తి । వెలయుశృంగారమె
భరించెవిస్తయంబు । వెన్నుబతిగాగమున్నగై కొన్నదయ్య ॥ ౧౭౪ ॥

సీ॥ కడిదిచుక్క తోడిగిగనంబెయనుచున మురుమాక్తికపుకాయమానమన్న । వివిధరూపపయో
జవిసరంబయిదియందు విశ్వసింపకుకేతువితతియన్న । జ్యోత్స్నాలతలెయంచుజూచివిస్రంభ
కాదుగాదుకపులంపుముగ్ధులన్న । మేరుపాదములెయిమ్మెయినున్నవనిసత్య మనియెంచర
సరణియగుకొన్న నసదృశోత్సాహుటనశయ్యదనమదన । గురునియానతిగై కొనికుశలశిల్ప
కారులొనరించుపురియలంకారమహిమ । కౌతుకముమీరిచూపరుల్ గాంచునపుడు ॥ ౧౭౫ ॥

రం॥ అన్నగరాలంకృతిగరి । పన్నగవతిశయనుదాత్త పరిణయవిభవా । సన్నతచేతబ్రసన్నత । గ
న్నమనంబునపహించె గాతుకభరము ॥ ౧౭౬ ॥

న॥ రదనంతరంబ ॥ ౧౭౭ ॥

చం॥ హరికిబదాటవేలవను ధాధిపకన్యలరూపమాన్యల । వరగుణరత్నధన్యలవి వాహముసేయు
చునున్నవారమీ । సురుచిరమైనయృత్యవము చూడగరాదగునంచురాముడి । ధర్మవశోటి
కెల్లనును దారగరిశుభలేఖలంపిన ॥ ౧౭౮ ॥

౩౦॥ చనుదెంచిరెల్లనిక్కుం । జననాధులునిజనహాయి చతురంగమున । వగలువేతవారిని । ని
నదలనివారిలముగ నిరుపమరీతిఁ ॥ ౧౫౯ ॥

౪౦॥ తనతనుకాతయంశమున ధాత్రిజసించినరాజకన్యకా । ననగుహపత్రనేత్రుడొవి వానాన గా
గదదుత్సవంబుగ । మైననతికాతకంబమర కూరిమిచ్చినపాణసంద్రమో । యనగనెయ్యెను
త్సవ సమాగతరాజసమూజమవ్వరికా ॥ ౧౬౦ ॥

౫॥ ఎక్కిడపట్టచాలునిపు డీక్రియపచ్చినరాజసంఘముల్ । లెక్కకమీలెనంచుడివి లేఖరుల్
గనుగొంచునుండబెం । ఎక్కిడుకృష్ణపీటరచి యంచినగర్భపువీచుబట్టగుం । దక్కవయ్యెరివా
రలిక దన్నహిమంబునుతింపశక్యమే ॥ ౧౬౧ ॥

౬॥ ఉచితనివేశనంబులనృ పోత్తములక విడియించుయాదవా । నుచనూజూచిభేదము గుల్కని
యింపగనోపరైరిత । ద్రుచితనవోపహారము పరంపనాధరణితభేదకా । స్మితములక
గణించుటకు నీరజసంధవుడైననోవునే ॥ ౧౬౨ ॥

౭॥ వసుధగిలరాజులందరువచ్చినట్టి । నాటిమరునాడుమున్నునిజాయ నుగన్మె । పరిణామము
హహార్తమగుటదత్సరతయాద । వేద్రుమొగసాలదర్శిరోహితులుగూడి ॥ ౧౬౩ ॥

౮॥ క్రమముతోడబదాత్వలకంజముఖుల । హరికినుద్వాహమొనరింపనహామైన । లగ్నములను
చ్చుచున్నవాలలితచంద్ర । వదనలనలంకరింపంగవలయునిపుడు ॥ ౧౬౪ ॥

౯॥ పిలుపింపదగుపూర్ణకలశసంయుతపాణు లగువిప్రకులముముత్తైదువలను । సంక్రహింపగదగున
ముచిత హహామసా ధనమైనమంగళద్రవ్యసమితి । కావింపగాదగుకల్యాణవేదికా గ్రములు
దుగ్రాక్షశృంగారరచన । రామింపగాదగుదేవసన్నిభులైన మహిదేవమంనామ్నాయబిదుల
సరవిబూజింపదగుకులాచారసరణి । దప్పకుండంగృహదేవతాగణంబు । ననుచుబలరాముక
దనిర్చియన్నివనులు । దెలియగాబల్కిచనివాసుదేవుగాంచి ॥ ౧౬౫ ॥

౧౦॥ ప్రత్యుద్ధానాభివంశనంబులా యదువంశనుచేతగ్గొని వివిధాశీర్వాదంబులొనరించి తదనంత
రంబ ॥ ౧౬౬ ॥

గీ॥ కరిణియోచితకర్తవ్యసరణియెల్ల । విశదముగి రాసుతోవిన్నవించినార । మన్నియునునాయి
తలలుతాచున్నవకను । సలుపజగుమీరుఁమంగి శస్సానమిపువ ॥ ౧౮౭ ॥

కం॥ అనివిచ్చుపమొనరించిన । వనజాక్షియసదరహాస వదనాంబుజుడై । యనుమతిసేయగభూసు
రు । అనుపమసంభ్రమముతోడ నాక్షాసింపెన్ ॥ ౧౮౮ ॥

గీ॥ పుణ్యకాంతలువచ్చినై పుణ్యమమర । దీవనలుసేయుచునువసుదేవతనయుఁ । చోకొనుచువచ్చి
రత్నసందోహఖచిత । కనకపీతోత్తమంబుపై సునిచిరంత ॥ ౧౮౯ ॥

ఉ॥ ముక్కెరకేంపుపల్లరును మోవిసటింపగ, హారవల్లికల్ । చిక్కుపడంగ, క్రొంచెమరు చెక్కుల
జార, నురోజకుంభముల్ । నిక్కగ, తావియూర్పులుజ నింపగ, కొనుగడుంకవాంకగా; । చక్కగ
మెక్కచంద్రముఖ చక్రినంతునుగంధతైలమున్ ॥ ౧౯౦ ॥

చం॥ అటకలిసింది, యంబితన ఖాంచలసీమలగుచ్చిదువ్విని । వృటిలుమదాలిజాలమును వారిమహ
ద్వితియంబువచ్చికా । గిటగడియించునట్లహరి కేశభరంబుకరద్వయంబులో । ఘటితముసేయు
చుంబిడితె కామినియొక్కతెనేర్చుమీరగన్ ॥ ౧౯౧ ॥

చల॥ కనకమనోజ్ఞకుంభముల గ్రాగినువాసితమైననీరుకాం । చనకలశంబుచేత నెక చంద్రనిభానన
యందియ్యగా । తనభుజమూలకాంతులును దత్కలశద్యుతులుండదంబడన్ । కనకనిభాం
గియోర్తుజల కంబోనరించెమురానురాగిన్ ॥ ౧౯౨ ॥

గీ॥ జలుగువలిదంబుపయిగప్పిచెలువయొకతె । హరికేదడియొత్తెగ్రాతయొయ్యారమమర, నలకట
లుగులుపయిగప్పియంతలోన । దర్పకుంభాతైన తన్విధైర్యమహిమ ॥ ౧౯౩ ॥

గీ॥ కటికవెన్నెలవెదచల్లుపటయుగంబు । కుటిలకుంతలయొక్కతెకూర్చి నెనగ । కటితటంబునశౌరి
యొక్కటిధరించి । ఘటితమొనరించెవలెనాటుగాగ నెకటి ॥ ౧౯౪ ॥

గీ॥ చరణమునజన్మమందినసారతదీని । యూర్ధ్వవాహినియైరూపయుగముచేత । జనకుకాగిటఁజే
ర్చెనాగనగనయ్యె । నపుడుధౌతాంకుకద్వయంబితనిమీన ॥ ౧౯౫ ॥

- గీ॥ సారథాంచితధూపంబునంగ్రహించి । యతనితలవెండుకలతడియార్యమెకత । నిడుదక్షా
వ్యాదిగోష్ఠజిక్కిడలఁజేసి । వింతయొయ్యారముగసిగవేసెనొకత ॥ ౧౯౬ ॥
- గీ॥ కలికియొక్కతెయదుదంశతిలకమునకు । నలికలమునవృగనాభితిఁమిడియె । మానవతి
యోస్తుగోపికామానహరి । మేనఁబాటిరసారమింపుననందె ॥ ౧౯౭ ॥
- గీ॥ కమలనాభునిమాళిభూంబునందు । రమణియొక్కతెవొసగిం చెత్తుమకుట । మదియుపద్మావస
నభయోదాగ్రసీమఁ । దనరునైరమదస్ఫుర్తిసనుకరిం ॥ ౧౯౮ ॥
- గీ॥ మకరకేతనగురునకుసకియయోర్తు । మకరకుండలయుగళంబుమ్మృపకచె । కుంతిరాసురపతికి
నుత్కంఠ వెలయ । కంఠమాలికయొకకంబునంతిగూర్చె ॥ ౧౯౯ ॥
- కం॥ మాయూరపింఛధరునకు । కేయూరము మెక్కియంతిగీల్కొనఁజేసెన్ । శ్రీయలరగి మొకముద్ది
య । మాయామర్త్యనకుఁగూర్చెమణివలయంబుల్ ॥ ౨౦౦ ॥
- గీ॥ అంగనామోహకరకోట్టనంగనుండ । కాంగుడై నట్టియాయదుపుంగవునకు । సుఖంబులు
చేసెదన్యంగియొకతె । యంగుళులయందురతనాలయుంగరములు ॥ ౨౦౧ ॥
- కం॥ దర్పకగురుసన్నిధిమణి । దర్పణమొకయింతినిలిపెఁ దర్పరవతియై । నేర్పమరతన్నపాదుఁ । ల
ర్పించెలతాంగియొకతె పారిపాదములన్ ॥ ౨౦౨ ॥
- ప॥ ఇక్కరణిం బరిణయావసరోచితంబుగా రచితంబైన యలంకారవిశేషంబులనుధరించి యాయదు
పంశవతంసంబు నవపల్లవంబులచే నలంకృతంబులై సలిలపూర్ణంబులైన సువర్ణశలశంబులుధ
రియించి వెనువెంటనడుచు ముత్తైదువలకల్యాణగీతంబులు, కల్యాణగీతంబులనతకరించిన చంచ
లచామర గ్రాహిణీపాణిపంకజ కంకణక్రేంకారంబులక్రిదు పరచుతరచునం బొడముపుడమి
వేలుపుల బహునిధాశీర్వాదంబుల విరావంబులు, నాశీర్వాదంబుల విరావంబుల నలమివెలువ
దునమందంబులైన వందిబృందంబుల నానావిధస్తుతుల యతులగంభీరశబ్దంబులును, స్తుతిశబ్దంబు
లు గప్పించొప్పదుమంగళోపకరణ సమానయనపరాయణ పురోహితప్రకరవరస్థర వచననిర్ఘో
షంబును, పురోహితప్రకరవచననిర్ఘోషంబులు బయలెక్కకుండ వెక్కసంబులగు తడియకల్యా

అమ హాహిత్యసందేశక సత్వరాహంవూర్వికా సమాగతోర్వీరమణి కా యంబులసంగడియు
 డుపు కంచుకీజనహంకారంబులు, కంచుకీజనహంకార విరావంబులంగొంచెవరు చుబహువిధవా
 ద్యనిస్వనంబులు, వాద్యనిస్వనంబులదిరస్కరించు దేవదుందుభిసందోహంబుల యు త్తమధ్వా
 నంబులు, నేకీభవింపుచుండ ఊడశసహస్ర కన్యానికరంబులలో నగ్రగణ్యయైన యొకచంద్రవద
 నమున్న యున్నతమణిసాధంబుచెంత మరకతమణి స్తంభవిజృంభితంబును, విగ్రహమోహరిదారువి
 రాజమానంబును, నానావిధచిత్రపటాలంకృతంబునునై, నుత్తియంబుల మొత్తంబుల మేలుకట్టె
 దనసమిక్కి సుందరకాయమానంబు క్రిందనందంబై నకల్యాణవేదిక ప్రవేశించిన ॥ ౨౦౩ ॥

ఉ॥ ఆన్మసకన్యలందరును నంతకమున్న సమున్నతోభువా । నూనరతిక వివాహ సమయోచితమైవిల
 సిల్లుమంగళ । స్నానవిధానసూక్ష్మముగ సర్వవిభూషణవస్త్రమాల్యసం । తానమువ్రానియుం
 డుప్రమదంబునఁ గొందరుపుణ్యభామినుల ॥ ౨౦౪ ॥

గీ॥ మేరుగుహనుండిమేరుగులమీరికెపు । మొలకచెచ్చువిధంబునలలితహామ । సదనముననుం
 డిశుభగీతసంయుతముగ । కన్యదోకొనివచ్చిరాకారధన్య ॥ ౨౦౫ ॥

చ॥ సరసపురోహితప్రవర సమ్యగుదీరితవాక్యవద్ధతిన్ । హరియున్నపాలకన్యయును నంతవసించిరి
 కాంచనప్రభా । భరితలినాహపితమున భర్తృధనోపరిభూతలంబునన్ । సురుచిరమేచకాభ్రము
 ను సోగమెఱుంగునునున్నవై ఖిన్ ॥ ౨౦౬ ॥

గీ॥ వేదవిదుడై నయట్టియాచిత్రవర్య । డంతపుణ్యాహవాచనంబాదిగాగ । సకలవై వాహికక్రియా
 సరణి యెల్ల । జరిపెహుతవహుడచ్చటసాక్షిగాగ ॥ ౨౦౭ ॥

ఉ॥ కాతుకరీతిచేత శుభకంకణసూత్రముకన్నవై రిముం । జేతధరించెవాన్మపతి శేఖరకన్యలనందరన్
 శచీ । యాతలగాగఁజేయుటను నంచితదీక్షచహించిలోకవి । భ్యాతిగజేతకంకణముగట్టిన ధా
 తప్రమోదమండగ ॥ ౨౦౮ ॥

ఉ॥ పుల్లసరోజలోచనుడు భూసురసమ్మతిచేతనంటగ ॥ పల్లవపాణిపాణిఁ దనపాణిగ్రహించికనంగ
 నయ్యెదా । నెల్లజగంబులుగలుచు నిచ్చమదిన్ విలసిల్లెనుల్లస । త్పల్లవఖడ్గధారియగుభావజా
 వైఖరిధిక్కిరింపుచు ॥ ౨౦౯ ॥

గీ॥ ప్రబలదైతేయవిజయహర్షమునమిరి | యబలయఱుకఘటించెగల్వణగుణము | హరిహరాధీన
వృత్తిగన్నట్టివారి | కబ్బుటేయబ్బుగంబుకల్వణగుణము || ౨౧౦ ||

గీ॥ మందరాచలధరునిచేమానవతి | మానవతిచేమురదైత్యమర్దనునకు | నుచితశుభమంత్రశక్త
సంఘాతముగాగ | సంతతలబ్రౌలుబోయించెనవనిసుగండు || ౨౧౧ ||

సీ॥ శిరసుపైకబరికాభరణనాఘనసముద్భవములొవడగండ్లగమునంగి | మోముపైపలుదకెమ్మో
మోమాఘురియడుగంగవచ్చినసుధాకణములనగ | నుగముపైమిపులవెల్కలికిచిత్తమునము
న్దుడుదనాటిననుండశరములనగ | నడుగులపైనఖరామలేదులపొందుసలుపవచ్చినచుక్కిచె
లులనగ | చూపరులకెల్లకాతుకస్ఫూర్తియొసగె | నపుడుస్వచగన్వ్యపైగూసురానుశాస |
సమునగోపపథూమనోనాధుడిసిన | క్రొత్తజగిమిరుతలబ్రౌలముత్తియములు || ౨౧౨ ||

గీ॥ అంచితాజ్యాదిహవ్యసమర్పణమున | నన్నినారాధనముచేసెసంతజగ్గి | యతనిమునుకానలో
మ్రుంగినట్టినాటి | కలకయంతయుఁదొలగింపందలచినట్ల || ౨౧౩ ||

గీ॥ లలితధర్మంబుచేమిరిలాజహూమ | కలనఁద్రోఁఁగిమునుదన్నగన్నయట్ల | లలితధర్మంబుచే
మిరిలాజహూమ | కలనచేనగ్నిదనిపెనాకంసవైరి || ౨౧౪ ||

గీ॥ తనదుప్రభగూడిమేరుప్రదక్షిణంబు | సలుపుకవిలినిజవధూసంఘాతముగి | సంతనెనరించెము
దితాంతరంగుడగుచు | దానవారాతియగ్నిప్రదక్షిణంబు || ౨౧౫ ||

చం॥ ఉపలముద్రొక్కజేయగ తలోదరిపాదముశౌరియంటుచో | నుచితమందహాసముల నొయ్య
నపత్నులువల్కిరత్తరిం | గుపితమనస్కయైనదియొ కోనులివందసహించరించెదా | విపుడుయ
దూద్యహుండనుచు సంతయునుంబరిహాసవైఖరికా || ౨౧౬ ||

ఉ॥ అక్షతపుణ్యగణ్యవసు ధామరనైదికమంత్రపూతభ | వ్యాక్షతముల్ధరించిన నవాంబుదవేణికి
జక్రపాణికిం | లక్ష్మితసంప్రథమోన్నతి సెలంగుచుకానుకలిచ్చిరంతస | ర్వక్షితినాధశేఖరులర
త్తునవాంబరభూషణావళుల్ || ౨౧౭ ||

గీ॥ హరియువారికివేర్వేరయహారత్న | దీప్తసౌందర్యభాషణాదికములొసగె | విదితనిజరాజ్యములు
గొనవిల్వవిడిన | చందమోయనిమదివాడసంశయింప || ౨౧౮ ||

గీ॥ అడుగువారికివెల్లినయ్యవసరమున | నిచ్చుకొలదిగనిష్టాథమిచ్చెశౌరి | యడుగువారికిమున్నర
త్నాకికాత్తి | యొసగినవదాన్యునకునిదియొక్కయరుదె || ౨౧౯ ||

చం॥ కడుమెడితేనియద్దలను కంజవిలోచనాడిచ్చునట్టిసం | దడిబడికొన్నిరత్నములు తన్దనదానవయో
ర్హరంబుచే | బడిగడలింబ్రవేశముగ భానురరత్నసమృద్ధిదానికిం | బొడమెనునాటనుండియు
ను భూరిజగజ్జనగీయమానమై || ౨౨౦ ||

సీ॥ చల్లగాజల్లగావెల్లుమిరిసగంజ చొడిగొప్పదీన్నెలై పడినచోట్లు | క్రేయగావ్రేయగావిమలపా
టీర సంతానంబుబలురొంపులై నచోట్లు | చిలుకగాచిలుకగాబలితంపుపన్నీరు జారికాలుదలు
గాబారుచోట్లు | చుక్కగారువ్వగాపువ్వుదండలు కొండలంతెసిగుట్టలై నట్టిచోట్లు | నయ్యెన
య్యెడనగరంబునన్నిదెసల | పరిణయోత్పవదశకనాదరసమాగ | తాళులజనాళినిహళియాద
వాను | చురులుగావించునుపచారసముదయమున || ౨౨౧ ||

చం॥ ఒకయవరంజమేడందగ మొక్కతలోదరిఁబెండ్లియాడియా | వికచసరోజనేత్రుడటు వేగమెయింక
బహుశావేలక | న్యకలవివాహమాక్రమము సంగనుగొందమటంచుచాలను | తృకులయభాస
భక్తులుచూచుచునుండగపెన్నయంబుగన్ || ౨౨౨ ||

సీ॥ శ్రుతిపారగతపురోహితముభోదిత ముత్రమధురరావములన్నిమందిరముల | సరసచిరంటికాసం
దోహకల్యాణ గీతంబులన్నినికేతనముల | పణవడిందిమశంఖపటహాదివాద్యని హ్రోదంబులన్నిగృ
హంతరముల | గాఢసమృద్ధయతప్రోథవందిస్తోత్ర కోలాహలములన్నియాలయముల | హెచ్చు
వేమకగానుకల్దెచ్చుధరణి | విభులసందడులన్నినివేశములను | గలుగనక్కన్యకలనెల్లఁగొతు
తుకమున | నన్నిమూర్తులహరిఁబెండ్లియాడెనపుడు || ౨౨౩ ||

సీ॥ లెక్కింపనలవియొక్కడనివ్యాధి పల్లెగంబులుపూనుపద్మముఖుల | నెన్నగాఁదరమానెయిచట
నాశీర్వాద పూరితముఖులై నభూమిమరుల | సంఖ్యసేయమెంతకృమయిచ్చోట వరలునానా

రూపవాద్యధరుల । గణుతింపక చ్చునేకడగయియ్యెడవీడు యములిచ్చయదులంగవానుచుగల
నీగృహముకన్న నాయుంట, నాగృహంబు । కన్ననీయింట నై యట్టులన్నమంది । రోస్తమంబులవారి
వివాహాత్మవంబు । మించెనని యెంచిరమరులుమింటనవుడు ॥ ౨౨౪ ॥

ఉ॥ అంతమురాంతకుండాక శుభావహావహాసమయంబునందున । క్కాంతలతోడఁగూడి న బాంబ
కేలిసుఖులచెంద్రమా । కాంతశిలావిశేషపరి కల్పిత కేలిగృహంతరంబులకా । సంతతకాంతిమీ
రు సుమశయ్యలనందరకన్నిమూర్తలై ॥ ౨౨౫ ॥

గీ॥ అన్తహృత్పదమనందునందుముగ్ధు । గొమరుమీదిప్రేమకొమరుమిగుల । మరునిచేతనల
యుమగువలకీతి । నెంచెగలికినెన్నెల్లాకొన్ని ॥ ౨౨౬ ॥

చ॥ ఒకటి వాణిచెంతఁజెలులొయ్యనఁ జీరిసుగంధమాలికా । నీమణిభూషణాదులను సాంపువల్పు
నలంకరింపనా । సకయునువారియింగితపు వందమెఱిగికలంగెమున్నమి । న్నకమటసుంబుసిన్బితి
యనంగునితోడవెనంగులాడంగ ॥ ౨౨౭ ॥

సీ॥ నెలరాలపనుల వెన్నెలమేలుగన్నయా సొగసుగోడలజాడఁజూతమనుచు । మణిజంజనమాలందు
మధురోక్తిబల్కునీ శుకపోతములరీతిఁజూతమనుచు । నసరంజియలుగులనలగనీగృహదేవ
సుందరాగారముల్ చూతమనుచు । కుతుకంబునించునీక్రొత్తచిత్తరువులఁ జూవట్టునదతులఁ
జూతమనుచు । వారికేబట్టెనయట్టియాదరికినెయ్యఁ । చాచ్చుచెలికత్తియలయింగితవైరింగి ।
మగిడిచనఁజూచెనెనెగెంబంబులూది । యలిగెదగునానలిడియెఁజంబ్రాస్యమొకతె ॥ ౨౨౮ ॥

గీ॥ కెంపుటోవరిమేల్ పవడంపుగడప । చాటుతరిలజ్జనదివోలెదారసిలగ । సూరకుండినదాటించెను
విడమొకతె । దిట్టమదనుండుతూపులతెప్పగట్టి ॥ ౨౨౯ ॥

శం॥ మరునిగుడుండచాకతన మాధవనీవుసమస్తభంగుతా । సురతవిశేషమర్తముల చూపులెఱుం
గుటచెప్ప నేలయా । నరవరకన్యమగ్ధకరుణా మతినేలుమటంచుబల్కునుం । చరులమఱుంగుచే
యెమెక తామరసేయినానయానగ ॥ ౨౩౦ ॥

గీ॥ వెలదులాక్కొకనెపముచేవెలువదంగ । చతురతరశిల్పిచాతుర్యసరణిచేత । ఘనకవాటాగ్ధ
ముతానఘటితమైన । సందడిలెనాత్మలోస్కొనుందరాంగి ॥ ౨౩౧ ॥

చ॥ కనులవళాక్షియోర్తు తనుగంసవిరోధికినప్పగించినం । భ్రమమునఁగాంతలాక్ష్మిక నెవంబున
వెల్వడనంతవారిపై । బొమముడిగూర్చికొంచనపు బొమ్మమరుంగునడాగియుండెనా । రనుణుని
దైత్యమెల్ల వలరాజునకుండగఁజూరయిచ్చుచున్ ॥ ౨౩౨ ॥

సీ॥ పలుక వేటికినివ్రుపలుకపంజరములో చిలుకపైకొననున్న చింతనేమొ । చూడవేటికిదేరిచూడఁ
బానులమల్లి యలకిల్వతానన్నకలకి నేమొ । చూపవేటికిమోముచూపనైందవశిలా జగతిని
రగునన్న శయనేమొ । జాయవేటికిసెజ్జదాయనాయెదనున్న రమయల్లుననుచిచారముననేమొ ।
యేలయతివేలంజ్జయి వేళచిగురు । వాలుగలవాలుమగనిచేదాలచళమె । ముదితయనిపల్కు
హరిమోలమోమువంచి । నేలలిఖయింపుచు నెయండెనెలకయొకతె ॥ ౨౩౩ ॥

చ॥ కపురపువేటిదెమ్మనినఁ గైకొనియొక్కతెయందియియ్యగా । నిపుణతచేతఁగేలాడిసి సీరజనాభడు
సెజ్జచేర్చుచో । నపరిమితప్రపావళత నవ్వలిమో మొనరించెవేణియన్ । విపులశిలీముఖోత్క
రము విష్ణునిపై గవియించువై క్షుణ్ ॥ ౨౩౪ ॥

సీ॥ అమృతదానచఁబండవౌటనాకెమ్మాని యమృతమేలయటంచునధరమీప్రె । మీనమూర్తిగా
ననానేత్రమీనఁచుగ్గాత యేలనిచూపులడరసివో । యెడఁబంద్రుగనుటనావడ నేడువింబంబు
గనగనేలనిమోముగనగనీవో । యలఘులైలోద్ధారివగుటనాకుచ్చలైల ఘటనయేలనిచక్కకా
గివో । యనుచూజతురోక్తిచేనాడనాడప్రాడ । గాకప్రీతాతిశయసమాక్రాంతయైన । కాంత
యొక్కతెపతికినేకాంతజగతి । నొక్కమానుమాటయునునాడకూరకుండె ॥ ౨౩౫ ॥

సీ॥ పరికించినమూకభావమూనుటెగాని యధరచాలనమొకింతైనలేక । మొగమెత్తిననుకనులో
మూయునుండుటెకాని కలికిచూపులచేతనలుముకొనక । ముద్దుచెక్కిఘటంసములగప్పుటయె
కాని చుంబనంబొనరింపఁజోటునీక । పూపచన్నులగరంబులచేర్చుటయగాని వరహస్తసాంగ
త్యవాంఛయడక । యున్నయొకకన్నియలమిన్నచిన్నలెన్న । నన్నలినలోచనునియంతరంగజగ
తి । నెదుగుననురాగలతజగురెత్తఁజేయ । వెలుపుమీరినయామనిచెయ్యులయ్యె ॥ ౨౩౬ ॥

ఉ॥ తాపరహస్యయోగమున దంపతులేమనుకొన్నవిన్నకి । కీరములేగునంత నెఱు గించుఁజమీపె
అపువ్రవబొండ్లకుం । వేరొకమాటచెప్పెదను నీకనియొక్కతెకణ్డదేశముం । జేరికపోలచుంబ
నము చేసెమురారిమరుండుమెచ్చుగన్ ॥ ౨౩౭ ॥

సీ॥ హారముక్తాపరీతాపదేశంబుచే కొదమపాలిండ్లపై గోరు మోపి | తాంబూలకబళప్రవాహకై తవ
ముచే మోవితేనియలనిముదమువూని | పత్రకస్తూరికాచరమఛాశావ్యాజ ముఖగఘోలముల
చుంబనమొసర్చి | యవశహస్తన్యాసమునుదుభమునమున్న సగముజారిపసివీసడలఁజేసి | యొ
క్కకలకంఠమడిలో ననుబ్బుచున్న | నిబ్బరపుసిద్ధితికతాలనిలువలేక | సామ్యసిలియున్నదీప్ర
సూనశరనిఁ | దిరుగనుట్టినితుని జేసెమురహరుడు || ౨౩౮ ||

ఉ॥ ఒక్కలతాంగిఁజేరి మధురోక్తులుగొన్ని పఱచించిముంగునుల్ | చక్కగదుర్విమోచిరస సారము
గైకొనిమెచ్చియచ్చేహా | మక్కువచూపియంగలత మాటికికాగిటజేర్చిలజ్జయుం | దక్కువచే
సిదెత్పెనుమధ స్వరహస్యపుయోగమంతయు || ౨౩౯ ||

సీ॥ బలితువునివ్వెగుంబమునీడయెడవాసి వెలికిరానినియగ్ధలపురిగ్గు | కరయంతితిగిలిసంగడూ వెనంగు
ఁబగాని కానుపట్టగనీనిదానిఁబెంపు | నధరాధరాశమయ్యనఱాయగ్రోన వడనంబుద్రిప్పినవా
ర్యలజ్జ | బహుయత్నములసెజ్జబవ్వళింపంగఁజేయ నాభిముఖ్యముమాన్యునట్టిప్రేడ | నడఁగూ
జేసియొకశరచ్చంద్రబింబ | పదనకునునేర్పువెలయంగి నదనవదన | గురువికడుగారమొచేగును
మశరుని | యోగముపదేశమొనరించెనుత్సహించి || ౨౪౦ ||

సీ॥ మృదుకపోలములందు నెదవుక్రొరజెమటచేఁ బస్తంబుగఱిగెడుచేప్టదెలిసి | మొలకచన్నులంబు
ట్టుపులకజాలములచే నతనుబాణములసాంద్రతయెఱింగి | లలితాంగవల్లికాకరితచంచలతచే డై
ర్యంబుగదలెడిదారియరసి | సముదితాంగస్తంభసరణంబుచేస్వాంత సంగతపారవశ్యంబుఁబంచి
ఆయదుపదుండుమఱియునాయాయిబాహ్య | లక్షణంబులభావపరీక్ష జేసి | ఆదిరతికేలిఘనసమృ
దాంబురాశి | నొక్కనృపకన్యతోఁగూడియోలలాడె || ౨౪౧ ||

ఉ॥ అమృతవైరియాకరణి సంగసలంబదియూహవేలనె | యృష్టలరంగనేక సమయస్తునసవ్యమనూ
జకేలియో | గమ్మననై నయుత్రమ సుఖంబువహింపంగఁజేసెసర్వలో | కమ్ములుదానయాహరి
| కల్లవెయిట్టివిచిత్రకృత్యమల్ || ౨౪౨ ||

సీ॥ దివదీపంబొకవింతతీరుగాఁబఱిఁజేరి చూడనేర్పరివాడిచూపుగముల | ధవుదానపడునింగితమెఱిం
గి తమయంతమొనసియీనేర్పరిమోవితేనె | ప్రియుడుకాగిటఁజేర్పప్రేమాతిశయముచే నెదు

రొడ్డగానేర్పిరెడ నెఱింగి । కలరవ్రాదితమంజుకలరవప్రాధిచే బలుకనేర్పిరిభర్తభావమెఱిగి । వ
చనిగఱిగింపనేర్పిరివల్లభాయ । తంబుమొదలై ననుకతతంత్రములయందు । నత్తులిరుబోలులాల్తే
శుచి శ్రవృత్తి । ఇట్టిగొనజొచ్చిరంతంతద్విలగుచు ॥ ౨౪౩ ॥

గీ॥ ఆయమాద్వహాదీరీతినవిరతంబు । నోలలాడుచుసౌఖ్యపయోధిలోన । ద్వారకావ్యయకట్ట
జోత్తుమునునందు । నద్భుతంబైనయానందమందుచుండె ॥ ౨౪౪ ॥

మ॥ ఘటిరాడ్భూషణచిత్తరాగలతికా ప్రత్యగ్రసేకక్రియా । చణనవ్యామృతసారపూరిత కటాక్షశ్రే
ణింబిత్త్రసా । చణలీలాపరిలబ్ధవైభవ యుతబ్రహ్మాండముఖ్యామర । ప్రణుతాహాధనిజప్రసా
దమహిమా భక్తావనైకోద్యమా ॥ ౨౪౫ ॥

ప॥ నిలలాక్షవృదయదైర్ఘ్య । స్ఫటికగిరిద్రావకప్రన్నముభేందు । స్ఫుటకాంతిచంద్రికాయ । చ
టులాలకనికరవిజితసమరభ్రమరా ॥ ౨౪౬ ॥

న న మ చరా న ము.

చారువినయాధ్యపరికారకనుకప్రీతి । వాచవృతచంద్రధరవామతనుహారీ । గారిబలనైరిపురక
చ్చతరువాటి । భూరిమసుమప్రకరహ్రాజితవిజాంఘ్రీ ॥ ౨౪౭ ॥

గద్య॥ ఇది శ్రీజయవాటికా కనకదుర్గామహాదేవి ప్రసాదలబ్ధ నిరర్గళకవితాచమత్కార, మాధవవర్ణ
పంచాలంకార, శ్రీమత్తహామండలేశ్వర, మహీమండలరాయ, మన్నెసులుతాను, శ్రీపూసపాటి
గోపాలకృష్ణరాయ పుత్ర, నసిష్ఠగోత్రపవిత్ర, నిశ్శృంకవిలేరణ క్రిడాసంతోషితాశేష విద్వత్కవి
బాల, కమ్మభూపాల ప్రణీతంబైన శ్రీకృష్ణవిజయంబను మహాప్రబంధంబునందు పంచమాశ్వాస
పము శ్రీ శివాభ్యాసముః శ్రీ శ్రీ శ్రీ ॥ ౨౪౮ ॥

సంపూర్ణము.

